

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-6-18

Druk nr 2232 Część I

Warszawa, 1 lutego 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi

z projektem aktu wykonawczego.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

U S T A W A

z dnia

o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi^{1), 2)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) działania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz innych podmiotów zarządzających prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 2) udzielania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 3) nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 4) działania Komisji Prawa Autorskiego.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy stosuje się do:

- 1) organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 2) podmiotów, które wykonują czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na podstawie tytułu prawnego udzielonego im przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 3) niezależnych podmiotów zarządzających prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w zakresie określonym w art. 109–114.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi odpowiada za czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, jak za czynności własne.

¹⁾ Niniejsza ustawa wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania *online* na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 84 z 20.03.2014, str. 72).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej.

3. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi stosuje się przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210).

Art. 3. 1. W rozumieniu ustawy:

- 1) „zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi” oznacza zarządzanie polegające na wykonywaniu praw autorskich lub praw pokrewnych dla zbiorowej korzyści uprawnionych przez dokonywanie takich czynności jak:
 - a) obejmowanie praw w zbiorowy zarząd,
 - b) udzielanie licencji,
 - c) pobór, podział i wypłatę przychodów z praw,
 - d) monitorowanie korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przez użytkowników,
 - e) dochodzenie ochrony praw autorskich lub praw pokrewnych,
 - f) wykonywanie innych uprawnień i obowiązków organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi wynikających z niniejszej ustawy oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880 i 1089), zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych”;
- 2) „organizacja zbiorowego zarządzania” oznacza stowarzyszenie zrzeszające uprawnionych lub podmioty reprezentujące uprawnionych, którego podstawowym celem statutowym jest zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na rzecz uprawnionych na podstawie i w zakresie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, udzielonego mu przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 3) „zagraniczna organizacja zbiorowego zarządzania” oznacza podmiot uznany za organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi za granicą w państwie swojej siedziby;
- 4) „uprawniony” oznacza każdego, komu przysługują prawa autorskie lub prawa pokrewne lub tytuł prawny do przychodów z tych praw, niebędącego organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- 5) „osoba kierująca działalnością organizacji zbiorowego zarządzania” oznacza członka zarządu, członka komisji rewizyjnej oraz osobę kierującą jednostką organizacyjną

odpowiedzialną w organizacji za wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;

- 6) „przychody z praw” oznaczają:
 - a) środki pieniężne pobrane przez organizację zbiorowego zarządzania na rzecz uprawnionych, z tytułu przysługujących im praw wyłącznych, prawa do wynagrodzenia oraz opłat, określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, oraz
 - b) pożytki, jakie środki te przyniosły do chwili ich wypłaty uprawnionym;
- 7) „podział przychodów z praw” oznacza ustalenie wysokości przychodów z praw, należnych poszczególnym uprawnionym, przed ich wypłatą;
- 8) „wypłata przychodów z praw” oznacza przekazanie pobranych przychodów z praw poszczególnym uprawnionym;
- 9) „umowa o reprezentacji” oznacza umowę zawartą między organizacjami zbiorowego zarządzania oraz między organizacją zbiorowego zarządzania a zagraniczną organizacją zbiorowego zarządzania, na podstawie której jedna organizacja upoważnia drugą do zbiorowego zarządzania reprezentowanymi przez siebie prawami w zakresie i na zasadach określonych w tej umowie;
- 10) „użytkownik” oznacza osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która dokonuje eksploatacji utworów lub przedmiotów praw pokrewnych wymagającej zgody uprawnionych lub zapłaty na ich rzecz wynagrodzenia albo dokonuje czynności wymagających uiszczenia opłat zgodnie z przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;
- 11) „repertuar” oznacza utwory, do których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania;
- 12) „licencja wieloterytorialna” oznacza umowę upoważniającą do korzystania z utworów muzycznych i słowno-muzycznych na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na polach eksploatacji wymienionych w art. 50 pkt 1 i 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w zakresie wymaganym do korzystania z tych utworów na potrzeby dostarczania treści cyfrowych, w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2017 r. poz. 683 i 2361), drogą elektroniczną, w

rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2017 r. poz. 1219).

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o organizacji zbiorowego zarządzania bez bliższego określenia – należy przez to rozumieć organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 4. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania zbiorowo zarządza prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, umowy o reprezentacji, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych lub niniejszej ustawy, w zakresie udzielonego zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania nie może bez ważnych przyczyn odmówić objęcia praw autorskich lub praw pokrewnych w zbiorowy zarząd, w zakresie udzielonego jej zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania jednakowo traktuje uprawnionych bez względu na podstawę prawną zbiorowego zarządzania ich prawami.

4. Organizacja zbiorowego zarządzania z należytą starannością zbiorowo zarządza prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w szczególności regularnie dokonuje podziału i wypłaty przychodów z praw.

Art. 5. 1. Domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w zakresie udzielonego jej zezwolenia oraz posiada legitymację procesową w tym przedmiocie.

2. W zakresie, w jakim art. 21, art. 21¹–art. 21³, art. 25 ust. 4 oraz art. 70 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych przewiduje obowiązek zawarcia umowy lub zapłaty wynagrodzenia za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi z żadną organizacją, zbiorowo zarządza organizacja, która jest reprezentatywna w odniesieniu do tych praw.

3. Umowa zawarta z organizacją reprezentatywną upoważnia użytkownika do korzystania także z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami zarządza ona zbiorowo na podstawie ust. 2.

4. Uprawnionemu niereprezentowanemu przez żadną organizację zbiorowego zarządzania, którego utwór lub przedmiot prawa pokrewnego jest objęty umową, o której mowa w ust. 3, przychody z praw z tytułu tej umowy przysługują na takich samych warunkach jak uprawnionym, którzy w tym zakresie zawarli z daną organizacją umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Roszczenie o wypłatę przychodów z praw może być dochodzone wyłącznie wobec organizacji zbiorowego zarządzania, która zawarła umowę, o której mowa w ust. 3.

Rozdział 2

Zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

Art. 6. 1. Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest wykonywane wyłącznie przez organizację zbiorowego zarządzania na podstawie i w zakresie zezwolenia udzielonego jej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „ministrem”.

2. Stowarzyszenie zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów, wydawców utworów opublikowanych drukiem lub organizacje radiowe lub telewizyjne występuje do ministra z wnioskiem o udzielenie mu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zwanego dalej „zezwoleнием”.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) statut stowarzyszenia oraz projekt statutu spełniający warunki, o których mowa w art. 12 ust. 1;
- 2) projekty regulaminów, o których mowa w art. 17 pkt 4–8;
- 3) projekt strategii, o której mowa w art. 17 pkt 9;
- 4) opis planowanego sposobu wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, wraz ze wskazaniem okoliczności, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2.

Art. 7. 1. Minister udziela zezwolenia stowarzyszeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, które:

- 1) wykaże potrzebę zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego wnioskiem;

- 2) daje rękojmię należytego wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, w szczególności:
 - a) posiada możliwości techniczne i organizacyjne gwarantujące samodzielne i prawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,
 - b) zatrudnia osoby, których kwalifikacje gwarantują prawidłową prawną i rachunkową obsługę prowadzonej działalności w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,
 - c) dysponuje środkami finansowymi w wysokości gwarantującej prawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. W zakresie, w jakim wniosek o udzielenie zezwolenia dotyczy praw danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, które są objęte zezwoleniem innej organizacji zbiorowego zarządzania, minister udziela zezwolenia wnioskodawcy, jeżeli wnioskodawca przedstawi propozycję zasad wspólnego udzielania licencji oraz poboru przychodów z praw w przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 2 i 4, zapewniającą skuteczne funkcjonowanie systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 8. Zezwolenia nie udziela się:

- 1) terenowej jednostce organizacyjnej stowarzyszenia;
- 2) jeżeli wnioskodawca znajduje się w stanie likwidacji;
- 3) jeżeli nie upłynęło pięć lat od uprawomocnienia się decyzji ministra o cofnięciu wnioskodawcy zezwolenia na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5, w zakresie objętym wnioskiem o udzielenie zezwolenia.

Art. 9. 1. Zezwolenie określa:

- 1) rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania;
- 2) pola eksploatacji, na których organizacja zbiorowego zarządzania wykonuje zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Zezwolenie może określać kategorie uprawnionych, których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania.

Art. 10. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania, która jako jedyna posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, jest organizacją reprezentatywną.

2. Jeżeli zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja, organizacją reprezentatywną jest ta, która w tym zakresie reprezentuje największą liczbę uprawnionych na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz umowy o reprezentacji.

3. Reprezentatywność organizacji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, stwierdza z urzędu minister w drodze decyzji.

4. Minister z urzędu uchyla lub zmienia decyzję o stwierdzeniu reprezentatywności w przypadku istotnej zmiany przesłanki reprezentatywności, o której mowa w ust. 2, lub braku konieczności stwierdzenia reprezentatywności.

Art. 11. 1. W przypadku wniosku o zmianę zezwolenia art. 6–9 stosuje się odpowiednio.

2. Decyzja ministra o udzieleniu lub zmianie zezwolenia oraz decyzja w przedmiocie reprezentatywności podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

Rozdział 3

Statut, członkostwo i organy organizacji zbiorowego zarządzania

Oddział 1

Statut organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 12. 1. Statut organizacji zbiorowego zarządzania, zwany dalej „statutem”, określa w szczególności:

- 1) nazwę organizacji, odróżniającą ją od innych podmiotów;
- 2) terytorium działania i siedzibę organizacji;
- 3) cele organizacji i sposoby ich realizacji;
- 4) warunki i sposób nabywania i utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków;
- 5) zasady i tryb zwoływania walnego zebrania członków oraz zastępowania walnego zebrania członków zebraniem delegatów, o ile statut przewiduje taką możliwość;
- 6) czas trwania kadencji, zasady i tryb wyboru zarządu oraz komisji rewizyjnej, uzupełniania składu tych organów, a także odwoływania i wygasania mandatów ich członków;

- 7) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich;
- 8) sposób reprezentowania organizacji, w tym sposób zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności uchwał organów organizacji;
- 9) sposób zarządzania majątkiem organizacji;
- 10) zasady dokonywania zmian statutu;
- 11) przeznaczenie majątku organizacji w przypadku jej likwidacji.

2. Zarząd organizacji zbiorowego zarządzania niezwłocznie zawiadamia sąd rejestrowy o zmianie statutu lub uchwaleniu nowego statutu. Zmiana statutu lub uchwalenie nowego statutu wymaga wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, do którego stosuje się odpowiednio zasady i tryb przewidziane dla wpisu stowarzyszenia do tego rejestru.

3. Z wnioskiem o wpis zmian statutu do Krajowego Rejestru Sądowego organizacja zbiorowego zarządzania składa odpis decyzji o udzieleniu zezwolenia.

4. Sąd rejestrowy doręcza ministrowi odpis wniosku o rejestrację zmian statutu albo nowego statutu.

5. Minister ma prawo wypowiedzieć się w sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 4, w terminie 21 dni od dnia jego doręczenia, a także przystąpić do postępowania jako zainteresowany.

Oddział 2

Członkostwo w organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 13. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania niezwłocznie przyjmuje uprawnionych oraz podmioty reprezentujące uprawnionych, w tym inne organizacje zbiorowego zarządzania, zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania i stowarzyszenia uprawnionych, do grona członków, jeżeli mają obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub miejsce zamieszkania albo siedzibę w tym państwie oraz spełniają warunki członkostwa określone w statucie. Warunki członkostwa opierają się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriach.

2. Podmioty mające obywatelstwo, miejsce zamieszkania albo siedzibę w innym państwie niż wskazane w ust. 1 mogą uzyskać członkostwo, jeżeli statut tak stanowi.

3. Członkiem organizacji, na zasadach określonych w ust. 1 i 2, może być również osoba prawna.

4. Organizacja zbiorowego zarządzania podaje warunki członkostwa do publicznej wiadomości przez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.

5. Odmowa przyjęcia uprawnionych oraz podmiotów reprezentujących uprawnionych, o których mowa w ust. 1, do grona członków następuje w formie pisemnej lub elektronicznej i zawiera szczegółowe uzasadnienie.

6. Organizacja zbiorowego zarządzania udostępnia środki komunikacji elektronicznej zapewniające utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności związanych z członkostwem w organizacji.

7. Organizacja zbiorowego zarządzania prowadzi w postaci elektronicznej i na bieżąco aktualizuje wykaz swoich członków, zawierający co najmniej imię i nazwisko, pseudonim lub nazwę oraz adres korespondencyjny, w tym adres poczty elektronicznej, o ile został przez członka wskazany.

Oddział 3

Organy i osoby kierujące działalnością organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 14. 1. Organami organizacji zbiorowego zarządzania są:

- 1) walne zebranie członków albo zebranie delegatów;
- 2) zarząd;
- 3) komisja rewizyjna.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania może ponadto tworzyć inne organy, jeżeli statut tak stanowi. Tryb dokonywania wyboru członków, uzupełniania składu oraz kompetencje tych organów określa statut.

3. Członkiem zarządu i komisji rewizyjnej może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Członkom zarządu i komisji rewizyjnej może przysługiwać wynagrodzenie lub inne świadczenia z tytułu pełnionej funkcji, jeżeli statut tak stanowi.

Art. 15. 1. Walne zebranie członków jest najwyższą władzą organizacji zbiorowego zarządzania. W sprawach, w których statut nie określa właściwości innych organów, podejmowanie uchwał należy do walnego zebrania członków albo zebrania delegatów. Postanowienia statutu zastrzegające ogólną właściwość innych organów są nieważne.

2. Prawo udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim przysługuje członkom organizacji zbiorowego zarządzania.

3. Prawo udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim w przypadku spraw, o których mowa w art. 17 pkt 4–7, przysługuje wyłącznie członkom organizacji zbiorowego

zarządzania, którzy zawarli z organizacją umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

4. Statut może przewidywać, że prawo udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim w sprawach, o których mowa w art. 17 pkt 4–7, przysługuje także uprawnionym niebędącym członkami organizacji zbiorowego zarządzania, którzy zawarli z nią umowę o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W takim przypadku prawo wyboru delegatów przysługuje również tym uprawnionym, a delegatem może być wybrany także każdy z nich. Przepisy art. 13 ust. 6 oraz art. 16 i art. 19 stosuje się odpowiednio, w szczególności zapewniając sprawiedliwy i wyważony sposób reprezentacji różnych kategorii uprawnionych w zebraniu delegatów.

Art. 16. 1. Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania liczy ponad 300 członków, statut może przewidywać zamiast walnego zebrania członków zebranie delegatów albo zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów.

2. Prawo wyboru delegatów przysługuje członkom organizacji zbiorowego zarządzania. Delegatem może być wybrany każdy z tych członków.

3. Zebranie delegatów składa się co najmniej:

- 1) ze 100 delegatów – w przypadku organizacji liczącej do 1000 członków;
- 2) z 200 delegatów – w przypadku organizacji liczącej ponad 1000 członków.

4. Zasady wyboru delegatów określone w statucie zapewniają sprawiedliwy i wyważony sposób reprezentacji w zebraniu delegatów członków organizacji zbiorowego zarządzania, którzy należą do różnych kategorii uprawnionych, ze względu na:

- 1) liczbę członków organizacji zbiorowego zarządzania należących do danej kategorii uprawnionych lub
- 2) wysokość przychodów z praw uzyskiwanych przez członków organizacji zbiorowego zarządzania należących do danej kategorii uprawnionych, lub
- 3) liczbę utworów lub przedmiotów praw pokrewnych członków organizacji zbiorowego zarządzania należących do danej kategorii uprawnionych, do których prawami ta organizacja zbiorowo zarządza.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, statut określa czas trwania kadencji, szczegółowe zasady i tryb wyboru delegatów, tryb zwoływania zebrania delegatów, przy czym wybór delegatów jest dokonywany co najmniej raz na cztery lata.

6. Do zebrania delegatów stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy oraz statutu o walnym zebraniu członków.

Art. 17. Uchwały walnego zebrania członków, poza innymi sprawami wymienionymi w statucie, wymaga:

- 1) zatwierdzanie statutu i dokonywanie w nim zmian;
- 2) powoływanie i odwoływanie członków zarządu, określanie zasad i wysokości wynagrodzenia oraz innych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z tytułu pełnionej funkcji, w tym świadczeń i uprawnień emerytalnych oraz odpraw;
- 3) powoływanie i odwoływanie członków komisji rewizyjnej, określanie zasad i wysokości wynagrodzenia oraz innych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z tytułu pełnionej funkcji, w tym świadczeń i uprawnień emerytalnych oraz odpraw;
- 4) zatwierdzanie regulaminu repartycji, określającego co najmniej zasady podziału przychodów z praw między uprawnionych, szczegółowe zasady wykorzystywania środków, o których mowa w art. 39 ust. 1, oraz zasady dokonywania potrąceń od przychodów z praw;
- 5) zatwierdzanie regulaminu określającego zasady dokonywania potrąceń z przychodów z praw na działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym;
- 6) zatwierdzanie regulaminu inwestycyjnego, określającego ogólne zasady zarządzania przychodami z praw do czasu ich wypłaty uprawnionym, w tym ich inwestowania;
- 7) zatwierdzanie regulaminu określającego zasady prowadzenia działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym;
- 8) zatwierdzanie regulaminu określającego zasady i tryb rozpoznawania skarg, o których mowa w art. 91;
- 9) zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem;
- 10) nabywanie i zbywanie nieruchomości, użytkowania wieczystego oraz udziału w nieruchomości oraz ustanawianie na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- 11) udzielanie oraz zaciąganie pożyczki lub zaciąganie kredytu oraz ustanawianie zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu;
- 12) tworzenie podmiotów zależnych od organizacji zbiorowego zarządzania ze względu na możliwość powoływania lub odwoływania przez tę organizację większości członków organów stanowiących, zarządzających lub kontrolujących działalność podmiotu zależnego, dysponowania większością głosów w organach podmiotu zależnego lub wywierania decydującego wpływu na działalność podmiotu zależnego;
- 13) nabywanie przez organizację zbiorowego zarządzania przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, udziałów lub akcji;

- 14) wyrażanie zgody na uzyskanie przez organizację zbiorowego zarządzania członkostwa w innej osobie prawnej.

Art. 18. 1. Walne zebranie członków jest zwoływane co najmniej raz w roku, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego.

2. Przedmiotem obrad walnego zebrania członków jest w szczególności:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności organizacji zbiorowego zarządzania za ubiegły rok obrotowy;
- 2) udzielenie członkom zarządu i komisji rewizyjnej absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków;
- 3) wybór biegłego rewidenta do badania sprawozdania finansowego organizacji zbiorowego zarządzania oraz danych finansowych, o których mowa w art. 88 ust. 3.

Art. 19. 1. Członek organizacji zbiorowego zarządzania może udzielić innemu podmiotowi pełnomocnictwa do uczestniczenia i wykonywania prawa głosu na najbliższym walnym zebraniu członków pod warunkiem, że udzielenie pełnomocnictwa nie prowadzi do wystąpienia konfliktu interesów. W szczególności nie można udzielić pełnomocnictwa, jeżeli mocodawca i pełnomocnik należą do różnych kategorii uprawnionych w ramach tej samej organizacji zbiorowego zarządzania.

2. Pełnomocnictwo jest udzielane pisemnie pod rygorem nieważności i dołączane do protokołu z walnego zebrania członków.

3. Członek zarządu, komisji rewizyjnej oraz pracownik organizacji zbiorowego zarządzania nie może być pełnomocnikiem na walnym zebraniu członków.

4. Jeden pełnomocnik może reprezentować:

- 1) na walnym zebraniu członków – nie więcej niż siedmiu członków organizacji;
- 2) na zebraniu delegatów – nie więcej niż jednego delegata.

Art. 20. 1. Zarząd prowadzi sprawy organizacji zbiorowego zarządzania i reprezentuje ją na zewnątrz.

2. Zarząd liczy nie więcej niż siedmiu członków powoływanych przez walne zebranie członków na kadencję nie dłuższą niż cztery lata.

3. Zasady prowadzenia spraw organizacji zbiorowego zarządzania i reprezentowania jej na zewnątrz przez zarząd określa statut.

4. Zarząd działa na podstawie zatwierdzanego przez siebie regulaminu, chyba że statut przewiduje zatwierdzenie regulaminu przez walne zebranie członków.

Art. 21. 1. Osoba kierująca działalnością organizacji zbiorowego zarządzania nie może podejmować działań, które mogłyby prowadzić do konfliktu interesów z organizacją.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, składa na pierwszym walnym zebraniu członków w danym roku kalendarzowym oświadczenie dotyczące:

- 1) interesów łączących ją z organizacją zbiorowego zarządzania;
- 2) wynagrodzeń oraz innych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, w tym świadczeń i uprawnień emerytalnych oraz odpraw, uzyskanych od organizacji zbiorowego zarządzania w poprzednim roku obrotowym z tytułu pełnionej funkcji;
- 3) kwot, które uzyskała w poprzednim roku obrotowym od organizacji zbiorowego zarządzania jako uprawniony;
- 4) okoliczności, które prowadzą do konfliktów między interesem osobistym a interesem organizacji zbiorowego zarządzania oraz między obowiązkami wobec organizacji a obowiązkami wobec innych podmiotów;
- 5) okoliczności, które mogą prowadzić do konfliktów, o których mowa w pkt 4.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1–4, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń na podstawie art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 oraz z 2018 r. poz. 20). Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 22. W umowach między członkiem zarządu a organizacją zbiorowego zarządzania oraz w sporach między nimi organizację reprezentuje członek komisji rewizyjnej wskazany w jej uchwale lub pełnomocnik powołany uchwałą walnego zebrania członków.

Art. 23. 1. Komisja rewizyjna sprawuje stały nadzór nad działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności nadzoruje zgodność wykonywania obowiązków przez osoby kierujące działalnością organizacji z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, statutem, uchwałami walnego zebrania członków, regulaminem repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4, i regulaminem inwestycyjnym, o którym mowa w art. 17 pkt 6, oraz innymi aktami wewnętrznymi organizacji.

2. Statut może przyznawać komisji rewizyjnej kompetencje, o których mowa w art. 17 pkt 9–14, a także przewidywać, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę komisji rewizyjnej

przed dokonaniem innych wskazanych w statucie czynności. Jeżeli komisja rewizyjna odmówi udzielenia zgody, zarząd może w tej sprawie zwrócić się do walnego zebrania członków.

Art. 24. 1. Komisja rewizyjna wykonuje swoje obowiązki kolegalnie, może jednak delegować swoich członków do wykonywania określonych czynności nadzorczych.

2. W celu wykonywania swoich obowiązków komisja rewizyjna może badać wszystkie dokumenty organizacji zbiorowego zarządzania, żądać od osoby kierującej działalnością tej organizacji, jej pracowników i podmiotów współpracujących z nią na innej podstawie prawnej sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji majątku organizacji.

3. Komisja rewizyjna w przypadku odmowy lub utrudniania wykonywania obowiązków, o których mowa w ust. 2, niezwłocznie informuje o tym fakcie zarząd. Zarząd w terminie 7 dni od dnia uzyskania tej informacji zapewnia komisji rewizyjnej prawidłowe wykonywanie jej obowiązków. W przypadku niepodjęcia skutecznych działań przez zarząd, komisja rewizyjna niezwłocznie informuje o tym ministra.

Art. 25. 1. Komisja rewizyjna składa się z co najmniej pięciu członków wybieranych na kadencję nie dłuższą niż cztery lata.

2. Członkiem komisji rewizyjnej nie może być członek zarządu, likwidator, osoba kierująca jednostką organizacyjną odpowiedzialną w organizacji zbiorowego zarządzania za wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zatrudniony w niej główny księgowy, radca prawny lub adwokat oraz osoby, które podlegają bezpośrednio osobie kierującej działalnością organizacji.

3. Zasady wyboru członków komisji rewizyjnej określone w statucie zapewniają sprawiedliwy i wyważony wpływ poszczególnych kategorii członków organizacji zbiorowego zarządzania na skład komisji.

Art. 26. 1. Posiedzenia komisji rewizyjnej odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.

2. Komisja rewizyjna składa walnemu zebraniu członków raz w roku sprawozdanie ze swojej działalności.

3. Komisja rewizyjna działa na podstawie zatwierdzanego przez siebie regulaminu, chyba że statut przewiduje zatwierdzenie regulaminu przez walne zebranie członków.

Rozdział 4

Relacje z uprawnionymi i zarządzanie przychodami z praw

Oddział 1

Umowa o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

Art. 27. 1. Uprawniony może zawrzeć z organizacją zbiorowego zarządzania umowę o zbiorowe zarządzanie przysługującymi mu prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zwaną dalej „umową o zbiorowe zarządzanie”, w zakresie udzielonego jej zezwolenia. Organizacja zbiorowego zarządzania może odmówić zawarcia tej umowy wyłącznie z ważnych przyczyn, a odmowa taka wymaga uzasadnienia w formie pisemnej lub elektronicznej.

2. Umowa o zbiorowe zarządzanie określa utwory lub przedmioty praw pokrewnych, pola eksploatacji i terytoria, których takie zarządzanie dotyczy. Umowa może określać, że zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi danego uprawnionego dotyczy:

- 1) wszystkich jego utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub
- 2) utworów lub przedmiotów praw pokrewnych danego rodzaju

– istniejących w chwili zawarcia umowy lub tych, które powstaną w okresie jej obowiązywania.

3. Umowę o zbiorowe zarządzanie zawiera się w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej.

4. Przed zawarciem umowy o zbiorowe zarządzanie organizacja zbiorowego zarządzania przekazuje uprawnionemu informacje o prawach i obowiązkach uprawnionego wynikających z przepisów niniejszego rozdziału, umowy o zbiorowe zarządzanie oraz o dokonywanych przez nią potrąceniach, o których mowa w art. 34 pkt 2 i 4, w sposób umożliwiający ich utrwalenie.

5. Oświadczenia woli związane ze zmianą, wykonywaniem lub rozwiązaniem umowy o zbiorowe zarządzanie mogą być składane przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Organizacja zbiorowego zarządzania udostępnia środki komunikacji elektronicznej zapewniające utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności oraz udostępnia publicznie informacje, które w sposób jasny i przejrzysty przedstawiają proces dokonywania tych czynności.

6. Umowa o zbiorowe zarządzanie jest skuteczna wobec następców prawnych uprawnionego, chyba że umowa ta stanowi inaczej.

Art. 28. Uprawniony ma prawo do udzielania licencji na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych objętych umową o zbiorowe zarządzanie, jeżeli korzystanie to nie ma na celu osiągnięcia korzyści majątkowych.

Art. 29. 1. Uprawniony niezwłocznie przekazuje organizacji zbiorowego zarządzania, z którą zawarł umowę o zbiorowe zarządzanie, informacje o:

- 1) udzieleniu osobie trzeciej licencji na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych objętych umową o zbiorowe zarządzanie, zawierające w szczególności imię i nazwisko albo nazwę licencjobiorcy, datę udzielenia licencji, utwory lub przedmioty praw pokrewnych, pola eksploatacji oraz terytoria, których dotyczy licencja;
- 2) przeniesieniu praw objętych umową o zbiorowe zarządzanie na osobę trzecią, zawierające w szczególności imię i nazwisko albo nazwę nabywcy wraz z jego adresem korespondencyjnym, w tym adresem do korespondencji elektronicznej, datę przeniesienia, utwory lub przedmioty praw pokrewnych oraz pola eksploatacji, których dotyczy przeniesienie;
- 3) zmianie adresu miejsca zamieszkania, siedziby lub adresu korespondencyjnego;
- 4) zmianie danych niezbędnych organizacji zbiorowego zarządzania do wypłaty uprawnionemu należnej mu części przychodów z praw.

2. W przypadku naruszenia obowiązków, o których mowa w ust. 1, uprawniony ponosi spowodowane naruszeniem uzasadnione i udokumentowane koszty bezskutecznego dochodzenia przez organizację zbiorowego zarządzania roszczeń z tytułu naruszenia praw objętych umową o zbiorowe zarządzanie lub roszczeń o wynagrodzenie za korzystanie z tych praw od użytkownika upoważnionego do korzystania z utworu lub przedmiotu praw pokrewnych.

3. Umowa o zbiorowe zarządzanie może zawierać także inne niż wskazane w ust. 2 postanowienia dotyczące odpowiedzialności uprawnionego wobec organizacji zbiorowego zarządzania w przypadku udzielenia licencji osobie trzeciej w zakresie innym niż określony w art. 28.

Art. 30. 1. Uprawniony może w każdym czasie wypowiedzieć umowę o zbiorowe zarządzanie z terminem wypowiedzenia w niej określonym. Termin wypowiedzenia nie może być dłuższy niż 3 miesiące ze skutkiem na koniec półrocza kalendarzowego.

2. Wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie może dotyczyć całej umowy lub poszczególnych utworów, przedmiotów praw pokrewnych, ich rodzajów, pól eksploatacji lub terytoriów objętych taką umową. W przypadku, o którym mowa w art. 27 ust. 2 zdanie drugie, wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie może dotyczyć wyłącznie całej umowy albo rodzajów utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, pól eksploatacji lub terytoriów objętych taką umową.

3. Wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie nie wpływa na skuteczność umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, które zostały zawarte przez organizację zbiorowego zarządzania przed dniem upływu terminu wypowiedzenia, w okresie 2 lat od dnia upływu terminu wypowiedzenia. Po tym czasie umowy te wygasają w odniesieniu do utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, co do których nastąpiło wypowiedzenie.

4. Wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie nie wpływa na obowiązki organizacji związane ze zbiorowym zarządzaniem prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w okresie, o którym mowa w ust. 3.

5. W okresie, o którym mowa w ust. 3, organizacja nie zawiera umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie w odniesieniu do praw, których dotyczy wypowiedzenie, chyba że w wyniku wypowiedzenia do tych praw znajduje zastosowanie art. 5 ust. 2.

Art. 31. Przepisy art. 30 stosuje się odpowiednio do wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie przez organizację zbiorowego zarządzania, z tym że wypowiedzenie może nastąpić wyłącznie z ważnych przyczyn i wymaga uzasadnienia w formie pisemnej.

Art. 32. Organizacja zbiorowego zarządzania prowadzi w postaci elektronicznej i na bieżąco aktualizuje wykazy:

- 1) umów o zbiorowe zarządzanie, zawierające imiona i nazwiska, pseudonimy lub nazwy uprawnionych, utwory lub przedmioty praw pokrewnych, pól eksploatacji oraz terytoriów, w stosunku do których została upoważniona do zbiorowego zarządzania;
- 2) ustalonych uprawnionych, których prawami zbiorowo zarządza na innej podstawie niż umowa o zbiorowe zarządzanie, zawierające ich imiona i nazwiska, pseudonimy lub nazwy.

Oddział 2

Zarządzanie przychodami z praw

Art. 33. Organizacja zbiorowego zarządzania jest obowiązana określić w dokumentacji, o której mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017 r. poz. 2342 i 2201 oraz z 2018 r. poz. 62), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”, zasady rachunkowości, w tym zakładowy plan kont, w sposób zapewniający uwzględnienie

w księgach rachunkowych przychodów i związanych z nimi kosztów odrębnie w odniesieniu do:

- 1) przychodów z praw przeznaczonych do podziału i wypłaty zgodnie z art. 37;
- 2) przychodów z praw niewypłaconych w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1;
- 3) pozostałych składników majątku własnego organizacji, w tym uzyskanych z potrąceń na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 34. Organizacja zbiorowego zarządzania przeznacza przychody z praw na:

- 1) wypłatę uprawnionym;
- 2) potrącenia na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi określonych w regulaminie repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4;
- 3) wykorzystanie kwot niepodlegających podziałowi określonych w regulaminie repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4;
- 4) potrącenia na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym, określonych zgodnie z regulaminem, o którym mowa w art. 17 pkt 5.

Art. 35. 1. Przychody z praw, do czasu ich wypłaty, są zarządzane w interesie uprawnionych, na rzecz których te przychody zostały pobrane, zgodnie z regulaminem inwestycyjnym, o którym mowa w art. 17 pkt 6, oraz strategią zarządzania ryzykiem, o której mowa w art. 17 pkt 9.

2. Przychody z praw mogą być:

- 1) przechowywane lub lokowane na rachunkach bankowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, 2361 i 2491 oraz z 2018 r. poz. 62, 106 i 138);
- 2) inwestowane w skarbowe papiery wartościowe lub obligacje emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62).

3. Regulamin inwestycyjny, o którym mowa w art. 17 pkt 6, oraz strategia zarządzania ryzykiem, o której mowa w art. 17 pkt 9, zapewniają, aby:

- 1) lokowanie i inwestowanie przychodów z praw nie prowadziło do opóźnienia w ich wypłacie uprawnionym;

- 2) środki były lokowane i inwestowane w taki sposób, aby zapewnić bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność portfela inwestycyjnego jako całości;
- 3) lokaty i inwestycje były odpowiednio zdywersyfikowane, tak aby uniknąć nadmiernego uzależnienia od jakiegokolwiek określonego składnika aktywów i koncentracji ryzyka w portfelu inwestycyjnym jako całości.

Art. 36. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania dokonuje potrąceń, o których mowa w art. 34 pkt 2 i 4, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4, i regulaminie, o którym mowa w art. 17 pkt 5. Potrącenia te są dokonywane w granicach uzasadnionych działaniami podejmowanymi przez organizację zbiorowego zarządzania na rzecz uprawnionych oraz ustalane na podstawie obiektywnych kryteriów.

2. Potrącenia na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi powinny być uzasadnione i udokumentowane w odniesieniu do poszczególnych pól eksploatacji objętych zezwoleniem organizacji zbiorowego zarządzania.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania finansująca działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym z potrąceń, o których mowa w art. 34 pkt 4, prowadzi ją, w szczególności na rzecz kategorii uprawnionych w zakresie udzielonego jej zezwolenia, stosując sprawiedliwe kryteria określające zasady dostępu do tych świadczeń i ich zakres.

Art. 37. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania dokonuje podziału i wypłaty przychodów z praw zgodnie z regulaminem repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4, zapewniając uprawnionym regularność, staranność, prawidłowość oraz przejrzystość procesu podziału i wypłaty.

2. Podział i wypłata przychodów z praw powinny zostać dokonane w terminach określonych w regulaminie repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4, nie później niż w terminie 9 miesięcy od dnia zakończenia roku obrotowego, w którym zostały pobrane.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, ulega zawieszeniu na okres, w którym organizacja zbiorowego zarządzania nie jest w stanie dokonać podziału lub wypłaty przychodów z praw na rzecz uprawnionego z przyczyn obiektywnych, innych niż określone w art. 38 ust. 1, w szczególności związanych z nieprzekazywaniem informacji niezbędnych do dokonania tego podziału lub wypłaty przez uprawnionych, użytkowników lub organizacje zbiorowego zarządzania działające na podstawie umowy o reprezentacji.

Art. 38. Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie jest w stanie wypłacić uprawnionym przychodów z praw z powodu ich nieustalenia lub nieodnalezienia, najpóźniej w

terminie 3 miesięcy od upływu terminu, o którym mowa w art. 37 ust. 2, podejmuje niezbędne czynności w celu ich ustalenia lub odnalezienia, w szczególności:

- 1) poszukuje informacji na temat uprawnionych w wykazach, o których mowa w art. 32, oraz innych dostępnych jej źródłach informacji;
- 2) przekazuje swoim członkom, uprawnionym, których reprezentuje na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie, organizacjom posiadającym zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami tej samej kategorii uprawnionych oraz organizacjom, z którymi zawarła umowy o reprezentacji, będące w jej posiadaniu informacje na temat utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, co do których uprawnieni nie zostali ustaleniu lub odnalezieniu, zawierające:
 - a) tytuł utworu lub przedmiotu prawa pokrewnego,
 - b) imię i nazwisko, pseudonim lub nazwę uprawnionych, którzy nie zostali ustaleniu lub odnalezieniu,
 - c) imię i nazwisko albo nazwę właściwego wydawcy lub producenta,
 - d) pozostałe informacje, które mogłyby pomóc w odnalezieniu lub zidentyfikowaniu uprawnionych.
- 3) publikuje informacje, o których mowa w pkt 2, na swojej stronie internetowej.

Art. 39. 1. Przychody z praw, które mimo podjęcia czynności, o których mowa w art. 38, nie zostały wypłacone w terminie 3 lat od zakończenia roku obrotowego, w którym zostały pobrane, organizacja zbiorowego zarządzania przeznacza na sfinansowanie działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym świadczonej przez organizację na rzecz uprawnionych zgodnie z art. 36 ust. 3 lub wypłatę pozostałym uprawnionym proporcjonalnie do należnych im przychodów z praw. Szczegółowe zasady wykorzystania tych środków określa regulamin repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4.

2. Uprawniony zachowuje roszczenie wobec organizacji zbiorowego zarządzania o wypłatę przychodów z praw, o których mowa w ust. 1, w pełnej należnej mu wysokości. Wypłata następuje z przychodów z praw pobranych w kolejnych latach obrotowych, które nie zostały wypłacone uprawnionym z powodu ich nieustalenia lub nieodnalezienia.

Oddział 3

Wypłata przychodów z praw za pośrednictwem innych organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 40. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania, która zbiorowo zarządza prawami na podstawie umowy o reprezentacji zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania lub zagraniczną organizacją zbiorowego zarządzania mającą siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może dokonywać potrąceń od przychodów z praw pobranych w wyniku zbiorowego zarządzania tymi prawami, innych niż potrącenia, o których mowa w art. 34 pkt 2, wyłącznie za zgodą organizacji zbiorowego zarządzania, z którą zawarła umowę o reprezentacji.

2. Podziału i wypłaty przychodów z praw na podstawie umowy o reprezentacji dokonuje się niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 9 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, w którym zostały pobrane, chyba że dotrzymanie tego terminu nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych, związanych w szczególności z nieprzekazywaniem informacji niezbędnych do dokonania podziału lub wypłaty przez użytkowników lub stronę umowy o reprezentacji.

3. Do zarządzania przychodami z praw otrzymanymi na podstawie umowy o reprezentacji stosuje się przepisy art. 33–39, przy czym termin, o którym mowa w art. 37 ust. 2, wynosi 6 miesięcy.

Rozdział 5

Relacje organizacji zbiorowego zarządzania z użytkownikami

Art. 41. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania przy ustalaniu wynagrodzenia i pozostałych warunków umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie zawieranej z użytkownikiem stosuje obiektywne i niedyskryminujące kryteria.

2. Wynagrodzenie dochodzone przez organizację zbiorowego zarządzania uwzględnia wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz charakter i zakres tego korzystania.

Art. 42. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania nie może bez ważnej przyczyny odmówić zawarcia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub

pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, jeżeli w tym zakresie jest upoważniona do wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Odmowa zawarcia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie wraz z uzasadnieniem wskazującym przyczyny, o których mowa w ust. 1, jest niezwłocznie przekazywana użytkownikowi, który zgłosił organizacji zbiorowego zarządzania zamiar zawarcia takiej umowy.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania i użytkownik przekazują sobie wszystkie informacje niezbędne do zawarcia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie.

4. Jeżeli nie zachodzą przyczyny uzasadniające odmowę zawarcia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, a organizacja zbiorowego zarządzania posiada wszystkie informacje niezbędne do jej zawarcia, organizacja niezwłocznie składa użytkownikowi ofertę zawarcia takiej umowy. W przypadku gdy oferowana stawka wynagrodzenia wynika z zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń, organizacja wskazuje pozycję z tej tabeli będącą podstawą oferowanej stawki. W pozostałych przypadkach oferta zawiera uzasadnienie wysokości proponowanego wynagrodzenia, w tym w zakresie spełnienia kryteriów, o których mowa w art. 41 ust. 2.

5. W przypadku nieprzyjęcia oferty, o której mowa w ust. 4, przez użytkownika organizacja zbiorowego zarządzania i użytkownik przystępują do negocjacji, które mają obowiązek prowadzić w dobrej wierze.

6. Jeżeli pomimo negocjacji użytkownik i organizacja zbiorowego zarządzania pozostają w sporze co do warunków umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, w tym wysokości wynagrodzenia w przypadku, gdy za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji nie zatwierdzono tabel wynagrodzeń, użytkownikowi przysługuje roszczenie o ukształtowanie stosunku prawnego.

Art. 43. 1. Z uwzględnieniem art. 41 ust. 1, organizacja zbiorowego zarządzania oferuje niższe stawki wynagrodzeń użytkownikom prowadzącym działalność kulturalną, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862 oraz z 2018 r. poz. 152), korzystającym z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w zakresie prowadzonej przez nich działalności

statutowej, jeżeli to korzystanie nie łączy się z osiągnięciem bezpośrednich lub pośrednich korzyści majątkowych.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania w przypadku świadczenia przez użytkownika drogą elektroniczną nowego rodzaju usługi, która jest publicznie dostępna krócej niż trzy lata na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może oferować warunki umów o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie odmienne od oferowanych innym użytkownikom świadczącym usługi drogą elektroniczną.

Art. 44. 1. Organizacje zbiorowego zarządzania mogą zawierać między sobą porozumienia dotyczące wykonywania czynności zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. W zakresie, w jakim zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja, na żądanie użytkownika umowę o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie zawierają z nim wszystkie te organizacje, działając wspólnie na podstawie zawartego między sobą porozumienia. Organizacje te w umowie z użytkownikiem stosują jednakowy format informacji, o których mowa w art. 46 ust. 1.

3. Poboru wynagrodzeń za korzystanie z przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzanie dokonuje organizacja zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi wyznaczona w drodze decyzji wydanej z urzędu przez ministra, biorącego pod uwagę konieczność zapewnienia efektywnego poboru wynagrodzeń i ich wypłaty oraz ocenę skuteczności i prawidłowości działania organizacji na polu odtworzeń.

4. Organizacja zbiorowego zarządzania wyznaczona na podstawie ust. 3 zawiera z użytkownikiem umowę o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, działając wspólnie na podstawie porozumienia zawartego z organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi posiadającymi zezwolenie na polu eksploatacji odtwarzanie.

Art. 45. W zakresie wykonywanego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi organizacja zbiorowego zarządzania może domagać się od użytkownika

udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do ustalenia istnienia zobowiązania do zapłaty wynagrodzeń lub opłat oraz określenia ich wysokości.

Art. 46. 1. Umowa o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie określa zasady udostępniania przez użytkownika, w określonym czasie i formie, informacji niezbędnych do pobrania przychodów z praw oraz podziału i wypłaty uprawnionym należnych im kwot, w tym informacji dotyczących wykorzystania praw.

2. W przypadku gdy użytkownik istotnie narusza obowiązek udostępniania informacji, o których mowa w ust. 1, organizacja zbiorowego zarządzania może, po uprzednim wezwaniu go do wykonania obowiązku w wyznaczonym mu w tym celu stosownym terminie, wypowiedzieć umowę o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie ze skutkiem natychmiastowym.

Art. 47. Zakres informacji i dokumentów, o których mowa w art. 45 i art. 46, uwzględnia cel, w jakim te informacje i dokumenty mają być przekazywane, ich dostępność dla użytkownika, zakres i charakter prowadzonej przez niego działalności, a także odpowiada, jeżeli to możliwe, standardom branżowym.

Art. 48. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania informuje użytkownika o okolicznościach mających znaczenie dla obowiązywania i wykonywania zawartej z nim umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, w szczególności o wypowiedzeniu umowy o zbiorowe zarządzanie, jego zakresie i terminie jej wygaśnięcia, jeżeli wypowiedzenie takie wpływa na zakres praw objętych zawartą umową.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania nie ponosi odpowiedzialności względem użytkownika w przypadku, gdy zawarta z nim umowa o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie przestaje go uprawniać do korzystania z tych utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, w stosunku do których uprawniony wypowiedział umowę o zbiorowe zarządzanie, jeżeli użytkownik został niezwłocznie poinformowany przez tę organizację o wypowiedzeniu przez uprawnionego umowy o zbiorowe zarządzanie i terminie jej wygaśnięcia.

Art. 49. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania udostępnia środki komunikacji elektronicznej umożliwiające użytkownikom:

- 1) zgłaszanie zamiaru zawarcia z nią umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie;
- 2) wykonywanie obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 46 ust. 1;
- 3) składanie innych wniosków i oświadczeń związanych z działalnością organizacji zbiorowego zarządzania lub z zawartą z nią umową o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie.

2. Środki komunikacji elektronicznej, o których mowa w ust. 1, zapewniają utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności. Organizacja zbiorowego zarządzania stosuje, w zakresie, w jakim jest to możliwe i uzasadnione, standardy branżowe lub otwarte formaty.

Rozdział 6

Udzielanie licencji wieloterytorialnych

Art. 50. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, powinna co najmniej:

- 1) posiadać zdolność poprawnego identyfikowania całości lub części każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, na korzystanie z którego jest upoważniona do udzielania licencji wieloterytorialnych;
- 2) posiadać zdolność poprawnego identyfikowania uprawnionych do całości lub części każdego licencjonowanego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, o którym mowa w pkt 1, na poszczególnych polach eksploatacji, w odniesieniu do terytorium każdego z państw objętych licencją;
- 3) stosować niepowtarzalne identyfikatory w celu identyfikacji uprawnionych oraz licencjonowanego repertuaru, z uwzględnieniem w możliwie największym stopniu dobrowolnych międzynarodowych lub unijnych standardów i praktyk branżowych;
- 4) stosować odpowiednie środki w celu szybkiego i skutecznego identyfikowania oraz usuwania niespójności w informacjach posiadanych przez inne organizacje zbiorowego zarządzania lub zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania mające siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, które udzielają licencji wieloterytorialnych.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania przetwarza w postaci elektronicznej informacje wymagane do zarządzania licencjami wieloterytorialnymi, w sposób pozwalający co najmniej na:

- 1) identyfikowanie repertuaru i monitorowanie jego wykorzystywania;
- 2) wystawianie faktur użytkownikom;
- 3) pobieranie przychodów z praw;
- 4) podział i wypłatę przychodów z praw należnych uprawnionym.

Art. 51. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, w odpowiedzi na należycie uzasadniony wniosek dostarcza w postaci elektronicznej użytkownikom korzystającym z praw objętych tymi licencjami lub uprawnionym, których prawa reprezentuje, oraz innym organizacjom zbiorowego zarządzania lub zagranicznym organizacjom zbiorowego zarządzania mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym aktualne informacje, które umożliwiają identyfikację licencjonowanego repertuaru.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują:

- 1) licencjonowany repertuar;
- 2) uprawnionych do każdego licencjonowanego utworu muzycznego i słowno-muzycznego na poszczególnych polach eksploatacji;
- 3) terytoria, na których organizacja zbiorowego zarządzania może udzielić licencji w odniesieniu do każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, może stosować w razie konieczności uzasadnione środki służące ochronie poprawności i integralności informacji, o których mowa w ust. 2, kontroli ich dalszego wykorzystywania oraz ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa.

Art. 52. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, umożliwia uprawnionym, użytkownikom korzystającym z praw objętych tymi licencjami oraz innym organizacjom zbiorowego zarządzania lub zagranicznym organizacjom zbiorowego zarządzania mającym siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym zgłaszanie konieczności poprawienia informacji, o których mowa w art. 50 ust. 2 i art. 51 ust. 2. Jeżeli jest to

uzasadnione, organizacja zbiorowego zarządzania, która udziela licencji wieloterytorialnych, niezwłocznie poprawia te informacje.

Art. 53. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, zapewnia uprawnionym możliwość przekazywania jej w postaci elektronicznej informacji dotyczących każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, poszczególnych pól eksploatacji i terytoriów, w stosunku do których organizacja została upoważniona do udzielania licencji wieloterytorialnych. Organizacja i uprawnieni uwzględniają przy tym, w możliwie największym stopniu, dobrowolne międzynarodowe lub unijne standardy branżowe lub praktyki w zakresie wymiany danych.

2. Do repertuaru zbiorowo zarządzanego przez organizację zbiorowego zarządzania na podstawie upoważnienia udzielonego przez inną organizację zgodnie z art. 57 i art. 58 stosuje się ust. 1 w odniesieniu do uprawnionych, których utwory wchodzi w skład repertuaru organizacji upoważniającej, chyba że umowa zawarta między tymi organizacjami stanowi inaczej.

Art. 54. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, monitoruje wykorzystanie utworów objętych tą licencją, które wchodzi w skład jej repertuaru.

2. Użytkownik zgłasza w postaci elektronicznej organizacji zbiorowego zarządzania informacje o faktycznym wykorzystaniu każdego z utworów objętych licencją wieloterytorialną.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, zapewnia przynajmniej jeden sposób zgłaszania informacji, o których mowa w ust. 2, uwzględniający dobrowolne międzynarodowe lub unijne standardy branżowe lub praktyki w zakresie wymiany danych. Organizacja zbiorowego zarządzania może odmówić przyjęcia zgłoszeń dokonywanych przy użyciu zamkniętego formatu, jeżeli umożliwia ich dokonywanie przy zastosowaniu branżowego standardu elektronicznej wymiany informacji.

Art. 55. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, wystawia użytkownikowi fakturę elektroniczną niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w art. 54 ust. 2, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn leżących po stronie użytkownika.

2. Faktura elektroniczna określa utwory i pola eksploatacji objęte licencją wieloterytorialną oraz ich faktyczne wykorzystanie na podstawie danych, o których mowa

w art. 50 ust. 2, w zakresie możliwym ze względu na informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2, oraz format zastosowany przy ich przekazywaniu. Przy wystawianiu faktury organizacja zbiorowego zarządzania stosuje przynajmniej jeden z formatów uwzględniających dobrowolne międzynarodowe lub unijne standardy branżowe lub praktyki w tym zakresie. Użytkownik nie może odmówić przyjęcia faktury z powodu jej formatu, jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania stosuje jeden ze standardów branżowych.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, umożliwia użytkownikowi zgłaszanie w postaci elektronicznej zastrzeżeń wobec wystawionych faktur dotyczących wykorzystania utworów objętych taką licencją.

Art. 56. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, dokonuje podziału i wypłaty przychodów z praw należnych uprawnionym niezwłocznie po zgłoszeniu faktycznego wykorzystania utworu, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn leżących po stronie użytkownika.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, udostępnia uprawnionym wraz z każdą płatnością dokonaną zgodnie z ust. 1 informacje określające co najmniej:

- 1) okres i terytoria, w odniesieniu do których miało miejsce korzystanie z utworów związane z dokonywaną płatnością;
- 2) wysokość przychodów z praw pobranych, podzielonych i wypłaconych oraz dokonanych potrąceń w odniesieniu do:
 - a) każdego utworu lub jego części objętego licencją wieloterytorialną na poszczególnych polach eksploatacji,
 - b) każdego użytkownika.

3. Organizacja zbiorowego zarządzania, która udziela licencji wieloterytorialnych na podstawie upoważnienia udzielonego przez inną organizację zgodnie z art. 57 i art. 58, przekazuje niezwłocznie organizacji upoważniającej przychody z praw, o których mowa w ust. 1, oraz udostępnia informacje, o których mowa w ust. 2. Organizacja upoważniająca jest odpowiedzialna za podział i wypłatę przychodów z praw oraz udostępnienie tych informacji uprawnionym, chyba że umowa zawarta między tymi organizacjami stanowi inaczej.

Art. 57. 1. Umowa o reprezentacji upoważniająca do udzielania licencji wieloterytorialnych ma charakter niewyłączny.

2. Organizacja upoważniająca informuje uprawnionych, z którymi zawarła umowę o zbiorowe zarządzanie, o istotnych warunkach umowy, o której mowa w ust. 1, w szczególności o okresie jej obowiązywania oraz kosztach zbiorowego zarządzania ponoszonych przez organizację upoważnioną w związku z udzielaniem licencji wieloterytorialnych na rzecz organizacji upoważniającej.

3. Organizacja upoważniona informuje organizację upoważniającą o istotnych postanowieniach udzielanych przez nią licencji wieloterytorialnych, w szczególności polach eksploatacji oraz terytoriach objętych licencją, postanowieniach, które dotyczą wynagrodzeń lub mają na nie wpływ, okresie obowiązywania licencji oraz przyjętych okresach rozliczeniowych.

Art. 58. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania, która udziela licencji wieloterytorialnych obejmujących repertuar innej organizacji zbiorowego zarządzania lub zagranicznej organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nie może odmówić zawarcia umowy, o której mowa w art. 57 ust. 1, z organizacją nieudzielającą takich licencji. Organizacja, do której zwrócono się o zawarcie takiej umowy, udziela niezwłocznie pisemnej odpowiedzi.

2. Organizacja upoważniona do udzielania licencji wieloterytorialnych zbiorowo zarządza repertuarem organizacji upoważniającej na takich samych warunkach jak repertuarem własnym, w tym oferuje repertuar organizacji upoważniającej wszystkim użytkownikom zainteresowanym uzyskaniem takiej licencji.

3. Potrącenia na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania nie przekraczają uzasadnionych kosztów poniesionych przez organizację upoważnioną.

4. Organizacja upoważniająca udostępnia organizacji upoważnionej informacje związane z własnym repertuarem niezbędne do udzielania licencji wieloterytorialnych. Jeżeli informacje te są niewystarczające lub zostały udostępnione w formie uniemożliwiającej udzielenie licencji wieloterytorialnej, organizacja upoważniona może dokonać potrąceń na pokrycie dodatkowych uzasadnionych kosztów poniesionych w celu jej udzielenia lub wyłączyć z zakresu licencji utwory, których dotyczą niewystarczające lub niemożliwe do wykorzystania informacje.

Art. 59. Jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie udziela licencji wieloterytorialnych lub nie zawarła umowy, o której mowa w art. 57 ust. 1, uprawnieni mogą

wypowiedzieć umowę o zbiorowe zarządzanie ze skutkiem natychmiastowym, w zakresie upoważniającym do udzielania licencji wieloterytorialnych. Takie wypowiedzenie nie wpływa na upoważnienie organizacji do udzielania licencji obejmujących jedno terytorium.

Art. 60. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do organizacji zbiorowego zarządzania, które udzielają – na zasadzie dobrowolnego łączenia repertuarów, zgodnie z zasadami konkurencji określonymi na podstawie art. 101 i art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – licencji wieloterytorialnej, niezbędnej organizacji radiowej lub telewizyjnej na potrzeby:

- 1) nadawania własnego programu lub rozpowszechniania go w inny sposób oraz
- 2) udostępniania wszelkich innych materiałów wytworzonych przez tę organizację radiową lub telewizyjną, na jej zamówienie lub zlecenie, które stanowią uzupełnienie tego programu, w taki sposób, by każdy miał do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

Rozdział 7

Komisja Prawa Autorskiego

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 61. 1. Minister powołuje Komisję Prawa Autorskiego, zwaną dalej „Komisją”.

2. Do zadań Komisji należy:

- 1) rozpatrywanie spraw o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- 2) rozwiązywanie sporów dotyczących stosowania tabel, o których mowa w pkt 1;
- 3) rozwiązywanie sporów związanych z zawarciem i warunkami umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

3. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowań przed Komisją, o których mowa w ust. 2 pkt 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149). Organem wyższego stopnia w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do Komisji jest minister.

4. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowań przed Komisją, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada

1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z 2017 r. poz. 2491 oraz z 2018 r. poz. 5 i 138) o mediacji.

Art. 62. 1. Komisja składa się z Przewodniczącego Komisji i dwudziestu arbitrów powoływanych spośród kandydatów, o których mowa w art. 63 ust. 2.

2. Kadencja Komisji trwa 5 lat.

Art. 63. 1 Minister ogłasza w co najmniej dwóch drukowanych dziennikach o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, nie później niż na 60 dni przed upływem kadencji Komisji, informację o rozpoczęciu procedury powoływania arbitrów Komisji i wyznacza termin do przedstawiania kandydatów, nie krótszy niż 30 dni od dnia publikacji ogłoszenia.

2. Kandydatów na arbitrów Komisji przedstawiają:

- 1) organizacje zbiorowego zarządzania;
- 2) stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców, wydawców lub producentów;
- 3) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- 4) organizacje radiowe lub telewizyjne.

3. Kandydat na arbitra Komisji posiada:

- 1) odpowiednią wiedzę i niezbędne doświadczenie zawodowe z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz
- 2) stopień naukowy doktora nauk prawnych lub nauk ekonomicznych lub
- 3) wpis na listę radców prawnych, adwokatów, doradców inwestycyjnych lub do rejestru biegłych rewidentów.

4. Arbitrem Komisji nie może być osoba:

- 1) pełniącą funkcję w organie podmiotu, o którym mowa w ust. 2, niezależnie od tego, czy podmiot ten przedstawił kandydaturę arbitra;
- 2) skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo umyślne skarbowe lub w stosunku do której orzeczono zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

5. Zgłoszenie kandydata na arbitra zawiera jego życiorys dokumentujący posiadaną wiedzę i doświadczenie, o których mowa w ust. 3 pkt 1, oraz pisemne oświadczenie o:

- 1) wyrażeniu zgody na kandydowanie;

- 2) stosunkach prawnych łączących go z podmiotami, o których mowa w ust. 2, w okresie pięciu lat przed złożeniem oświadczenia;
- 3) spełnianiu przesłanek określonych w ust. 3 pkt 2 i 3;
- 4) braku przesłanek określonych w ust. 4.

6. Jeżeli zgłoszenie nie spełnia wymagań określonych w ust. 5, minister wzywa zgłaszającego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni od dnia doręczenia wezwania, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie zgłoszenia bez rozpoznania.

7. W przypadku zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 5 pkt 2–4, arbiter niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia ich zaistnienia, aktualizuje złożone poprzednio oświadczenie w tym zakresie.

8. Oświadczenia, o których mowa w ust. 5 pkt 2–4 i 7, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń na podstawie art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny. Składający oświadczenia jest obowiązany do zawarcia w nich klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 64. 1. Minister powołuje do Komisji dziesięciu arbitrów spośród kandydatów przedstawionych przez podmioty, o których mowa w art. 63 ust. 2 pkt 1 i 2, oraz dziesięciu arbitrów przedstawionych przez podmioty, o których mowa w art. 63 ust. 2 pkt 3 i 4.

2. Minister w przypadku przedstawienia jako kandydata na arbitra osoby, która już pełniła funkcję arbitra Komisji, bierze również pod uwagę dotychczasowe wypełnienie przez nią tej funkcji.

3. Jeżeli liczba kandydatów zgłoszonych na podstawie art. 63 ust. 2, spełniających warunki określone w art. 63 ust. 3–5, jest niewystarczająca do powołania arbitrów zgodnie z ust. 1, minister powołuje do Komisji inne osoby spełniające te warunki.

Art. 65. 1. Arbiter Komisji w wykonywaniu swojej funkcji jest niezależny.

2. Arbiter Komisji nie może bez ważnych przyczyn odmówić udziału w pracach zespołu orzekającego Komisji.

Art. 66. 1. Przed upływem terminu, o którym mowa w art. 62 ust. 2, mandat arbitra Komisji wygasa w przypadku jego śmierci albo odwołania.

2. Arbitra Komisji odwołuje minister w przypadku:

- 1) zrzeczenia się pełnienia funkcji arbitra Komisji;
- 2) uchylania się od pełnienia funkcji arbitra Komisji;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo umyślne skarbowe lub orzeczenia zakazu zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej;
- 4) choroby uniemożliwiającej pełnienie funkcji arbitra Komisji, trwającej dłużej niż 6 miesięcy;
- 5) niespełniania przesłanek określonych w art. 63 ust. 3 pkt 2 i 3;
- 6) objęcia funkcji w organie podmiotu, o którym mowa w art. 63 ust. 2.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, minister powołuje nowego arbitra Komisji, na zasadach określonych w art. 63 i art. 64.

4. W przypadku gdy arbiter Komisji, o którym mowa w ust. 1, był członkiem zespołu orzekającego Komisji, nowy członek zespołu orzekającego jest wyznaczany albo wybierany odpowiednio w trybie art. 72 ust. 2–4. Bieg terminów, o których mowa w art. 72 ust. 2 i 4, rozpoczyna się od momentu powzięcia wiadomości o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w ust. 1.

Art. 67. Minister ogłasza w swoim dzienniku urzędowym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej nazwiska arbitrów wchodzących w skład Komisji oraz informacje o wygaśnięciu mandatu arbitra Komisji i powołaniu nowego arbitra Komisji.

Art. 68. 1. Pierwsze posiedzenie Komisji odbywa się w terminie 14 dni od dnia jej powołania.

2. Pierwsze posiedzenie Komisji zwołuje i prowadzi minister. Na posiedzeniu tym arbitrzy Komisji dokonują wyboru Przewodniczącego Komisji.

3. Wybór Przewodniczącego Komisji jest dokonywany większością 3/4 głosów w obecności co najmniej 16 arbitrów Komisji.

4. W przypadku niedokonania wyboru Przewodniczącego Komisji na pierwszym posiedzeniu Komisji, Przewodniczącego Komisji powołuje minister, w terminie 14 dni od dnia zakończenia posiedzenia Komisji.

5. Wniosek o odwołanie arbitra Komisji z funkcji Przewodniczącego Komisji, ze wskazaniem kandydata na to stanowisko, może złożyć co najmniej dziesięciu arbitrów lub minister.

6. Przewodniczący Komisji, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 5, zwołuje posiedzenie Komisji, na którym wniosek poddaje się pod głosowanie według zasad określonych w ust. 3.

7. Minister może odwołać Przewodniczącego Komisji w przypadku uchylania się od pełnienia tej funkcji lub niezdolności uniemożliwiającej jej pełnienie, trwającej dłużej niż 2 miesiące. Do powołania nowego Przewodniczącego Komisji stosuje się ust. 2–4.

8. Do zadań Przewodniczącego Komisji należy reprezentowanie Komisji i organizacja jej pracy, w tym:

- 1) zwoływanie posiedzeń plenarnych Komisji;
- 2) wyznaczanie lub odwoływanie członków zespołów orzekających na zasadach określonych w art. 72 ust. 2 i 4, art. 76 oraz art. 82 ust. 3;
- 3) zwoływanie pierwszego posiedzenia zespołu orzekającego;
- 4) wykonywanie czynności, o których mowa w art. 64, art. 65 i art. 261 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, oraz przekazanie sprawy do rozpoznania przez właściwy zespół orzekający Komisji;
- 5) przekazywanie ministrowi orzeczeń zespołów orzekających Komisji kończących postępowanie do publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej na jego stronie podmiotowej.

9. Obsługę techniczno-organizacyjną Komisji oraz Przewodniczącego Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra.

10. Przewodniczący Komisji nie może być członkiem zespołów orzekających Komisji.

11. Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za poprzedni kwartał, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 5 pkt 31 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938, 2110, 2217, 2361 i 2434 oraz z 2018 r. poz. 107 i 138), wypłacane z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra.

Art. 69. 1. Posiedzenia zespołów orzekających Komisji odbywają się w obecności co najmniej 2/3 ich składów.

2. Orzeczenia Komisji są wydawane w formie decyzji albo postanowień.

3. Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów zespołu orzekającego.

4. Orzeczenia kończące postępowanie zapadają w obecności całego składu zespołu orzekającego Komisji.

5. Orzeczenia kończące postępowanie doręcza się z urzędu stronom oraz uczestnikom wraz z uzasadnieniem.

Art. 70. 1. Członkom zespołów orzekających Komisji za wydanie orzeczenia kończącego postępowanie przysługuje wynagrodzenie:

- 1) w sprawach o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych – w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11;
- 2) w sprawach o uzupełnienie, sprostowanie oraz wyjaśnienie wątpliwości, co do treści orzeczenia Komisji – w wysokości 1/3 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11.

2. Przewodniczącemu zespołu orzekającego przysługuje wynagrodzenie w wysokości dwukrotności wynagrodzenia należnego członkowi zespołu orzekającego w sprawach, o których mowa w ust. 1, wypłacane po sporządzeniu uzasadnienia orzeczenia kończącego postępowanie przed Komisją.

3. W przypadku umorzenia postępowania wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje w połowie wysokości.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 66 ust. 4 i art. 72 ust. 6, wynagrodzenie jest wypłacane członkom zespołu orzekającego Komisji proporcjonalnie do liczby posiedzeń, w których brali udział.

5. Za udział w postępowaniu mediacyjnym w sprawach, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 i 3, mediatorowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11, wypłacane po zakończeniu postępowania mediacyjnego.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1–5, jest wypłacane z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra.

Art. 71. 1. Wniosek w sprawie należącej do właściwości Komisji podlega opłacie w wysokości:

- 1) sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11 – w sprawach o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;

- 2) przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11 – w sprawach, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 i 3, oraz w sprawach o wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczenia Komisji.
2. Opłatę wnosi się wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, na rachunek ministra.
3. Opłaty, o których mowa w ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.
4. Nie pobiera się opłat od wniosków o uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji.

Oddział 2

Zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych

Art. 72. 1. Sprawy o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych rozpatruje zespół orzekający Komisji w składzie trzyosobowym.

2. W terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku w sprawie, o której mowa w ust. 1, Przewodniczący Komisji wyznacza z listy arbitrów Komisji do zespołu orzekającego Komisji arbitra przedstawionego do Komisji przez podmioty, o których mowa w art. 63 ust. 2 pkt 1 i 2, oraz arbitra przedstawionego do Komisji przez podmioty, o których mowa w art. 63 ust. 2 pkt 3 i 4.

3. Arbitrzy Komisji, wyznaczeni zgodnie z ust. 2, na posiedzeniu zwołanym przez Przewodniczącego Komisji wybierają przewodniczącego zespołu orzekającego Komisji z listy arbitrów Komisji.

4. Jeżeli arbitrzy Komisji nie wybiorą przewodniczącego zespołu orzekającego Komisji, w terminie 14 dni od dnia ich wyznaczenia do zespołu orzekającego, zostanie on wyznaczony przez Przewodniczącego Komisji.

5. Przy wyznaczaniu przewodniczącego i pozostałych członków zespołu orzekającego Przewodniczący Komisji dokonuje oceny ich bezstronności, biorąc pod uwagę treść oświadczeń, o których mowa w art. 63 ust. 5 pkt 2.

6. Postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, wszczęte i niezakończone przed upływem kadencji Komisji są kontynuowane przez zespoły orzekające Komisji nowej kadencji powołane w trybie ust. 2–4. Bieg terminu, o którym mowa w ust. 2, rozpoczyna się od momentu powołania Przewodniczącego Komisji nowej kadencji. Rozstrzygnięcia podjęte przez zespół orzekający Komisji poprzedniej kadencji zachowują ważność.

Art. 73. 1. Wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych składa organizacja zbiorowego zarządzania. Wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli może złożyć wspólnie kilka organizacji.

2. W zakresie, w jakim zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń może być złożony wyłącznie wspólnie przez te organizacje.

3. Organizacje zbiorowego zarządzania, których zezwolenia obejmują pola eksploatacji odtwarzanie oraz pobór wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, są obowiązane do złożenia wspólnego wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na każdym z tych pól eksploatacji.

4. W przypadku złożenia wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wnioskodawcy wnoszą opłatę jak od jednego wniosku, w równych częściach.

Art. 74. 1. Wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych zawiera:

- 1) pola eksploatacji, których dotyczy tabela wynagrodzeń;
- 2) rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których dotyczy tabela wynagrodzeń;
- 3) kategorie uprawnionych, na rzecz których działa wnioskodawca;
- 4) wysokość stawek wynagrodzeń, a w przypadku wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń – wysokość stawek wynagrodzeń przysługujących poszczególnym kategoriom uprawnionych wraz z ich podziałem na poszczególne organizacje;
- 5) uzasadnienie wysokości poszczególnych stawek, ze wskazaniem sposobu ich obliczenia.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania we wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przedstawia niższe stawki wynagrodzeń obowiązujące podmioty prowadzące działalność kulturalną, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, korzystające z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie prowadzonej przez nie działalności statutowej, jeżeli to korzystanie nie łączy się z osiąganiem bezpośrednich lub pośrednich korzyści majątkowych.

Art. 75. 1. W postępowaniu o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych stroną jest wnioskodawca.

2. Organizacją społeczną uczestniczącą w postępowaniu o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na prawach strony jest:

- 1) organizacja zbiorowego zarządzania posiadająca zezwolenie na polach eksploatacji, których dotyczy wnioski o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń,
- 2) organizacja społeczna zrzeszająca podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na polach eksploatacji, których dotyczy wnioski o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń

– jeżeli w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego zespołu orzekającego Komisji, zgodnie z ust. 3, złoży wniosek o udział w tym postępowaniu.

3. Przewodniczący zespołu orzekającego Komisji, w terminie 14 dni od dnia jego wyboru albo wyznaczenia, zamieszcza w co najmniej dwóch drukowanych dziennikach o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra ogłoszenie o wszczęciu postępowania w sprawie o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i informuje zainteresowane organizacje społeczne, o których mowa w ust. 2, o możliwości występowania z żądaniem dopuszczenia do udziału w postępowaniu, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni od dnia opublikowania ogłoszenia.

4. Na postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu w sprawie o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przysługuje zażalenie do ministra.

Art. 76. Minister, uznając za uzasadnione ponaglenie, o którym mowa w art. 37 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, zobowiązuje Przewodniczącego Komisji do odwołania członków zespołu orzekającego i powołania w ich miejsce nowego zespołu orzekającego. Przepis art. 72 ust. 2–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 77. 1. Zespół orzekający Komisji w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) zatwierdza w całości albo w części tabelę wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;

- 2) odmawia zatwierdzenia w całości albo w części tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- 3) zmienia i zatwierdza zmienioną w całości albo w części tabelę wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych.

2. Wydając decyzję, zespół orzekający Komisji bierze pod uwagę:

- 1) kryteria określone w art. 41 ust. 2;
- 2) ogólne obciążenie podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji;
- 3) uzasadniony interes społeczny.

3. Zatwierdzona tabela wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych zawiera stawki wynagrodzeń określone kwotowo albo procentowo.

4. Przewodniczący Komisji przekazuje ministrowi decyzję ostateczną zatwierdzającą tabelę wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, a minister ogłasza ją w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

5. Minister do dnia 15 marca każdego roku dokonuje waloryzacji określonych kwotowo stawek wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w oparciu o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za ostatni rok, zaokrąglając w górę do 1 gr, i publikuje tabelę wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych uwzględniającą tak zwaloryzowane stawki wynagrodzeń w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

6. Zwaloryzowane stawki, o których mowa w ust. 5, stosuje się od dnia 1 kwietnia danego roku.

Art. 78. 1. Stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania posiadająca takie zatwierdzone tabele.

2. W umowach, o których mowa w ust. 1, postanowienia umowne określające wynagrodzenie inne niż wynikałoby to z zatwierdzonych tabel wynagrodzeń są nieważne, a ich miejsce zajmują odpowiednie postanowienia tych tabel.

Art. 79. 1. Od decyzji Komisji w przedmiocie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych służy odwołanie do ministra.

2. Przewodniczący Komisji niezwłocznie zamieszcza informację o złożeniu odwołania, o którym mowa w ust. 1, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

Art. 80. 1. Minister w wyniku rozpoznania odwołania, o którym mowa w art. 79 ust. 1, wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- 2) uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie zatwierdza lub odmawia zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych bądź, uchylając tę decyzję, umarza postępowanie pierwszej instancji, albo
- 3) umarza postępowanie odwoławcze.

2. Minister może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Komisję, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, minister wskazuje okoliczności, jakie należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

3. Ponownego rozpatrzenia sprawy dokonuje zespół orzekający w innym składzie.

Art. 81. 1. W przypadku istotnej zmiany okoliczności stanowiących podstawę decyzji w sprawie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wnioskodawca w postępowaniu, w którym doszło do zatwierdzenia tabeli, składa do Komisji wnioski o jej zmianę. Do wniosku stosuje się art. 74.

2. Jeżeli udzielenie nowego zezwolenia albo zmiana lub cofnięcie zezwolenia powoduje konieczność dokonania lub modyfikacji podziału stawki wynagrodzeń między poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania, Przewodniczący Komisji na wniosek organizacji, która ma w tym interes prawny, wszczyna postępowanie w przedmiocie zmiany tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w koniecznym zakresie.

3. Do postępowania w sprawie zmiany zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zatwierdzania tabel wynagrodzeń.

Oddział 3

Postępowanie mediacyjne

Art. 82. 1. Bez uszczerbku dla dopuszczalności drogi sądowej spory dotyczące stosowania zatwierdzonych prawomocnie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub

przedmiotów praw pokrewnych oraz spory związane z zawarciem lub warunkami umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, mogą być rozwiązywane w drodze postępowania mediacyjnego między stronami.

2. Mediację prowadzi się na podstawie umowy o mediację albo na podstawie wniosku o mediację, który Przewodniczący Komisji przekazuje niezwłocznie drugiej stronie.

3. Jeżeli w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o mediację druga strona nie zgłosi sprzeciwu, Przewodniczący Komisji wzywa obie strony do wybrania mediatora z listy arbitrów Komisji, w terminie 14 dni od dnia doręczenia im wezwania. Jeżeli w tym terminie strony nie wybiorą mediatora, Przewodniczący Komisji niezwłocznie go wyznacza.

4. Mediator może przedstawiać stronom propozycje ugody. Jeżeli żadna ze stron w terminie trzech miesięcy od dnia przedłożenia propozycji ugody nie zgłosi mediatorowi pisemnego sprzeciwu wraz z uzasadnieniem, ugodę uważa się za zawartą.

5. Sąd w sprawie, która miała być przedmiotem mediacji, może obciążyć stronę niezależnie od wyniku tej sprawy obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania cywilnego, jeżeli odmowa poddania się mediacji była oczywiście niezasadna.

Oddział 4

Pozostałe postępowania

Art. 83. Sprawy o uzupełnienie, sprostowanie lub wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczenia Komisji rozpatruje zespół orzekający Komisji w składzie, który wydał orzeczenie w sprawie. Jeżeli rozpatrzenie sprawy w tym składzie jest niemożliwe, Przewodniczący Komisji wyznacza nowy zespół orzekający na zasadach, o których mowa w art. 72 ust. 2–5. Przepis art. 72 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 8

Obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 84. Organizacja zbiorowego zarządzania co najmniej raz w roku udostępnia uprawnionemu, na rzecz którego dokonała podziału lub wypłaty przychodów z praw, informacje dotyczące wykonywanego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi za dany okres, obejmujące co najmniej:

- 1) dane kontaktowe uprawnionego: imię, nazwisko, pseudonim lub nazwę oraz adres korespondencyjny, w tym adres poczty elektronicznej, które za zgodą uprawnionego może wykorzystywać, aby go ustalić i odnaleźć – celem ich aktualizacji;

- 2) wysokość należnych uprawnionemu przychodów z praw;
- 3) wysokość przychodów z praw wypłaconych uprawnionemu z tytułu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na poszczególnych polach eksploatacji;
- 4) okres, za który dokonano podziału lub wypłaty przychodów z praw, chyba że z obiektywnych przyczyn związanych ze zgłaszaniem wykorzystania praw przez użytkowników organizacja nie jest w stanie udostępnić tych informacji;
- 5) wysokość potrąceń dokonanych na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania;
- 6) wysokość potrąceń dokonanych na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym;
- 7) wysokość przychodów z praw należnych uprawnionemu, które nie zostały jeszcze wypłacone do końca danego okresu.

Art. 85. Organizacja zbiorowego zarządzania co najmniej raz w roku udostępnia za pomocą środków komunikacji elektronicznej organizacji zbiorowego zarządzania, której prawami zbiorowo zarządza na podstawie umowy o reprezentacji, informacje dotyczące wykonywanego zbiorowego zarządzania za dany okres, obejmujące co najmniej:

- 1) wysokość przychodów z praw należnych danej organizacji;
- 2) wysokość przychodów z praw wypłaconych danej organizacji z tytułu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na poszczególnych polach eksploatacji;
- 3) wysokość przychodów z praw należnych danej organizacji, które nie zostały jeszcze wypłacone do końca danego okresu;
- 4) wysokość potrąceń dokonanych na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania;
- 5) wysokość potrąceń dokonanych na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym;
- 6) udzielone licencje oraz licencje, których udzielenia odmówiono, w odniesieniu do praw objętych umową o reprezentacji;
- 7) uchwały przyjęte przez walne zebranie członków, o ile mają one znaczenie dla zbiorowego zarządzania prawami objętymi umową o reprezentacji.

Art. 86. Organizacja zbiorowego zarządzania, na należycie uzasadniony wniosek uprawnionego, użytkownika lub organizacji zbiorowego zarządzania, której prawami zbiorowo

zarządza na podstawie umowy o reprezentacji, udostępnia bez zbędnej zwłoki za pomocą środków komunikacji elektronicznej co najmniej informacje w zakresie:

- 1) utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, którymi zbiorowo zarządza na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie lub umowy o reprezentacji, a jeżeli z obiektywnych przyczyn nie jest to możliwe, rodzajach utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, którymi zbiorowo zarządza na tych podstawach;
- 2) polach eksploatacji oraz terytoriach, których ten zarząd dotyczy.

Art. 87. Organizacja zbiorowego zarządzania udostępnia publicznie na swojej stronie internetowej i na bieżąco aktualizuje podstawowe informacje dotyczące jej działalności, co najmniej:

- 1) statut;
- 2) warunki i sposób nabywania oraz utraty członkostwa w organizacji;
- 3) warunki zawierania i wypowiedzania umowy o zbiorowe zarządzanie, o ile nie są ujęte w statucie;
- 4) wzory standardowych umów licencyjnych;
- 5) zatwierdzone tabele wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz pozostałe standardowe stosowane stawki wynagrodzeń, łącznie ze zniżkami;
- 6) wykaz osób kierujących działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, zawierający imię, nazwisko i funkcję każdej z tych osób;
- 7) regulaminy, o których mowa w art. 17 pkt 4 i 5;
- 8) wykaz zawartych umów o reprezentacji ze wskazaniem stron, przedmiotu umowy, daty zawarcia oraz okresu obowiązywania;
- 9) informację o procedurze rozpatrywania skarg, o których mowa w art. 91, o możliwości rozwiązywania sporów w drodze postępowania mediacyjnego, o którym mowa w art. 82 ust. 1, oraz o możliwości poddania sporu z organizacją pod rozstrzygnięcie sądu powszechnego lub, za jej zgodą, sądu polubownego stosownie do przepisów części piątej ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 88. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania sporządza roczne sprawozdanie z działalności za każdy rok obrotowy.

2. Roczne sprawozdanie z działalności zawiera:

- 1) sprawozdanie podstawowe;

- 2) sprawozdanie finansowe;
- 3) sprawozdanie z wykorzystania potrąceń, o których mowa w art. 34 pkt 4.

3. Dane finansowe zawarte w sprawozdaniach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, dotyczące przychodów z praw, dokonanych od nich potrąceń, kosztów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, kosztów innych usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania na rzecz uprawnionych oraz środków przeznaczonych na prowadzoną przez organizację zbiorowego zarządzania działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym, wynikają z ewidencji księgowej.

4. Sprawozdanie finansowe, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, oraz dane finansowe, o których mowa w ust. 3, podlegają badaniu przez biegłego rewidenta.

5. W wyniku przeprowadzenia badania, o którym mowa w ust. 4, biegły rewident sporządza na piśmie sprawozdanie z badania w rozumieniu art. 83 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089), w którym dodatkowo zawiera informację, czy dane finansowe, o których mowa w ust. 3, zostały przedstawione zgodnie z wymogami określonymi w ust. 1–3 oraz przepisami wydanymi na podstawie art. 89.

6. Organizacja zbiorowego zarządzania przekazuje ministrowi zatwierdzone roczne sprawozdanie z działalności, wraz ze sprawozdaniem z badania, o którym mowa w ust. 4, oraz podaje je do publicznej wiadomości przez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, w terminie 6 miesięcy od zakończenia danego roku obrotowego. Dokumenty te pozostają publicznie dostępne na stronie internetowej organizacji.

Art. 89. Minister określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres sprawozdania, o którym mowa w art. 88 ust. 2 pkt 1 i 3, zawierający co najmniej informacje, o których mowa w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 84 z 20.03.2014, str. 72), zwanej dalej „dyrektywą 2014/26/UE”, uwzględniając informacje na temat struktury organizacyjnej organizacji, jej organów wewnętrznych i majątku oraz działalności w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, a także konieczność dokonania oceny prawidłowości realizacji przez tę organizację jej celów statutowych.

Art. 90. 1. Do organizacji zbiorowego zarządzania mają zastosowanie przepisy ustawy o rachunkowości, z wyłączeniem art. 2 ust. 5 tej ustawy.

2. Sprawozdanie finansowe organizacji zbiorowego zarządzania zawiera również rachunek przepływów pieniężnych.

Rozdział 9

Skargi

Art. 91. 1. Organizacja zbiorowego zarządzania umożliwia uprawnionym oraz organizacjom, z którymi zawarła umowy o reprezentacji, złożenie skargi dotyczącej członkostwa w organizacji lub wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania rozpoznaje skargę niezwłocznie, udzielając pisemnej odpowiedzi.

3. Nieuwzględnienie skargi wymaga uzasadnienia.

Rozdział 10

Nadzór nad organizacjami zbiorowego zarządzania

Art. 92. 1. Organem nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania jest minister.

2. W ramach sprawowanego nadzoru minister działa z urzędu.

3. Nadzór ministra nie obejmuje terenowych jednostek organizacyjnych stowarzyszenia, jeżeli nie wykonują one czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 93. Celem nadzoru jest zapewnienie należytego wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, w zakresie:

- 1) zgodności działalności organizacji zbiorowego zarządzania z przepisami prawa, zezwoleniem oraz postanowieniami statutu i innych aktów wewnętrznych organizacji;
- 2) skutecznego funkcjonowania systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
- 3) prawidłowego i terminowego podziału przychodów z praw i ich wypłaty uprawnionym;
- 4) uzasadnionego poziomu potrąceń na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Art. 94. 1. W ramach sprawowanego nadzoru minister może:

- 1) wezwać organizację zbiorowego zarządzania do przekazania w wyznaczonym terminie określonych informacji i dokumentów niezbędnych dla realizacji celów nadzoru, o których mowa w art. 93;
- 2) zażądać okresowego przekazywania przez organizację zbiorowego zarządzania określonych informacji i dokumentów niezbędnych do oceny prawidłowości wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, lub ustalenia, że zaistniałe uchybienia zostały usunięte;
- 3) wydawać organizacji zbiorowego zarządzania niewiążące zalecenia, w szczególności w zakresie:
 - a) zapewnienia zgodności działalności organizacji z przepisami prawa,
 - b) podjęcia przez organizację środków koniecznych do prawidłowej realizacji obowiązków w zakresie poboru, podziału lub wypłaty przychodów z praw,
 - c) opracowania i stosowania procedur, które zapewnią należytą realizację obowiązków dotyczących zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi,
 - d) podjęcia środków koniecznych dla zapobieżenia naruszeniom interesów uprawnionych lub użytkowników;
- 4) prowadzić uzgodnienia w sprawach spornych między organizacjami zbiorowego zarządzania, w szczególności dotyczących zasad ich wspólnego działania, o którym mowa w art. 44 ust. 2 i 4.

2. Wezwania, żądania i zalecenia, o których mowa w ust. 1, zawierają pisemne uzasadnienie, wskazujące ich cel i zakres.

Art. 95. 1. Minister, mając w szczególności na uwadze ochronę interesów uprawnionych, może wydawać wszystkim organizacjom zbiorowego zarządzania niewiążące rekomendacje dotyczące dobrych praktyk w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Rekomendacje, o których mowa w ust. 1, zawierają pisemne uzasadnienie, wskazujące ich cel i zakres.

Art. 96. 1. Minister może przeprowadzać kontrolę w siedzibie organizacji zbiorowego zarządzania lub jej terenowych jednostkach organizacyjnych, jeżeli wykonują one czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Kontrolę przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092).

Art. 97. W przypadku rażącego opóźnienia wypłat przychodów z praw minister może nakazać organizacji zbiorowego zarządzania opracowanie i wykonanie w wyznaczonym terminie planu podziału i wypłaty uprawnionym pobranych przez nią przychodów z praw.

Art. 98. Sąd na wniosek ministra lub prokuratora może uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę organizacji zbiorowego zarządzania.

Art. 99. 1. W razie stwierdzenia, że organizacja zbiorowego zarządzania działa z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy nakładających na nią obowiązki, statutu lub innych aktów wewnętrznych organizacji, nie wykonuje należycie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, nieprawidłowo wykonuje obowiązek przekazywania informacji lub dokumentów, o którym mowa w art. 94 pkt 1 lub 2, utrudnia albo uniemożliwia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 96, nie wykonuje wydanych w jej wyniku zaleceń pokontrolnych lub nie wykonała w wyznaczonym terminie nakazu, o którym mowa w art. 97, minister może, po uprzednim bezskutecznym wezwaniu organizacji do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie:

- 1) wystąpić do organizacji z wnioskiem o odwołanie członka zarządu lub komisji rewizyjnej odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości;
- 2) nałożyć na osobę, o której mowa w pkt 1, karę pieniężną do wysokości trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 68 ust. 11;
- 3) nałożyć na organizację karę pieniężną w wysokości do 1 000 000 zł;
- 4) cofnąć zezwolenie w części;
- 5) cofnąć zezwolenie w całości.

2. Ustalając wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 3, minister uwzględnia także sytuację finansową organizacji zbiorowego zarządzania.

3. Środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, mogą być stosowane łącznie, przy czym kary pieniężne mogą być stosowane wielokrotnie w przypadku, gdy uchybienie nie zostało usunięte pomimo nałożenia tych kar.

4. Zastosowanie środków, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, następuje w drodze decyzji administracyjnej.

5. Decyzja o nałożeniu kary pieniężnej zawiera termin i sposób zapłaty należności.

6. Kara, o której mowa w ust. 1 pkt 3, nie może być zapłacona z przychodów z praw podlegających podziałowi lub podzielonych między uprawnionych.

7. Ostateczna decyzja o cofnięciu zezwolenia w całości lub w części podlega niezwłocznemu ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

Art. 100. 1. Wpływy z tytułu kar pieniężnych, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 i 3, stanowią przychód Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 165).

2. Należności z tytułu kar podlegają egzekucji w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201, 1475, 1954 i 2491 oraz z 2018 r. poz. 138).

Art. 101. Do decyzji, o których mowa w art. 99, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, w tym działu IVa z wyłączeniem art. 189k.

Art. 102. Każdy może zawiadomić ministra o działaniach lub okolicznościach uzasadniających w ocenie zawiadamiającego podjęcie czynności nadzorczych w stosunku do organizacji zbiorowego zarządzania. Minister informuje zawiadamiającego o czynnościach podjętych w wyniku zawiadomienia.

Art. 103. 1. W celu wykonania zadań wynikających z ustawy minister współpracuje z właściwymi organami państw członkowskich Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za nadzór nad zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania oraz z innymi podmiotami, w szczególności z:

- 1) Komisją Europejską;
- 2) zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania oraz ich międzynarodowymi zrzeszeniami.

2. Minister na należycie uzasadniony wniosek organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym odpowiedzialnego za nadzór nad zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania udziela bez zbędnej zwłoki informacji istotnych dla stosowania dyrektywy 2014/26/UE, w szczególności dotyczących działalności organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Minister na należycie uzasadniony wniosek organu, o którym mowa w ust. 2, o podjęcie odpowiednich działań wobec organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i naruszającej przepisy niniejszej ustawy udziela zawierającej uzasadnienie odpowiedzi o podjętych działaniach w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia wpływu wniosku.

4. Minister może zwrócić się z do organu, o którym mowa w ust. 2 lub 3, z należycie uzasadnionym wnioskiem:

- 1) o udzielenie informacji istotnych dla stosowania dyrektywy 2014/26/UE, w szczególności dotyczących działalności organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 2) o podjęcie odpowiednich działań wobec organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i naruszającej przepisy prawa krajowego wdrażające postanowienia dyrektywy 2014/26/UE.

5. Minister może zawierać z organami, o których mowa w ust. 2 i 3, porozumienia o współpracy ułatwiającej wykonywanie przez ministra nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania.

Rozdział 11

Cofnięcie zezwolenia i likwidacja organizacji zbiorowego zarządzania

Art. 104. Cofnięcie zezwolenia następuje z urzędu w przypadkach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz art. 108 ust. 1, lub na wniosek organizacji zbiorowego zarządzania, której zezwolenia ten wniosek dotyczy.

Art. 105. 1. W decyzji o cofnięciu zezwolenia minister nakłada obowiązek:

- 1) podziału i wypłaty przychodów z praw należnych uprawnionym w wyznaczonym terminie lub
- 2) przekazania, w wyznaczonym terminie po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1, przychodów z praw należnych uprawnionym innej organizacji zbiorowego zarządzania, za jej uprzednią zgodą i w zakresie, w jakim jest ona upoważniona do reprezentowania danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw

pokrewnych na tym samym polu eksploatacji, wraz z dokumentacją potrzebną do podziału i wypłaty tych środków, lub

- 3) złożenia podzielonych przychodów z praw po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1, do depozytu sądowego, lub
- 4) przekazania po upływie terminu, o którym mowa w pkt 1, niepodzielonych przychodów z praw na Fundusz Promocji Kultury.

2. Wobec stowarzyszenia, któremu cofnięto zezwolenie, do czasu wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 34–40, art. 56 i art. 84–103.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, art. 693¹¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego nie stosuje się.

Art. 106. Stowarzyszenie, któremu cofnięto zezwolenie:

- 1) informuje swoich członków, uprawnionych reprezentowanych na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie, organizacje, z którymi zawarło umowy o reprezentacji, oraz użytkowników, z którymi zawarło umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, o decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1, oraz jej skutkach;
- 2) zamieszcza na swojej stronie internetowej informację o możliwości zgłaszania wobec stowarzyszenia roszczeń o wypłatę przychodów z praw przez uprawnionych oraz o treści decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1.

Art. 107. Członkowie zarządu stowarzyszenia, któremu cofnięto zezwolenie, odpowiadają solidarnie ze stowarzyszeniem wobec uprawnionych za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem, statutem, innymi aktami wewnętrznymi organizacji oraz treścią decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1, chyba że nie ponoszą winy.

Art. 108. 1. W przypadku rozwiązania stowarzyszenia posiadającego zezwolenie, minister z urzędu je cofa.

2. Likwidacja stowarzyszenia, któremu cofnięto zezwolenie, nie ulega zakończeniu do czasu wykonania obowiązków, o których mowa w art. 105 ust. 1.

Rozdział 12

Niezależne podmioty zarządzające prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

Art. 109. Zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na rzecz uprawnionych, na podstawie udzielonego przez nich tytułu prawnego, przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, nie działającą w charakterze uprawnionego ani niebędącą organizacją zbiorowego zarządzania, zwaną dalej „niezależnym podmiotem zarządzającym”, jest działalnością regulowaną, o której mowa w art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, 2290 i 2486 oraz z 2018 r. poz. 107), i wymaga wpisu do rejestru niezależnych podmiotów zarządzających, zwanego dalej „rejestrem”.

Art. 110. Warunkami wykonywania działalności, o której mowa w art. 109, są:

- 1) publiczne udostępnienie przez niezależny podmiot zarządzający na swojej stronie internetowej i bieżące aktualizowanie podstawowych informacji dotyczących jego działalności obejmujących:
 - a) statut, o ile jego posiadanie jest wymagane przepisami prawa,
 - b) zasady zawierania i wypowiedzania z uprawnionymi umów o zarządzanie ich prawami,
 - c) wzory standardowych umów licencyjnych,
 - d) standardowe stosowane stawki wynagrodzeń, łącznie ze zniżkami,
 - e) zasady podziału przychodów z praw między uprawnionych oraz dokonywania potrąceń od tych przychodów;
- 2) posiadanie tytułu prawnego do zarządzania prawami, których ma dotyczyć umowa o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie.

Art. 111. 1. Organem prowadzącym rejestr jest minister.

2. Wpisu do rejestru dokonuje się na pisemny wniosek przedsiębiorcy, który zawiera:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres;
- 2) oznaczenie formy prawnej przedsiębiorcy i numer w rejestrze przedsiębiorców albo w innym właściwym rejestrze;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 4) rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami przedsiębiorca będzie zarządzać;

- 5) pola eksploatacji, na których przedsiębiorca będzie zarządzać prawami;
- 6) kategorie uprawnionych, których prawami przedsiębiorca będzie zarządzać;
- 7) określenie obszaru, na którym będzie wykonywana działalność, o której mowa w art. 109.

3. Wraz z wnioskiem o wpis do rejestru przedsiębiorca składa na piśmie, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, przewidzianej w art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, oświadczenie następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru niezależnych podmiotów zarządzających są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie objętym obowiązkiem wpisu do rejestru niezależnych podmiotów zarządzających, określone w ustawie z dnia ... o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi”.

Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

4. Oświadczenie zawiera również:

- 1) firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

5. Wpis do rejestru obejmuje dane, określone w ust. 2.

6. Rejestr może być prowadzony w systemie informatycznym.

Art. 112. 1. Do niezależnych podmiotów zarządzających stosuje się art. 42 ust. 3, ust. 4 zdanie pierwsze i ust. 5, art. 48 ust. 1, art. 84 oraz art. 86.

2. Informacje przekazywane użytkownikowi przez niezależny podmiot zarządzający na podstawie art. 42 ust. 3 obejmują w szczególności listę utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których ma dotyczyć umowa.

3. W razie naruszenia przez niezależny podmiot zarządzający obowiązków wynikających z ust. 1 lub 2 uprawniony albo użytkownik może żądać zobowiązania tego podmiotu do ich wykonania przez sąd.

Art. 113. Minister dokonuje wykreślenia wpisu przedsiębiorcy:

- 1) na jego wniosek;

2) z urzędu w przypadku:

- a) stwierdzenia zakończenia wykonywania działalności gospodarczej lub zaprzestania wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru w przypadku innym niż zawieszenie wykonywania tej działalności,
- b) wydania decyzji o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru.

Art. 114. 1. Każdy może zawiadomić ministra o działaniach lub okolicznościach uzasadniających w ocenie zawiadamiającego podjęcie wobec niezależnego podmiotu zarządzającego czynności kontrolnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, minister działa z urzędu.

Rozdział 13

Ochrona danych osobowych

Art. 115. 1. W celu realizacji zadań określonych w rozdziałach 2, 10–12, minister przetwarza dane osobowe w zakresie i celu niezbędnym do realizacji tych zadań.

2. W celu wykonywania czynności zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi zgodnie z przepisami niniejszej ustawy oraz prowadzenia działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym organizacje zbiorowego zarządzania przetwarzają dane osobowe uprawnionych i użytkowników, w zakresie i celu niezbędnym do realizacji tych zadań.

3. W celu dokonania podziału i wypłaty przychodów z praw, organizacje zbiorowego zarządzania przetwarzają następujące dane osobowe uprawnionych: imiona, nazwiska, nazwiska rodowe, pseudonimy, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer ewidencyjny PESEL, seria i numer dowodu osobistego, dane kontaktowe, w szczególności adres zameldowania, adres zamieszkania (wykazywany w deklaracji podatkowej), adres poczty elektronicznej oraz numer telefonu, numer rachunku bankowego, kod SWIFT/BIC w przypadku zagranicznego numeru rachunku bankowego, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz tytuł utworu i udział procentowy w utworze. W zakresie niezbędnym do realizacji tego celu organizacje zbiorowego zarządzania mogą ujawnić dane osobowe uprawnionych innym organizacjom zbiorowego zarządzania, zagranicznym organizacjom zbiorowego zarządzania oraz organizacjom międzynarodowym zajmującym się ochroną praw i interesów uprawnionych, które mają siedzibę w państwie członkowskim Unii

Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

4. W celu zawarcia i wykonania umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, organizacje zbiorowego zarządzania przetwarzają następujące dane osobowe użytkowników:

- 1) imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz nazwa lub firma, w przypadku gdy osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą;
- 2) dane kontaktowe, w szczególności adres poczty elektronicznej i numer telefonu.

5. W związku z przetwarzaniem danych osobowych, o których mowa w ust. 1, ogranicza się stosowanie art. 12 i art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”, w ten sposób, że prawa osoby, której dane dotyczą, określone w tych przepisach są realizowane bezpłatnie raz na sześć miesięcy. W pozostałych przypadkach administrator danych ma prawo pobrać opłatę w wysokości odpowiadającej kosztom sporządzenia odpowiedzi lub kopii danych.

6. Do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 1, przepisów art. 14 rozporządzenia 2016/679 nie stosuje się w zakresie, w jakim dane te są niezbędne do zapewnienia prawidłowej realizacji zadań określonych w rozdziałach 2, 10–12.

7. Przepisu art. 34 rozporządzenia 2016/679 nie stosuje się, jeżeli administrator w terminie 72 godzin od stwierdzenia naruszenia ochrony danych osobowych wyda komunikat o naruszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

8. Administrator informuje o ograniczeniach, o których mowa w ust. 5–7, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

9. Dane osobowe, o których mowa w ust. 1–4, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu i są przechowywane wyłącznie przez okres niezbędny do realizacji zadań realizowanych przez ministra, określonych w rozdziałach 2, 10–12, lub czynności wykonywanych przez organizację zbiorowego zarządzania, o których mowa w ust. 2–4.

Rozdział 14

Przepis karny

Art. 116. Kto nie dopełnia ciążącego na nim obowiązku złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 63 ust. 7,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Rozdział 15

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 117. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880 i 1089) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 1 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14–17 w brzmieniu:
„14) organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest organizacja zbiorowego zarządzania, o której mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia ... o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi”;
 - 15) umową o zbiorowe zarządzanie jest umowa o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w rozumieniu przepisów ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
 - 16) umową o reprezentacji jest umowa, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
 - 17) właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest organizacja, która zbiorowo zarządza prawami uprawnionego na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie lub umowy o reprezentacji, a gdy uprawniony nie zawarł umowy z żadną organizacją – organizacja reprezentatywna dla danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i kategorii uprawnionych na danym polu eksploatacji w rozumieniu przepisów ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.”;
- 2) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Organizacji radiowej lub telewizyjnej wolno nadawać rozpowszechnione drobne utwory muzyczne, słowne i słowno-muzyczne wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, chyba że prawo do

nadawania utworów zamówionych przez organizację radiową lub telewizyjną przysługuje jej na podstawie odrębnej umowy.”;

- 3) w art. 21¹ ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku sporów związanych z zawarciem umowy, o której mowa w ust. 1, stosuje się art. 82 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.”;

- 4) po art. 21¹ dodaje się art. 21² i art. 21³ w brzmieniu:

„Art. 21². 1. Organizacji radiowej lub telewizyjnej wolno w ramach własnych audycji archiwalnych nadawać i udostępniać publicznie utwory w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, a także zwielokrotniać je w celu takiego użytku, wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, chyba że prawo do takiego korzystania przysługuje danej organizacji radiowej lub telewizyjnej na podstawie ustawy lub odrębnej umowy. Przepis art. 21 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Własną audycją archiwalną, o której mowa w ust. 1, jest audycja wytworzona przez daną organizację radiową lub telewizyjną, na jej zamówienie lub zlecenie, albo w koprodukcji z nią, przed dniem 1 stycznia 2003 r.

Art. 21³. Posiadaczom urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego wolno publicznie odtwarzać nadawane w nim utwory wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, chyba że ich odtwarzanie następuje na podstawie odrębnej umowy.”;

- 5) art. 92 otrzymuje brzmienie:

„Art. 92. Do artystycznych wykonań stosuje się odpowiednio przepisy art. 8–10, art. 12, art. 18, art. 21–21³, art. 41–45, art. 47–49, art. 52–55, art. 57–59, art. 62–68, art. 71 i art. 78.”;

- 6) w art. 95¹ ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do fonogramów i wideogramów stosuje się odpowiednio przepisy art. 21¹–21³.”;

- 7) uchyla się rozdziały 12 i 12¹.

Art. 118. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U z 2016 r. poz. 623 oraz z 2017 r. poz. 85, 1557 i 2180) uchyla się art. 67a.

Art. 119. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827, z 2017 r. poz. 624, 1273, 1529, 1543, 1566, 2361 i 2486 oraz z 2018 r. poz. 107) w załączniku do ustawy w części III po ust. 30 dodaje się ust. 30a w brzmieniu:

30a. Zezwolenie na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi	10 000 zł	
---	-----------	--

Art. 120. Postępowania administracyjne o udzielenie, zmianę lub cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają umorzeniu z mocy prawa.

Art. 121. 1. Zezwolenia, o których mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują ważność.

2. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, o których mowa w art. 104 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, stają się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy organizacjami zbiorowego zarządzania.

Art. 122. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy minister z urzędu wszczyna postępowanie w celu:

- 1) cofnięcia zezwolenia w zakresie, w jakim:
 - a) w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, o której mowa w art. 104 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali,
 - b) w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji;
- 2) zmiany dotychczas udzielonego zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, określonych w art. 50 ustawy zmienianej w art. 117.

2. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy minister z urzędu wszczyna postępowanie w przedmiocie stwierdzenia reprezentatywności organizacji zbiorowego zarządzania w przypadkach, o których mowa w art. 10 ust. 2.

Art. 123. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania zawiadamia sąd rejestrowy o zmianie statutu dostosowującej go do wymagań niniejszej ustawy.

2. W terminie 6 miesięcy od wydania prawomocnego postanowienia o wpisie zmiany statutu, o którym mowa w ust. 1, organizacje zbiorowego zarządzania zwołują walne zebranie członków w celu powołania członków zarządu i komisji rewizyjnej oraz przyjęcia regulaminów, o których mowa w art. 17 pkt 4–8, oraz strategii zarządzania ryzykiem, o której mowa w art. 17 pkt 9. Jeżeli statut przyznaje komisji rewizyjnej kompetencje do przyjęcia strategii, o której mowa w art. 17 pkt 9, przyjmuje ona tę strategię, w terminie 3 miesięcy od dnia powołania jej członków. Do czasu przyjęcia tych dokumentów, do spraw w nich regulowanych organizacja stosuje swoje dotychczasowe akty wewnętrzne w zakresie, w jakim nie są one sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 124. Pierwsze walne zebranie członków na zasadach określonych w art. 18 zwołuje się w pierwszym pełnym roku obrotowym, następującym po roku wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 125. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania dostosuje stosowane przez siebie warunki zawierania i wypowiedzania umów, na mocy których wykonuje zbiorowe zarządzanie, do wymagań niniejszej ustawy oraz niezwłocznie poinformuje uprawnionego o tych warunkach.

2. Organizacja zbiorowego zarządzania informuje o zasadach dokonywania potrąceń z przychodów z praw, o których mowa w art. 34 pkt 2 i 4, niezwłocznie po przyjęciu regulaminu repartycji, o którym mowa w art. 17 pkt 4.

Art. 126. 1. Postępowanie administracyjne, o którym mowa w art. 107¹ ust. 3 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy toczy się na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Organizację zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi, wyznaczoną na podstawie art. 107¹ ust. 3 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, uważa się za organizację, o której mowa w art. 44 ust. 3.

Art. 127. Przepisy art. 44 ust. 2 i 4 nie stanowią podstawy do wypowiedzenia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie zawartej przed dniem ich wejścia w życie.

Art. 128. 1. Kadencja Komisji Prawa Autorskiego, której arbitrzy zostali powołani na dotychczasowych zasadach, wygasa z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. W terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy minister rozpoczyna procedurę powoływania arbitrów Komisji na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

3. Postępowania sądowe w sprawach z wniosków, o których mowa w art. 110¹⁴ ust. 1 i 3, oraz odwołań, o których mowa w art. 110¹⁷ ust. 6 ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają umorzeniu z mocy prawa, z wyłączeniem postępowań w przedmiocie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, na polach eksploatacji reemitowanie i odtwarzanie, które toczą się na podstawie przepisów dotychczasowych.

4. Organizacje zbiorowego zarządzania składają wspólny wniosek o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń na pobór wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 1 ustawy zmienianej w art. 117, w terminie 3 miesięcy od dnia powołania arbitrów Komisji na podstawie ust. 2.

Art. 129. Tabele wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych zatwierdzone na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 sierpnia 2006 r. tracą moc.

Art. 130. 1. Tabele wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych zatwierdzone na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życia niniejszej ustawy zachowują moc.

2. W terminie miesiąca od dnia powołania Komisji na zasadach określonych w niniejszej ustawie Przewodniczący Komisji wszczyna z urzędu postępowanie w przedmiocie podziału stawki wynagrodzeń między poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania w odniesieniu do wspólnych tabel wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1, jeżeli nie spełniają one warunku, o którym mowa w art. 74 ust. 1 pkt 4.

3. Do tabel wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1, oraz tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na polach eksploatacji

reemitowanie i odtwarzanie zatwierdzonych w wyniku postępowań toczących się na podstawie art. 128 ust. 3 stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 131. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 104 ust. 3⁵ ustawy zmienianej w art. 117, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się do wykonania obowiązku sprawozdawczego za rok obrotowy poprzedzający rok, w którym weszły w życie przepisy niniejszej ustawy.

Art. 132. Podmiot prowadzący działalność, o której mowa w art. 109, składa wniosek o wpis do rejestru, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 133. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 44 ust. 2 i 4, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy;
- 2) art. 115 ust. 5–8, które wchodzi w życie z dniem 25 maja 2018 r.

UZASADNIENIE

I. Część ogólna – wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Celem projektowanej ustawy jest pełne wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym (dalej jako „dyrektywa CRM”). Dyrektywa CRM weszła w życie z dniem 9 kwietnia 2014 r., a termin jej implementacji upłynął w dniu 10 kwietnia 2016 r.

Przedmiotem dyrektywy CRM jest harmonizacja zasad działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, czyli przede wszystkim prawami do utworów, artystycznych wykonania, fonogramów i wideogramów (w pewnym zakresie zbiorowo zarządzane są także prawa do wydań książek i prasy). Organizacje te pełnią istotną rolę przy wykonywaniu powyższych praw wyłącznych, w szczególności w sytuacjach, w których masowy charakter korzystania z chronionych nimi treści uniemożliwia lub znacząco utrudnia zawarcie indywidualnych umów ze wszystkimi uprawnionymi. W takiej sytuacji legalna eksploatacja utworów oraz przedmiotów praw pokrewnych na masową skalę jest możliwa właśnie dzięki instytucji zbiorowego zarządu. Dostrzeżono to już w połowie XIX wieku, kiedy to we Francji powstały pierwsze organizacje zbiorowego zarządzania, których celem było kontrolowanie publicznych wykonania utworów. Najstarszą polską organizacją jest Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, utworzone w 1918 r. (wówczas pod nazwą Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych)¹⁾. Potrzeba istnienia organizacji wzrastała wraz z pojawianiem się nowych form masowej eksploatacji twórczości, takich jak nadawanie, reemisja, powszechnie dostępne kopiowanie i nagrywanie czy wreszcie digitalizacja i udostępnianie w internecie, które były sukcesywnie obejmowane ochroną prawnoautorską, a także wraz z powstawaniem nowych kategorii praw wyłącznych. Rola organizacji rosła więc także wraz z poszerzaniem się kręgu użytkowników dóbr chronionych, którzy mogli eksploatować je w różny sposób.

¹⁾ http://www.zaiks.org.pl/82,30,dzialalnosc_zaiks-u.html

Stanu tego nie zmienia nawet obecny rozwój technologii cyfrowych. Pomimo że w pewnym stopniu technicznie możliwe staje się indywidualne zarządzanie własnymi prawami z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, to jednak opcja ta pozostaje realnie dostępna i opłacalna tylko dla największych uczestników rynku (np. koncernów muzycznych). Jednocześnie znaczna część uprawnionych nie dysponuje środkami ani strukturą organizacyjną niezbędnymi do licencjonowania oraz stałego monitorowania wykorzystania – zarówno w sposób legalny, jak i nielegalny – swojego repertuaru na całym świecie. Muszą oni więc polegać na usługach świadczonych przez profesjonalnych pośredników, wyspecjalizowanych w zarządzaniu dużymi zbiorami praw na skalę masową. Równocześnie z perspektywy użytkowników zbiorowy zarząd jest instrumentem znacząco ułatwiającym legalną eksploatację i dostęp do chronionych dóbr, w szczególności jeśli skutecznie umożliwia nabycie licencji na korzystanie z utworu w określony sposób w jednym miejscu. W konsekwencji organizacje zbiorowego zarządzania stały się nieodzownym elementem obrotu licencyjnego i ochrony praw wyłącznych, przy czym skala i sposób wykorzystania mechanizmów zbiorowego zarządu są zróżnicowane między poszczególnymi państwami w zależności od rodzaju chronionych treści i sposobu ich eksploatacji. Zbiorowy zarząd jest powszechnie wykorzystywany przy zarządzaniu prawami autorskimi do muzyki, natomiast w różnym stopniu – zależnie od wykształconej w danym kraju praktyki i tradycji prawnej – w sektorach audiowizualnym, wydawniczym czy sztuk wizualnych.

Podstawowym zadaniem organizacji jest udzielanie licencji i pobór wynagrodzeń od użytkowników, a następnie podział i wypłata zainkasowanych środków pomiędzy uprawnionych. Organizacje działają co do zasady na podstawie powierzenia praw albo upoważnienia udzielonego przez uprawnionych, ale w wielu przypadkach – dla zapewnienia możliwości korzystania z szerokiego czy wręcz globalnego repertuaru – przepisy prawa uprawniają organizacje do reprezentowania także repertuaru niepowierzonego (tzw. rozszerzony skutek licencji). Z uwagi na terytorialny charakter prawa autorskiego działalność organizacji jest zazwyczaj ograniczona do terytorium jednego państwa, a repertuar zagraniczny reprezentują one na podstawie umów zawartych ze swoimi odpowiednikami z innych krajów (dopiero w erze cyfrowej zaczęły powstawać mechanizmy licencji wieloterytorialnych²⁾ na potrzeby udostępniania treści w

²⁾ W obszarze muzyki np. porozumienie IFPI Simulcasting (zawarte w 2000 r. obowiązujące do dziś), porozumienie z Santiago (również zawarte w 2000 r., ale w 2004 r. zanegowane przez Komisję

internecie, mając na uwadze jego ponadgraniczny charakter). Wiele organizacji – poza zbiorowym zarządem *sensu stricto* – prowadzi też działalność w zakresie wsparcia socjalnego i upowszechniania kultury.

W Europie funkcjonowanie organizacji zbiorowego zarządzania stało się tak naturalne, że przepisy dyrektyw, którymi od 1991 r. dokonywana jest harmonizacja prawa autorskiego i praw pokrewnych, uznawały istnienie organizacji za rzecz oczywistą³⁾. W konsekwencji w żadnym z przypadków, w których ustawodawca europejski odwoływał się do pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania, nie wprowadzano równoczesnego obowiązku zapewnienia, aby uprawnieni w poszczególnych państwach członkowskich byli przez takie organizacje reprezentowani. Nie było to ani możliwe, ani konieczne, biorąc pod uwagę, że tradycyjnie organizacje zbiorowego zarządzania są dobrowolnymi zrzeszeniami uprawnionych, działającymi na zasadach *non-profit* w obszarach, w których indywidualne administrowanie prawami okazało się nieefektywne czy wręcz niemożliwe.

W dwóch przypadkach w prawie UE zdecydowano się nawet na wprowadzenie obligatoryjnego pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania. Pierwszy z nich dotyczy udzielania licencji na reemisję utworów i przedmiotów praw pokrewnych w sieciach kablowych (art. 9 dyrektywy Rady nr 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową)⁴⁾. Taka licencja obejmuje też uprawnionych, którzy nie powierzyli praw żadnej organizacji. Wtedy też, na potrzeby powyższej regulacji, zdefiniowano organizację zbiorowego zarządzania jako „*każdą organizację, której jedynym celem lub jednym z głównych celów jest zarządzanie i administrowanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi*” (art. 1 ust. 4 ww. dyrektywy). Definicja ta była dość ogólna,

Europejską) oraz platformy CELAS i PAECOL (umożliwiające nabycie licencji wieloterytorialnej na katalogi EMI i SONY), a także mechanizm OnLineArt dotyczący praw do sztuk wizualnych (utworzony w 2002 r. i działający do dziś).

³⁾ A. Schierholz [w:] M. M. Walter, S. von. Lewinski (red.), *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford 2010, str. 1150.

⁴⁾ We wrześniu 2016 r. Komisja Europejska zaproponowała rozszerzenie tej zasady na inne sposoby reemisji dokonywanej w zamkniętych sieciach (projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji *online* prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do retransmisji programów telewizyjnych i radiowych, dokument COM(2016) 594 *final*).

uwzględniająca zróżnicowane formy organizacyjne zbiorowego zarządu w Europie, gdyż wówczas ich nawet minimalna harmonizacja nie była celem cytowanej dyrektywy⁵⁾.

Poza tym państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, aby za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania wykonywane było prawo do dodatkowego wynagrodzenia wypłacanego artystom wykonawcom przez producentów fonogramów (art. 3 ust. 2d dyrektywy 2006/116/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych, zmienionej dyrektywą 2011/77/UE).

Natomiast w odniesieniu do niektórych innych sposobów eksploatacji utworów lub przedmiotów praw pokrewnych prawo UE wskazuje na możliwość lub zasadność wprowadzenia pośrednictwa organizacji przez państwa członkowskie. Uczyniono to w odniesieniu do:

- udzielania licencji na nadania satelitarne (wskazując przy tym, że mogą to być licencje o charakterze rozszerzonym – art. 3 ust. 2 i 3 dyrektywy 93/83/EWG);
- wykonywania prawa do stosownego wynagrodzenia należnego twórcy lub wykonawcy z tytułu najmu egzemplarza fonogramu lub filmu (art. 5 ust. 3 i 4 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej – wersja ujednolicona);
- wykonywania prawa do wynagrodzenia z tytułu *droit de suite* (art. 6 ust. 2 dyrektywy 2001/84/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki);
- nabywania przez nadawców radiowych lub telewizyjnych licencji na korzystanie z muzyki na potrzeby udostępniania programów w usługach „na żądanie” (motyw 26 preambuły dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym);

⁵⁾ *European Copyright Law...*, str. 1150–1151.

- korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym (motyw 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych)⁶⁾.

Nie wyklucza to również innych sytuacji, w których państwa członkowskie mogą uznać za konieczne wprowadzenie mechanizmów zbiorowego zarządu, takich jak obowiązkowe pośrednictwo organizacji czy rozszerzone licencje zbiorowe, przy czym ich szczegółowe uregulowanie pozostawiono do decyzji krajowego ustawodawcy (co potwierdza motyw 18 preambuły dyrektywy 2001/29/WE oraz motyw 24 preambuły dyrektywy 2012/28/UE). Organizacje zbiorowego zarządzania zostały ponadto uznane za podmioty uprawnione do występowania z roszczeniami w przypadku naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych (art. 4 ust. 1 lit. c dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej).

Polska ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (powoływana dalej jako „pr. aut.”) wprowadza obowiązkowe pośrednictwo organizacji w następujących sytuacjach: wypłaty opłat stanowiących rekompensatę z tytułu dozwolonego użytku prywatnego (art. 20 i art. 20¹⁾), korzystania przez nadawców radiowych i telewizyjnych z drobnych utworów muzycznych i słowno-muzycznych przez ich nadawanie i udostępnianie w internecie (art. 21), reemitowania utworów w sieciach kablowych (art. 21¹⁾), zapłaty wynagrodzenia z tytułu udostępniania utworów w internecie w ramach dozwolonego użytku informacyjnego (art. 25 ust. 4), wypłaty wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne (art. 35¹⁾), zapłaty dodatkowego wynagrodzenia z tytułu niektórych sposobów korzystania z utworów audiowizualnych (art. 70 ust. 3) oraz zapłaty przez producentów fonogramów dodatkowego wynagrodzenia dla artystów wykonawców (art. 95³⁾). Natomiast mechanizm oparty na rozszerzonych licencjach zbiorowych wprowadzono w odniesieniu do korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym (art. 35¹⁰⁾). Istotna skala wykorzystania instrumentów zbiorowego zarządu jest charakterystyczna dla systemów prawa autorskiego w całej UE.

⁶⁾ We wrześniu 2016 r. Komisja Europejska zaproponowała harmonizację zasad udzielania rozszerzonych licencji zbiorowych na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym (projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym, dokument COM(2016) 593 *final*).

Powszechność pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania, które dodatkowo w wielu państwach mają status monopolisty, oznacza, że powinny one spełniać wysokie standardy i przestrzegać określonych reguł, aby efektywnie zarządzać powierzonymi prawami oraz zapobiegać nadużywaniu swojej pozycji zarówno w relacjach z uprawnionymi, jak i użytkownikami. Monopol organizacji sam w sobie w tym wypadku nie jest bowiem czymś złym – ułatwia realizację dogodnej dla użytkownika zasady *one-stop-shop* (jednego okienka) przy nabywaniu licencji i zapłacie wynagrodzenia, ale nadużywanie tej pozycji może doprowadzić do zakłóceń w funkcjonowaniu rynku. W konsekwencji jeszcze przed uchwaleniem dyrektywy 2014/26/UE w szeregu państw członkowskich, w tym w Polsce, wprowadzono przepisy określające zasady funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania oraz mechanizmy nadzoru nad ich działalnością⁷⁾. Praktyki w tym zakresie były jednak dość zróżnicowane⁸⁾.

Harmonizacja zasad zbiorowego zarządu w prawie UE była rozważana od połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku⁹⁾. W preambule dyrektywy 2001/29/WE zwrócono uwagę, iż *„konieczne jest, zwłaszcza w świetle wymagań wynikających ze środowiska cyfrowego, zapewnienie, że organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi osiągną wyższy poziom racjonalizacji i przejrzystości w odniesieniu do zgodności z zasadami konkurencji”* (motyw 18).

Pierwsza zapowiedź inicjatywy legislacyjnej w tym przedmiocie pojawiła się w 2004 r. w komunikacie Komisji Europejskiej *„Zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi na rynku wewnętrznym”*¹⁰⁾. Podkreślono w nim, że stworzenie rynku wewnętrznego w obszarze praw autorskich i pokrewnych wymaga skutecznych mechanizmów zarządzania tymi prawami, w szczególności w środowisku cyfrowym, w którym wzrasta potrzeba licencjonowania ponadgranicznego, a więc istnienie

⁷⁾ Przykładowo przed przyjęciem dyrektywy najbardziej rozbudowane regulacje zbiorowego zarządu obowiązywały w Niemczech, Austrii i Portugalii. Z kolei w Wielkiej Brytanii nadzór był ograniczony tylko do ustalania stawek wynagrodzeń, natomiast w Luksemburgu i Estonii organizacje zbiorowego zarządzania nie podlegały żadnemu nadzorowi. Por. *European Copyright Law...*, str. 1167.

⁸⁾ *Commission Staff Working Document, Impact assessment accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on collective management of copyright and related rights and multi-territorial licensing of rights in musical works for online uses in the internal market*, Bruksela, 11 lipca 2012 r., SWD(2012) 204 final, załącznik L.

⁹⁾ Por. Komisja Europejska, *Green Paper on Copyright and Related Rights in the Information Society*, Bruksela, 19 lipca 1995 r., COM(95) 382 final; rezolucja Parlamentu Europejskiego z 23 października 1997 r., A4-0297/07.

¹⁰⁾ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the European Economic and Social Committee „The Management of Copyright and Related Rights in the Internal Market”*, Bruksela, 16 kwietnia 2004 r., COM(2004) 261 final.

efektywnego systemu zbiorowego zarządu leży w interesie zarówno uprawnionych, jak i użytkowników. W tym kontekście Komisja dostrzegła potrzebę większego ujednolicenia zasad funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania oraz ich relacji z użytkownikami i uprawnionymi.

Pewne ogólne wytyczne, dotyczące w szczególności swobody powierzania repertuaru organizacjom i jego wycofywania, sprawiedliwego rozliczania wynagrodzeń i dokonywania potrąceń, zakazu dyskryminacji uprawnionych oraz przejrzystości działania organizacji, Komisja przedstawiła w zaleceniu z dnia 18 października 2005 r. w sprawie transgranicznego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi w odniesieniu do legalnych usług muzycznych *online*. Zalecenie to nie miało jednak wiążącego charakteru, przez co nie odniosło zakładanego przez Komisję skutku harmonizacyjnego. Było to jedną z przyczyn podjęcia przez Komisję inicjatywy ustawodawczej zakończonej przyjęciem dyrektywy CRM¹¹⁾.

W procesie harmonizacji zasad działalności organizacji zbiorowego zarządzania istotną rolę odegrały też decyzje Komisji Europejskiej wydawane w postępowaniach antymonopolowych oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE, w których sformułowano szereg zasad znajdujących zastosowanie do zbiorowego zarządu. Zasady te obejmują m.in.:

- zakaz dyskryminacji uprawnionych, w tym ze względu na obywatelstwo (decyzja Komisji z dnia 2 czerwca 1971 r. w sprawie GEMA I, wyrok w sprawie C-7/82 GVL v. Komisja Wspólnot Europejskich, wyrok w połączonych sprawach C-92/92 i C-326/92 Phil Collins);
- konieczność rozróżnienia pól eksploatacji przy globalnym powierzeniu wszystkich praw w zbiorowy zarząd oraz umożliwienia wypowiedzenia powierzenia ze skutkiem w rozsądnym terminie (wyrok w sprawie C-127/73 BRT v. SABAM);
- zasady nabywania licencji na repertuar zagraniczny (wyrok w sprawie C-395/87 Tournier);
- konieczność umożliwienia częściowego wyłączenia określonych praw i terytoriów z umowy o powierzenie praw (decyzja Komisji z 2002 r. w sprawie Daft Punk);

¹¹⁾ Por. motyw 6 preambuły dyrektywy oraz *Impact Assessment...*, str. 30.

- warunki porozumień między organizacjami dotyczące wzajemnego udzielania upoważnień do udzielania licencji wieloterytorialnych (decyzja Komisji w sprawie IFPI Simulcasting);
- kryteria obliczania wynagrodzenia za korzystanie z chronionych treści (wyrok z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie C-52/07 Kanal 5 ltd i TV4).

Większość z tych zasad znalazła odzwierciedlenie w dyrektywie CRM.

Dyrektywa CRM stanowi dość szczegółową regulację niemal wszystkich aspektów działalności organizacji. Jako przyczyny podjęcia tak kompleksowej inicjatywy legislacyjnej wskazano *„znaczące różnice w krajowych przepisach regulujących funkcjonowanie organizacji zbiorowego zarządzania, zwłaszcza w odniesieniu do ich przejrzystości i odpowiedzialności wobec swoich członków i podmiotów uprawnionych. Doprowadziło to w wielu przypadkach do trudności, w szczególności dla zagranicznych podmiotów uprawnionych, gdy starały się wykonywać przysługujące im prawa, oraz do nieefektywnego zarządzania finansowego pobranymi przychodami. Problemy związane z funkcjonowaniem organizacji zbiorowego zarządzania prowadzą do niewydolności w eksploatacji praw autorskich i praw pokrewnych na rynku wewnętrznym, ze szkodą dla członków organizacji zbiorowego zarządzania, podmiotów uprawnionych i użytkowników”* (motyw 5 preambuły).

Najważniejszymi celami dyrektywy są:

- *„zapewnienie koordynacji krajowych przepisów dotyczących warunków podejmowania działalności w zakresie zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi przez organizacje zbiorowego zarządzania, sposobów zarządzania tymi organizacjami oraz ram nadzoru nad nimi”* (motyw 8 preambuły);
- *„ustanowienie wymogów mających zastosowanie do organizacji zbiorowego zarządzania, aby zapewnić wysoki poziom zarządzania, zarządzania finansowego, przejrzystości i sprawozdawczości”, przy czym „nie powinno to jednak uniemożliwiać państwom członkowskim utrzymywania lub wprowadzania w odniesieniu do organizacji zbiorowego zarządzania mających siedzibę na ich terytorium bardziej rygorystycznych norm niż określone w tytule II niniejszej dyrektywy, pod warunkiem że takie bardziej rygorystyczne normy są zgodne z prawem Unii”* (motyw 9 preambuły).

Realizując powyższe założenia, przepisy dyrektywy CRM określają:

- ogólne zasady działania organizacji zbiorowego zarządzania (art. 4);
- relacje pomiędzy organizacją a uprawnionymi (art. 5 i art. 7);
- zasady członkostwa w organizacjach (art. 6);
- strukturę wewnętrzną i władze organizacji (art. 8–10);
- zasady zarządzania przychodami z praw, w tym dokonywania potrąceń od pobranych środków (art. 11–13);
- relacje pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania (art. 14 i art. 15);
- relacje z użytkownikami (art. 16–17);
- obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji (art. 18–22);
- zasady rozstrzygania sporów z udziałem organizacji (art. 33–35);
- obowiązki dotyczące monitorowania przestrzegania przepisów przez organizacje oraz wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi (art. 36–38).

Odrębną i najbardziej szczegółową częścią dyrektywy CRM są przepisy dotyczące udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie *online* z utworów muzycznych (art. 23–32). Tu celem europejskiego ustawodawcy było wypracowanie powszechnego mechanizmu udzielania licencji wieloterytorialnych na potrzeby świadczenia *online* usług, w ramach których wykorzystywane są utwory muzyczne (motyw 39 preambuły). Przepisy te dotyczą tylko praw autorskich, gdyż prawa pokrewne są skupione w rękach producentów muzycznych, którzy bezpośrednio udzielają usługodawcom licencji wieloterytorialnych. Ograniczenie takie wynika z tego, że tylko twórcy nie przenoszą swoich praw w zakresie eksploatacji drogą cyfrową na producentów, lecz wykonują swoje prawa za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania. Udzielanie przez organizacje zbiorowego zarządzania licencji wieloterytorialnych – w ocenie Komisji Europejskiej – ułatwi świadczenie drogą cyfrową usług wykorzystujących muzykę i przyczyni się do ich większej dostępności w Unii Europejskiej¹²⁾.

Bardziej lakoniczny charakter mają natomiast przepisy dyrektywy CRM dotyczące tworzenia organizacji i nadzoru nad nimi. W tym zakresie dyrektywa zawiera jedynie ogólne zobowiązanie do wprowadzenia skutecznego monitoringu przestrzegania przepisów przyjętych na jej podstawie, natomiast szczegółowy sposób osiągnięcia tego

¹²⁾ *Impact Assessment...*, str. 12–14.

celu, w tym przez system zezwoleń i nadzoru nad działalnością organizacji, pozostawia do uregulowania w prawie krajowym (por. motyw 50 preambuły).

Szczególne znaczenie w tym kontekście ma wyrok TSUE z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie C-351/12 OSA – *Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s.*, w którym Trybunał, mając na uwadze specyfikę zarządzania prawami autorskimi, dopuścił możliwość wprowadzenia przez państwo członkowskie monopolu jednej organizacji zbiorowego zarządzania w odniesieniu do zarządzania prawami do określonej kategorii utworów, z zastrzeżeniem, że działalność takiej organizacji podlega ocenie pod kątem nadużycia pozycji dominującej zgodnie z ogólnymi zasadami traktatowymi dotyczącymi ochrony konkurencji. Tym samym potwierdzono, że ustawodawca krajowy może ograniczyć swobodę transgranicznego świadczenia usług zbiorowego zarządu nie tylko przez obowiązek uzyskania zezwolenia na prowadzenie tego rodzaju działalności na terytorium danego państwa członkowskiego, ale może także ograniczać liczbę organizacji funkcjonujących na rynku.

Dyrektywa CRM nie przesądza także formy prawnej organizacji (por. motyw 14 preambuły), choć w tym wypadku pewne ograniczenia wynikają z jej definicji (art. 3 pkt a).

Dokonując porównania przepisów dyrektywy CRM z dotychczasowymi polskimi regulacjami dotyczącymi zbiorowego zarządzania, łatwo zauważyć, że te ostatnie – zawarte w rozdziale 12 pr. aut. – są niezwykle ogólnikowe (sześć artykułów przy niemal czterdziestu merytorycznych artykułach dyrektywy i ponad pięćdziesięciu motywach jej preambuły, stanowiących często istotne uzupełnienie przepisów). Obowiązujące regulacje są także fragmentaryczne, gdyż całkowicie pomijają niektóre istotne aspekty zbiorowego zarządu takie jak np. stosunki organizacji z uprawnionymi czy zasady podziału i wypłaty zainkasowanych środków. Jednocześnie trzeba przyznać, że przyjęte w obowiązującej polskiej ustawie zasady ogólne w wielu przypadkach odpowiadają kierunkowi przyjętemu przez dyrektywę (możliwość członkostwa osób prawnych w organizacji, roszczenie informacyjne wobec użytkowników, obowiązek równego traktowania uprawnionych, obowiązek udzielenia licencji, obowiązek objęcia praw w zbiorowy zarząd czy stosowane kryteria ustalania wysokości stawek wynagrodzeń). W obowiązującym stanie prawnym tylko przepisy dotyczące sprawozdawczości organizacji można uznać za w znacznym stopniu zbliżone do warunków określonych w dyrektywie,

choć nie do końca z nimi zgodne. Wynika to z faktu, że obowiązek sprawozdawczy wprowadzono stosunkowo niedawno (tj. nowelizacją z dnia 8 lipca 2010 r.¹³⁾). Natomiast rozporządzenie określające szczegółowy zakres rocznego sprawozdania organizacji¹⁴⁾ zostało zaktualizowane trzy lata temu, a w trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę konieczność stopniowego zbliżania projektowanych przepisów do standardów wynikających z przyjętej w tym samym roku dyrektywy.

Powyższe prowadzi do wniosku, że wdrożenie dyrektywy CRM do polskiego porządku prawnego wymaga przyjęcia nowej, kompleksowej regulacji zbiorowego zarządu, która znacząco poszerzy zakres kwestii regulowanych na poziomie ustawowym, a także uszczegółowi niektóre z istniejących w praktyce rozwiązań. Regulacja ta powinna znaleźć się w odrębnej ustawie, zastępującej obecny rozdział 12 pr. aut., co jest praktyką przyjętą w krajach, w których przepisy o zbiorowym zarządzie już wcześniej miały rozbudowany charakter (np. w Niemczech). Równocześnie nie wyklucza to możliwości utrzymania i rozwinięcia niektórych rozwiązań charakterystycznych dla polskiego systemu zbiorowego zarządu, tj. przyjęcia dla organizacji formy prawnej stowarzyszenia, wymogu uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przed podjęciem zbiorowego zarządzania prawami oraz nadzoru tego ministra nad działalnością organizacji. Umożliwi to uwzględnienie polskiej specyfiki i wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń w kwestiach, w których – jak wspomniano wyżej – dyrektywa CRM pozostawia swobodę krajowemu ustawodawcy. Koniecznym warunkiem jest jednak zapewnienie przestrzegania przez organizacje reguł określonych w dyrektywie CRM.

Uchwalenie projektowanej ustawy – poza wdrożeniem minimalnych wymogów dyrektywy CRM – powinno być też okazją do rozwiązania problemów i niejasności związanych z działalnością organizacji zbiorowego zarządzania. Działalność niektórych z nich jest postrzegana jako nieskuteczna i nieprzejrzysta, a samo pośrednictwo traktowane jako obciążenie – a nie ułatwienie – w prowadzeniu działalności przez użytkowników. Ponad dwudziestoletni okres obowiązywania pr. aut. pokazał, że mechanizmy oparte w przeważającym stopniu na samoregulacji, której towarzyszą

¹³⁾ Ustawa z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

¹⁴⁾ Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu rocznego sprawozdania z działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

jedynie bardzo ogólne ustawowe wytyczne (takie jak „*rękojmia prawidłowego zarządzania prawami*”), przy niezwykle lakonicznym ujęciu kompetencji organu nadzoru, nie pozwoliły na powstanie w pełni efektywnego systemu zbiorowego zarządu. Taki system winien być – w miarę możliwości – oparty na negocjacyjnych i koncyliacyjnych relacjach z uprawnionymi i użytkownikami. Powinien także – przy zapewnieniu skutecznej ochrony praw wyłącznych – być zrozumiały i akceptowany przez wszystkich uczestników rynku.

II. Część szczegółowa – przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana, oraz wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

II. 1. Rozdział 1. Przepisy ogólne (art. 1–5 projektu)

art. 1

Art. 1 wskazuje zakres spraw regulowanych projektowaną ustawą. Ustawa będzie określać zasady działania organizacji zbiorowego zarządzania oraz innych podmiotów zarządzających prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (tzw. niezależnych podmiotów zarządzających), udzielania zezwoleń na tego rodzaju działalność, nadzoru nad jej wykonywaniem oraz działania Komisji Prawa Autorskiego.

art. 2

1. Art. 2 określa zakres podmiotowy projektowanej ustawy w sposób odzwierciedlający wymogi dyrektywy CRM. Dyrektywa ta, zgodnie z jej art. 2 ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania mających siedzibę w Unii Europejskiej. Motyw 9 preambuły dyrektywy przesądza, że reguły określone w przepisach Tytułu II mają charakter harmonizacji minimalnej – państwa członkowskie zachowują więc możliwość „*utrzymywania lub wprowadzania w odniesieniu do organizacji zbiorowego zarządzania mających siedzibę na ich terytorium bardziej rygorystycznych norm*”, pod warunkiem że normy te są zgodne z prawem Unii. *A contrario* – minimalnego charakteru nie mają przepisy Tytułu III dotyczące licencji wieloterytorialnych.

Przepisy krajowe wdrażające dyrektywę CRM powinny zatem mieć zastosowanie wyłącznie do organizacji mających siedzibę na terytorium danego państwa członkowskiego. Oznacza to, że ewentualna działalność transgraniczna organizacji prowadzona jest na podstawie przepisów państwa, w którym dana organizacja ma swoją siedzibę. Potwierdza to art. 37 dyrektywy określający zasady wymiany informacji między

organami nadzoru w takich przypadkach. Równocześnie jednak – jak wspomniano wyżej – prawo UE nie wyklucza możliwości reglamentowania przez państwo członkowskie świadczenia usług przez organizacje zbiorowego zarządzania mające siedzibę na jego terytorium, w tym przez określenie formy prawnej, jaką ma mieć taka organizacja w danym państwie członkowskim czy też ustanowienie bądź utrzymanie systemu zezwoleń na tego typu działalność.

Zgodnie z dotychczas obowiązującymi w Polsce przepisami podjęcie działalności przez organizację zbiorowego zarządzania wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 104 ust. 2 pkt 2 pr. aut.), który od chwili udzielenia zezwolenia sprawuje także nad nią nadzór (art. 104 ust. 2 pkt 3 pr. aut.). Szczególne uprawnienia, jakie posiadają te organizacje (np. w oparciu o instrumenty przymusowego zbiorowego pośrednictwa), oraz konieczność zagwarantowania bezpieczeństwa prawnego użytkownikom (muszą oni mieć pewność, że za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania nabywają w określonym zakresie pełne uprawnienia do korzystania z repertuaru krajowego i zagranicznego, a więc, że organizacje mogą reprezentować uprawnionych także na innej podstawie niż upoważnienie umowne) wymagają, aby system ten został utrzymany. Projektowana ustawa znajdzie więc zastosowanie do wszystkich podmiotów mających w Polsce status organizacji zbiorowego zarządzania (art. 2 ust. 1 pkt 1 projektu), przy czym elementem definicji organizacji będzie działanie na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (por. art. 3 pkt 2 projektu). Oznacza to, że organizacja mająca siedzibę za granicą, w tym także w innym państwie członkowskim UE oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego, chcąc podjąć działalność na terytorium Polski jako organizacja zbiorowego zarządzania w rozumieniu polskich przepisów (i korzystać z wiążących się z tym przywilejów), będzie zobowiązana uzyskać stosowne zezwolenie ministra.

2. Dyrektywa CRM wymaga ponadto, aby jej przepisy miały zastosowanie do „podmiotów, które bezpośrednio lub pośrednio, w całości lub częściowo, należą do organizacji zbiorowego zarządzania lub są przez nie kontrolowane, o ile podmioty te prowadzą działalność, która podlegałaby przepisom niniejszej dyrektywy, gdyby prowadziła ją organizacja zbiorowego zarządzania” (art. 2 ust. 3 dyrektywy). Do pełnego wdrożenia tej zasady wystarczające będzie odwołanie się do kryterium działania na podstawie tytułu prawnego udzielonego przez organizację zbiorowego zarządzania

(art. 2 ust. 1 pkt 2 projektu). Obejmie to zarówno przypadki podmiotów zależnych od organizacji, o których mowa w dyrektywie, jak i udzielanie upoważnień podmiotom od nich niezależnym. Za czynności podejmowane przez takie podmioty organizacja będzie odpowiadać jak za własne (art. 2 ust. 2 projektu). Powinno to pozwolić na wyeliminowanie sytuacji, w których czynności z zakresu zbiorowego zarządzania, wykonywane przez zewnętrznych współpracowników organizacji, nie podlegałyby przepisom ustawy.

Projektowaną ustawą zostaną objęte również niezależne podmioty zarządzające, zgodnie z art. 2 ust. 4 dyrektywy CRM. Zakres, w jakim znajdą do nich zastosowanie przepisy projektowanej ustawy, został określony w przepisach rozdziału 12 projektu.

Organizacje zbiorowego zarządzania, jako stowarzyszenia, powinny działać na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, powoływanej dalej jako „Prawo o stowarzyszeniach”. Przepisy projektowanej ustawy będą więc miały wobec niej charakter *lex specialis*. W konsekwencji Prawo o stowarzyszeniach znajdzie zastosowanie tylko w zakresie nieuregulowanym projektowaną ustawą (art. 2 ust. 3 projektu).

art. 3

1. Ponieważ szereg przepisów projektowanej ustawy odwołuje się do pojęcia „zbiorowego zarządzania” zasadne jest jego zdefiniowanie. Obecny sposób zdefiniowania zakresu statutowych zadań organizacji zbiorowego zarządzania (art. 104 ust. 1 pr. aut.) nie jest do końca precyzyjny, gdyż obok zbiorowego zarządzania wymienia ochronę powierzonych praw oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy, które przecież są elementem zbiorowego zarządu.

Co prawda analogicznej definicji brak także w przepisach dyrektywy CRM, ale w motywie 2 jej preambuły wskazano, że „zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi obejmuje udzielanie licencji użytkownikom, kontrolowanie użytkowników, monitorowanie korzystania z praw, egzekwowanie praw autorskich i praw pokrewnych, pobieranie przychodów z praw z tytułu ich eksploatacji oraz podział między podmiotami uprawnionymi należnych im kwot”. Odpowiada to zakresowi czynności, jakie w polskim

orzecznictwie¹⁵⁾ i literaturze przedmiotu¹⁶⁾ zostały uznane za mieszczące się w ramach zbiorowego zarządzania. Zaproponowana w art. 3 ust. 1 pkt 1 projektu definicja uwzględnia powyższe elementy, przesądzając równocześnie, że dochodzenie ochrony praw i wykonywanie innych uprawnień organizacji wynikających z ustawy mieści się w pojęciu „zbiorowego zarządzania”.

Elementem odróżniającym definiowane pojęcie od zarządzania prawami przez inne podmioty (np. niezależne podmioty zarządzające) będzie działanie „dla zbiorowej korzyści uprawnionych”, na co wskazuje art. 3 lit. a dyrektywy CRM.

2. Dyrektywa wymaga natomiast zdefiniowania samej „organizacji zbiorowego zarządzania” (art. 3 lit. a). W projektowanym art. 3 ust. 1 pkt 2 proponuje się utrzymanie tych elementów dotychczasowego art. 104 ust. 1 pr. aut., które nie znalazły się w definicji „zbiorowego zarządzania”, a które wynikają z dyrektywy CRM. Po pierwsze dotyczy to formy prawnej, w jakiej powinna działać organizacja. Przyjęcie formy stowarzyszenia w największym stopniu spośród dostępnych w Polsce form prowadzenia działalności spełnia wymienione w dyrektywie CRM kryteria, zgodnie z którymi organizacja „*należy do jej członków lub jest przez nich kontrolowana*” oraz nie jest nastawiona na zysk. Chociaż stowarzyszenia, a tym samym i organizacje zbiorowego zarządzania mogą prowadzić działalność gospodarczą (art. 34 Prawa o stowarzyszeniach), to są one co do zasady tworzone w celach niezarobkowych (art. 2 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach). Charakter zbiorowego zarządu przyjęty w projektowanej ustawie – w ślad zresztą za dotychczasową praktyką – przesądza, że w zakresie poboru i wypłaty przychodów z praw jest to działalność *non-profit*. Tym samym polskie organizacje jako stowarzyszenia będą odpowiadać obu kryteriom wskazanym w dyrektywie CRM. Pomimo że wymaga ona

¹⁵⁾ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CSK 30/11: „Zarządzanie to obejmuje prawa majątkowe, a osobiste jedynie w odniesieniu do dzieł rozpowszechnianych bez ujawnienia autora (art. 8 ust. 3 p.a.p.p.), zbiorowe pobieranie wynagrodzeń w wypadkach ustawowo określonego uprawnienia (art. 20 ust. 3, art. 21 ust. 1 i 4, art. 70 ust. 3 p.a.p.p.), obowiązkowe udzielanie zgody na korzystanie z utworów (art. 106 ust. 2 p.a.p.p.), opracowywanie i przedstawianie do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń oraz określanie zasad rozdziału uzyskanych środków między reprezentowane osoby. Ochrona powierzonych organizacji praw dotyczy obowiązku stworzenia struktur zezwalających na ustalenie rzeczywistego zakresu eksploatacji praw oraz podejmowanie działań zmierzających do dochodzenia wynagrodzenia, w razie stwierdzenia bezprawnego korzystania z praw autorskich lub pokrewnych. Można przyjąć, że zadania związane z ochroną tych praw mieszczą się w szeroko pojętym zarządzaniu tymi prawami.”

¹⁶⁾ Por. E. Traple [w:] J. Barta, R. Markiewicz (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Warszawa 2011, str. 612–624; M. Kępiński, B. Kleban [w:] J. Barta (red.), *System Prawa Prywatnego. Prawo autorskie*, Warszawa 2013, str. 737–738; M. Bukowski [w:] D. Flisak (red.), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz LEX*, Warszawa 2015, str. 1284.

spełnienia tylko jednego z nich, to przyjęte rozwiązanie jest dopuszczalne, mając na uwadze minimalny charakter harmonizacji w tym zakresie.

Definicja, w ślad za art. 6 ust. 2 dyrektywy CRM oraz art. 13 ust. 1 projektu, wskazuje, że organizacja zbiorowego zarządzania jest stowarzyszeniem zrzeszającym uprawnionych oraz podmioty zrzeszające uprawnionych, nie przesądzając równocześnie, które kategorie uprawnionych taką organizację mogą założyć. To będzie wynikało z art. 6 projektu. Takie podejście jest zgodne z dyrektywą CRM, która nie zawiera żadnych wytycznych dotyczących tworzenia organizacji (czyli – na gruncie polskich przepisów – ubiegania się przez stowarzyszenie o udzielenie zezwolenia), wymaga jedynie, aby organizacja zrzeszała uprawnionych.

W ślad za obecnym art. 104 ust. 1 pr. aut. w omawianej definicji określone zostanie także statutowe zadanie stowarzyszenia będącego organizacją zbiorowego zarządzania. Będzie nim zbiorowe zarządzanie na rzecz uprawnionych, przy czym powinien to być podstawowy cel działania. Odpowiada to kryteriom zawartym w dyrektywie CRM, zgodnie z którymi organizacja zarządza prawami „*w imieniu więcej niż jednego podmiotu uprawnionego*”, co powinno stanowić „*jej jedyny lub główny przedmiot działalności*”. Nie ma natomiast konieczności powielania w tym miejscu kryterium działania dla „*zbiorowej korzyści*” uprawnionych, gdyż zostało już uwzględnione w definicji „*zbiorowego zarządzania*”. Z kolei wskazane w dyrektywie źródła legitymacji organizacji do zarządzania prawami („*z mocy prawa lub w drodze powierzenia, licencji lub innego uzgodnienia umownego*”) zostaną uregulowane w osobnym przepisie jako jedna z zasad ogólnych dotyczących relacji pomiędzy organizacją a uprawnionymi (art. 4 ust. 1 projektu).

3. Ze względu na to, że definicja organizacji zawiera także warunek uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, organizacja mająca siedzibę za granicą i działająca w innym państwie nie będzie spełniać tego kryterium, a tym samym nie będzie uznawana przez polską ustawę za organizację zbiorowego zarządzania. W konsekwencji na potrzeby przepisów dotyczących relacji z tymi organizacjami projektowana ustawa wprowadzi definicję „*zagranicznej organizacji zbiorowego zarządzania*” (art. 3 ust. 1 pkt 3 projektu), którą będzie podmiot uznawany za taką organizację w państwie swojej siedziby.

4. Projektowana ustawa wprowadzi też – nieobecną dotychczas w polskich przepisach – definicję „*uprawnionego*” (art. 3 ust. 1 pkt 4). Będzie nim, w ślad za dyrektywą CRM, każdy, komu przysługują prawa autorskie, prawa pokrewne lub wynikający z ustawy bądź umowy tytuł do otrzymywania przychodów z tych praw. Jest przy tym oczywiste, że uprawnienie do partycypowania w przychodach z praw nie ma charakteru abstrakcyjnego, lecz będzie konkretyzować się w danym czasie w zależności od istnienia tytułu prawnego oraz jego treści, a więc będzie uzależnione od dokonanej eksploatacji danego utworu lub przedmiotu prawa pokrewnego, która powoduje powstanie takiego uprawnienia. Tylko w takim zakresie i przedziale czasowym dany podmiot stawać się będzie „uprawnionym” w rozumieniu projektowanej ustawy.

Ponadto, w ślad za dyrektywą CRM, z powyższej definicji wyłączone zostaną organizacje zbiorowego zarządzania.

5. Na potrzeby implementacji art. 10 dyrektywy CRM wprowadzona zostanie definicja „*osoby kierującej działalnością organizacji zbiorowego zarządzania*” (projektowany art. 3 ust. 1 pkt 5). Celem tej definicji będzie wskazanie wszystkich osób podlegających, zgodnie z dyrektywą, zasadom dotyczącym unikania konfliktów interesów. Obejmą one członków zarządu i komisji rewizyjnej, jak również osobę kierującą jednostką organizacyjną odpowiedzialną w organizacji za wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania (a więc np. dyrektora biura organizacji). Należy mieć na uwadze, że termin „osoba kierująca działalnością organizacji” jest na gruncie dyrektywy szerszy niż pojęcie „dyrektor” zdefiniowane w jej art. 3 lit. g. Definicja ta została wprowadzona wyłącznie na potrzeby art. 8 ust. 4 dyrektywy, określającego kompetencję walnego zgromadzenia do powoływania i odwoływania członków organu zarządzającego, a także organu nadzorczego, jeżeli zgodnie z przepisami prawa krajowego – tak jak w Polsce – jest to organ odrębny. Nie jest jednak konieczne przenoszenie definicji „dyrektora” na grunt polskiej ustawy – wystarczające będzie wskazanie kompetencji walnego zebrania wobec członków obu tych organów, bez dodatkowego ich definiowania.

6. Dyrektywa CRM wymaga ponadto zdefiniowania „*przychodów z praw*” jako środków pieniężnych pobranych przez organizacje zbiorowego zarządzania na rzecz uprawnionych z tytułu przysługujących im praw wyłącznych, prawa do wynagrodzenia lub prawa do rekompensaty. Ta ostatnia kategoria dotyczy należności przysługujących uprawnionym z tytułu dozwolonego użytku. W polskim prawie autorskim większość

przypadków rekompensaty z tytułu dozwolonego użytku została uregulowana w formie prawa do wynagrodzenia (por. art. 25 ust. 2 i 4, art. 27¹ ust. 2, art. 28 ust. 4 i 5, art. 33 pkt 3 pr. aut.). Wyjątek stanowią opłaty związane z dozwolonym użytkowaniem osobistym i reprograficznym, określone w art. 20 i art. 20¹ pr. aut. oraz godziwa rekompensata z tytułu korzystania z utworów osieroconych (art. 35⁸ ust. 5 pr. aut.), przy czym w tym ostatnim przypadku jest ona dochodzona indywidualnie przez uprawnionego, a nie w drodze umów zbiorowych. Dlatego projektowana definicja „przychodów z praw” (art. 3 ust. 1 pkt 6 projektu) obejmie dwie kategorie środków należnych uprawnionym: wynagrodzenie (należna zarówno na podstawie licencji, jak i z tytułu prawa do wynagrodzenia) oraz opłaty. Definicja ta uwzględni ponadto zasadę wynikającą z art. 11 ust. 3 i 4 dyrektywy CRM, zgodnie z którą podziałowi i wypłacie pomiędzy uprawnionych podlegają przychody z praw wraz z wszelkimi zyskami pochodzącymi z ich inwestowania. W konsekwencji za przychody z praw zostaną uznane także pożytki, jakie środki pobrane przez organizację przyniosły do chwili ich wypłaty uprawnionym.

7. Dla zapewnienia jak największej precyzji stosowania przepisów dotyczących przychodów z praw projektowana ustawa wprowadzi dodatkowo definicje ich „podziału” i „wypłaty” (art. 3 ust. 1 pkt 7 i 8 projektu). Zaproponowana terminologia pozwoli na odróżnienie dwóch etapów procesu przekazywania środków uprawnionym – ustalenia (przypisania) przychodów należnych poszczególnym uprawnionym („podział”) oraz dokonanego zgodnie z tym ustaleniem faktycznego przekazania środków uprawnionym („wypłata”).

8. W ślad za art. 3 lit. j dyrektywy CRM wprowadzona zostanie także definicja „umowy o reprezentacji” (projektowany art. 3 ust. 1 pkt 9) jako umowy, na mocy której jedna organizacja upoważnia drugą organizację, w tym zagraniczną, do zbiorowego zarządzania reprezentowanymi przez siebie prawami w zakresie i na zasadach określonych w tej umowie. Definicja ta obejmie więc zarówno umowy o jednostronnej, jak i dwustronnej reprezentacji, czyli dwie sytuacje spotykane w praktyce zbiorowego zarządu. Uwzględniony zostanie też wprowadzony w polskiej ustawie podział na krajowe i zagraniczne organizacje – przepisy dyrektywy dotyczące umów o reprezentacji dotyczą bowiem relacji pomiędzy wszystkimi organizacjami mającymi siedzibę na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Zgodnie z dyrektywą umową o reprezentacji będzie też umowa upoważniająca do udzielania licencji wieloterytorialnych, o której mowa w art. 57 i art. 58 projektowanej ustawy.

9. Podobnie jak w art. 3 lit. k dyrektywy CRM zostanie również zdefiniowany „użytkownik” (projektowany art. 3 ust. 1 pkt 10). Podstawowym kryterium uznania za użytkownika będzie więc eksploatacja utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, wymagająca zgody uprawnionych lub zapłaty na ich rzecz wynagrodzenia. Zgodnie z dyrektywą CRM za użytkownika powinien być także uznany podmiot objęty obowiązkiem zapłaty rekompensaty z tytułu dozwolonego użytku. Na gruncie polskich przepisów oznacza to więc konieczność objęcia definicją użytkownika podmiotu zobowiązanego do uiszczenia opłat na podstawie art. 20 i art. 20¹ pr. aut., a więc producenta lub importera urządzeń służących do kopiowania utworów oraz producenta lub importera czystych nośników, a także właścicieli punktów kserograficznych.

Nie jest natomiast konieczne przenoszenie zawartego w dyrektywie wyłączenia, zgodnie z którym użytkownikiem nie jest osoba działająca w charakterze konsumenta. Status konsumenta nie ma bowiem znaczenia na gruncie zasad prawa autorskiego – istotne jest, czy dana osoba dokonuje eksploatacji wiążącej się z koniecznością uzyskania licencji lub zapłaty wynagrodzenia. Czynności podejmowane przez konsumenta, a więc np. zwielokrotnienie albo odtworzenie utworu na własne potrzeby, będą się zazwyczaj mieścić w dozwolonym użytku osobistym (art. 23 pr. aut.), przez co przewidziane w dyrektywie wyłączenie konsumentów z definicji „użytkownika” zostanie zrealizowane.

10. Zdefiniowania wymagają ponadto dwa terminy używane w przepisach dotyczących licencji wieloterytorialnych, które stanowić będą implementację Tytułu III dyrektywy.

Po pierwsze, na potrzeby tych przepisów „*repertuarem*” będą utwory, do których prawami zbiorowo zarządza organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (projektowany art. 3 ust. 1 pkt 11). Definicja ta – w ślad za art. 3 lit. l dyrektywy – nie obejmuje przedmiotów praw pokrewnych, jako że zharmonizowane w dyrektywie zasady udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczą tylko praw autorskich.

Po drugie, wprowadzona zostanie definicja „*licencji wieloterytorialnej*” (projektowany art. 3 ust. 1 pkt 12), która została skonstruowana wyłącznie na potrzeby projektowanej ustawy. Dla uproszczenia brzmienia przepisów ustawowych w tym zakresie definicja ta łączy elementy zawarte w dyrektywie w definicji „licencji wieloterytorialnej” (art. 3 lit. m), który to termin także w dyrektywie nie jest używany w żadnym innym kontekście niż na potrzeby Tytułu III, oraz definicji „praw do utworów muzycznych dla wykorzystania *online*” (art. 3 lit. n). Termin „licencja” będzie rozumiany tak jak na

gruncie art. 41 ust. 2 pr. aut., a więc jako umowa upoważniająca do korzystania z utworów – z uwagi na jej wieloterytorialny charakter – na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

W dalszej części definicja z art. 3 lit. n dyrektywy CRM wskazuje, że licencja ma dotyczyć praw do utworów muzycznych przewidzianych w art. 2 i art. 3 dyrektywy 2001/29/WE, czyli prawa do zwielokrotniania i publicznego komunikowania, ale tylko w zakresie, jaki jest wymagany do świadczenia usługi *online*. Zastosowana w unijnym akcie terminologia wymaga jednak dostosowania do siatki pojęciowej przyjętej w polskim prawie. O ile bowiem zakres pola eksploatacji zwielokrotnianie jest taki sam na gruncie art. 2 dyrektywy 2001/29/WE i art. 50 pkt 1 pr. aut., to prawo do publicznego komunikowania uregulowane w art. 3 dyrektywy 2001/29/WE nie ma w pr. aut. dokładnego odpowiednika. Na gruncie ww. dyrektywy oznacza ono „*każde udostępnianie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi*” (motyw 23 preambuły), w tym publiczne udostępnianie utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie (art. 3 ust. 1 *in fine*). Publiczne komunikowanie w rozumieniu tej dyrektywy będzie więc mieścić się w kategorii pól eksploatacji, o której mowa w art. 50 pkt 3 pr. aut., tj. rozpowszechniania utworu w inny sposób niż przez obrót egzemplarzem, ale – zgodnie z orzeczeniem TSUE z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie C-283/10 *Circul Globus București* – jedynie w zakresie „*udostępniania publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie, z wyłączeniem jakiegokolwiek udostępniania dokonywanego bezpośrednio, w miejscu otwartym dla publiczności, za pomocą wszelkich publicznych form bezpośredniego wykonywania lub przedstawiania utworu*”.

Ograniczenie projektowanej definicji do komunikowania „na odległość” zostanie dokonane przez objęcie nią wyłącznie praw wymaganych w celu świadczenia usługi *online*. Tu również terminologia dyrektywy wymaga dostosowania do polskich przepisów obowiązujących w tym zakresie. Wyjaśnienie, o jakiego rodzaju usługi *online* chodzi, można odnaleźć w motywie 37 preambuły dyrektywy CRM. Wskazano w nim, że Tytuł III dotyczy usług *online*, w ramach których wykorzystywane są utwory muzyczne, takie jak „*usługi muzyczne umożliwiające konsumentom pobieranie utworów muzycznych lub odsłuchiwanie ich z wykorzystaniem technologii przesyłania*”.

strumieniowego”, a także „innych usług zapewniających dostęp do filmów lub gier, w których muzyka stanowi ważny element”. Na gruncie polskich przepisów będą to więc usługi dostarczania treści cyfrowych (w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta¹⁷⁾) świadczone drogą elektroniczną (w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną¹⁸⁾). Natomiast z uwagi na zakres implementowanych przepisów Tytułu III dyrektywy CRM projektowaną definicją zostaną objęte tylko te usługi, do których świadczenia wymagana jest licencja na korzystanie z utworów muzycznych i słowno-muzycznych (oba rodzaje utworów, rozróżnione w art. 1 ust. 2 pkt 7 pr. aut., będą mieścić się w używanym w dyrektywie pojęciu „utwory muzyczne”).

Ponieważ zaproponowana definicja została wprowadzona wyłącznie na potrzeby implementacji Tytułu III dyrektywy CRM, nie jest wykluczone posługiwanie się w obrocie prawnoautorskim terminem „licencja wieloterytorialna” w zakresie wykraczającym poza projektowane przepisy, a więc np. dotyczącym praw pokrewnych lub innych pól eksploatacji. Oczywiście do takiej licencji przepisy rozdziału 6 ustawy nie będą miały zastosowania.

art. 4

Projektowana ustawa wprowadzi pewne ogólne zasady zbiorowego zarządzania, którymi powinny kierować się organizacje zbiorowego zarządzania. Zasady te w części stanowią implementację ogólnych zasad dyrektywy CRM, a w części – kontynuację i uporządkowanie utrwalonych tradycji polskiego zbiorowego zarządu.

Po pierwsze z zawartej w art. 3 lit. a dyrektywy CRM definicji organizacji zbiorowego zarządzania wynika postulat wyraźnego określenia podstawy wykonywania zbiorowego zarządu¹⁹⁾. W ślad za tym przepisem projektowany art. 4 ust. 1 ustawy będzie w sposób wyraźny wskazywać sposoby uzyskania przez organizację upoważnienia do zarządzania prawami. Upoważnienie to będzie mogło wynikać z:

¹⁷⁾ Powoływany przepis definiuje treści cyfrowe jako „dane wytwarzane i dostarczane w postaci cyfrowej”.

¹⁸⁾ Powoływany przepis definiuje świadczenie usług drogą elektroniczną jako „wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne”.

¹⁹⁾ M. Czajkowska-Dąbrowska, *Rozszerzony zarząd zbiorowy prawami autorskimi i pokrewnymi w świetle orzecznictwa sądów polskich na tle prawa europejskiego*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2014, str. 12.

- 1) umowy o zbiorowe zarządzanie zawartej bezpośrednio z uprawnionym;
- 2) umowy o reprezentacji zawartej z inną organizacją zbiorowego zarządzania;
- 3) przepisów projektowanej ustawy oraz wprowadzanych nią nowych przepisów pr. aut. upoważniających organizację do reprezentowania uprawnionych, którzy nie powierzyli praw żadnej organizacji.

Po drugie – w projektowanym art. 4 ust. 2 ustawy utrzymana zostanie zasada wyrażona obecnie w art. 106 ust. 3 pr. aut., zgodnie z którą organizacja zbiorowego zarządzania nie może, bez ważnych przyczyn, odmówić objęcia praw autorskich i praw pokrewnych w zbiorowy zarząd, w zakresie udzielonego jej zezwolenia. Ma ona na celu zapewnienie uprawnionym dostępu do usług świadczonych przez organizację. Konieczność utrzymania tej zasady wynika także z art. 5 ust. 2 zdanie drugie dyrektywy CRM, przy czym polska regulacja jest korzystniejsza dla uprawnionych, gdyż dyrektywa CRM pozwala odmówić objęcia praw w zarząd z obiektywnie uzasadnionych powodów („*objectively justified reasons*”). Natomiast w Polsce odmowa będzie mogła nastąpić wyłącznie z ważnych przyczyn, a dodatkowo – jeśli dotyczy odmowy zawarcia umowy o zbiorowe zarządzanie – będzie musiała zostać uzasadniona na piśmie lub w formie elektronicznej, co wynika z projektowanego art. 27 ust. 1.

Po trzecie – w projektowanym art. 4 ust. 3 ustawy potwierdzona zostanie – obowiązująca już obecnie na gruncie art. 106 ust. 1 pr. aut. i odzwierciedlona w szeregu przepisów dyrektywy CRM – zasada jednakowego traktowania uprawnionych, bez względu na podstawę prawną zbiorowego zarządzania ich prawami.

Po czwarte – projektowany art. 4 ust. 4 ustawy wprowadzi – jako jedną z ogólnych zasad – obowiązek starannego zbiorowego zarządzania prawami, w szczególności regularnego podziału i wypłaty przychodów z praw, wynikający z art. 11 ust. 2 dyrektywy CRM, ale obecnie niewyrażony wprost w przepisach pr. aut. W stosunku do dyrektywy zasada staranności została rozciągnięta na wszystkie czynności zbiorowego zarządzania, co uzasadnia umiejscowienie projektowanego przepisu w katalogu zasad ogólnych. Jednocześnie przepis wyszczególnia podstawowe zadanie organizacji, jakim jest pobór przychodów z praw oraz ich podział i wypłata na rzecz uprawnionych.

art. 5

1. Projektowany art. 5 ust. 1 ma na celu utrzymanie obowiązującego obecnie na gruncie art. 105 ust. 1 pr. aut. domniemania, zgodnie z którym organizacja jest uprawniona do

zbiorowego zarządzania w zakresie udzielonego jej zezwolenia oraz posiada legitymację procesową w tym przedmiocie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem istotą tego domniemania jest „*zwolnienie organizacji zbiorowego zarządzania od obowiązku wykazywania upoważnienia do reprezentacji w procesie o ochronę praw autorskich i pokrewnych na polach eksploatacji, które objęte są zezwoleniem*” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2014 r., sygn. akt I CSK 621/13). Ma ono więc przede wszystkim charakter procesowy i jest nieodzowne przy dochodzeniu roszczeń w przypadkach masowego korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych.

Obecne przepisy wskazują dodatkowo, że na powyższe domniemanie nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja. To ograniczenie możliwości korzystania z domniemania było dotychczas konieczne z uwagi na możliwość działania więcej niż jednej organizacji reprezentującej tą samą kategorię uprawnionych na tych samych polach eksploatacji. Powoływanie się na domniemanie było problematyczne w sytuacji dochodzenia roszczeń na rzecz uprawnionych, którzy nie powierzyli swoich praw żadnej organizacji. Projektowane przepisy rozstrzygają jednak w bardziej jednoznaczny sposób kwestię upoważnienia organizacji do ich reprezentowania, eliminując konieczność utrzymania powyższego wyjątku.

2. Na gruncie projektowanego art. 5 ust. 2 ustawy prawami tego rodzaju uprawnionych zarządzać będzie wyłącznie organizacja mająca status reprezentatywnej, stwierdzony na podstawie projektowanego art. 10. Przyznanie takiej rozszerzonej reprezentacji jest niezbędne dla wykonania tych przepisów pr. aut., które przewidują obowiązek pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania przy zawarciu umowy (udzieleniu licencji) lub zapłacie wynagrodzenia. W jej braku legalna eksploatacja praw należących do uprawnionych niereprezentowanych przez żadną organizację nie byłaby możliwa.

Z obecnych przepisów pr. aut. nie wynika precyzyjnie, w jakich sytuacjach i na jakich zasadach umowa licencyjna wywołuje tego rodzaju rozszerzony skutek. W orzecznictwie²⁰⁾ i doktrynie prawa autorskiego brak jest zgody co do tego, czy jego podstawą – a tym samym podstawą roszczeń organizacji wykraczających poza faktycznie powierzony repertuar – jest obowiązkowe pośrednictwo, uznanie organizacji za

²⁰⁾ Na niespójność orzecznictwa w tym zakresie zwraca uwagę M. Czajkowska-Dąbrowska w *Rozszerzony zarząd zbiorowy...*, str. 30–81.

„właściwą” w rozumieniu art. 107 pr. aut., domniemanie reprezentacji, o którym mowa w art. 105 ust. 1 pr. aut., powoływanie się przez organizacje na przepisy o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia czy też określana w różny sposób kombinacja powyższych podstaw. Brak jednoznaczności w tym zakresie nie daje użytkownikom pewności co do nabycia potrzebnego im zakresu uprawnień. Nie daje także uprawnionym niereprezentowanym przez żadną organizację wymaganej dyrektywą CRM gwarancji równego traktowania przy dochodzeniu roszczeń wobec organizacji, która – w oparciu o tę czy inną podstawę prawną – udzieliła licencji obejmującej ich prawa lub zainkasowała na ich rzecz wynagrodzenie. Może prowadzić to też do sytuacji, w której kilka organizacji udzieli licencji obejmujących ten sam, niereprezentowany przez nikogo repertuar²¹⁾.

3. Projektowana ustawa zmierza do uporządkowania kwestii zarządzania prawami niepowierzonymi żadnej organizacji w przypadkach, w których ich pośrednictwo jest obowiązkowe – zarówno przy zawarciu umowy, jak i zapłacie wynagrodzenia. W oparciu o rozwiązania znane w systemach skandynawskich, gdzie mechanizmy rozszerzonych zbiorowych licencji są powszechnie stosowane od kilkadziesiąt lat, w doktrynie prawa autorskiego przyjęto, że tego typu rozwiązania powinny spełniać następujące warunki, tj.:

- rozszerzony skutek powinien wynikać z umowy zawartej pomiędzy reprezentatywną organizacją zbiorowego zarządzania a użytkownikiem,
- polega on na objęciu taką umową uprawnionych tej samej kategorii w odniesieniu do tych samych praw (pól eksploatacji) co uprawnionych reprezentowanych przez organizację,
- niereprezentowany uprawniony zachowuje indywidualne roszczenie wobec organizacji o zapłatę wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy, na zasadach równego traktowania z pozostałymi uprawnionymi,
- niereprezentowany uprawniony ma, w określonym w przepisach zakresie, możliwość wystąpienia z systemu rozszerzonych umów zbiorowych (*opt-out*).²²⁾

Do zawarcia umowy ze skutkiem rozszerzonym będzie uprawniona wyłącznie organizacja reprezentatywna w rozumieniu projektowanego art. 10. Jeżeli daną kategorię uprawnionych na tym samym polu eksploatacji reprezentuje tylko jedna organizacja,

²¹⁾ M. Czajkowska-Dąbrowska, *Rozszerzony zarząd zbiorowy...*, str. 52.

²²⁾ J. Axhamn, L. Guibault, *Cross-border extended collective licensing: a solution to online dissemination of Europe's cultural heritage*, Amsterdam 2011, str. 30–42.

umowa z mocy prawa obejmie zarówno jej własny repertuar (którym zarządza bezpośrednio na podstawie umowy o zbiorowym zarządzaniu albo przez umowę o reprezentacji), jak i repertuar pozostały. Gdy natomiast w tym samym zakresie działa więcej niż jedna organizacja, każda z nich będzie mogła udzielić licencji obejmującej repertuar własny (którym zarządza bezpośrednio na podstawie umowy o zbiorowym zarządzaniu albo przez umowę o reprezentacji), natomiast tylko umowa z organizacją reprezentatywną obejmie repertuar pozostały. Na potrzeby przepisów o obowiązkowym pośrednictwie powyższa zasada została odzwierciedlona we wprowadzonej w art. 6 ust. 1 pkt 15 pr. aut. definicji organizacji właściwej.

4. Szczegółowe zasady i skutki udzielania rozszerzonych licencji zbiorowych zostaną określone w art. 5 ust. 3 i 4, natomiast *opt-out* będzie wykonywany na zasadach określonych w przepisach pr. aut. dotyczących obowiązkowego pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania.

Projektowany art. 5 ust. 3 definiuje rozszerzony skutek jako upoważnienie do korzystania także z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych tej samej kategorii, do których prawa przysługują uprawnionym niereprezentowanym przez żadną organizację. Skutek taki będzie wywoływać z mocy ustawy umowa zawarta w przypadkach obowiązkowego pośrednictwa organizacji, o ile uprawniony – tam, gdzie może to uczynić na gruncie przepisów pr. aut. – nie zrzekł się pośrednictwa organizacji lub nie zawarł umowy bezpośrednio z użytkownikiem.

Natomiast projektowany art. 5 ust. 4 określa zasady reprezentacji uprawnionego, który nie powierzył praw żadnej organizacji, a jego prawa zostały objęte umową z rozszerzonym skutkiem. Roszczenie o zapłatę wynagrodzenia z tego tytułu będzie mu przysługiwać na takich samych warunkach jak uprawnionym tej samej kategorii, którzy zawarli z daną organizacją umowę o zbiorowe zarządzanie, i tylko wobec tej organizacji. Nie wyłącza to oczywiście możliwości zawarcia z organizacją umowy o zbiorowe zarządzanie jego prawami, przy czym umowa taka nie wywoła skutków wstecz – za okres przed jej zawarciem uprawniony będzie dochodził roszczeń na podstawie projektowanego przepisu, a nie umowy.

5. W zakresie regulowanym przez powyższe przepisy wykluczone będzie reprezentowanie uprawnionych przez organizację na zasadach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia. Powołanie się na tę podstawę prawną powinno być uznawane za

obejście ustawowych zasad rozstrzygających uprawnienia organizacji w odniesieniu do praw jej nie przekazanych w zarząd na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie. Do podobnej konkluzji doszedł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 września 2009 r., sygn. akt I CSK 35/09, uznając, że powoływanie się na *negotiorum gestio* w przypadku dochodzenia roszczeń z art. 70 ust. 2¹ pr. aut. w sytuacji istnienia dwóch organizacji na jednym polu eksploatacji stanowi obejście art. 107 pr. aut.

II. 2. Rozdział 2. Zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (art. 6–11 projektu)

Projektowany rozdział reguluje kwestię wydawania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zezwoleń na zbiorowe zarządzanie. Przepisy nie stanowią implementacji dyrektywy CRM, która w projektowanym zakresie jest neutralna, co *expressis verbis* wynika z pkt 50 jej preambuły²³⁾. Oznacza to, że na gruncie dyrektywy CRM kwestia istnienia oraz zasad i trybu udzielania zezwoleń na wykonywanie zbiorowego zarządu przez organizacje zbiorowego zarządzania została pozostawiona do wyłącznej decyzji poszczególnych państw członkowskich UE. W Polsce instytucja zezwoleń na zbiorowe zarządzanie istnieje od początku obowiązywania pr. aut. Zasadnym jest jej dalsze utrzymywanie, które jest jedną z gwarancji, że podmioty wykonujące zbiorowe zarządzanie będą do tego należycie przygotowane, a ich nadmierna liczba nie utrudni użytkownikom w praktyce uzyskiwania licencji. Istnienie systemu zezwoleń koresponduje również z umocowaniem organu nadzoru do stałego nadzorowania działających organizacji zbiorowego zarządzania, do czego jest on zobowiązany na gruncie art. 36 ust. 1 dyrektywy CRM. Jednocześnie przyjęcie nowej regulacji umożliwi wyeliminowanie mankamentów obecnych rozwiązań prawnych w tym zakresie, które zostały dostrzeżone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, judykaturę oraz doktrynę w toku dotychczasowej praktyki ich stosowania.

art. 6

1. Projektowany art. 6 ust. 1 jest co do zasady odpowiednikiem obecnie obowiązującego art. 104 ust. 1 pr. aut., który zawiera definicję organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Projektowany przepis nie formułuje

²³⁾ Pkt 50 preambuły dyrektywy CRM wskazuje, że: „...niniejsza dyrektywa powinna pozostać neutralna w kwestii systemów uprzednich zezwoleń i nadzoru w państwach członkowskich (...)”.

wprowadzie takiej definicji (zawiera ją art. 3 ust. 1 pkt 2 projektu), ale przesądza, że zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w sposób, jaki został zdefiniowany w art. 3 ust. 1 pkt 1 projektu, będzie wykonywane wyłącznie przez organizacje zbiorowego zarządzania. Projektowany artykuł przesądza również, że taki zarząd będzie wykonywany przez organizacje zbiorowego zarządzania wyłącznie na podstawie i w zakresie zezwolenia udzielonego jej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Identycznie, jak w obecnym stanie prawnym, przez powyższe zezwolenia należy rozumieć decyzję administracyjną ministra, a do jej wydania znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Aktualnie kompetencje ministrowi w tym zakresie przyznaje art. 104 ust. 2 pkt 2 pr. aut.

2. Art. 6 ust. 2 projektu będzie przyznawał stowarzyszeniu zrzeszającemu twórców, artystów wykonawców, producentów, wydawców utworów opublikowanych drukiem lub organizacje radiowe lub telewizyjne prawo wystąpienia do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z wnioskiem o udzielenie takiemu stowarzyszeniu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Projektodawca wybrał formę prawną „stowarzyszenia” jako jedyną, w której możliwe jest wykonywanie zbiorowego zarządzania m.in. ze względu na prawie stoletnią tradycję i praktykę zarządzania prawami autorskimi w naszym kraju w takich właśnie ramach organizacyjnych. Podtrzymanie tej praktyki i ewolucyjne zaadaptowanie istniejącego systemu do obowiązków wynikających z dyrektywy CRM ułatwi odnalezienie się organizacji i użytkowników w nowych realiach prawnych. Warte przy tym przypomnienia jest, że organizacje zbiorowego zarządzania ukształtowały się w wielu największych państwach europejskich (np. Francji) w wyniku ewolucji zrzeszeń autorów sztuk teatralnych²⁴⁾. Sama zaś forma prawna stowarzyszenia pozwala na – zgodne z założeniami dyrektywy CRM – nieograniczanie roli organizacji wyłącznie do reprezentowania interesów ekonomicznych podmiotów, które upoważniły taką organizację do zarządzania ich prawami, ale umożliwia pełnienie przez taki podmiot istotnych funkcji socjalnych, edukacyjnych i kulturalnych zarówno dla swoich członków, jak i ogółu społeczeństwa. Takie funkcje wypełniało wiele polskich organizacji zbiorowego zarządzania w toku swojej bieżącej dotychczasowej działalności. Konieczność wyboru jednej formy organizacyjnej wiąże się również z wymaganiem przez

²⁴⁾ Najstarsze z nich (SACD) powstało w 1777 roku, z kolei pierwszym podmiotem pełniącym rolę organizacji zbiorowego zarządzania jest francuski SACEM, założony w 1850 roku.

dyrektywę CRM ujednoliceniem w założonym przez nią zakresie struktury, kompetencji i procedur wewnątrz organizacji oraz zasad jej występowania na zewnątrz. Wypełnienie tego celu przy umożliwieniu istnienia różnych form prawnych, w których mogłyby działać organizacje, wiązałoby się z ryzykiem chaosu prawnego i poddania tej samej działalności zupełnie innym regulacjom prawnym w zakresie innym niż wynikający z projektowanej ustawy. Ten tok rozumowania podzieliła zresztą zdecydowana większość państw UE, w których zdecydowano się na wybór jednej formy organizacyjnej podmiotu wykonującego zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub pokrewnymi. Niekiedy, gdy odpowiada to tradycjom prawnym poszczególnych państw członkowskich UE, organizacja zbiorowego zarządzania nie jest stowarzyszeniem, ale spółką prawa handlowego lub fundacją.

3. Art. 6 ust. 3 projektu przesądza, jakie dokumenty wnioskodawca zobowiązany jest dołączyć do wniosku o udzielenie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie. Chodzi o podstawowe akty wewnętrzne, które w przyszłości – po ewentualnym uzyskaniu zezwolenia ministra – będą wyznaczały zasady wykonywania zbiorowego zarządzania w organizacji i określały podstawowe kompetencje jej organów. W konsekwencji do wniosku winien być dołączony obowiązujący w momencie jego składania statut stowarzyszenia ubiegającego się o zezwolenie, projekt statutu przyszłej organizacji spełniający warunki określone w art. 12 ust. 1 projektu, projekty regulaminów, o których mowa w art. 17 pkt 4–8 projektu oraz strategii zarządzania ryzykiem (art. 17 pkt 9 projektu). Dodatkowo wnioskodawca winien dołączyć opis planowanego sposobu wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, wraz ze wskazaniem okoliczności świadczących o tym, że – zgodnie z projektowanym art. 7 ust. 1 pkt 2 – także w tym zakresie daje rękojmię należytego wykonywania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W ten sposób możliwe będzie poznanie planowanego sposobu wykonywania zbiorowego zarządzania przez wnioskodawcę oraz późniejsza weryfikacja w toku fazy dowodowej postępowania administracyjnego, czy spełnia on przesłankę „rękojmi”.

Obecnie obowiązujące przepisy nie określają, jakie dokumenty należy dołączyć do wniosku o udzielenie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie, ale w praktyce ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wnioskodawcy w toku postępowania administracyjnego są wzywani do przedstawienia co do zasady dokumentów, takich jak wskazane w ust. 3, w szczególności projektów statutów oraz

przyszłych regulaminów repartycji. Ich ocena w toku postępowania jest jednym z elementów pozwalających ocenić stopień przygotowania wnioskodawcy do wykonywania zbiorowego zarządzania oraz dawania przez wnioskodawcę rękami należytego zarządzania powierzonymi prawami. Projektowany przepis stanowi w tym wypadku odzwierciedlenie wieloletniej praktyki organu nadzoru nieznacznie uzupełnionej o dokumenty określone w implementowanej dyrektywie, które mogą mieć znaczenie dla wydania zezwolenia na zbiorowe zarządzanie (np. projekt strategii, o której mowa w projektowanym art. 17 pkt 9).

3. Odwołanie się w treści projektowanego ust. 3 do pojęcia statutu wnioskodawcy służy dodatkowo podkreśleniu, że – podobnie jak ma to miejsce w chwili obecnej – o uzyskanie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie może ubiegać się wyłącznie stowarzyszenie podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, a nie stowarzyszenie zwykłe, które jest jedynie obowiązane uzyskać wpis do ewidencji stowarzyszeń zwykłych. Tylko bowiem stowarzyszenia podlegające obowiązkowi rejestracji posiadają statut, w przypadku stowarzyszeń zwykłych podstawowym aktem wewnętrznym jest regulamin.

art. 7

1. Projektowany art. 7 ust. 1 określa katalog kryteriów, na podstawie których minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie podejmował decyzję w przedmiocie udzielenia stowarzyszeniu zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym (art. 104 ust. 3 pr. aut.) w postępowaniu administracyjnym minister bada wyłącznie spełnianie przez wnioskodawcę kryterium „*rękami należytego zarządzania powierzonymi prawami*”. Takie ogólne i ocenne sformułowanie pozostawia ministrowi swobodę w zakresie kształtowania systemu zbiorowego zarządzania, która mieści się w sferze uznania administracyjnego. Oznacza to, że minister winien kierować się przy udzielaniu zezwoleń także szeroko rozumianym interesem społecznym, który wyraża się przede wszystkim w sprawnym funkcjonowaniu systemu zbiorowego zarządzania, i słusznym interesem strony. Przywołane kryterium podlega w praktyce doprecyzowaniu przez ministra w toku każdorazowego postępowania toczącego się w przedmiocie udzielenia (zmiany) zezwolenia na zbiorowe zarządzanie. Jego utrzymanie jest zasadne także w projektowanej regulacji. Jednocześnie możliwe jest wykorzystanie dorobku wynikającego z praktyki decyzyjnej ministra w ostatnich kilku latach i wskazanie w treści

przepisu typowych warunków szczegółowych, które z jednej strony mieszczą się w ramach pojęcia „*rękojmi*”, a z drugiej określają minimalne kryteria, które winien spełnić wnioskodawca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie.

2. W konsekwencji w toku postępowania taki wnioskodawca powinien wykazać:

- potrzebę zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego wnioskiem;
- odpowiedni poziom technicznego i organizacyjnego przygotowania do wykonywania zbiorowego zarządzania w sposób samodzielny i prawidłowy;
- zatrudnienie osób, których kwalifikacje gwarantują zgodną z prawem oraz prawidłową pod względem rachunkowym obsługę prowadzonej działalności w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi;
- dysponowanie środkami finansowymi w wysokości gwarantującej prawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

W przypadku potrzeby zbiorowego zarządzania określoną kategorią praw wnioskodawca winien wykazać, że określona kategoria praw w ogóle nadaje się do zbiorowego zarządzania na każdym z pól eksploatacji, których dotyczy wnioski, a także, że zachodzi rynkowa potrzeba zbiorowego zarządzania tymi prawami.

Dwa kolejne kryteria służą ocenie, czy stowarzyszenie jest przygotowane do pełnienia swojej funkcji, tzn. czy dysponuje własną strukturą do wykonywania zbiorowego zarządzania i zatrudnia osoby do tego należycie przygotowane. Korespondują one z ostatnim kryterium – skuteczne wykonywanie zbiorowego zarządzania wymaga posiadania środków finansowych w szczególności na prowadzenie negocjacji umów licencyjnych, dochodzenie ochrony praw, inkasowanie i sprawny podział gromadzonych środków.

3. Z kolei zgodnie z projektowanym art. 7 ust. 2 w zakresie, w jakim wniosek o udzielenie zezwolenia będzie dotyczył praw danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, które będą już objęte zezwoleniem innej organizacji zbiorowego zarządzania, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie udzielał zezwolenia wnioskodawcy, jeżeli przedstawi on propozycję zasad wspólnego udzielania licencji oraz poboru przychodów z praw w przypadkach, w których projektowana ustawa zobowiązuje

do takiego wspólnego działania (określonych w art. 44 ust. 2 i 4), zapewniającą skuteczne funkcjonowanie systemu zbiorowego zarządzania.

Powyższy przepis nie ma odpowiednika w obowiązującym prawie ani nie stanowi implementacji dyrektywy CRM. Jednakże z uwagi na fakt, że projektowana ustawa dopuszcza za obowiązującymi przepisami pr. aut. możliwość istnienia kilku organizacji zbiorowego zarządzania zarządzających tą samą kategorią praw na tym samym polu eksploatacji (co w dotychczasowej praktyce generowało różnorodne problemy przede wszystkim po stronie użytkowników), zasadnym jest doprecyzowanie powyższej zasady. Zaproponowane rozwiązanie uprości użytkownikom kontraktowanie się z kilkoma organizacjami zbiorowego zarządzania zarządzającymi taką samą kategorią praw na takim samym polu eksploatacji, ponieważ, zgodnie z projektowanym art. 44 ust. 2, takie organizacje będą musiały działać wspólnie, a nie – jak co do zasady jest obecnie – osobno. W konsekwencji użytkownik będzie pewny, że po zawarciu jednej umowy na korzystanie z danej kategorii praw na danym polu eksploatacji nie będzie narażony na roszczenia kolejnych organizacji zbiorowego zarządzania zarządzających tą samą kategorią praw na tym samym polu eksploatacji. Dodatkowo projektowany art. 44 ust. 4 wprowadzi zasadę jednego inkasenta na polu eksploatacji odtwarzania. Powyższe rozwiązania sprawią, że proces zawierania umów z organizacjami zbiorowego zarządzania będzie po prostu szybszy oraz zdecydowanie bardziej przejrzysty. Tego rodzaju mechanizmy są wykorzystywane w ustawodawstwach kilku państw członkowskich UE, np. Węgier, które nie zdecydowały się na wprowadzenie monopolu *de iure* w przypadku zbiorowego zarządzania, ale chciały uniknąć chaosu w tej sferze aktywności.

art. 8

Projektowany art. 8 nie ma odpowiednika w obecnie obowiązujących przepisach. Przepis ten określa, jakim kategoriom wnioskodawców nie może być udzielone zezwolenie na wykonywanie zbiorowego zarządzania. Zgodnie z nim minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nie będzie mógł udzielić zezwolenia:

- terenowej jednostce organizacyjnej stowarzyszenia;
- jeżeli wnioskodawca znajduje się w stanie likwidacji;
- jeżeli nie upłynęło pięć lat od uprawomocnienia się decyzji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o cofnięciu wnioskodawcy zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5 w zakresie objętym wnioskiem o udzielenie zezwolenia.

W pierwszym przypadku chodzi o wyeliminowanie sytuacji, w której zezwolenie mogłaby uzyskać terenowa jednostka organizacyjna stowarzyszenia, która zgodnie z obowiązującym art. 10a ust. 3 Prawa o stowarzyszeniach może posiadać osobowość prawną. Ewentualne udzielenie zezwolenia tego typu jednostce (przy jednoczesnym istnieniu stowarzyszenia, którego jest ona częścią, wyposażonego w przymiot osobowości prawnej) rodziłoby szereg poważnych problemów praktycznych. Są one związane z tym, że tego typu jednostka, nawet mając osobowość prawną, nie zyskuje pełnej samodzielności²⁵⁾ – przede wszystkim dysponuje swobodą jedynie w zakresie stosunków cywilnoprawnych. Nie korzysta natomiast z autonomii w zakresie działalności statutowej, pozostając cały czas jedynie wewnętrzną jednostką organizacyjną stowarzyszenia. Trudno w świetle powyższego uczynić ją odpowiedzialną jako organizację zbiorowego zarządzania za całokształt obowiązków związanych z wykonywaniem tego typu działalności. Niemożliwe jest także nałożenie na tego typu jednostkę szeregu obowiązków dotyczących kształtu jej organów, które wynikają wprost z dyrektywy CRM i służą zapewnieniu transparentnego procesu podejmowania decyzji przez członków organizacji zbiorowego zarządzania.

Drugi przypadek jest oczywisty. Stowarzyszenie, które zostało na mocy uchwały jego członków czy też orzeczenia sądu rozwiązane i podlega likwidacji, nie gwarantuje stabilnego i prawidłowego wykonywania zbiorowego zarządzania.

Trzeci przypadek odmowy udzielenia zezwolenia wynikający z projektowanej ustawy ma charakter swoistej, czasowej sankcji wobec podmiotu, któremu minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w trybie nadzorczym skutecznie cofnął zezwolenie na zbiorowe zarządzanie w części lub całości. Cofnięcie zezwolenia oznacza bowiem, że takie stowarzyszenie dopuściło się poważnych naruszeń przy wykonywaniu zbiorowego zarządzania.

art. 9

1. Projektowany art. 9 po raz pierwszy określa w jednolity sposób obligatoryjne oraz fakultatywne elementy zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi oraz prawami pokrewnymi. Obecnie istniejące zezwolenia były udzielane i zmieniane

²⁵⁾ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 listopada 2007 r. (I ACa 906/07).

w różnym czasie, nadawano im także różne formy i posługiwano się różnymi sformułowaniami, co rodzi szereg problemów praktycznych, szczególnie gdy konieczne jest określenie zakresu dozwolonego działania poszczególnych organizacji. Znaczenie zezwolenia ministra wykracza także daleko poza relacje z użytkownikami – zezwolenie stanowi akt, który zmienia stowarzyszenie w organizację zbiorowego zarządzania, wpływając zasadniczo na zakres jego praw i obowiązków i determinując wiele istotnych kwestii w jego codziennej działalności, np. krąg uprawnionych do brania udziału i głosowania na walnym zebraniu członków organizacji (por. art. 15 ust. 2 projektu). Konieczne jest więc precyzyjne uregulowanie jego możliwej treści z wykorzystaniem doświadczeń z dotychczasowej praktyki decyzyjnej ministra w tym względzie.

2. Zgodnie z projektowanym ust. 1 każde zezwolenie będzie obligatoryjnie określało:

- rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami będzie zarządzała organizacja zbiorowego zarządzania;
- pola eksploatacji, na których organizacja będzie wykonywała zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Powyższe dwa elementy wydają się oczywiste, gdyż z zezwolenia ministra musi wynikać, jakimi konkretnie kategoriami praw będzie miała prawo zarządzać dana organizacja zbiorowego zarządzania oraz na jakich polach eksploatacji zarząd ten będzie wykonywany.

3. Ponadto, zgodnie z projektowanym ust. 2, zezwolenie będzie mogło również określać kategorie uprawnionych, których prawami zarządza organizacja. Potrzeba dodatkowego określenia w zezwoleniu kategorii uprawnionych, których prawami zarządza organizacja, jest uzasadniona dotychczasową praktyką polegającą na tym, że niektóre organizacje chronią nie całą kategorię utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, lecz działają wyłącznie na rzecz określonej kategorii uprawnionych, np. wydawców czy reżyserów teatralnych.

art. 10

1. Projektowany art. 10 reguluje kwestie związane z instytucją reprezentatywności organizacji zbiorowego zarządzania. Należy przypomnieć, że we wskazanych w art. 5 ust. 2 przypadkach umowa zawarta z organizacją reprezentatywną będzie obejmowała także prawa uprawnionych, którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie z żadną organizacją.

2. Zgodnie z ust. 1 organizacja, która jako jedyna posiada zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, będzie w tym zakresie uznawana za organizację reprezentatywną. Niemożliwe jest bowiem zwrócenie się do innej organizacji zbiorowego zarządzania o uzyskanie licencji we wskazanym powyżej zakresie.

3. Z kolei ust. 2 określa, która organizacja będzie reprezentatywna w przypadku, gdy zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji będzie posiadała więcej niż jedna organizacja. W takim przypadku organizacją reprezentatywną będzie ta, która na podstawie umów o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz umów o reprezentacji w tym zakresie reprezentuje największą liczbę uprawnionych.

4. Projektowany ust. 3 przesądza, że reprezentatywność organizacji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, będzie stwierdzał z urzędu minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w drodze decyzji (która zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 2 będzie mogła być częścią decyzji w przedmiocie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie).

5. Zgodnie z projektowanym ust. 4 decyzja o stwierdzeniu reprezentatywności będzie z urzędu uchylana lub zmieniana w przypadku istotnej zmiany przesłanki reprezentatywności, o której mowa w ust. 2 lub gdy odpadnie potrzeba stwierdzenia reprezentatywności. Taką zmianę stanowić będzie np. utrata zezwolenia przez organizację reprezentatywną, jeżeli zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiadała więcej niż jedna organizacja, wydanie nowego zezwolenia na zbiorowe zarządzanie czy też istotna zmiana liczby uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji reprezentowanych przez poszczególne organizacje, z których jedna jest reprezentatywna.

art. 11

1. Projektowany art. 11 ust. 1 precyzuje, że w przypadku wniosku o zmianę zezwolenia będzie stosowało się odpowiednio art. 6–9 projektowanej ustawy. Przepis ten będzie rozwiewał ewentualne wątpliwości odnośnie tego, jakie przepisy stosuje się do wniosku

o zmianę decyzji w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

2. Z kolei projektowany art. 11 ust. 2 przesądza, że decyzja ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o udzieleniu lub zmianie zezwolenia oraz decyzja w przedmiocie reprezentatywności będą podlegały ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Powyższy przepis będzie stanowił zmianę obecnego art. 104 ust. 6 pr. aut., zgodnie z którym decyzje o udzieleniu lub cofnięciu zezwolenia są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W obecnie obowiązującym prawie brak jest podstaw do ich ogłaszania w „Monitorze Polskim”.

3. Projektowany przepis nakłada na ministra obowiązek opublikowania decyzji o udzieleniu zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz wprowadza obowiązek jej opublikowania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Taki sam obowiązek dotyczy opublikowania decyzji ministra w przedmiocie stwierdzenia reprezentatywności jako bezpośrednio wpływającej na zakres uprawnionych, których dana organizacja zbiorowego zarządzania może reprezentować, co stanowi okoliczność istotną dla użytkownika zainteresowanego uzyskaniem licencji za pośrednictwem tej organizacji. Tego rodzaju obowiązki winny służyć łatwiejszemu dostępowi ogółu zainteresowanych podmiotów do treści wydawanych decyzji.

II. 3. Rozdział 3. Statut, członkostwo i organy organizacji zbiorowego zarządzania (art. 12–26 projektu)

Oddział 1. Statut organizacji zbiorowego zarządzania

art. 12

1. Przepis ten określa minimalną treść statutu organizacji zbiorowego zarządzania, który jest jej podstawowym aktem wewnętrznym.

2. Art. 12 ust. 1 powtarza w zasadniczej mierze obligatoryjne elementy statutu stowarzyszeń określone w art. 10 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach. Projektowany przepis zawiera jednak kilka rozwiązań doprecyzowujących lub modyfikujących treść

przywołanego przepisu, który był dotychczas stosowany wobec statutów organizacji zbiorowego zarządzania działających w formie stowarzyszeń. Dotyczy to przede wszystkim projektowanego art. 12 ust. 1 pkt 4, zobowiązującego nie tylko do określenia sposobów nabycia i utraty członkostwa oraz praw i obowiązków członków, ale także warunków członkostwa, art. 12 ust. 1 pkt 5, zgodnie z którym statut organizacji zbiorowego zarządzania będzie określał zasady i tryb zwołania walnego zebrania członków (a jeśli statut przewiduje możliwość zastąpienia go zebraniem delegatów – także zasady i tryb, w jakim zwoływane jest to zebranie) oraz art. 12 ust. 1 pkt 6, zgodnie z którym statut będzie określał czas trwania kadencji, zasady i tryb wyboru zarządu oraz komisji rewizyjnej, uzupełniania składu tych organów, a także odwoływania i wygasania mandatów ich członków. Ponadto projektowane art. 12 ust. 1 pkt 9 i 11 określają, że przedmiotem regulacji statutowej – jako aktu będącego najwyższym praktycznym wyrazem samorządności organizacji zbiorowego zarządzania – winno być przesądzenie, w granicach obowiązującego prawa, podstawowych zasad zarządzania jej majątkiem i decydowania o jego przeznaczeniu w przypadku likwidacji organizacji. Dodatkowo projektowany przepis przesądza, że wpis zmiany statutu do rejestru – ze względu na podstawowe znaczenie tego dokumentu wewnętrznego dla funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania – ma charakter konstytutywny.

3. Art. 12 ust. 2 dotyczy obowiązków organizacji związanych ze zmianą jej statutu albo uchwalaniem nowego statutu. Co do zasady przepis ten stanowi nieznaczną modyfikację art. 21 ust. 1 zd. 1 Prawa o stowarzyszeniach. Modyfikacja, o której mowa, sprowadza się do przesądzenia, że zmiana statutu albo uchwalenie nowego statutu organizacji wymagają wpisu do rejestru. Takie rozwiązanie wyeliminuje podnoszone wątpliwości, dotyczące deklaratoryjnego bądź konstytutywnego charakteru wpisu zmian do rejestru, przesądzając, że taki wpis ma charakter konstytutywny.

4. Art. 12 ust. 3–5 projektu ustawy są – z jednym wyjątkiem – przeniesieniem do projektowanej regulacji obecnie obowiązujących przepisów art. 104 ust. 2 pkt 4–5 oraz ust. 2¹ pr. aut., które określają obowiązki organizacji oraz sądu rejestrowego związane z postępowaniem w przedmiocie rejestracji zmian w statucie organizacji zbiorowego zarządzania. Wyjątek, o którym mowa, dotyczy doprecyzowania w projektowanym ust. 4, że sąd rejestrowy ma obowiązek doręczyć ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nie tylko odpis wniosku o rejestrację zmian statutu, ale również odpis wniosku o rejestrację nowego statutu organizacji zbiorowego

zarządzania (przyjętego już w trakcie egzystencji organizacji), co nie wynikało z obecnych przepisów, a mogło budzić wątpliwości interpretacyjne. Dodatkowo ust. 5 przyznaje, identyczne jak w obowiązującym aktualnie stanie prawnym, uprawnienia ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w postępowaniu o rejestrację zmian statutu organizacji zbiorowego zarządzania. Pozwalają one na efektywny udział organ nadzoru w procedurze sądowej kontroli zgodności zmian w statucie organizacji z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, służąc pośrednio także zagwarantowaniu faktycznej skuteczności przestrzegania przepisów wdrażających dyrektywę CRM.

Oddział 2. Członkostwo w organizacji zbiorowego zarządzania

art. 13

1. Projektowany przepis reguluje kwestie dotyczące członkostwa w organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie nieuregulowanym w Prawie o stowarzyszeniach, będąc jednocześnie implementacją do krajowego porządku prawnego art. 6 ust. 2 i 4 dyrektywy CRM. Zgodnie z przepisami obecnie obowiązującymi (art. 104 ust. 2 pkt 1 pr. aut.) do kwestii członkostwa w organizacji stosuje się przepisy Prawa o stowarzyszeniach, z tym że członkiem organizacji może być również osoba prawna. Oznacza to, że zastosowanie do członkostwa w organizacji znajduje art. 3 Prawa o stowarzyszeniach, który określa podmiotowy zakres wolności zrzeszania się oraz reguły członkostwa w organizacji osób małoletnich. Projektowana regulacja nie zmienia tych zasad.

W rozumieniu dyrektywy CRM członek organizacji zbiorowego zarządzania jest zawsze podmiotem uprawnionym lub podmiotem reprezentującym podmioty uprawnione. Może on upoważnić wybraną przez siebie organizację zbiorowego zarządzania do zarządzania swoimi prawami co do zasady bez względu na posiadane przez siebie obywatelstwo czy też państwo członkowskie UE, w którym uprawniony mieszka lub ma siedzibę organizacja, którą chce wybrać do zarządzania swoimi prawami. Podobnie definicja „*podmiotu uprawnionego*”, zawarta w art. 3 lit. c dyrektywy CRM, abstrahuje od jego formy prawnej, kładąc nacisk na to, czy takiemu podmiotowi przysługują prawa autorskie lub prawa pokrewne bądź uprawnienie do części przychodów z praw. Tym samym zasadne jest wyraźne przesądzenie w projektowanej ustawie, że możliwość uzyskania członkostwa w organizacji jest również oderwana od kryteriów nieistotnych z punktu

widzenia efektywnego zarządzania prawami danego uprawnionego (z jednym zastrzeżeniem odnoszącym się do obywatelstwa lub siedziby, o czym mowa poniżej).

W konsekwencji art. 13 ust. 1 projektu przesądza, że organizacja niezwłocznie przyjmuje do grona członków uprawnionych oraz podmioty reprezentujące uprawnionych, w tym inne organizacje zbiorowego zarządzania, zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania i stowarzyszenia uprawnionych, jeżeli mają obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub miejsca zamieszkania albo siedziby w tym państwie oraz spełniają warunki członkostwa określone w statucie organizacji. Ograniczenie do obywatelstwa lub siedziby zamieszkania albo siedziby, o którym mowa w powyższym przepisie, jest oczywiste, a wynika z faktu, że dyrektywę CRM stosuje się wyłącznie na terytorium Unii Europejskiej (oraz państw członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym).

Niezależnie od powyższego obowiązek przyjęcia do grona członków po stronie organizacji powstaje, jeśli spełnione są szczegółowe warunki członkostwa, które określa się zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 4 projektu w statucie organizacji (tj. sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków). Art. 13 ust. 1 zd. 2 określa przy tym – w ślad za treścią art. 6 ust. 2 dyrektywy CRM – że warunki te muszą być oparte na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriach. W ten sposób przepis pozwala z jednej strony na elastyczność po stronie organizacji w kształtowaniu warunków członkostwa, a z drugiej strony umożliwia ocenę przyjętych przez daną organizację warunków pod kątem kryteriów wskazanych w treści przepisu przez organ nadzoru i sąd w procedurze rejestracji statutu, służąc eliminowaniu warunków nieobiektywnych, nieprzejrzystych lub prowadzących do dyskryminacji uprawnionych.

2. Projektowany ust. 2 będzie przesądzał, że inne podmioty niż mające obywatelstwo, miejsce zamieszkania albo siedzibę w innym państwie niż wskazane w ust. 1 będą mogły uzyskać członkostwo, jeśli statut danej organizacji będzie przewidywał taką możliwość. Przepisy dyrektywy CRM nie formułują takiego obowiązku w stosunku do uprawnionych spoza państw Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Powyższy ustęp będzie w konsekwencji *lex specialis* względem art. 4 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach.

3. Projektowany ust. 3 przesądza również – podobnie jak obecnie obowiązujący art. 104 ust. 2 lit a pr. aut. – że członkiem organizacji zbiorowego zarządzania może być osoba prawna. Uzyskanie członkostwa odbywa się na zasadach określonych w art. 13 ust. 1 i 2, a więc odmiennych w przypadku podmiotów mających siedzibę w państwie członkowskim UE i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz w innych państwach. Celem omawianego przepisu jest umożliwienie zrzeszania się w ramach organizacji osobom prawnym, które mogą być uprawnionymi.

4. Zgodnie z projektowanym ust. 4 organizacja zbiorowego zarządzania będzie zobowiązana do podawania warunków członkostwa do publicznej wiadomości przez zamieszczenie ich na swojej stronie internetowej. Stanowi to implementację do polskiego porządku prawnego art. 6 ust. 2 zdanie 2 dyrektywy CRM, przy czym w treści przepisu określono wygodny, tani i jednolity dla wszystkich organizacji sposób informowania o warunkach członkostwa. Strony internetowe organizacji od dłuższego czasu są podstawowym narzędziem ich komunikacji z uprawnionymi i użytkownikami. Dotychczas obowiązujące w tym względzie przepisy Prawa o stowarzyszeniach przesądzały wyłącznie, że warunki członkostwa winny być określone w statutach poszczególnych organizacji.

5. Projektowany art. 13 ust. 5 po raz pierwszy w polskich przepisach przesądzi, że odmowa przyjęcia danego podmiotu do grona członków organizacji zbiorowego zarządzania winna być dokonana w formie pisemnej lub elektronicznej i wymaga szczegółowego uzasadnienia. Powyższy przepis stanowi implementację art. 6 ust. 2 *in fine* dyrektywy CRM do polskiego porządku prawnego. Konieczność uzasadnienia odmowy służy także udokumentowaniu powodów odmowy na wypadek ewentualnego sporu sądowego między organizacją a kandydatem na jej członka.

6. Art. 13 ust. 6 projektu będzie nakładał na organizacje zbiorowego zarządzania obowiązek udostępnienia członkom środków komunikacji elektronicznej zapewniających utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności związanych z członkostwem w organizacji, stanowiąc implementację art. 6 ust. 4 dyrektywy CRM.

7. Art. 13 ust. 7 projektu stanowi wdrożenie do polskiego porządku prawnego art. 6 ust. 5 dyrektywy CRM, zobowiązującego organizacje do prowadzenia i regularnej aktualizacji ewidencji swoich członków. W projektowanym przepisie ewidencja ta będzie prowadzona w formie wykazu zawierającego co najmniej imię i nazwisko, pseudonim lub nazwę oraz adres korespondencyjny, w tym adres poczty elektronicznej, o ile został przez członka wskazany.

Oddział 3. Organy i osoby kierujące działalnością organizacji zbiorowego zarządzania

Aktualnie obowiązujące przepisy co do zasady nie nakazują – poza bardzo ogólnymi, ramowymi postanowieniami art. 11 Prawa o stowarzyszeniach (np. co do prymatu wśród organów stowarzyszenia walnego zebrania członków i obowiązku posiadania przez stowarzyszenie zarządu oraz komisji rewizyjnej) – ukształtowania zasad tworzenia, działania i odpowiedzialności organów stowarzyszenia, które jest organizacją zbiorowego zarządzania, w żaden konkretny sposób. W tym zakresie obecnie istotne znaczenie ma przede wszystkim art. 10 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach, który wprost przesądza jedynie, które z tych kwestii powinny być uregulowane w statucie stowarzyszenia. Dyrektywa CRM formułuje natomiast w art. 8–10 szereg, czasem szczegółowych, zasad związanych z tworzeniem, kompetencjami i odpowiedzialnością organów organizacji zbiorowego zarządzania, które wymagają wdrożenia do krajowego porządku prawnego.

art. 14

1. Art. 14 ust. 1 określa listę obligatoryjnych organów organizacji zbiorowego zarządzania w trzech koniecznych sferach jej działalności: podejmowania strategicznych decyzji dotyczących organizacji, w tym decydowania o sprawach zastrzeżonych zgodnie z art. 8 ust. 3–5 dyrektywy CRM dla kompetencji walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów), prowadzenia bieżących spraw organizacji i reprezentowania jej na zewnątrz (zarząd) oraz bieżącego kontrolowania działalności organizacji przez organ niezależny od pozostałych (komisja rewizyjna).

2. Ust. 2 przesądza o możliwości tworzenia innych organów niż obligatoryjne określone w ust. 1, co koresponduje z samorządnym charakterem organizacji zbiorowego zarządzania, która powinna mieć swobodę decydowania o swojej strukturze wewnętrznej, a także dotychczasową praktyką w tym względzie. Kompetencje do decydowania o

tworzeniu innych organów przysługują walnemu zebraniu członków jako jednemu organowi uprawnionemu zgodnie z art. 17 pkt 1 projektu do zatwierdzania statutu oraz dokonywania w nim zmian. Ponadto zgodnie z projektowanym art. 14 ust. 2 zd. 2 tryb dokonywania wyboru członków takich organów, uzupełniania składu oraz ich kompetencje będą musiały być określone w statucie organizacji. Powyższe rozwiązanie służy w szczególności zapobieżeniu nakładania się kompetencji fakultatywnych organów organizacji z kompetencjami organów obligatoryjnych.

3. Ust. 3 zd. 1 określa krąg podmiotów mogących pełnić funkcję członka zarządu lub komisji rewizyjnej organizacji. Dyrektywa CRM pozwala na dowolnie szerokie ukształtowanie tego kręgu, bez konieczności przesądzania, że członkiem zarządu lub komisji rewizyjnej może być wyłącznie członek organizacji lub uprawniony. Stwarza to organizacjom możliwość powierzenia niektórych czynności, np. wymagających specjalistycznej wiedzy prawnej, ekonomicznej lub związanej z zarządzaniem, zewnętrznym specjalistom w danej dziedzinie. Jedynym ograniczeniem jest naturalna w tym wypadku konieczność posiadania przez członka zarządu lub członka komisji rewizyjnej pełnej zdolności do czynności prawnych. Ponadto projektowany ust. 3 zd. 2 pozwala organizacji na przyznanie wynagrodzenia zarówno członkom zarządu, jak i członkom komisji rewizyjnej, wskazując jednocześnie na obowiązek określenia w statucie możliwości uzyskiwania przez takie osoby innych świadczeń z tytułu pełnienia tego rodzaju funkcji oraz przekazując szczegółowe uprawnienie do ich kształtowania walnemu zebraniu członków organizacji (art. 17 pkt 2–3 projektu). Powyższy przepis stanowi implementację art. 8 ust. 4 dyrektywy CRM, przy czym obecny art. 10 ust. 1 pkt 5a Prawa o stowarzyszeniach przewiduje możliwość otrzymywania przez członków zarządu stowarzyszenia wynagrodzenia za czynności wykonywane w związku z pełnioną przez nich funkcją, ale już nie przez członków komisji rewizyjnej. Projektowany ust. 3 stanowi więc *lex specialis* względem art. 10 ust. 1 pkt 5a Prawa o stowarzyszeniach.

art. 15

1. Przepis ten stanowi implementację art. 8 dyrektywy CRM (wraz z odnoszącymi się do niego motywami 22 i 23 preambuły) oraz stanowi nawiązanie do art. 11 Prawa o stowarzyszeniach. Przepis służy zapewnieniu w praktyce samorządnego charakteru organizacji, w której decydujący głos w najważniejszych sprawach powinien należeć do jej członków. Zasadę tę umacnia wprost zdanie drugie ustępu pierwszego, które przesądza, że kompetencja do podejmowania decyzji przez inne organy organizacji musi

wynikać wyraźnie z jej statutu, zatwierdzanego zgodnie z art. 17 pkt 1 projektu przez walne zebranie członków. Tego rodzaju przekazanie kompetencji powinno mieć charakter wyjątku od zasady umożliwiającej członkom organizacji uczestniczenie w procesie podejmowania najważniejszych dotyczących jej decyzji. Zabezpieczeniem kompetencji walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów), a tym samym członków organizacji w tym zakresie, wprowadzonym w wyniku analizy pojawiającej się praktyki niektórych organizacji zbiorowego zarządzania, jest sankcja nieważności postanowień statutu, które przyznawałyby lub domniemywały ogólną kompetencję do podejmowania decyzji w ramach organizacji innemu jej organowi niż walnemu zebraniu członków lub zebraniu delegatów.

2. Ust. 2 określa, kto jest uprawniony do brania udziału w walnym zebraniu członków i głosowania na nim, a więc podejmowania najistotniejszych decyzji dotyczących zbiorowego zarządzania, w tym relacji organizacji z uprawnionymi, użytkownikami oraz zasad wykorzystywania przychodów z praw. Uprawnienie takie co do zasady powinno przysługiwać członkom organizacji zbiorowego zarządzania. Tym samym uprawnienie wynikające z ust. 2 pozwala na realizację zasady samorządności organizacji w praktyce, opierając się przy tym na stabilnym, racjonalnym i łatwym do zweryfikowania kryterium.

3. Ust. 3 ustanawia wyjątek od podstawowej zasady sformułowanej w ust. 2, ograniczając prawo do decydowania w kwestiach bezpośrednio związanych z określeniem zasad podziału, wypłaty oraz zarządzania przychodami z praw do uprawnionych, którzy zawarli z organizacją umowy o zbiorowe zarządzanie. Tylko takie podmioty będą uprawnione do zatwierdzania podstawowych aktów wewnętrznych organizacji dotyczących zasad podziału i wypłaty przychodów z praw (regulamin repartycji – art. 17 pkt 4 projektu), zasad zarządzania nimi do czasu ich wypłaty (regulamin inwestycyjny – art. 17 pkt 6 projektu) oraz zasad dokonywania potrąceń z przychodów z praw (regulamin repartycji), w tym potrąceń na cele działalności socjalnej, edukacyjnej i kulturalnej (regulaminy określone w art. 17 pkt 5 i 7 projektu). W ten sposób w sprawie przychodów z praw decydować będą wyłącznie podmioty, których prawa są faktycznie zbiorowo zarządzane przez organizację i których eksploatacja pozwala organizacji na pobieranie takich przychodów. Tego rodzaju rozwiązanie powinno dodatkowo skłonić członków organizacji, którzy nie zawarli z nią umów o zbiorowe zarządzanie, do podjęcia takiej decyzji w przyszłości.

4. Ust. 4 stanowi implementację art. 7 ust. 2 dyrektywy CRM, który umożliwia państwom członkowskim zastosowanie wobec uprawnionych niebędących członkami organizacji innych regulacji niż obligatoryjnie się do nich odnoszące przepisy wskazane w treści art. 7 ust. 1 tej dyrektywy. Projektodawcy postanowili skorzystać z tej możliwości, kierując się tym, że niektóre z organizacji zbiorowego zarządzania w Polsce reprezentują prawa wielu uprawnionych, którzy nie decydują się na ubieganie się o członkostwo, a jednocześnie zawierają z organizacjami umowy o zbiorowe zarządzanie. W takiej sytuacji, idąc za duchem dyrektywy, uprawnieni niebędący członkami organizacji powinni, o ile taka wola zostanie wyrażona w statucie, mieć wpływ na zasady bezpośrednio związane z wykonywaniem przez organizację zbiorowego zarządzania ich prawami. Powinni więc mieć możliwość decydowania w zakresie spraw określonych w ust. 3, o ile statut organizacji będzie taką możliwość przewidywał. Projektowany przepis zapewnia takim uprawnionym możliwość współdecydowania – w ramach walnego zebrania członków – o wszystkich czynnościach, które są bezpośrednio związane z wykonywaniem zbiorowego zarządzania, a także uwzględnienia tej grupy – przy zachowaniu sprawiedliwej i wyważonej reprezentacji różnych kategorii uprawnionych – w ramach procedur powołania walnego zebrania członków oraz wykonywania na nim uprawnień przez pełnomocnika.

art. 16

1. Ust. 1 projektowanego przepisu pozwala organizacji – zgodnie z możliwością przyznaną państwom członkowskim w art. 8 ust. 11 dyrektywy CRM – na przesądzenie w statucie, że najwyższą władzą w stowarzyszeniu, zamiast walnego zebrania członków, jest zebranie delegatów albo że walne zebranie członków może być zastąpione zebraniem delegatów. Uprawnienie takie winno przysługiwać organizacjom posiadającym relatywnie znaczną liczbę członków – niektóre z nich liczą ich nawet kilka tysięcy. Pozwoli to w praktyce na efektywne działanie najważniejszego organu organizacji przy ograniczeniu kosztów związanych z jego zwoływaniem w sytuacji, gdy zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy CRM oraz art. 18 projektu winno ono odbywać się przynajmniej raz w roku. Jednocześnie projekt nie narzuca w tym względzie obowiązku, pozostawiając decyzję członkom organizacji.

2. Ust. 2 utrzymuje w przypadku zebrania delegatów zasadę wyrażoną w art. 15 ust. 2 projektu wobec walnego zebrania członków, uznając, że prawo wyboru delegatów winno

przysługiwać członkom organizacji zbiorowego zarządzania podobnie jak prawo do udziału i głosowania na walnym zebraniu członków. Uwagi zawarte w uzasadnieniu do tego przepisu zachowują aktualność także w tym wypadku. Dodatkowo przepis przesądza, że delegatem może być wybrany każdy z członków organizacji.

3. Ust. 3 określa minimalną liczbę delegatów, którą musi liczyć zebranie delegatów organizacji, uzależniając ją od liczby członków organizacji. Przyjęcie w tym przepisie widełek służy z jednej strony zapewnieniu, aby zebranie delegatów miało reprezentatywny charakter dla danej organizacji, a z drugiej strony, aby było zdolne do efektywnego działania i nie obciążało organizacji nadmiernymi obowiązkami organizacyjnymi i związanymi z nimi kosztami.

4. Ust. 4 stanowi implementację art. 8 ust. 11 lit. a i b dyrektywy CRM, który – w przypadku stworzenia przez państwo członkowskie możliwości zastąpienia walnego zgromadzenia (walnego zebrania członków) przez zebranie delegatów – nakazuje, aby zapewniony był odpowiedni i efektywny udział członków w procesie decyzyjnym oraz aby poszczególne kategorie członków były reprezentowane w wyważony i sprawiedliwy sposób. W ślad za stosownymi fragmentami preambuły dyrektywy CRM w treści ust. 4 doprecyzowano, że chodzi o członków, którzy należą do różnych kategorii uprawnionych w ramach organizacji, np. aktywnych w różnych obszarach twórczości. Przepis nie znajdzie zastosowania, jeśli w ramach organizacji wyodrębnienie różnych kategorii w tym względzie będzie niemożliwe. Przepis powtarza formułę, jaką posługuje się dyrektywa CRM, jednocześnie ją doprecyzowując. Umożliwia bowiem w przypadku organizacji, w których istnieją różne kategorie członków – w duchu poszanowania dla jej samorządności – uwzględnienie przy okazji określenia zasad wyboru delegatów jednego, dwóch lub trzech kryteriów wskazanych w treści art. 16 ust. 4 projektu (tj. liczby członków organizacji należących do danej kategorii uprawnionych, wysokości przychodów z praw uzyskiwanych ze zbiorowego zarządzania prawami członków należących do danej kategorii uprawnionych lub liczby utworów lub przedmiotów praw pokrewnych członków należących do danej kategorii uprawnionych, do których prawami ta organizacja zbiorowo zarządza). Kryteria powinny być dobrane w ramach organizacji w taki sposób, aby zapewnić wyważoną i sprawiedliwą reprezentację poszczególnych kategorii członków w ramach zebrania delegatów. Przyjęcie jednej sztywnej formuły w tym względzie byłoby niemożliwe i niewskazane także ze względu na odmienne ukształtowanie składów członkowskich poszczególnych organizacji. Zaprojektowany,

elastyczny przepis pozwala natomiast na ocenę przez organ nadzoru rozwiązań przyjmowanych swobodnie w statutach poszczególnych organizacji pod kątem spełnienia przesłanek określonych w treści art. 16 ust. 4 projektu oraz art. 8 ust. 11 dyrektywy CRM na etapie rejestracji lub zmiany statutu.

5. Ust. 5 odsyła w przypadku uregulowania szeregu kwestii szczegółowych, które dotyczą zasad wyboru i funkcjonowania zebrania delegatów, do statutu w sposób analogiczny jak art. 12 ust. 1 pkt 5 projektu, który nakazuje ich uregulowanie w treści statutu w przypadku, gdy w organizacji działa jej walne zebranie członków. Przepis ten zastrzega przy tym, w ślad za art. 8 ust. 11 dyrektywy CRM, że delegaci mogą być wybierani na kadencję trwającą maksymalnie cztery lata.

6. Projektowany ust. 6 będzie przesądzał – w celu rozwiania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych – że do zebrania delegatów odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy projektowanej ustawy oraz statutu organizacji zbiorowego zarządzania o walnym zebraniu członków.

art. 17

1. Przepis ten stanowi implementację art. 8 ust. 3–5 dyrektywy CRM, które określają wyłączne kompetencje najważniejszego organu organizacji, pozwalając jednocześnie na przekazanie części z nich na podstawie art. 8 ust. 6 dyrektywy CRM – w drodze odpowiednich postanowień statutu organizacji, a więc za zgodą walnego zebrania członków – komisji rewizyjnej. Chodzi o kompetencje związane bezpośrednio z podejmowaniem operacyjnych decyzji dotyczących zarządzania mieniem organizacji (ust. 1 pkt 9–11 i 13 projektowanego art. 17) oraz tworzenia podmiotów zależnych lub uzyskiwania członkostwa w innych osobach prawnych (ust. 1 pkt 12 i 14).

2. Lista uprawnień walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów) – w stosunku do zawartej w treści art. 8 ust. 3–5 dyrektywy CRM – jest poszerzona o kompetencje do zatwierdzania regulaminu określającego zasady i tryb rozpoznawania skarg dotyczących członkostwa w organizacji lub wykonywania zbiorowego zarządzania, o których mowa w art. 91 projektu (art. 17 pkt 8 projektu). Przyznanie walnemu zebraniu członków takiej kompetencji jest logicznym rozwinięciem zasady samorządności organizacji, której najwyższy organ winien mieć możliwość określenia zasad funkcjonowania wewnętrznej procedury rozwiązywania sporów z uprawnionymi i członkami organizacji. Regulamin tego rodzaju uzupełnia listę podstawowych aktów wewnętrznych przyjmowanych przez

walne zebranie członków, które określają szczegóły relacji między uprawnionymi a organizacją.

art. 18

Celem projektowanego przepisu jest implementacja art. 8 ust. 2 i 8 oraz art. 9 ust. 5 dyrektywy CRM, określających minimalne obowiązki walnego zebrania członków organizacji, które powinny być bezwzględnie wykonywane co roku. Należą do nich:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdania z działalności organizacji za ubiegły rok obrotowy w stosunku do tego, w którym odbywa się walne zebranie członków;
- udzielanie członkom zarządu i komisji rewizyjnej absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków;
- podejmowanie decyzji w sprawie wyboru biegłego rewidenta (do zbadania sprawozdania z działalności organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie wymaganym przez dyrektywę CRM, tj. sprawozdania finansowego oraz określonych danych finansowych).

Zgodnie z ust. 1 projektowanego artykułu walne zebranie członków winno być zwoływane co najmniej raz w roku, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Zatwierdzenie rocznego sprawozdania z działalności oznacza, że przedmiotem obrad walnego zebrania członków winno być – zgodnie z art. 88 ust. 2 projektu – sprawozdanie podstawowe, finansowe oraz sprawozdanie z wykorzystania środków, o których mowa w art. 34 pkt 4 projektu.

art. 19

1. Projektowany przepis określa zasady wykonywania uprawnień do udziału w walnym zebraniu członków organizacji przez pełnomocnika, na co pozwala art. 8 ust. 10 zd. 1 dyrektywy CRM. Jednocześnie przepisy projektowanego artykułu (ust. 1 zd. 2, ust. 2–4) korzystają z możliwości przewidzianej w art. 8 ust. 10 zd. 2 dyrektywy CRM dotyczącej ograniczenia, w koniecznym zakresie i pod wskazanymi w nim warunkami, wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika.

2. Ust. 1 projektowanego przepisu potwierdza możliwość wykonywania uprawnień na walnym zebraniu członków przez pełnomocnika, o ile nie prowadzi to do konfliktu interesów. Jednocześnie zgodnie z art. 8 ust. 10 zd. 3 dyrektywy CRM pełnomocnictwo może być udzielone i wykonywane wyłącznie na najbliższym walnym zebraniu członków. Projektowany przepis – w ślad za art. 8 ust. 10 zd. 1 dyrektywy CRM – określa

również podstawowy przypadek konfliktu interesów, wykluczając możliwość udzielenia pełnomocnictwa, jeżeli mocodawca i pełnomocnik należą do różnych kategorii uprawnionych w ramach tej samej organizacji zbiorowego zarządzania. Przepis pozwala przy tym – w celu realizacji zasady samorządności i zapewnienia realnego wykonywania praw uprawnionych do decydowania o ich organizacji – na udzielenie pełnomocnictwa pełnomocnikowi zawodowemu. Jego udział w walnym zebraniu członków, często decydującym o skomplikowanych prawnie i ekonomicznie sprawach, winien zapewnić należyłą ochronę uprawnionego, który – choćby z racji wykonywanego zawodu – może wymagać wsparcia lub zastępstwa przy wykonywaniu swoich uprawnień członkowskich.

3. Ust. 2 projektowanego art. 19 wprowadza – w celu zapewnienia pewności prawnej w tym względzie i stabilności uchwał podejmowanych przez walne zebrania członków organizacji – obowiązek udzielenia pełnomocnictwa w formie pisemnej pod rygorem nieważności oraz dołączenia go do protokołu z walnego zebrania członków. Tego rodzaju praktyka jest powszechnie stosowana w przypadku wykonywania praw przez pełnomocnika podczas walnych zgromadzeń lub zgromadzeń wspólników m.in. spółek prawa handlowego.

4. Ust. 3 jest regulacją służącą uniknięciu potencjalnego konfliktu interesów wynikającego z łączenia funkcji członka zarządu, komisji rewizyjnej lub pracownika organizacji zbiorowego zarządzania oraz pełnomocnika uprawnionego do udziału w walnym zebraniu członków. Rozwiązanie to jest tym bardziej uzasadnione, że w kompetencjach walnego zebrania członków jest m.in. powoływanie i odwoływanie członków zarządu oraz komisji rewizyjnej, przyznawanie im wynagrodzenia i innych świadczeń, a także udzielanie absolutorium.

5. Ust. 4 projektowanego art. 19 ogranicza liczbę członków organizacji, których na walnym zebraniu członków (do siedmiu) lub zebraniu delegatów (do jednego) może reprezentować jeden pełnomocnik. Przyznanie możliwości korzystania przez członka organizacji z zastępstwa w wykonywaniu jego prawa przez pełnomocnika nie powinno prowadzić do nadmiernej kumulacji pełnomocnictw w ręku jednego podmiotu lub zamieniać najważniejsze ciało przedstawicielskie organizacji zbiorowego zarządzania w zebranie grupy kilku lub kilkunastu pełnomocników. Obie sytuacje są nie do pogodzenia z samorządnym charakterem organizacji, który projekt wielokrotnie potwierdza i umacnia.

art. 20

1. Przepis określa podstawowe uprawnienia zarządu organizacji (prowadzenie spraw wewnątrz organizacji, np. czynności faktycznych czy organizacyjnych oraz reprezentowanie jej na zewnątrz), uzupełniając w ten sposób przepisy projektowanej ustawy, które regulują działalność innych podstawowych organów organizacji (tj. walnego zebrania członków oraz komisji rewizyjnej). Jednocześnie ust. 4, szanując samorządny charakter organizacji, umożliwia określenie szczegółowych zasad działania jej zarządu w zatwierdzonym przez niego regulaminie, chyba że statut będzie przewidywał zatwierdzanie takiego regulaminu przez walne zebranie członków. Projektowany przepis określa też fundamentalne zasady kształtowania jego składu (ust. 2) oraz działania zarządu (ust. 3 i 4).

2. Ust. 2 określa maksymalną kadencję zarządu organizacji (4 lata), stwierdza – zgodnie z art. 8 ust. 4 dyrektywy CRM określającym zasady decydowania o powołaniu dyrektorów – że może on być powołany wyłącznie przez walne zebranie członków oraz wprowadza ograniczenie maksymalnej liczby członków zarządu (do siedmiu). To ostatnie rozwiązanie służy zapewnieniu efektywnego działania zarządu oraz jasnego podziału kompetencji i odpowiedzialności między jego członków. Podobne ograniczenia liczby członków zarządu funkcjonują w podmiotach prowadzących często działalność na zdecydowanie szerszą skalę niż wykonywanie zbiorowego zarządzania. Projektowany przepis nie wyłącza możliwości stworzenia innych organów o charakterze doradczym czy opiniodawczym, które mogłyby w ramach organizacji wspierać zarząd w wykonywaniu jego funkcji.

3. Ust. 3 przesądza, że zasady prowadzenia spraw organizacji zbiorowego zarządzania i reprezentowania jej na zewnątrz przez zarząd powinny zostać określone w statucie organizacji.

4. Z kolei projektowany ust. 4 określa, że zarząd będzie działał na podstawie zatwierdzonego przez siebie regulaminu, chyba że zatwierdzenie takiego regulaminu przez walne zebranie członków będzie wymagane statutem organizacji. Powyższa kwestia powinna zostać rozstrzygnięta przez samą organizację zbiorowego zarządzania.

5. Powyższe przepisy, łącznie z przepisami art. 21–24 projektu, zapewniają wdrożenie art. 10 ust. 1 dyrektywy CRM, zobowiązującego osoby kierujące działalnością organizacji, aby „robiły to w sposób prawidłowy, ostrożny i właściwy, z zastosowaniem

solidnych procedur administracyjnych i księgowych oraz mechanizmów kontroli wewnętrznej”.

art. 21

1. Przepis stanowi wdrożenie art. 10 ust. 2 dyrektywy CRM, służącego unikaniu konfliktu interesów wewnątrz organizacji, w szczególności w przypadku osób kierujących jej działalnością. Ust. 1 wyraża przy tym wprost ogólną zasadę, którą powinny kierować się takie osoby w toku swojej działalności, koncentrując się na unikaniu konfliktu interesów z organizacją.

2. Ust. 2 jest odwzorowaniem treści art. 10 ust. 2 zd. 2 dyrektywy CRM określającego obowiązkową procedurę służącą unikaniu konfliktów interesów między osobami kierującymi organizacją a samą organizacją. Polega ona na składaniu walnemu zebraniu członków oświadczeń zawierających informacje wyliczone w treści art. 10 ust. 2 zd. 2 dyrektywy CRM lit. a–d na pierwszym walnym zebraniu członków w danym roku kalendarzowym. Oświadczenia takie służą uzyskaniu przez członków organizacji wiedzy na temat interesów łączących osoby kierujące organizacją z organizacją, w tym wiedzy na temat kwot wynagrodzeń lub innych świadczeń uzyskiwanych przez takie osoby od organizacji. Wiedza taka ma na celu umożliwienie członkom organizacji realizację w praktyce kontroli nad działalnością osób nią kierujących, określając pole potencjalnych i rzeczywistych konfliktów interesów, które mogą wystąpić w toku aktywności takich osób podejmowanej w organizacji. Oświadczenia takie winny również umożliwić wdrożenie instrumentów wskazanych w art. 22 projektu.

3. Ust. 3 wprowadza sankcję karną za złożenie fałszywego oświadczenia. Rozwiązanie to jest od dawna stosowane w polskim systemie prawnym w przypadku różnego typu oświadczeń, które są składane przez osoby fizyczne i rodzą określone skutki prawne. Z uwagi na konieczność precyzyjnego formułowania zakresu odpowiedzialności karnej nie będzie nią objęte składanie oświadczeń w zakresie potencjalnego konfliktu interesów (a więc dotyczących okoliczności, które mogą prowadzić do powstania takiego konfliktu).

art. 22

Projektowany przepis służy uniknięciu konfliktu interesów między członkiem zarządu a organizacją. Rozwiązania w nim przyjęte są wzorowane na funkcjonujących regulacjach w spółkach prawa handlowego, a mianowicie:

- obowiązku zawierania umów pomiędzy członkiem zarządu a spółką za pośrednictwem członka komisji rewizyjnej wskazanego w jej uchwale lub pełnomocnika powołanego uchwałą walnego zgromadzenia (art. 210 oraz art. 379 ksh);
- obowiązku reprezentowania spółki w sporach z członkiem zarządu przez członka komisji rewizyjnej wskazanego w jej uchwale lub pełnomocnika powołanego uchwałą walnego zgromadzenia (art. 210 oraz art. 379 ksh).

Przepis odwołuje się więc do rozwiązań od dawna znanych i sprawdzonych w polskim porządku prawnym, które zapewniają minimalne standardy bezstronności i transparentności w przypadku relacji między członkiem organu, który jest odpowiedzialny za reprezentowanie danego podmiotu, w tym wypadku organizacji zbiorowego zarządzania oraz podejmowanie w niej bieżących decyzji, a samą organizacją. Przepis służy ochronie interesów organizacji, a także wyeliminowaniu w praktyce ewentualnych nadużyć i sporów wewnątrz organizacji. Służy on zapewnieniu w praktyce realizacji zasady wyrażonej w art. 21 ust. 1 projektu, będąc implementacją art. 10 ust. 2 dyrektywy CRM i stanowiąc jedną z procedur „*mających na celu unikanie konfliktu interesów*”, które państwa członkowskie UE winny wprowadzić przy okazji regulowania statusu organizacji zbiorowego zarządzania.

art. 23

1. Ust. 1 projektowanego przepisu stanowi implementację do polskiego prawa art. 9 ust. 1 i 4 dyrektywy CRM, który nakazuje państwom członkowskim ustanowienie wewnątrz organizacji zbiorowego zarządzania niezależnego organu odpowiedzialnego za stałą kontrolę osób kierujących organizacją pod kątem prawidłowego wykonywania przez nie swoich obowiązków. Obowiązek taki aktualnie wynika też z art. 11 ust. 3 Prawa o stowarzyszeniach, ale przepis ten nie określa kompetencji ani podstawowych zasad działania komisji rewizyjnej. Podstawową płaszczyzną, pod kątem której w interesie uprawnionych powinna być dokonywana taka kontrola, jest zgodność czynności podejmowanych przez osoby kierujące organizacją z przepisami powszechnie obowiązującego prawa oraz przepisami wewnętrznymi ustanowionymi przez samą organizację. Otwartą listę tych ostatnich, określającą najważniejsze z aktów wewnętrznych organizacji wiążących także osoby nią kierujące, zawiera ustęp 1 *in fine*.

2. Ust. 2 projektowanego przepisu pozwala członkom organizacji – o ile taka wola zostanie wyrażona w jej statucie – na przeniesienie części kompetencji związanych z podejmowaniem operacyjnych decyzji bezpośrednio związanych z zarządzaniem mieniem organizacji lub nawiązywaniem relacji z podmiotami trzecimi z walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów) na komisję rewizyjną. Elastyczność państwom członkowskim w tym zakresie zapewnia art. 8 ust. 6 dyrektywy CRM, który określa takie przypadki – w projekcie zostały one ujęte w art. 17 pkt 9–14. Skorzystanie przez polskiego ustawodawcę z możliwości przewidzianej w dyrektywie winno, o ile członkowie organizacji zdecydują się na szersze ukształtowanie kompetencji komisji rewizyjnej, ułatwić organizacji bieżące funkcjonowanie. W sytuacji gdyby taka droga pozostawała zamknięta, konieczne dla podejmowania operacyjnych decyzji byłoby częstsze i wiążące się z ponoszeniem kosztów zwoływanie walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów) lub czekanie z operacyjnymi decyzjami przez dłuższy czas (do kolejnego corocznego walnego zebrania członków lub zebrania delegatów).

3. Ust. 3 pozwala także członkom organizacji na zdecydowanie przy okazji uchwalania statutu, czy przedmiotem dodatkowej zgody komisji rewizyjnej nie powinny być także inne bieżące czynności prawne i faktyczne niż określone w art. 17 pkt 9–14 projektu. Chodzi o czynności faktyczne i prawne, które co do zasady może podejmować – bez dodatkowej zgody innego organu organizacji – zarząd organizacji w toku swojej zwykłej działalności. Rozwiązanie to jest wzorowane na art. 384 ksh, w którym tego rodzaju uprawnienie przyznane jest radzie nadzorczej w spółce akcyjnej, służąc wzmocnieniu bieżącego nadzoru nad działalnością osób kierujących organizacją. Jednocześnie projektowany przepis, w sytuacji gdyby komisja rewizyjna odmówiła zgody na dokonanie konkretnej czynności, umożliwia zarządowi zwrócenie się w tej sprawie do najwyższej władzy organizacji – jej walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów) w celu podjęcia ostatecznej decyzji.

art. 24

1. Art. 24 ust. 1 określa podstawowe zasady wykonywania przez komisję rewizyjną jej funkcji nadzorczych w elastyczny sposób, pozwalając na delegowanie niektórych członków organu do wykonywania określonych kompetencji nadzorczych. Nie ulega przy tym wątpliwości, że co do zasady komisja rewizyjna powinna działać i podejmować decyzje kolegialnie.

2. Ust. 2 określa minimalny zakres instrumentów prawnych, przy pomocy których komisja rewizyjna winna wykonywać w efektywny i sprawny sposób swoje kompetencje. W zakresie tym mieści się:

- badanie wszystkich dokumentów organizacji zbiorowego zarządzania;
- żądanie sprawozdań i wyjaśnień od osób kierujących działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, jej pracowników i podmiotów współpracujących z organizacją na innej podstawie prawnej;
- dokonywanie rewizji majątku organizacji.

Tryb i sposób działania komisji rewizyjnej organizacji zbiorowego zarządzania są w tym wypadku wzorowane na regulacjach uprawnień rady nadzorczej spółki z o.o. określonych w art. 219 § 4 ksh. Ich uregulowanie na poziomie ustawy wynika z konieczności zapewnienia rzeczywistego, efektywnego wdrożenia art. 9 ust. 1 dyrektywy CRM przez Rzeczpospolitą Polską i wyposażenia komisji rewizyjnej w realne możliwości wykonywania jej uprawnień. Zasadne wydaje się także ujednolicenie na minimalnym poziomie praktyki organizacji zbiorowego zarządzania w tym względzie oraz wyjaśnienie wątpliwości co do instrumentów przysługujących wewnętrznym organom nadzorczym organizacji.

3. Przyznanie określonych uprawnień komisji rewizyjnej w celu zapewniania jej realnej możliwości realizacji prawa nadzoru powoduje powstanie obowiązków po stronie nadzorowanych osób, w szczególności obowiązku wspierania aktywności komisji rewizyjnej. Ustęp trzeci reguluje procedurę rozwiązywania sytuacji, w których działania komisji rewizyjnej są utrudniane, a obowiązki osób nadzorowanych w stosunku do komisji nie są należycie wykonywane. W pierwszej kolejności problem taki powinien być rozwiązany wewnątrz organizacji przez jej zarząd jako organ odpowiedzialny za całokształt jej bieżącej działalności i uprawniony do wydawania wiążących poleceń osobom podlegającym czynnościom nadzorczym lub umożliwiającym w praktyce komisji rewizyjnej skorzystanie z instrumentów prawnych umożliwiających jej wykonywanie kompetencji. W przypadku gdyby w określonym w przepisie czasie zarząd nie umożliwił komisji rewizyjnej skutecznego wykonywania jej obowiązków, zgodnie z projektowanym przepisem komisja ma obowiązek niezwłocznego poinformowania o tym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W takiej sytuacji możliwe stanie się wszczęcie przez ministra postępowania nadzorczego i stosowanie przewidzianych prawem środków nadzoru.

art. 25

1. Art. 25 ust. 1 projektu formułuje minimalne wymagania co do liczby członków komisji rewizyjnej (co najmniej pięciu) i jej kadencji (nie dłuższej niż cztery lata), które powinny umożliwić jej sprawne wykonywanie swoich obowiązków, stwarzając w praktyce możliwość uwzględnienia wyrażonej w art. 9 ust. 2 dyrektywy CRM zasady sprawiedliwej i wyważonej reprezentacji poszczególnych kategorii uprawnionych. Przepis ten gwarantuje również stabilny charakter tego organu, którego skład – jeżeli członkowie poprawnie wypełniają swoje obowiązki – nie powinien podlegać ciągłym zmianom i winien umożliwiać monitorowanie bieżącej działalności organizacji zbiorowego zarządzania.

2. Ust. 2 projektowanego artykułu służy uniknięciu konfliktu interesów, który mógłby wynikać z łączenia funkcji członka komisji rewizyjnej z innymi funkcjami związanymi z kierowaniem jednostką organizacyjną odpowiedzialną w organizacji za wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w sposób stały lub w sytuacjach nadzwyczajnych. Celem przepisu jest także uniknięcie takiego konfliktu interesów w odniesieniu do osób świadczących na rzecz organizacji usługi lub zatrudnionych w niej i pozostających w bezpośredniej podległości wobec osób kierujących organizacją. Proponowane rozwiązanie jest wzorowane na art. 214 § 1–2 ksh. W ten sposób unika się trudnej do zaakceptowania sytuacji, w której nadzorem członka komisji rewizyjnej byłaby objęta jego własna działalność lub działalność osób, którym taki członek by podlegał. Stosunek podległości w tym wypadku ma charakter bezpośredni, przez co należy rozumieć związek, w którym na linii np. zarząd – osoba podległa nie występuje żadne ogniwo pośrednie. Zakaz ten dotyczy wszelkiego rodzaju podległości, także faktycznej. Jeżeli ze strony organizacyjnej wynika, że zarządowi podlega pracownik, agent, zleceniodawca, wykonujący dzieło, to nie może on być członkiem komisji rewizyjnej.

3. Art. 25 ust. 3 projektu stanowi wdrożenie do polskiego porządku prawnego art. 9 ust. 2 dyrektywy CRM, określając – w ślad za jego treścią – podstawowe warunki, jakim muszą odpowiadać zasady powołania członków komisji rewizyjnej. Powinny one zapewniać sprawiedliwy i wyważony wpływ poszczególnych kategorii członków organizacji zbiorowego zarządzania na skład komisji. Przyjęte rozwiązanie pozwala poszczególnym organizacjom, w skład których wchodzi w odmiennych proporcjach różne kategorie członków, na elastyczne uregulowanie zasad kształtowania składu komisji rewizyjnej.

Jednocześnie umożliwiają one organowi nadzoru ocenę przyjętych rozwiązań w toku postępowania o rejestrację statutu i zagwarantowanie w ten sposób, aby art. 9 ust. 2 dyrektywy CRM był faktycznie skuteczny w praktyce decyzyjnej organizacji.

art. 26

1. Pierwszy ustęp tego artykułu stanowi implementację art. 9 ust. 4 dyrektywy CRM, wymagającego zapewniania regularnego zwoływania posiedzeń komisji rewizyjnej jako organu organizacji zbiorowego zarządzania, który ma w sposób niezależny od pozostałych zapewnić stałą kontrolę działalności organizacji. Jednocześnie projektowana regulacja pozostawia komisji margines swobody pozwalający zbierać się w każdym czasie, kiedy uzna ona to za konieczne do prawidłowego wykonywania swoich kompetencji.

2. Ust. 2 przenosi do polskiego porządku prawnego art. 9 ust. 5 dyrektywy CRM, który nakłada na komisję rewizyjną obowiązek składania sprawozdań ze swojej działalności najważniejszemu organowi organizacji, jakim jest walne zgromadzenie (walne zebranie członków). Obowiązek ten koresponduje z kompetencją walnego zebrania członków określoną w art. 18 ust. 2 pkt 2 projektu i udzielania na tej podstawie absolutorium jej członkom, co powinno być dokonywane w oparciu o przedstawione sprawozdanie z prac komisji.

3. Art. 26 ust. 3 wskazuje podstawowy akt wewnętrzny, przyjmowany co do zasady przez komisję rewizyjną, który powinien regulować szczegółowe, techniczne zasady jej działania, podejmowania uchwał i organizacji bieżącej pracy w zakresie kompetencji przyznanych komisji przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa i statut organizacji. Zgodnie z omawianym ustępem statut organizacji może zastrzegać kompetencję do zatwierdzania regulaminu komisji rewizyjnej walnemu zebraniu członków zamiast samej komisji.

II. 4 Rozdział 4. Relacje z uprawnionymi i zarządzanie przychodami z praw (art. 27–40 projektu)

Oddział 1. Umowa o zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (art. 27–32 projektu)

art. 27

1. Zgodnie z tym przepisem projektowanej ustawy uprawniony może zawrzeć z organizacją zbiorowego zarządzania umowę o zbiorowe zarządzanie przysługującymi mu prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w zakresie udzielonego jej zezwolenia. Następuje tu zatem potwierdzenie zasady, że zbiorowe zarządzanie może być wykonywane wyłącznie na podstawie zezwolenia i wyłącznie w granicach tego zezwolenia. Odmowa zawarcia umowy o zbiorowe zarządzanie przez organizację zbiorowego zarządzania wymaga uzasadnienia w formie pisemnej lub elektronicznej. Podobnie do obecnie obowiązującego stanu prawnego (art. 106 ust. 3 pr. aut.) odmowa taka może nastąpić tylko z „ważnych powodów”. Organizacje zbiorowego zarządzania nie będą zatem miały pełnej swobody odnośnie możliwości odmowy zawierania umów o zbiorowe zarządzanie.

2. Umowa o zbiorowe zarządzanie powinna określać utwory lub przedmioty praw pokrewnych oraz pola eksploatacji i terytoria, których takie zarządzanie ma dotyczyć. Dopuszczalne będzie także określenie, że zbiorowe zarządzanie ma dotyczyć wszystkich utworów lub przedmiotów praw pokrewnych uprawnionego lub jedynie utworów lub przedmiotów praw pokrewnych danego rodzaju, a także czy dotyczy to jedynie repertuaru już istniejącego w chwili zawarcia umowy czy również tego, który powstanie w przyszłości (w okresie obowiązywania umowy o zbiorowe zarządzanie).

3. Umowa o zbiorowe zarządzanie będzie zawierana w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej. Oświadczenia woli związane z jej zmianą, wykonywaniem lub rozwiązaniem będą mogły być składane przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana będzie udostępnić środki takiej komunikacji zapewniające utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności oraz udostępnić publicznie informacje, które w sposób jasny i przejrzysty przedstawią proces dokonywania tych czynności. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 7 dyrektywy CRM w ramach zawierania umowy o zbiorowe zarządzanie każda zgoda uprawnionego „w odniesieniu do każdego prawa lub każdej kategorii praw lub każdego rodzaju utworów oraz innych przedmiotów objętych ochroną” wymaga „udokumentowania w formie pisemnej”, co jednakże nie powinno być interpretowane jako tradycyjna forma pisemna, lecz uwzględniać także stosowanie elektronicznych środków komunikacji.

4. Zgodnie z art. 27 ust. 4 projektowanej ustawy, wdrażającym art. 5 ust. 8 dyrektywy CRM, organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana jest jeszcze przed zawarciem umowy o zbiorowe zarządzanie przekazać uprawnionemu informacje o jego prawach i obowiązkach wynikających z przepisów ustawy i umowy o zbiorowe zarządzanie oraz o dokonywanych przez nią potrąceniach z przychodów z praw. Informacje te powinny być przekazane uprawnionemu w taki sposób, aby możliwe było ich utrwalenie.

art. 28

Zgodnie z tym przepisem, stanowiącym implementację art. 5 ust. 3 dyrektywy CRM, uprawniony zachowuje prawo do samodzielnego udzielania licencji na korzystanie ze swojego repertuaru objętego umową o zbiorowe zarządzanie, jeżeli korzystanie to nie ma na celu osiągnięcia korzyści majątkowych. W tym zakresie przeciwne postanowienia umowy o zbiorowe zarządzanie będą bezskuteczne, podobnie jak wszelkie postanowienia mające na celu uniemożliwienie lub utrudnienie wykonywania tego uprawnienia. W rezultacie niekomercyjna eksploatacja repertuaru zarządzanego przez organizację zbiorowego zarządzania będzie mogła się odbywać na podstawie licencji udzielanych dwutorowo – albo przez organizację zbiorowego zarządzania, albo przez samych uprawnionych. Bez wątpienia ułatwi to różnego rodzaju podmiotom organizującym niekomercyjne przedsięwzięcia uzyskanie stosownych licencji na korzystanie z chronionych utworów lub przedmiotów praw pokrewnych.

art. 29

1. W związku z tym, że umowa o zbiorowe zarządzanie nie pozbawia uprawnionego możliwości samodzielnego udzielania licencji, konieczne jest zabezpieczenie w tym zakresie słuszných interesów organizacji zbiorowego zarządzania. Zgodnie zatem z przepisem ust. 1 uprawniony związany umową o zbiorowe zarządzanie obowiązany jest niezwłocznie poinformować organizację zbiorowego zarządzania o każdym przypadku udzielenia licencji na korzystanie z repertuaru objętego umową o zbiorowe zarządzanie, wskazując w szczególności licencjobiorcę, datę udzielenia licencji oraz utwory lub przedmioty praw pokrewnych, pola eksploatacji i terytoria, których ta licencja dotyczy. Umożliwi to organizacji odstąpienie od ochrony praw uprawnionego, który samodzielnie udzielił użytkownikowi zezwolenia na korzystanie z utworów lub przedmiotów jego praw. Podobny obowiązek informacyjny dotyczy przypadku zbycia praw autorskich lub pokrewnych, umożliwiając organizacji zbiorowego zarządzania prawidłowe wykonywanie jej obowiązków wobec odpowiedniego następcy prawnego uprawnionego.

Uprawniony obowiązany jest ponadto poinformować organizację o zmianie dotyczących go danych, a więc adresu zamieszkania, siedziby lub adresu korespondencyjnego, a także danych niezbędnych organizacji do wypłaty należnej mu części przychodów z praw (nr konta bankowego itp.). Winno to również ułatwić organizacji wykonywanie obowiązków wobec uprawnionych, w tym związanych z regularną wypłatą przysługujących im przychodów z praw.

2. Zgodnie z ust. 2 – stanowiącym swoistą sankcję za niewypełnienie obowiązków informacyjnych – w przypadku naruszenia tych obowiązków uprawniony poniesie „uzasadnione i udokumentowane” koszty bezskutecznego dochodzenia przez organizację roszczeń z tytułu naruszenia praw objętych umową o zbiorowe zarządzanie lub roszczeń o wynagrodzenie za korzystanie z tych praw od użytkownika upoważnionego do korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych.

3. Zgodnie z ust. 3 umowa o zbiorowe zarządzanie może zawierać także inne niż wskazane w ust. 2 postanowienia dotyczące odpowiedzialności uprawnionego wobec organizacji zbiorowego zarządzania w przypadku udzielenia licencji osobie trzeciej. Oznacza to zarówno możliwość zapewnienia uprawnionemu nieograniczonej możliwości samodzielnego licencjonowania jego repertuaru, jak też możliwość wprowadzenia ostrzejszych rygorów, np. kar umownych za naruszenie zobowiązania do nieudzielania takich licencji. Nie dotyczy to jednak licencji udzielanych na podstawie art. 28.

art. 30

1. Zgodnie z tym artykułem, stanowiącym implementację art. 5 ust. 4 dyrektywy CRM, uprawniony może w każdym czasie wypowiedzieć umowę o zbiorowe zarządzanie z terminem wypowiedzenia w niej określonym. Termin wypowiedzenia nie może być dłuższy niż 3 miesiące, jednakże wypowiedzenie odniesie skutek dopiero na koniec półroczna kalendarzowego. Wypowiedzenie może dotyczyć całej umowy lub być tylko częściowe, tj. dotyczyć jedynie poszczególnych utworów lub przedmiotów praw pokrewnych albo ich rodzajów, jak również pól eksploatacji lub terytoriów. Decydujące znaczenie ma tutaj treść umowy o zbiorowe zarządzanie, w szczególności czy jej przedmiotem były utwory lub przedmioty praw pokrewnych określone w sposób indywidualizowany czy też określone rodzajowo.

2. Istotnym nowym rozwiązaniem w stosunku do obowiązującego stanu prawnego jest ust. 3, niemający odpowiednika w dyrektywie CRM, zgodnie z którym wypowiedzenie

przez uprawnionego umowy o zbiorowe zarządzanie pozostaje bez wpływu na skuteczność umów z użytkownikami zawartych przez organizację zbiorowego zarządzania przed upływem terminu wypowiedzenia, w okresie 2 lat od dnia upływu terminu wypowiedzenia. Po tym dwuletnim okresie umowy te wygasają w odniesieniu do praw objętych wypowiedzeniem. Rozwiązanie to ma na celu stabilizację stosunków licencyjnych w systemie zbiorowego zarządzania, gdzie zakres praw objętych zbiorowym zarządzaniem podlega ciągłym zmianom, nie tylko wskutek zawierania nowych umów o zbiorowe zarządzanie, ale także wskutek wypowiedzania tych umów przez uprawnionych. Okres dwuletni wydaje się tutaj wystarczający dla osiągnięcia tego celu.

3. Zgodnie z ust. 4, stanowiącym implementację art. 5 ust. 5 dyrektywy CRM, wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie pozostanie bez wpływu na wzajemne prawa i obowiązki organizacji i uprawnionego związane z zarządzaniem przez organizację jego repertuarem w powyższym dwuletnim okresie (dotyczy to w szczególności wzajemnych obowiązków informacyjnych, zasad dokonywania przez organizację potrąceń z kwot należnych uprawnionemu, zasad dokonywania przez organizację podziału przychodów z praw oraz ich wypłaty uprawnionym). Zgodnie z ust. 5 w okresie tym organizacja nie może jednak zawierać nowych umów na korzystanie z praw, których dotyczy wypowiedzenie, z wyjątkiem przypadków, w których w wyniku wypowiedzenia umowy z organizacją reprezentatywną uprawniony niereprezentowany przez żadną organizację zostałby objęty rozszerzonym skutkiem umowy określonym w projektowanym art. 5 ust. 2.

art. 31

Zgodnie z tym przepisem art. 30 projektu (a więc przepisy dotyczące terminów i skutków wypowiedzenia) znajdują odpowiednie zastosowanie do wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie przez organizację zbiorowego zarządzania, z tym że takie wypowiedzenie będzie mogło nastąpić wyłącznie z ważnych przyczyn i będzie wymagać uzasadnienia w formie pisemnej.

art. 32

Przepis ten zobowiązuje organizacje zbiorowego zarządzania do prowadzenia szczegółowego wykazu zarządzanych praw, a więc wszystkich umów o zbiorowe zarządzanie (z uwzględnieniem informacji na temat uprawnionych, poszczególnych utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, pól eksploatacji oraz terytoriów,

w stosunku do których organizacja została upoważniona do zbiorowego zarządzania) oraz wszystkich zidentyfikowanych uprawnionych, których prawami zbiorowo zarządza na innej podstawie niż umowa o zbiorowe zarządzanie (umowa o reprezentacji, reprezentacja ustawowa). Wykazy te organizacja powinna prowadzić w postaci elektronicznej i na bieżąco je aktualizować.

Oddział 2. Zarządzanie przychodami z praw (art. 33–39 projektu)

Przepisy art. 33–39 projektowanej ustawy stanowią implementację rozdziału II Tytułu II dyrektywy CRM dotyczącego zarządzania przychodami z praw. Obecne przepisy pr. aut. nie przewidują żadnych regulacji w tym zakresie. Wyjątek stanowią zasady dotyczące podziału i wypłaty środków stanowiących rekompensatę z tytułu dozwolonego użytku osobistego i reprograficznego, zawarte w rozporządzeniach Ministra Kultury: z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów oraz z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie opłat uiszczanych przez posiadaczy urządzeń reprograficznych. Z uwagi na szczególny charakter tych środków powyższe rozporządzenia będą w dalszym ciągu regulować ich podział i wypłatę w zakresie nieuregulowanym w projektowanej ustawie.

art. 33

Projektowany art. 33 wprowadzi zasady dotyczące księgowania składników majątku organizacji, wynikające z art. 11 ust. 3 oraz art. 13 ust. 2 dyrektywy CRM. Organizacje będą zobowiązane do odrębnego uwzględnienia w księgach rachunkowych:

- 1) przychodów z praw przeznaczonych do podziału i wypłaty uprawnionym;
- 2) przychodów z praw niewypłaconych z powodu niemożności ustalenia lub odnalezienia uprawnionych (patrz art. 39 poniżej) oraz
- 3) pozostałych składników ich majątku, w tym środków pochodzących z potrąceń na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania.

art. 34

W ślad za art. 11 ust. 4 dyrektywy CRM organizacja będzie mogła przeznaczyć przychody z praw wyłącznie na określone cele, wskazane w projektowanym art. 34. Jak

wynika z zaproponowanej definicji „przychodów z praw” (art. 3 ust. 1 pkt 6 projektu), będzie to dotyczyć także wszelkich pożytków, jakie środki te przyniosły do chwili ich wypłaty uprawnionym.

Podstawowym celem będzie wypłata przychodów z praw uprawnionym zgodnie z przyjętym w organizacji regulaminem repartycji. W przypadkach, w których – pomimo zastosowania procedur przewidzianych w projektowanym art. 38 – nie udało się zidentyfikować lub odnaleźć uprawnionych, należne im kwoty, uznane zgodnie z projektowanym art. 39 za niepodlegające podziałowi, będą odrębnie księgowane (patrz art. 33 pkt 2 powyżej) i przeznaczone na wymienione w tym przepisie cele, zgodnie z zasadami przyjętymi w regulaminie repartycji.

Organizacja będzie mogła ponadto dokonać dwóch rodzajów potrąceń z przychodów z praw: na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania określonych w regulaminie repartycji oraz na prowadzoną działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym, zgodnie z przyjętym w organizacji regulaminem prowadzenia takiej działalności. Każdy z regulaminów określających zasady wypłaty, wykorzystania środków niepodlegających podziałowi oraz dokonywania potrąceń będzie przyjmowany i modyfikowany wyłącznie przez walne zgromadzenie (lub zebranie delegatów) – najwyższy organ organizacji.

art. 35

1. Środki podlegające podziałowi i wypłacie uprawnionym, do czasu ich wypłaty, pozostają przez jakiś czas (zgodnie z omówionymi poniżej zasadami) w dyspozycji organizacji. Poza ich odrębnym księgowaniem ustawa – w ślad za art. 11 ust. 5 zdanie wprowadzające oraz lit. a dyrektywy CRM – wymagać będzie, aby były zarządzane wyłącznie w interesie uprawnionych, w zgodzie z przyjętymi w organizacji zasadami wynikającymi z regulaminu inwestycyjnego oraz strategii zarządzania ryzykiem (projektowany art. 35 ust. 1).

2. Wspomniany przepis dyrektywy określa ponadto pewne ogólne zasady dotyczące inwestowania przychodów z praw przed ich wypłatą uprawnionym, pozostawiając równocześnie państwom członkowskim UE możliwość określenia bardziej rygorystycznych reguł w tym zakresie, włącznie z całkowitym zakazem inwestowania (motyw 27 preambuły). W projekcie proponuje się wskazanie dopuszczalnych sposobów zarządzania środkami pobranymi na rzecz uprawnionych. Zgodnie z projektowanym art.

35 ust. 2 środki te mogą być wyłącznie przechowywane lub lokowane na rachunkach bankowych lub inwestowane w skarbowe papiery wartościowe i obligacje emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego. Wyłączona zostanie tym samym możliwość inwestowania przychodów z praw, należnych uprawnionym, w instrumenty finansowe o podwyższonym ryzyku.

3. Dodatkowym zabezpieczeniem interesów uprawnionych będzie projektowany art. 35 ust. 3, który stanowi, iż przyjmując regulamin inwestycyjny oraz strategię zarządzania ryzykiem, walne zgromadzenie będzie zobowiązane wziąć pod uwagę zasady wymienione w dyrektywie CRM, tj. zapewnić, aby:

- 1) lokowanie i inwestowanie przychodów z praw nie prowadziło do ich opóźnienia w wypłacie uprawnionym (co wynika z motywu 29 zdanie trzecie dyrektywy CRM);
- 2) środki były lokowane i inwestowane w taki sposób, aby zapewnić bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność portfela inwestycyjnego jako całości (co wynika z art. 11 ust. 5 lit. b dyrektywy CRM);
- 3) lokaty i inwestycje były odpowiednio zdywersyfikowane, tak aby uniknąć nadmiernego uzależnienia od jakiegokolwiek określonego składnika aktywów i koncentracji ryzyka w portfelu inwestycyjnym jako całości (co wynika z art. 11 ust. 5 lit. c dyrektywy CRM).

art. 36

1. Zasady dokonywania potrąceń zostaną uregulowane w projektowanym art. 36 stanowiącym implementację art. 12 dyrektywy CRM. Jak już wspomniano, powinny one być dokonywane na podstawie stosownych regulaminów przyjętych przez walne zgromadzenie (co dodatkowo potwierdza projektowany ust. 1 zdanie pierwsze). Każdy uprawniony, przed zawarciem umowy o zbiorowe zarządzanie, będzie informowany o zasadach wynikających z tych regulaminów (patrz projektowany art. 27 ust. 4), co odpowiada wymogom art. 12 ust. 1 dyrektywy CRM. Z kolei z art. 12 ust. 2 dyrektywy CRM wynika reguła dotycząca proporcjonalności i celowości wszelkich potrąceń dokonywanych przez organizację. W ślad za nią projektowany art. 36 ust. 1 zdanie drugie stanowi, iż mogą one być dokonywane wyłącznie w granicach uzasadnionych działaniami podejmowanymi przez organizację zbiorowego zarządzania na rzecz uprawnionych oraz ustalane na podstawie obiektywnych kryteriów.

2. Oprócz powyższych zasad, wprowadzone zostaną szczególne kryteria dotyczące wysokości potrąceń na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania. Zgodnie z projektowanym ust. 2 tego rodzaju potrącenia muszą być uzasadnione i udokumentowane w odniesieniu do poszczególnych pól eksploatacji objętych zezwoleniem organizacji. Zasada ta wynika zarówno z art. 12 ust. 3 dyrektywy CRM, jak i obowiązków sprawozdawczych organizacji określonych w pkt 2 lit. b ppkt (v) załącznika do dyrektywy CRM, gdzie wyraźnie wskazano konieczność zawarcia informacji o dokonanych potrąceniach „w podziale na kategorie zarządzanych praw i pola eksploatacji oraz cele potrącania”. Podział ten powinien więc być brany pod uwagę już na etapie określania ich wysokości, a nie wyłącznie na etapie sprawozdawczym. Oczywistym jest bowiem, że koszty zarządzania prawami mogą różnić się w zależności od pola eksploatacji (na co ma wpływ np. liczba użytkowników na danym polu eksploatacji, wymagająca mniej lub bardziej rozbudowanej siatki inkasa, a z drugiej strony np. fakt dokonywania inkasa na danym polu eksploatacji przez jedną organizację, przez co pozostałe nie ponoszą kosztów w tym zakresie).

3. Natomiast w odniesieniu do potrąceń na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym art. 12 ust. 4 dyrektywy CRM, czytany łącznie z motywem 28 jej preambuły, wymaga, aby usługi finansowane z takich potrąceń były świadczone na rzecz uprawnionych na podstawie sprawiedliwych i niedyskryminujących kryteriów. Zasada ta zostanie transponowana w projektowanej ustawie poprzez wprowadzenie warunku, aby powyższe usługi były świadczone w szczególności na rzecz kategorii uprawnionych objętych zezwoleniem udzielonym organizacji, stosując sprawiedliwe kryteria określające zasady dostępu do tych świadczeń i ich zakres (projektowany ust. 3). Takie podejście zapewni, że dostęp do usług finansowanych – choćby częściowo – z potrąceń z przychodów z praw nie będzie musiał zostać ograniczony wyłącznie do uprawnionych, którzy wygenerowali te przychody. Dzięki temu projektowana ustawa pozwoli na kontynuowanie prowadzonej przez część stowarzyszeń mających równocześnie status organizacji zbiorowego zarządzania działalnością kulturalnej lub socjalnej mającej na celu szeroko rozumiane wspieranie reprezentowanych przez nie środowisk twórczych.

art. 37–39

1. Art. 37–39 projektu określają zasady procesu podziału i wypłaty przychodów z praw. Zgodnie z projektowanym art. 37 ust. 1 organizacja będzie musiała zapewnić jego

regularność, staranność, prawidłowość oraz przejrzystość dla uprawnionych. Dotyczy to zarówno regulaminu repartycji, na podstawie którego jest on dokonywany, jak i jego stosowania w praktyce. Podział i wypłata przychodów z praw – jak stanowi projektowany art. 37 ust. 2 – powinny zostać dokonane w terminach określonych w regulaminie repartycji, nie później jednak niż 9 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, w którym zostały pobrane. Są to ogólne zasady wynikające z art. 13 ust. 1 dyrektywy CRM.

2. Dalsze przepisy art. 13 dyrektywy CRM regulują szczególne sytuacje, w których pojawiają się problemy z terminowym podziałem i wypłatą przychodów z praw. Po pierwsze mogą one wynikać z przyczyn obiektywnych, w szczególności związanych z nieprzekazywaniem przez podmioty do tego zobowiązane (tj. zarówno użytkowników, jak i uprawnionych czy inne organizacje) informacji niezbędnych do dokonania tego podziału i wypłaty w odniesieniu do konkretnych uprawnionych. Brak informacji może dotyczyć więc obu etapów procesu repartycji, czyli podziału (np. gdy nieterminowe przekazywanie raportów przez użytkowników uniemożliwia przypisanie środków należnych za korzystanie z poszczególnych utworów) oraz wypłaty (np. gdy brak zgłoszenia repertuaru przez uprawnionych uniemożliwia przypisanie środków należnych poszczególnym twórcom, wykonawcom, producentom lub wydawcom danego utworu). W takiej sytuacji – w odniesieniu do uprawnionych, których ona dotyczy – 9-miesięczny termin ulegnie zawieszeniu do czasu otrzymania przez organizację niezbędnych informacji (projektowany art. 37 ust. 3).

3. Może jednak też wystąpić sytuacja, w której po dokonaniu podziału środków w odniesieniu do poszczególnych utworów organizacja nie jest w stanie wypłacić przychodów z praw z powodu nieustalenia lub nieodnalezienia uprawnionych. Będzie to zatem inny przypadek niż brak stosownych informacji od uprawnionych (niezależnie od tego, czy są reprezentowani na podstawie umowy czy nie). Wystąpi on wyłącznie wówczas, gdy organizacja nie wie, kto jest uprawnionym do danego utworu lub przedmiotu prawa pokrewnego albo nie może się z uprawnionym skontaktować. Tym samym nie jest w stanie zwrócić się do niego o informacje niezbędne do dokonania wypłaty środków. W takiej sytuacji 9-miesięczny termin nie ulegnie zawieszeniu, a po jego upływie środki, które nie mogły zostać wypłacone, będą podlegały osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych organizacji (patrz projektowany art. 33 pkt 2).

4. Równocześnie projektowany art. 38 będzie wymagać od organizacji podjęcia wszelkich niezbędnych czynności w celu ustalenia lub odnalezienia uprawnionych. Czynności te obejmą w szczególności samodzielne poszukiwanie informacji w prowadzonych przez siebie wykazach oraz wszelkich innych dostępnych źródłach informacji (np. w internecie), a także poinformowanie o prowadzonych poszukiwaniach swoich członków, reprezentowanych przez siebie uprawnionych oraz współpracujące z nią inne organizacje zarządzające prawami tej samej kategorii. Organizacja będzie również zobowiązana do opublikowania informacji o prowadzonych poszukiwaniach na swojej stronie internetowej. Poszukiwania te powinny zostać podjęte najpóźniej 3 miesiące po upływie wskazanego wyżej 9-miesięcznego terminu (choć oczywiście zasadne jest ich podjęcie niezwłocznie po stwierdzeniu problemu z identyfikacją lub odnalezieniem uprawnionego).

Jeżeli powyższe poszukiwania nie przyniosą rezultatu, po upływie 3 lat od zakończenia roku obrotowego, w którym środki należne nieustalonym lub nieodnalezionym uprawnionym zostały pobrane, organizacja będzie zobowiązana przeznaczyć je na cele wskazane przez walne zgromadzenie (określone w regulaminie repartycji). Zasada ta wynika z art. 13 ust. 4 i 5 dyrektywy CRM.

5. Natomiast ust. 6 tego artykułu dyrektywy pozwala państwom członkowskim ograniczyć lub określić dozwolone sposoby wykorzystania tego rodzaju środków. Projektodawca uznaje za zasadne skorzystanie z tej możliwości, aby nie tworzyć zachęt do kumulowania środków niepodlegających wypłacie, do czego może prowadzić nieefektywne poszukiwanie uprawnionych. W konsekwencji zgodnie z projektowanym art. 39 ust. 1 będą one mogły zostać przeznaczone wyłącznie na sfinansowanie działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym świadczonej na rzecz uprawnionych w zakresie udzielonego organizacji zezwolenia lub na wypłatę pozostałym uprawnionym proporcjonalnie do należnych im przychodów z praw. Wybór pomiędzy powyższymi opcjami (w tym możliwość ich kumulatywnego zastosowania) będzie należał do walnego zgromadzenia w ramach jego kompetencji do uchwalenia regulaminu repartycji. Należy tu wskazać, że podobne rozwiązania funkcjonują już w niektórych organizacjach.

Dyrektywa wymaga równocześnie, aby powyższa regulacja pozostawała bez uszczerbku na prawa podmiotów uprawnionych do dochodzenia tych kwot od organizacji, zgodnie z

przepisami państw członkowskich dotyczącymi okresu przedawnienia roszczeń. Projektowany art. 39 ust. 2 przesądza więc, że uprawniony zachowuje roszczenie wobec organizacji o wypłatę przychodów z praw w pełnej należnej mu wysokości. Zastosowanie znajdą tu ogólne zasady dotyczące przedawnienia roszczeń, określone w Kodeksie cywilnym. Wypłata powinna nastąpić z przychodów z praw pobranych w kolejnych latach obrotowych, które nie zostały wypłacone uprawnionym z powodu ich nieustalenia lub nieodnalezienia.

Oddział 3. Wypłata przychodów z praw za pośrednictwem innych organizacji zbiorowego zarządzania

art. 40

W przypadku zarządzania prawami na podstawie umowy o reprezentacji, zastosowanie znajdzie zasada ogólna dotycząca równego traktowania uprawnionych, bez względu na podstawę zbiorowego zarządzania ich prawami (patrz art. 4 ust. 3 projektu), co jest zgodne z art. 14 dyrektywy CRM. Projektowany art. 40 będzie natomiast wdrażał szczegółowe reguły w tym zakresie, zawarte w art. 15 dyrektywy CRM.

Zgodnie z ust. 1 tego artykułu, polska organizacja, która dokonała poboru przychodów z praw na rzecz uprawnionych reprezentowanych przez inną organizację, będzie mogła dokonać od nich potrąceń wyłącznie na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania. Na innego rodzaju potrącenia (spośród potrąceń dopuszczalnych w projektowanej ustawie) zgodę będzie musiała wyrazić organizacja będąca stroną umowy o reprezentacji. Ponieważ przepisy dyrektywy są adresowane do państw członkowskich UE (z rozszerzeniem na państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego), powyższy przepis będzie dotyczył wyłącznie relacji pomiędzy polskimi organizacjami oraz pomiędzy organizacjami polskimi a zagranicznymi z innych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Art. 15 dyrektywy CRM wymaga ponadto dostosowania zasad podziału i wypłaty przychodów z praw do sytuacji, w której organizacja będzie dokonywać wypłaty na rzecz innej organizacji, a nie bezpośrednio na rzecz uprawnionych. O ile więc tu również zastosowanie znajdzie 9-miesięczny termin na dokonanie podziału i wypłaty, uwzględniający analogiczny do w projektowanym art. 37 ust. 3 wyjątek, w którym może on nie zostać dotrzymany (projektowany art. 40 ust. 2), to nie zajdzie sytuacja niemożności ustalenia lub odnalezienia uprawnionych. Za wypłatę uprawnionym

odpowiedzialna będzie bowiem organizacja, która otrzyma środki od innej organizacji. W takim przypadku zastosowanie powinny znaleźć ogólne zasady podziału i wypłaty środków, przy czym – z uwagi na dokonanie części czynności przez organizację inkasującą – termin na podział i wypłatę zostanie skrócony do 6 miesięcy (projektowany art. 40 ust. 3).

II. 5. Rozdział 5. Relacje z użytkownikami (art. 41–49 projektu)

Rozdział 5 projektowanej ustawy dotyczy relacji organizacji zbiorowego zarządzania z podmiotami korzystającymi z ich repertuaru, tzw. użytkownikami (art. 3 pkt 10 projektowanej ustawy), stanowiąc implementację przepisów rozdziału 4 dyrektywy CRM – art. 16 i art. 17. Przepisy wdrażające dyrektywę zostały również w tym rozdziale uzupełnione o sprawdzone rozwiązania już funkcjonujące w polskim prawie autorskim.

art. 41

1. Zgodnie z art. 41 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania ma obowiązek przy ustalaniu wynagrodzenia i pozostałych warunków umowy z użytkownikiem stosować obiektywne i niedyskryminujące kryteria. Wysokość dochodzonych przez nią wynagrodzeń powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z jej repertuaru oraz charakter i zakres tego korzystania. Zakaz dyskryminacji użytkowników przez organizacje zbiorowego zarządzania nie został jak dotąd wyraźnie sformułowany w przepisach obowiązującej ustawy o pr. aut., chociaż jego obowiązywanie nie powinno budzić wątpliwości choćby w świetle przepisu do ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów²⁶⁾. Z uwagi na art. 16 ust. 2 zdanie pierwsze dyrektywy CRM stosowny przepis powinien się znaleźć w przepisach niniejszego rozdziału.

2. Natomiast odnośnie do wysokości wynagrodzeń dochodzonych przez organizacje zbiorowego zarządzania dyrektywa wymaga (art. 16 ust. 2 dyrektywy CRM), aby pozostawały one „w rozsądnym stosunku między innymi do wartości ekonomicznej użytkowania praw w obrocie handlowym, z uwzględnieniem rodzaju i zakresu wykorzystania utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, a także w odniesieniu

²⁶⁾ Np. zgodnie z art. 9 ust. 2 tej ustawy zakazane jest nadużywanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej, co może polegać m.in. na „stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji”. Stosowanie się tej ustawy do działalności organizacji zbiorowego zarządzania zostało przesądzone w orzecznictwie Prezesa UOKiK oraz sądów powszechnych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2016 r., III CSK 36/16).

do wartości ekonomicznej usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania”. Stanowiący jego implementację przepis art. 41 ust. 2 projektowanej ustawy opiera się na brzmieniu aktualnie obowiązującego art. 110 ustawy o pr. aut.

3. Nie ma natomiast potrzeby wprowadzania osobnego kryterium „*wartości ekonomicznej usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania*”. Kryterium to przywołał i wyjaśnił jego znaczenie TSUE w wyroku z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie C-52/07 *Kanal 5 Ltd. i TV 4 AB*. Zgodnie z tym orzeczeniem stosowanie przez organizację wygórowanej ceny, która nie pozostaje w rozsądnym związku z wartością ekonomiczną świadczenia wykonanego przez tę organizację (w tamtej sprawie polegało ono na udostępnianiu repertuaru utworów muzycznych chronionych prawem autorskim, którym ta organizacja zarządza, nadawcom telewizyjnym, którzy zawarli z nią umowy licencyjne), może stanowić nadużycie pozycji dominującej (pkt 28 i 29 uzasadnienia wyroku). W ocenie Trybunału cena ta powinna być, po pierwsze, rozpatrywana w świetle wartości wykorzystania chronionych utworów w obrocie gospodarczym (pkt 36 uzasadnienia wyroku), a po drugie powinna być obliczana na podstawie rzeczywistej lub prawdopodobnej liczby wykonań (a więc aktów eksploatacji) tych utworów (pkt 38 uzasadnienia wyroku). Z powyższego wynika zatem, że na wartość ekonomiczną usług świadczonych przez organizacje składają się wartość ekonomiczna praw (która, zgodnie z cytowanym orzeczeniem TSUE, może być obliczona, tak jak zaproponowano to w projekcie, na podstawie przychodów uzyskiwanych przez użytkownika – pkt 37 uzasadnienia wyroku) oraz rodzaj i zakres wykorzystywania utworów, czyli kryteria uwzględnione w projektowanym art. 41 ust. 2 ustawy.

art. 42

Art. 42 ust. 1 projektowanej ustawy utrzymuje obecnie obowiązującą zasadę zapisaną w art. 106 ust. 2 pr. aut., że organizacja zbiorowego zarządzania ma obowiązek udzielenia licencji każdemu, kto się o to zwraca. Dotyczy to także umowy o zapłatę wynagrodzenia w przypadkach, gdy uprawnionemu nie przysługuje prawo „zakazowe”, a wyłącznie prawo do wynagrodzenia. Odmówić zawarcia umowy organizacja może jedynie z „ważnej przyczyny” (art. 42 ust. 1 projektu). Zgodnie z art. 16 ust. 3 dyrektywy CRM decyzja o odmowie zawarcia umowy winna być niezwłocznie przekazana użytkownikowi wraz z uzasadnieniem wskazującym przyczyny tej odmowy. Znalazło to odzwierciedlenie w treści art. 42 ust. 2 projektu. Organizacja i użytkownik obowiązani są przekazywać sobie wzajemnie wszystkie informacje niezbędne do zawarcia umowy (art.

42 ust. 3 projektu). Jeżeli nie zachodzą żadne przyczyny uzasadniające odmowę zawarcia umowy i organizacja posiada wszystkie potrzebne informacje, obowiązana jest niezwłocznie złożyć użytkownikowi ofertę zawarcia umowy. W ofercie tej organizacja obowiązana jest uzasadnić wysokość proponowanego wynagrodzenia, w tym spełnienie kryteriów, o których mowa w art. 41 ust. 2 ustawy. W przypadku gdy stawka wynagrodzenia wynika z zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń, uzasadnienie jej wysokości może być ograniczone do wskazania konkretnej pozycji z zastosowanej tabeli. Zgodnie z art. 42 ust. 5 projektowanej ustawy w przypadku nieprzyjęcia oferty przez użytkownika strony powinny przystąpić do negocjacji i prowadzić je w dobrej wierze (art. 16 ust. 1 dyrektywy). W ten sposób art. 42 ust. 1–5 projektu opisuje podstawowy ciąg czynności, które powinny doprowadzić do zawarcia przez organizację umowy z użytkownikiem. Natomiast zgodnie z ust. 6, jeżeli organizacja i użytkownik pozostają w sporze co do warunków umowy, użytkownikowi przysługuje roszczenie o ukształtowanie stosunku prawnego. Na skutek takiego powództwa sporne warunki umowy określi sąd powszechny. Rozwiązanie to stanowi implementację art. 35 ust. 1 dyrektywy CRM, który wymaga, aby istniała procedura rozstrzygania sporów pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania a użytkownikami, dotyczących m.in. obowiązujących lub proponowanych warunków udzielenia licencji. Oznacza to, że użytkownik powinien mieć możliwość wejścia w spór z organizacją także w razie fiaska prowadzonych z nią negocjacji. Obecnie polskie przepisy postępowania cywilnego nie przewidują takiej ścieżki. Jedyną sytuacją, w której może dojść do sądowego rozstrzygnięcia sporu pomiędzy organizacją zbiorowego zarządzania a użytkownikiem jest bezumowne korzystanie przez użytkownika z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, a więc w której użytkownik narusza prawa wyłączne i może z tego tytułu ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą a nawet karną.

art. 43

1. W art. 43 ust. 1 projektowanej ustawy przewiduje się obowiązek oferowania przez organizacje zbiorowego zarządzania niższych stawek wynagrodzeń użytkownikom prowadzącym działalność kulturalną, korzystającym z zarządzanych przez nich praw w zakresie działalności statutowej, pod warunkiem że korzystanie to nie łączy się z osiągnięciem korzyści majątkowych. Takie preferencyjne warunki umów licencyjnych powinny być również zgodne z określonymi w art. 41 ust. 1 projektu zasadami obiektywizmu i niedyskryminacji. Samo wyodrębnienie takich preferencyjnych

warunków umów licencyjnych nie narusza tych zasad, gdyż warunki te adresowane są do określonego kręgu podmiotów prowadzących szczególną, niekomercyjną działalność. Natomiast w ramach tych preferencyjnych warunków, zarówno gdy chodzi o ich treść, jak i praktykę stosowania, zasady obiektywizmu i niedyskryminacji powinny być również zachowane. Takie rozwiązanie winno służyć ułatwieniu prowadzenia działalności kulturalnej, o ile nie jest ona związana z osiągnięciem z tytułu jej prowadzenia korzyści majątkowych.

2. Zgodnie z art. 43 ust. 2 projektowanej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania, w przypadku użytkownika, który świadczy drogą elektroniczną nowego rodzaju usługi, publicznie dostępne krócej niż trzy lata na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, będzie mogła stosować warunki umów odmienne od stosowanych z pozostałymi użytkownikami świadczącymi usługi drogą elektroniczną, co tym samym nie będzie naruszeniem art. 41 ust. 1 projektowanej ustawy. Zapis ten jest wdrożeniem art. 16 ust. 2 dyrektywy CRM.

art. 44

1. Ust. 1 projektowanego artykułu wyraźnie przesądza, że organizacje zbiorowego zarządzania mogą zawierać między sobą porozumienia dotyczące wykonywania czynności zbiorowego zarządzania. Możliwość zawierania takich porozumień nie budzi wątpliwości na tle obowiązującego stanu prawnego, wspólna reprezentacja kilku organizacji jest wręcz w wielu obszarach od dawna pożądana. Wydaje się jednakże, że tak kompleksowa regulacja zbiorowego zarządu, jak zawarta w projektowanej ustawie, powinna *expressis verbis* przesądzić także i tę kwestię. Współpraca organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie udzielania licencji i poboru wynagrodzeń będzie zatem w dalszym ciągu prawnie możliwa i w praktyce oczekiwana, przy czym jest obojętne, czy przyjmie ona formę działania przez wspólnego pełnomocnika czy też przez upoważnienie jednej organizacji do działania w imieniu pozostałych.

2. W ust. 2 realizuje się postulowaną od dawna przez użytkowników zasadę „jednego okienka (*one-stop-shop*)”, zgodnie z którą użytkownik powinien mieć zapewnioną możliwość uzyskania od jednego podmiotu licencji w zakresie takich samych praw reprezentowanych przez różne organizacje, niezależnie od ich liczby. Zatem w zakresie, w jakim zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do

danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja na żądanie użytkownika umowę zawierają z nim wszystkie te organizacje działając wspólnie, na podstawie zawartego między sobą porozumienia, stosując jednakowy format informacji, o których mowa w art. 46 ust. 1 projektowanej ustawy.

3. Ust. 3 przewiduje wyłączność jednej organizacji na dokonywanie poboru wynagrodzeń za publiczne odtwarzanie przedmiotów praw pokrewnych. Będzie to organizacja wyznaczona w drodze decyzji wydanej z urzędu przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, który, dokonując takiego wyznaczenia, będzie obowiązany uwzględnić *„konieczność zapewnienia efektywnego poboru wynagrodzeń i ich wypłaty oraz ocenę skuteczności i prawidłowości działania organizacji na polu odtworzeń”*. Jest to regulacja będąca rozwinięciem rozwiązania przyjętego w 2010 r. w obowiązującym stanie prawnym, gdzie zgodnie z art. 107¹ pr. aut. organizacje zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi zostały zobowiązane do zawarcia porozumienia w celu wspólnego poboru wynagrodzeń na omawianym polu eksploatacji. Z uwagi na fakt, że organizacje okazały się niezdolne do zawarcia takiego porozumienia (w ustawowym terminie 6 miesięcy od prawomocnego zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń na polu eksploatacji publiczne odtwarzanie), minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zmuszony był wyznaczyć jedną z tych organizacji w drodze decyzji administracyjnej. Dotychczasowa praktyka dobitnie pokazała, że organizacje zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi nie potrafią się porozumieć co do wspólnego działania w zakresie publicznego odtwarzania, bezcelowe wydaje się zatem powtarzanie od nowa dotychczasowej procedury wyłaniania jednej organizacji. Organizacja taka w przyszłości powinna być od razu wyznaczona w drodze decyzji administracyjnej, przy czym zgodnie z przepisem przejściowym zawartym w art. 123 projektu obecnie trwające w tej sprawie postępowanie administracyjne, toczące się na podstawie art. 107¹ ust. 3 pr. aut. w aktualnie obowiązującym brzmieniu, jeżeli nie zostanie zakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, będzie się toczyć dalej na podstawie przepisów dotychczasowych.

4. Zgodnie z ust. 4 omawianego artykułu i zgodnie z zasadą „jednego okienka” tak wyznaczona organizacja zawierać będzie umowy z użytkownikiem działając wspólnie z organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi posiadającymi zezwolenie

na zbiorowe zarządzanie na polu eksploatacji odtwarzanie, na podstawie porozumienia zawartego przez wszystkie te organizacje.

art. 45

W art. 45 projektowanej ustawy zostaje uregulowane tzw. roszczenie informacyjne – w zakresie wykonywanego zbiorowego zarządzania organizacja zbiorowego zarządzania może domagać się od użytkownika udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do ustalenia istnienia zobowiązania do zapłaty wynagrodzenia lub opłaty oraz jego wysokości. Konstrukcja przepisu opiera się na obowiązującym brzmieniu art. 105 ust. 2 pr. aut, z tym, że zakres jego zastosowania będzie wyznaczał teraz nie „zakres działalności organizacji”, a zakres „wykonywanego zbiorowego zarządzania”, co jest bardziej precyzyjnym i bardziej prawidłowym określeniem. Jednocześnie doprecyzowuje się, że adresatem tego roszczenia może być tylko użytkownik, zaś celem nie tylko ustalenie wysokości roszczenia, ale w ogóle samo jego istnienie. Roszczenie informacyjne nie jest przewidziane w przepisach dyrektywy CRM, jest natomiast instytucją dobrze ugruntowaną w polskim prawie autorskim stanowiącą jeden z podstawowych instrumentów umożliwiających organizacjom zbiorowego zarządzania – w sytuacji sporu z użytkownikiem – realizację ich zadań, zwłaszcza w zakresie poboru wynagrodzeń i opłat.

art. 46

1. Art. 46 projektowanej ustawy stanowi implementację art. 17 dyrektywy CRM, który nakazuje przyjęcie przepisów zapewniających, *„aby użytkownicy przekazywali organizacji zbiorowego zarządzania w uzgodnionym lub wcześniej ustalonym czasie i w uzgodnionym lub wcześniej ustalonym formacie będące w ich dyspozycji stosowne informacje na temat wykorzystania praw, które organizacje zbiorowego zarządzania reprezentują, niezbędne do pobrania przychodów z praw oraz podziału i wypłaty podmiotom uprawnionym należnych im kwot”*. Zgodnie z dyrektywą CRM organizacje zbiorowego zarządzania i użytkownicy powinni uwzględniać „w możliwie największym stopniu dobrowolne standardy branżowe”. Zgodnie zatem z art. 46 ust. 1 projektowanej ustawy umowa z użytkownikiem powinna określać zasady udostępniania w określonym czasie i formacie informacji niezbędnych do pobrania przychodów z praw oraz podziału i wypłaty uprawnionym należnych im kwot, w tym informacji dotyczących wykorzystania praw.

2. W art. 46 ust. 2 projektu przewiduje się możliwość wypowiedzenia przez organizację zbiorowego zarządzania umowy z użytkownikiem ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy użytkownik istotnie narusza obowiązek udostępniania ww. informacji. Stanowi to dodatkową ustawową sankcję dla użytkownika w sytuacji, gdy nie wywiązuje on się z obowiązków informacyjnych, uniemożliwiając organizacji pobór należnych uprawnionym przychodów z praw lub ich podział i wypłatę między uprawnionych.

art. 47

Zgodnie z art. 47 projektu zakres informacji i dokumentów przekazywanych przez użytkownika powinien uwzględniać cel, w jakim mają być przekazywane, ich dostępność dla użytkownika, rozmiar i charakter prowadzonej przez niego działalności, a także odpowiadać, jeżeli to możliwe, standardom branżowym. Klauzula ta służy eliminowaniu sytuacji, w których obowiązki informacyjne byłyby nadmierne w stosunku do potrzeb organizacji zbiorowego zarządzania i celu, w jakim są przekazywane.

art. 48

1. Zgodnie z art. 48 ust. 1 projektowanej ustawy organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana jest informować użytkownika o okolicznościach mających znaczenie dla obowiązywania i wykonywania zawartej z nim umowy, w szczególności o wypowiedzeniu umowy o zbiorowe zarządzanie, jego zakresie i terminie jej wygaśnięcia, jeżeli wypowiedzenie takie wpływa na zakres praw objętych tą umową. W obowiązującym stanie prawnym taki obowiązek nie został wyraźnie określony, można natomiast wywodzić go z zasady należytego wykonywania zbiorowego zarządzania czy też ogólnych zasad wykonywania obowiązków kontraktowych. Wypowiedzenie umowy o zbiorowe zarządzanie przez uprawnionego może oddziaływać na zakres repertuaru, który podlega eksploatacji przez użytkownika na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania, jeżeli eksploatacja ta ma charakter ciągły, a uprawniony, dokonując wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie, nie wyraża zgody na to, aby umowy z użytkownikami obejmujące jego repertuar pozostawały dalej w mocy. Użytkownik powinien być zatem poinformowany o każdej zmianie zakresu repertuaru, jaki może eksploatować na podstawie umowy z organizacją zbiorowego zarządzania, gdyż wykraczając poza ten zakres naraża się na zarzut bezprawnego korzystania.

2. Zgodnie z ust. 2 omawianego artykułu organizacja zbiorowego zarządzania nie ponosi odpowiedzialności względem użytkownika w przypadku, gdy zawarta z nim umowa przestaje go uprawniać do korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, w stosunku do których uprawniony wypowiedział umowę o zbiorowe zarządzanie, jeżeli użytkownik został niezwłocznie poinformowany przez organizację o wypowiedzeniu przez uprawnionego umowy o zbiorowe zarządzanie i terminie wygaśnięcia tej umowy. W takiej sytuacji użytkownik powinien dążyć do nawiązania relacji umownej bezpośrednio z uprawnionym.

art. 49

Art. 49 projektowanej ustawy wdraża przepis art. 16 ust. 4 dyrektywy CRM, zgodnie z którym organizacje zbiorowego zarządzania mają umożliwiać użytkownikom komunikację elektroniczną w celach związanych z licencjonowaniem. Każda organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana będzie zatem udostępniać środki komunikacji elektronicznej umożliwiające użytkownikom zgłaszanie zamiaru uzyskania licencji, wykonywanie obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 46 ust. 1 projektu ustawy, oraz składanie innych wniosków i oświadczeń związanych z działalnością organizacji lub z zawartą z nią umową. Te środki komunikacji elektronicznej powinny jednak zapewniać utrwalenie, przekazywanie, przechowywanie i zabezpieczenie treści dokonywanych czynności, w tym weryfikację tożsamości użytkowników. Przewiduje się również, w zakresie, w jakim jest to możliwe i uzasadnione, obowiązek stosowania standardów branżowych lub otwartych formatów.

II. 6. Rozdział 6. Udzielanie licencji wieloterytorialnych (art. 50–60 projektu)

Dyrektywa CRM w art. 24–32 (Tytuł III) formułuje szereg szczegółowych rozwiązań dotyczących zasad udzielania licencji wieloterytorialnych (a więc obejmujących terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego UE) wyłącznie na korzystanie z utworów muzycznych i słowno-muzycznych (a więc dotyczących praw autorskich do tych kategorii dóbr) w zakresie, w jakim są one wymagane do korzystania z tych utworów na potrzeby dostarczania treści cyfrowych drogą elektroniczną. W obowiązującym porządku prawnym brak jest w ogóle przepisów, które odnoszą się do kwestii udzielania licencji wieloterytorialnych przez organizacje zbiorowego zarządzania. Ze względu na to, że rozwiązania te, aby wywoływać założony transeuropejski skutek, powinny być podobnie uregulowane we wszystkich państwach UE, w tej części projektu zasadne jest

w miarę wierne odzwierciedlenie treści dyrektywy. Ewentualne odmienne sformułowania wynikają jedynie z konieczności dostosowania treści art. 24–32 dyrektywy CRM do siatki pojęciowej, jaką posługuje się pr. aut. lub służy uproszczeniu tekstu prawnego bez dokonywania w nim istotnych modyfikacji.

Regulacja Tytułu III składa się z trzech zasadniczych części:

- artykuły od 24 do 28, które regulują zasady udzielania licencji wieloterytorialnych;
- artykuły od 29 do 31, które regulują podstawowe zasady współpracy między organizacjami, z których jedna udziela licencji wieloterytorialnych w odniesieniu do repertuaru drugiej organizacji nieudzielającej samodzielnie takich licencji;
- artykuły 31 i 32 regulujące zagadnienia o charakterze przejściowym (uzyskanie przez uprawnionych prawa do wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie w zakresie koniecznym do udzielania licencji wieloterytorialnych) lub wyjątkowym (odstępstwo od zasad udzielania licencji wieloterytorialnych w przypadku organizacji radiowych i telewizyjnych).

art. 50

1. Projektowany art. 50 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 24 dyrektywy CRM określającego obowiązki organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim będzie ona udzielać licencji wieloterytorialnych.

2. Zgodnie z projektowanym art. 50 ust. 1 pkt 1–4 organizacja zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim będzie udzielać licencji wieloterytorialnych powinna co najmniej:

- posiadać zdolności poprawnego identyfikowania całości lub części każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, na korzystanie z którego jest upoważniona do udzielania licencji wieloterytorialnych;
- posiadać zdolności poprawnego identyfikowania uprawnionych do całości lub części każdego licencjonowanego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, o których

mowa powyżej, na poszczególnych polach eksploatacji w odniesieniu do terytorium każdego z państw objętych licencją;

- stosować niepowtarzalnych identyfikatorów w celu identyfikacji uprawnionych oraz licencjonowanego repertuaru, z uwzględnieniem w możliwie największym stopniu dobrowolnych międzynarodowych lub unijnych standardów i praktyk branżowych;
- stosować odpowiednich środków w celu szybkiego i skutecznego identyfikowania oraz usuwania niespójności w informacjach posiadanych przez inne organizacje zbiorowego zarządzania, które udzielają licencji wieloterytorialnych.

3. Z kolei zgodnie z projektowany art. 50 ust. 2 nakłada się na organizacje zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim będzie udzielać licencji wieloterytorialnych, obowiązek przetwarzania w postaci elektronicznej co najmniej wymienionych w nim informacji, w sposób pozwalający na: identyfikowanie repertuaru, monitorowanie jego wykorzystywania, wystawianie faktur użytkownikom, pobieranie przychodów z praw oraz podział i wypłatę przychodów z praw należnych uprawnionym. Powyższe informacje, które będą musiały być przetwarzane elektronicznie przez organizację zbiorowego zarządzania stanowią niezbędne minimum. Otwarty charakter katalogu określonego w art. 50 ust. 2 projektu pozwala organizacjom na przetwarzanie elektronicznie również innych informacji koniecznych w ich ocenie do sprawnego funkcjonowania systemu licencyjnego.

art. 51

1. Projektowany art. 51 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 25 dyrektywy CRM nakładającego na organizacje zbiorowego zarządzania, w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, obowiązek udzielania określonym podmiotom w formie elektronicznej aktualnych informacji na temat repertuaru, które umożliwiają jego identyfikację. Informacje te winny być udzielone na wniosek użytkownikom korzystającym z praw objętych licencjami wieloterytorialnymi, uprawnionym, których prawa organizacja reprezentuje, oraz innym organizacjom zbiorowego zarządzania. Wniosek winien być należycie uzasadniony.

2. Projektowany art. 51 ust. 2 enumeratywnie wymienia informacje, jakie musi udostępniać organizacja zbiorowego zarządzania, do której zwrócono się ze stosownym wnioskiem. Informacje te obejmują: licencjonowany repertuar, uprawnionych do każdego licencjonowanego utworu muzycznego i słowno-muzycznego na

poszczególnych polach eksploatacji oraz terytoria, na których organizacja może udzielić licencji w odniesieniu do każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego.

3. Z kolei projektowany art. 51 ust. 3 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 25 ust. 2 dyrektywy CRM. Umożliwia on organizacjom zbiorowego zarządzania – przy udzielaniu informacji – stosowanie w razie konieczności uzasadnionych środków służących ochronie poprawności i integralności informacji, o których mowa w ust. 2, kontroli ich dalszego wykorzystywania oraz ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa.

art. 52

Projektowany art. 52 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 26 ust. 1 dyrektywy CRM. Artykuł 26 dyrektywy CRM reguluje zasady służące zapewnieniu poprawności informacji na temat repertuaru, którym zarządza organizacja zbiorowego zarządzania udzielająca licencji wieloterytorialnych. Przepis nakłada na organizacje zbiorowego zarządzania, w zakresie, w jakim udzielają one licencji wieloterytorialnych, obowiązek umożliwienia zgłaszania konieczności poprawiania informacji, o których mowa w art. 50 ust. 2 i art. 51 ust. 2 projektu. Organizacja ma obowiązek stworzyć taką możliwość uprawnionym, użytkownikom korzystającym z praw objętych licencjami wieloterytorialnymi oraz innym organizacjom zbiorowego zarządzania. Jeżeli okaże się, że zgłoszenie jest uzasadnione, organizacja zbiorowego zarządzania zobowiązana jest do niezwłocznego poprawienia wskazanych w nim informacji.

art. 53

1. Projektowany art. 53 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego odpowiednio art. 26 ust. 2 i 3 dyrektywy CRM. Przepis ten nakłada na organizacje zbiorowego zarządzania, w zakresie, w jakim będą udzielać licencji wieloterytorialnych – obowiązek umożliwienia uprawnionym przekazywania jej w postaci elektronicznej informacji dotyczących każdego utworu muzycznego i słowno-muzycznego, poszczególnych pól eksploatacji oraz terytoriach, w stosunku do których organizacja została upoważniona do udzielania licencji wieloterytorialnych.

2. Zgodnie z ust. 2 obowiązek ten jest rozszerzony także na repertuar zarządzany przez organizację na podstawie upoważnienia udzielonego przez inną organizację na zasadach określonych w art. 57 i 58 projektu, w odniesieniu do uprawnionych, których utwory

wchodzą w skład repertuaru organizacji upoważniającej, chyba że co innego wynikać będzie z umowy między tymi organizacjami.

art. 54

Projektowany art. 54 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 27 ust. 1 i 2 dyrektywy CRM, określającego zasady zgłaszania wykorzystania utworów objętych licencją wieloterytorialną. Ust. 1 projektowanego przepisu nakłada na organizację zbiorowego zarządzania obowiązek monitorowania wykorzystywania utworów objętych licencją wieloterytorialną, które wchodzą w skład repertuaru tej organizacji. Z kolei ust. 2 nakłada na użytkowników obowiązek zgłaszania organizacji zbiorowego zarządzania w postaci elektronicznej informacji o faktycznym wykorzystaniu każdego z utworów objętych licencją wieloterytorialną. Umożliwiając realizację tego obowiązku, organizacja winna – zgodnie z projektowanym ust. 3 – zapewnić użytkownikom przynajmniej jeden sposób zgłaszania tego rodzaju informacji, który odpowiada dobrowolnym międzynarodowym lub unijnym standardom branżowym lub przyjętym praktykom w zakresie wymiany tego rodzaju informacji. Organizacja będzie miała przy tym możliwość nieprzyjęcia zgłoszeń informacji, w przypadku gdy jest ono dokonywane przy użyciu zamkniętego formatu, jeżeli umożliwia dokonywanie zgłoszeń przy zastosowaniu standardu branżowego.

art. 55

1. Przepis stanowi implementację art. 27 ust. 3–5 dyrektywy CRM i reguluje zasady wystawiania faktur związanych z korzystaniem z repertuaru na podstawie licencji wieloterytorialnej. Ust. 1 nakłada na organizacje zbiorowego zarządzania, w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, obowiązek wystawiania użytkownikowi faktury elektronicznej niezwłocznie po zgłoszeniu przez niego w postaci elektronicznej informacji o faktycznym wykorzystaniu każdego z utworów objętych licencją wieloterytorialną. Organizacja będzie zwolniona z tego obowiązku, jeżeli niezwłoczne wystawienie przez nią faktury nie będzie możliwe z przyczyn leżących po stronie użytkownika.

2. Projektowany art. 55 ust. 2 określa, jakie informacje organizacja zbiorowego zarządzania winna umieścić w treści faktury elektronicznej wystawianej użytkownikowi. W jej treści powinny być wskazane utwory i pola eksploatacji objęte licencją wieloterytorialną oraz faktyczne wykorzystanie tych utworów. Informacje te winny być

wytworzone na podstawie danych, o których mowa w art. 50 ust. 1 projektu, w zakresie możliwym ze względu na informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2. Ponadto zgodnie z projektowanym art. 55 ust. 2 zd. 2 organizacja zbiorowego zarządzania przy wystawianiu faktur będzie zobowiązana stosować przynajmniej jeden z formatów, które uwzględniają dobrowolne międzynarodowe lub unijne standardy branżowe lub praktyki w tym zakresie. Zgodnie z art. 55 ust. 2 zd. 3 projektu użytkownik nie będzie mógł odmówić przyjęcia faktury z powodu jej formatu, jeżeli organizacja będzie stosowała jeden ze standardów branżowych.

3. Ust. 3, w ślad za art. 27 ust. 5 dyrektywy CRM, nakłada na organizację obowiązek umożliwienia użytkownikom zgłaszania w postaci elektronicznej zastrzeżeń odnoszących się do treści wystawionych faktur dotyczących wykorzystania utworów objętych licencją wieloterytorialną.

art. 56

1. Projektowany art. 56 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 28 dyrektywy CRM określającego zasady dokonywania podziału i wypłaty przychodów z praw należnych uprawnionym, których prawa są wykorzystywane w ramach udzielonej licencji wieloterytorialnej. Powinny być one dokonywane niezwłocznie po zgłoszeniu faktycznego wykorzystania utworu, o ile nie jest to niemożliwe z przyczyn leżących po stronie użytkownika (np. ze względu na nieterminowe przekazanie przez niego danych

dotyczących wykorzystania utworu lub niekompletność przekazanych danych uniemożliwiająca dokonanie rozliczeń).

2. Ust. 2 nakłada na organizację, w zakresie, w jakim udziela licencji wieloterytorialnych, obowiązek udostępniania uprawnionym wraz z każdą dokonaną płatnością informacji określających co najmniej:

- okres i terytoria, w odniesieniu do których miało miejsce korzystanie z utworów związane z dokonywaną płatnością;
- wysokość przychodów z praw pobranych, podzielonych i wypłaconych uprawnionym oraz dokonane potrącenia w odniesieniu do:
 - a) każdego utworu lub jego części objętego licencją wieloterytorialną na poszczególnych polach eksploatacji,
 - b) każdego użytkownika.

Tak szczegółowe określenie informacji, które mają być przekazywane uprawnionym, winno służyć przejrzystości działalności organizacji w przypadku udzielania licencji wieloterytorialnych oraz ułatwić uprawnionym weryfikację wypłat dokonywanych na ich rzecz przez organizację z tego tytułu.

3. Ust. 3 nakłada na organizację zbiorowego zarządzania, która będzie udzielała licencji wieloterytorialnych na podstawie upoważnienia udzielonego przez inną organizację, obowiązek niezwłocznego przekazywania upoważniającej organizacji przychodów z praw, o których mowa w art. 56 ust. 1 projektu, oraz udostępniania informacji, o których mowa w art. 56 ust. 2 projektu. Organizacja upoważniająca jest bowiem co do zasady odpowiedzialna za podział i wypłatę powyższych kwot oraz udostępnienie wymienionych informacji uprawnionym, chyba że obie organizacje postanowią inaczej. Organizacje mogą w umowie określić odmiennie rozkład odpowiedzialności z tego tytułu.

art. 57

1. Projektowany art. 57 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 29 dyrektywy CRM regulującego umowy między organizacjami zbiorowego zarządzania dotyczące udzielania licencji wieloterytorialnych. Ust. 1 przesądza, że umowa o reprezentacji upoważniająca do udzielania licencji wieloterytorialnych ma charakter niewyłączny. Z kolei sformułowany w art. 29 ust. 1 zd. 2 nakaz udzielenia licencji wieloterytorialnych na niedyskryminujących zasadach został wdrożony w treści art. 41

ust. 1 projektu jako odnoszący się do udzielenia wszystkich umów z użytkownikami, w tym także licencji wieloterytorialnych.

2. Ust. 2 nakłada na organizację upoważniającą obowiązek informowania uprawnionych, z którymi zawarła umowę o zbiorowe zarządzanie, o istotnych warunkach umowy zawartej z organizacją upoważnioną do udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących repertuaru zarządzanego przez organizację upoważniającą. Dotyczy to w szczególności informowania o okresie obowiązywania takiej umowy oraz wysokości kosztów zbiorowego zarządzania ponoszonych przez organizację upoważnioną, w związku z udzielaniem licencji wieloterytorialnych na rzecz organizacji upoważniającej.

3. Projektowany art. 57 ust. 3 reguluje obowiązek organizacji upoważnionej na podstawie umowy do informowania organizacji upoważniającej o istotnych postanowieniach udzielanych przez nią licencji wieloterytorialnych, w szczególności polach eksploatacji oraz terytoriach objętych taką licencją, postanowieniach, które dotyczą wynagrodzeń lub mają na nie wpływ, okresie obowiązywania licencji oraz przyjętych okresach rozliczeniowych.

art. 58

1. Projektowany art. 58 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 30 dyrektywy CRM regulującego obowiązek reprezentowania innych organizacji zbiorowego zarządzania w przypadku licencji wieloterytorialnych. Ust. 1 przesądza, że organizacja zbiorowego zarządzania, która udziela licencji wieloterytorialnych obejmujących repertuar innej organizacji zbiorowego zarządzania, w tym organizacji zagranicznej mającej siedzibę w państwie członkowskim unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nie będzie mogła odmówić zawarcia umowy, o której mowa w art. 57 ust. 1 (czyli umowy o reprezentacji upoważniającej do udzielania licencji wieloterytorialnych) z organizacją nieudzielającą takich licencji. Ponadto art. 58 ust. 1 zd. 2 projektu nakłada – zgodnie z art. 30 ust. 2 dyrektywy CRM – na organizację, do której inna organizacja zwróciła się z wnioskiem o zawarcie umowy o reprezentacji upoważniającej do udzielania licencji wieloterytorialnych, obowiązek niezwłocznego udzielania pisemnej odpowiedzi.

2. Ust. 2 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 30 ust. 3 dyrektywy CRM. Nakłada na organizację upoważnioną do udzielania licencji

wieloterytorialnych obowiązek zarządzania repertuarem organizacji upoważniającej na takich samych warunkach jak repertuarem własnym, w tym oferowania repertuaru organizacji upoważniającej wszystkim użytkownikom zainteresowanym uzyskaniem takiej licencji.

3. Ust. 3 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 30 ust. 5 dyrektywy CRM przesądzając, że potrącenia na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania nie będą mogły przekraczać uzasadnionych kosztów poniesionych przez organizację upoważnioną.

4. Ust. 4 nakłada na organizację upoważniającą obowiązek udostępniania organizacji upoważnionej informacji związanych z własnym repertuarem niezbędnych do udzielania licencji wieloterytorialnych. Jeżeli informacje te będą niewystarczające lub zostaną udostępnione w formie uniemożliwiającej udzielenie licencji wieloterytorialnej, organizacja upoważniona uzyska prawo do dokonywania potrąceń dodatkowych uzasadnionych kosztów poniesionych w celu udzielenia powyższej licencji lub będzie mogła wyłączyć z zakresu udzielanej licencji utwory, których dotyczą niewystarczające lub niemożliwe do wykorzystania informacje.

art. 59

Projektowany art. 59 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 31 dyrektywy CRM. Przyznaje on uprawnionym prawo do wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie, ze skutkiem natychmiastowym, w zakresie, w jakim upoważnia ona organizację do udzielania licencji wieloterytorialnych, przy czym takie wypowiedzenie nie będzie miało wpływu na upoważnienie organizacji do udzielania licencji obejmujących jedno terytorium. W zakresie wypowiedzianym uprawniony będzie mógł upoważnić inną organizację do udzielania takich licencji. Powyższe uprawnienie powstaje w sytuacji, gdy organizacja, z którą uprawniony zawarł umowę o zbiorowe zarządzanie, nie będzie udzielać licencji wieloterytorialnych lub nie upoważni innej organizacji do udzielania takich licencji. Uzyskanie takiego uprawnienia, analogicznie do art. 31 dyrektywy CRM, powiązane jest z upływem roku od terminu wyznaczonego państwom członkowskim UE na implementację dyrektywy.

art. 60

Projektowany art. 60 stanowi implementację do krajowego porządku prawnego art. 32 dyrektywy CRM formułującego wyjątek od zasad udzielania wieloterytorialnych licencji

dotyczący praw do utworów muzycznych wykorzystywanych cyfrowo w przypadku praw niezbędnych organizacjom radiowym i telewizyjnym. Przepis ten wyłącza stosowanie rozdziału 8 projektu wobec organizacji zbiorowego zarządzania, które udzielają – na zasadzie dobrowolnego łączenia repertuarów zgodnego z zasadami konkurencji na podstawie art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – licencji wieloterytorialnej niezbędnej organizacji radiowej lub telewizyjnej na potrzeby nadawania własnego programu lub rozpowszechniania go w inny sposób oraz udostępniania w internecie materiałów wytworzonych przez taką organizację, na jej zamówienie lub zlecenie, które stanowią uzupełnienie tego programu.

II. 7. Rozdział 7. Komisja Prawa Autorskiego (art. 61–83 projektu)

Aktualnie obowiązujący kształt regulacji dotyczących Komisji Prawa Autorskiego (dalej jako Komisja) jest wynikiem uchwalenia ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Nowelizacja przepisów nastąpiła w celu wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego (dalej jako „TK”) z dnia 26 stycznia 2006 r. (sygn. akt SK 40/04), w którym stwierdzono niezgodność art. 108 ust. 3 pr. aut z Konstytucją RP. Celem przyświecającym ustawodawcy było ustawowe, a nie wynikające wyłącznie z praktyki, zagwarantowanie udziału w postępowaniu organizacji zrzeszających użytkowników praw autorskich i pokrewnych, a także zapewnienie takim organizacjom współudziału w kształtowaniu samych tabel, w tym także przez uformowanie Komisji w równym stopniu z osób zgłoszonych przez organizacje zbiorowego zarządzania oraz organizacje zrzeszające użytkowników. Obowiązujące regulacje w tym względzie (art. 110² ust. 3 i 6, art. 110³ ust. 3, art. 110¹¹ ust. 3, art. 110¹² ust. 6 oraz art. 110¹⁴ ust. 1 pr. aut.), które stanowią wykonanie wyroku TK, zostały w zasadzie w niezmiennym kształcie przeniesione do projektu.

Pozostawiając na uboczu konieczność uwzględnienia przez każdą regulację dotyczącą Komisji dorobku orzeczniczego TK, należy stwierdzić, że obserwacja praktyki funkcjonowania Komisji w ciągu dwóch ostatnich kadencji, gdy działała ona zgodnie z przepisami, które weszły w życie w 2010 r., pozwala na sformułowanie szeregu krytycznych wniosków. W tym czasie do Komisji zostało złożonych 28 wniosków o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń, ale tylko w jednym przypadku taka tabela została faktycznie zatwierdzona i ma prawomocny charakter, w jednym zaś doszło do

częściowego zatwierdzenia tabeli²⁷⁾. Już te liczby wymownie świadczą o tym, że postępowanie o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń prowadzone przed Komisją w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy jest skrajnie nieefektywne. W zdecydowanej większości przypadków postępowania kończyły się umorzeniem ze względu na upływ terminu 6 miesięcy na rozpoznanie sprawy, a więc bardzo często w ogóle nie dochodziło do merytorycznego rozpoznania sprawy. Podstawą do umorzenia postępowania był art. 110¹³ ust. 1–3 pr. aut., który pozwalał na przedłużenie postępowania ponad wskazany termin wyłącznie w przypadku wyrażenia zgody przez wszystkich uczestników postępowania oraz nakładał obowiązek umorzenia postępowania w razie braku takiej zgody.

Efekt orzeczniczej aktywności Sądu Okręgowego w Poznaniu, który na podstawie art. 110²⁰ ust. 2 pr. aut., został wyznaczony jako sąd właściwy do rozpoznawanie wniosków o zatwierdzenie albo odmowę zatwierdzenia tabeli praw składanych przez strony niezadowolone z orzeczenia Komisji, także w przypadku orzeczeń o umorzeniu postępowania, trudno ocenić jako zadowalający. Wnioski o zatwierdzenie lub odmowę zatwierdzenia tabel były kierowane do Sądu w 2012 lub 2013 r. (wówczas złożono 17 wniosków o zatwierdzenie tabeli oraz 8 wniosków o odmowę zatwierdzenia tabeli). Do tej pory przed Sądem zakończono tylko 8 postępowań. Wskazać przy tym należy, że w pozostałych przypadkach, nawet w razie wydania merytorycznego rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu, stronom przysługiwały będą środki odwoławcze – procedura zatwierdzania tabel wynagrodzeń może więc trwać w praktyce jeszcze wiele lat.

Przywołane przykłady prowadzą do trudnego do podważenia wniosku – cele przyświecające ustawodawcy w 2010 r. nie zostały osiągnięte. Postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń nie służą w obecnej praktyce porządkowaniu rynku

²⁷⁾ Prawomocną tabelę wynagrodzeń posiada Stowarzyszenie Wydawców REPROPOL – chodzi o tabelę z tytułu korzystania z publikacji periodycznych oraz mających samodzielne znaczenie utworów składających się na zawartość publikacji periodycznych, w związku z usługami monitorowania mediów (sygn. akt DWIM.PZ-006/1-2/13). W przypadku wspólnej tabeli stawek wynagrodzeń za odtwarzanie utworów i przedmiotów praw pokrewnych Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP, Związku Artystów Scen Polskich ZASP, Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Związku Producentów Audio-Video ZPAV, Stowarzyszenia Filmowców Polskich, Związku Artystów Wykonawców STOART oraz Stowarzyszenia Aktorów Filmowych i Telewizyjnych SAFT tabela jest prawomocna poza odtwarzaniem w części odnoszącej się do hoteli (sygn. akt sprawy DWIM.PZ-006/1-5/12). Cztery postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń zostały zainicjowane w grudniu 2016 r. i nadal się toczą.

zbiorowego zarządzania w Polsce i nie ułatwiają nawiązywania relacji umownych między organizacjami zbiorowego zarządzania a użytkownikami praw. Proces implementacji dyrektywy CRM do polskiego porządku prawnego, w trakcie którego powinno dojść do kompleksowego uregulowania działalności systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w Polsce, jest najbardziej dogodnym momentem, aby spróbować po raz kolejny przywrócić Komisji funkcję organu ułatwiającego jego funkcjonowanie. Jest to moment tym lepszy, że jednym z elementów dyrektywy CRM, który wymaga uregulowania w prawie krajowym, są relacje organizacji zbiorowego zarządzania z użytkownikami oraz podstawowe zasady ustalenia wysokości wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Są to więc zagadnienia, które powinna współkształtować w praktyce, przynajmniej w pewnym stopniu, sprawnie działająca Komisja.

Projektodawca zdecydował się na oparcie najważniejszego z postępowań prowadzonych przez Komisję (tj. postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń) – podobnie jak miało to miejsce przed nowelizacją ustawy o pr. aut. z 2010 r. – na procedurze administracyjnej, zachowując przy tym wszystkie rozwiązania służące wykonaniu wyroku TK z 2006 r. Warto wspomnieć, że model oparty na procedurze administracyjnej (a więc model władczego ustalania stawek wynagrodzeń) został przez TK w uzasadnieniu do przywołanego wyroku uznany co do zasady za właściwy. Przypomnieć również należy, że prowadzone w oparciu o procedurę administracyjną postępowania o zatwierdzenie tabel wielokrotnie przed 2006 r. kończyły się powodzeniem, a tabele były stosowane przez organizacje w relacjach z użytkownikami. Projektodawca, dążąc do zapewnienia skutecznego funkcjonowania Komisji w zasadniczym aspekcie jej działalności, przyjął przy tym bądź przeniósł z obowiązujących regulacji szereg rozwiązań zmierzających do wyeliminowania zarzutów stawianych rozwiązaniom obowiązującym przed wyrokiem TK z 2006 r. Chodziło m.in. o brak czytelnych reguł, jakimi powinien kierować się zespół orzekający przy kształtowaniu stawek (*vide* art. 77 ust. 2 projektu), brak ustawowych regulacji zapewniających organizacjom użytkowników udział w postępowaniu (*vide* art. 75 ust. 2 pkt 2 projektu), brak wpływu takich podmiotów na skład Komisji oraz gwarancji udziału zgłoszonych przez nich kandydatów na arbitrów w poszczególnych zespołach orzekających Komisji (*vide* art. 63 ust. 2, art. 64 ust. 2, art. 72 ust. 2–5, art. 76 oraz art. 83 projektu), zbyt duży i nieograniczony ustawowo wpływ ministra na skład zespołów orzekających (*vide* art. 72 ust. 2–5, art. 76 oraz art. 83

projektu) czy wreszcie zatwierdzanie różnych stawek przez różne zespoły orzekające Komisji wobec tych samych kategorii praw i rodzajów eksploatacji (*vide* art. 73 projektu).

W toku prac koncepcyjnych nad projektem rozważano dodatkowo dwa możliwe alternatywne systemowe rozwiązania problemu nieefektywnej działalności Komisji, tj.:

- zaprojektowanie poprawek, które zmierzałyby do wyeliminowania punktowych problemów wynikających ze stosowania obecnie obowiązujących przepisów przy zachowaniu modelu postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń jako postępowania cywilnego;
- rezygnację z tabel wynagrodzeń i pozbawienie w ogóle Komisji kompetencji do prowadzenia postępowań o ich zatwierdzenie.

Obie alternatywy zostały odrzucone. W pierwszym z analizowanych przypadków nawet idealne ukształtowanie reguł postępowania przed Komisją nie gwarantowałoby, jak dowodzi obserwacja aktywności Sądu Okręgowego w Poznaniu, że w racjonalnie dającym się przewidzieć czasie, tabele wynagrodzeń zaczęłyby wreszcie spełniać swoją funkcję. Tego rodzaju problemy mógłby być może rozwiązać jedynie powołanie specjalnego sądu dedykowanego sprawom z zakresu własności intelektualnej. Utworzenie takiego organu funkcjonującego w różnych modelach w kilkudziesięciu państwach, pozostaje jednak poza zakresem kompetencji ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. W drugim przypadku pojawiałoby się poważne ryzyko różnego traktowania tych samych sytuacji eksploatacyjnych przez poszczególne sądy cywilne, które rozpoznawałyby spory między organizacjami zbiorowego zarządzania a użytkownikami o wysokość należnego wynagrodzenia za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Prowadziłoby to do niepewności prawnej obu stron i było szczególnie niebezpieczne dla małych lub średnich przedsiębiorców, np. dokonujących publicznego odtwarzania muzyki przy okazji własnej działalności gospodarczej. Wybór którejkolwiek z opisanych alternatyw utrudniałby w praktyce funkcjonowanie systemu zbiorowego zarządzania w Polsce, prowadząc do licznych, niekończących się i wielopłaszczyznowych konfliktów między organizacjami zbiorowego zarządzania a organizacjami użytkowników (podobnie jak ma to miejsce obecnie przy braku zatwierdzonych tabel wynagrodzeń na polu eksploatacji reemisja w sieciach kablowych).

Wiele z zaproponowanych przepisów jest efektem dokonanego wyboru systemowego, np. regulujące rodzaje rozstrzygnięć zespołów orzekających, procedurę odwoławczą czy instrumenty prawne w przypadku przewlekłości postępowania. Inne są z kolei powtórzeniem regulacji obecnie obowiązujących (np. przepisy służące wykonaniu przywołanego wyroku TK z 2006 r.); potrzeba ich przeniesienia do projektu wynika z uchylecia rozdziału 12¹ pr. aut., a także chęci wykorzystania rozwiązań, będących wynikiem kompromisu między uprawnionymi i użytkownikami, o ile zostały one ukształtowane prawidłowo we wspomnianej nowelizacji ustawy z 2010 r. Warte podkreślenia jest, że wzmocnione zostały przy tym regulacje mające służyć zachowaniu obiektywizmu i unikaniu wątpliwości, co do bezstronności arbitrów zasiadających w zespołach orzekających Komisji (*vide* art. 63 ust. 3 oraz art. 72 ust. 5 projektu). Wprowadzono także regulacje nakładające w pewnych przypadkach obowiązek złożenia wspólnego wniosku o zatwierdzenie wspólnych tabel wynagrodzeń (*vide* art. 73 ust. 2 i 3 projektu) lub ułatwiające w innych przypadkach złożenie tego rodzaju wniosku (*vide* art. 73 ust. 1 projektu). Inne zaprojektowane rozwiązania zostały szczegółowo opisane w dalszej części uzasadnienia tego rozdziału projektu.

Oddział 1. Przepisy ogólne (art. 61–71 projektu)

art. 61

1. Przepis – podobnie jak art. 110¹ ust. 1–2 pr. aut. – określa kompetencję ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do powołania Komisji, a także określa jej zadania.

2. Zgodnie z ust. 2 projektowanego artykułu do tych zadań należy:

- rozpatrywanie spraw o zatwierdzanie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- rozwiązywanie sporów dotyczących stosowania tabel wynagrodzeń;
- rozwiązywanie sporów związanych z zawarciem i warunkami umowy o reemitowanie w sieciach kablowych.

W stosunku do obowiązującego stanu prawnego uregulowanego w art. 110¹ ust. 2 pr. aut. zadania Komisji zostały ograniczone przez wykreślenie zadań dotyczących prowadzenia postępowań o wyznaczenie organizacji właściwej oraz rozpatrywania spraw o odtworzenie akt. W pierwszym przypadku wiąże się to z projektowanym wprowadzeniem instytucji reprezentatywności organizacji, która pozwoli na przesądzenie *en bloc*

właściwości organizacji w stosunku do poszczególnych kategorii uprawnionych, jeżeli nie zawarli oni umowy z żadną organizacją (por. uwagi do art. 5 oraz art. 9 ust. 2 i 10 projektu). W ten sposób zbędne staje się postępowanie zmierzające do ustalenia, która organizacja jest właściwa do reprezentowania pojedynczego, konkretnego uprawnionego znajdującego się w takiej sytuacji. W drugim przypadku tego rodzaju incydentalne, bardzo rzadkie w praktyce postępowanie nie wymaga uregulowania o charakterze szczególnym.

3. Ust. 3 i 4 projektowanego przepisu odsyła w zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do aktów prawnych o charakterze *lex generalis*, uwzględniając specyfikę poszczególnych postępowań, których prowadzenie mieści się w ramach zadań Komisji. W przypadku postępowań związanych z zatwierdzeniem tabel wynagrodzeń oraz związanych z możliwymi postępowaniami wpadkowymi w tym względzie (uzupełnienie, sprostowanie oraz wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczeń Komisji) aktem takim jest Kodeks postępowania administracyjnego. W przypadku postępowań o charakterze mediacyjnym stosowane będą przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o mediacji.

art. 62

1. Przepis określa skład Komisji (ust. 1) oraz kadencję arbitrów (ust. 2).
2. Ust. 1 zmienia skład liczbowy Komisji. Zgodnie z projektem zasiada w niej 20 arbitrów. Utrzymanie takiej liczby arbitrów, z jednej strony zapewni Komisji możliwość reprezentowania szerokiego spektrum podmiotów tworzących system prawa autorskiego, z drugiej zaś powinno pozwolić na sprawniejsze prowadzenie postępowań.

art. 63

1. Przepis reguluje tryb powoływania członków Komisji w sposób zbieżny z obowiązującym art. 110² ust. 2–5 pr. aut. Jednocześnie doprecyzowane – w stosunku do art. 110² ust. 4 pr. aut – zostają wymagania, jakie powinien spełniać kandydat na arbitra Komisji (ust. 3 projektowanego przepisu). Dodatkowo na kandydata na arbitra – w celu uniknięcia konfliktu interesów przy wyznaczaniu członków zespołów orzekających w poszczególnych sprawach – zostaje nałożony obowiązek składania oświadczeń o stosunkach łączących go z podmiotami zgłaszającymi kandydatów oraz osobami pełniącymi funkcję w organach tych podmiotów w ciągu pięciu lat przed złożeniem oświadczenia (ust. 5 pkt 2 projektowanego przepisu).

2. Procedura powoływania członków Komisji – zgodnie z ust. 1 projektowanego artykułu – rozpoczyna się od ogłoszenia informacji o jej rozpoczęciu w sposób wskazany w przepisie (analogicznie do obowiązującego art. 110² ust. 2 pr. aut.). Niezmieniona pozostaje także – w zestawieniu z art. 110² ust. 3 pr. aut. – określona w ust. 2 projektowanego artykułu, lista podmiotów, które mogą zgłaszać kandydatów na arbitrów. Podobnie jak obowiązujący art. 110² ust. 5 pr. aut. projekt reguluje również w treści art. 63 ust. 4 krąg osób wyłączonych z kandydowania na arbitra Komisji, eliminując osoby pełniące funkcję w organie podmiotu, który może zgłaszać kandydatów na arbitrów, oraz skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo umyślne skarbowe lub w stosunku do których orzeczono zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

3. Doprecyzowanie wymagań, jakie winni spełniać kandydaci na arbitrów, które jest dokonane w ust. 3 projektowanego przepisu, polega na wskazaniu, że – oprócz odpowiedniej wiedzy oraz niezbędnego doświadczenia zawodowego z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych – kandydat powinien posiadać co najmniej stopień naukowy doktora nauk prawnych lub nauk ekonomicznych lub wpis na listę radców prawnych, adwokatów, biegłych rewidentów lub doradców inwestycyjnych. Rozwiązanie to służy podkreśleniu, że merytoryczne przygotowanie, jakie powinien posiadać arbiter Komisji, powinno być odzwierciedlone także przez spełnienie przez niego, łatwiejszych do zweryfikowania w toku procedury powoływania, kryteriów formalnych.

4. Ust. 5 określa, jakie elementy powinno mieć zgłoszenie kandydata na arbitra Komisji, wyliczając w szczególności, jakie oświadczenia powinien złożyć taki kandydat. Dodanie obowiązku składania oświadczeń wskazanych w ust. 5 pkt 2 służy uniknięciu sytuacji, w której w rozpoznawaniu w poszczególnych sprawach miały brać udział osoby mogące znajdować się w sytuacji potencjalnego konfliktu interesów. Jest on skorelowany z wynikającym z art. 72 ust. 5 projektu obowiązkiem dokonywania oceny bezstronności członków zespołów orzekających przy ich wyznaczaniu przez Przewodniczącego Komisji, który w tym celu będzie brał pod uwagę treść złożonych oświadczeń. Przepis służy zapewnieniu w praktyce obiektywizmu i wszechstronnego rozpoznawania wniosków przez Komisję działającą za pośrednictwem osób, które nawet potencjalnie nie są zainteresowane w określonym załatwieniu danej sprawy. Jego konsekwencją jest

zobowiązanie arbitrów Komisji do niezwłocznego aktualizowania złożonych oświadczeń w przypadku zmiany objętych nimi okoliczności (art. 63 ust. 7 projektu).

Pozostałe wymagane dokumenty i oświadczenia – poza dość oczywistą zgodą na kandydowanie – stanowią potwierdzenie, że kandydat na arbitra spełnia kryteria wskazane w treści ust. 3 projektowanego przepisu, a także że nie zachodzą kryteria wykluczające możliwość kandydowania przez konkretną osobę, które zostały określone w ust. 4 projektowanego przepisu.

5. Ust. 6 reguluje procedurę uzupełniania zgłoszeń kandydatów na arbitrów w sytuacji, gdy zawierają one braki formalne, co niestety zdarza się przy każdej okazji powoływania składu Komisji. Z kolei ust. 8 wprowadza – w sposób podobny jak art. 21 ust. 3 projektu – sankcję karną za złożenie fałszywego oświadczenia. Rozwiązanie to jest od dawna stosowane w polskim systemie prawnym w przypadku różnego typu oświadczeń, które są składane przez osoby fizyczne i rodzą określone skutki prawne. Na podstawie art. 116 projektu odpowiedzialności karnej będzie podlegać także brak aktualizacji oświadczenia.

art. 64

1. Ust. 1 projektowanego artykułu odzwierciedla podstawową zasadę wynikającą z wyroku TK z dnia 26 stycznia 2006 r. (sygn. akt SK 40/04), zgodnie z którą w składzie Komisji powinni być reprezentowani w równych proporcjach arbitrzy zgłaszani przez organizacje reprezentujące uprawnionych oraz organizacje reprezentujące użytkowników praw. Przepis w tym względzie odzwierciedla art. 110² ust. 6 pr. aut. Jednakże w związku ze zmniejszeniem składu Komisji do 20 arbitrów, organizacje uprawnionych i użytkowników będą reprezentowane przez 10 (każda), a nie 15 przedstawicieli, jak to ma miejsce w obowiązującym stanie prawnym.

2. Ust. 2 projektowanego przepisu umożliwia ministrowi właściwemu do spraw kultury i dziedzictwa narodowego uwzględnienie w toku oceny zgłoszeń kandydatów na arbitrów, jako jednego z kryterium ich powoływania, dotychczasowego wypełnienia przez konkretną osobę tej funkcji. Przepis ten ma charakter dyscyplinujący i służy eliminowaniu ze składu Komisji osób, które nie przykładają należytej staranności do wykonywania swoich czynności jako arbitrzy w przeszłości.

3. Ust. 3 projektowanego przepisu umożliwia uniknięcie sytuacji, w której powołanie arbitrów Komisji jest niemożliwe ze względu na niezgłoszenie odpowiedniej liczby kandydatów przez organizacje uprawnione do tego zgodnie z art. 63 ust. 2 projektu.

W takiej sytuacji minister uzyskuje prawo do powołania arbitrów spoza kręgu kandydatów zgłoszonych przez organizacje, kandydaci muszą spełniać warunki określone w art. 63 ust. 3–5 projektu, a więc identyczne jak w przypadku kandydatów zgłoszonych przez uprawnione organizacje. Kompetencja ministra w tym wypadku służy uniknięciu blokowania prac Komisji.

art. 65

Projektowany artykuł określa podstawowe zasady regulujące wykonywanie funkcji arbitra Komisji – w ślad za art. 110² ust. 7 i 9 pr. aut. – przyjmując, że arbiter jest w wykonywaniu swojej funkcji niezależny oraz nie może bez ważnych przyczyn odmówić pełnienia funkcji członka zespołu orzekającego Komisji.

art. 66

1. Przepis reguluje sytuację wygaśnięcia mandatu arbitra Komisji przed upływem jej kadencji, będąc odpowiednikiem art. 110³ pr. aut. Ust. 1 projektowanego artykułu – podobnie jak art. 110³ ust. 1 pr. Aut. – przesądza o tym, że wygaśnięcie mandatu może nastąpić wyłącznie z powodu śmierci arbitra lub jego odwołania. Rozwiązanie to stanowi jedną z gwarancji niezależności arbitrów Komisji.

2. Ust. 2 projektowanego przepisu odzwierciedla treść art. 110³ ust. 2 pr. aut., określając enumeratywnie przypadki, w których może dojść do odwołania arbitra Komisji. Lista tych przypadków została rozszerzona o możliwość odwołania z funkcji arbitra osoby, która uchyla się w sposób nieuzasadniony od jej wykonywania w praktyce. Rozwiązanie to służy uniknięciu sytuacji, w której aktywność zespołów orzekających byłaby zablokowana ze względu na brak zaangażowania konkretnej osoby w sprawowanie powierzonej mu funkcji, którą zobowiązała się uprzednio dobrowolnie i rzetelnie pełnić. Arbiter zostanie także odwołany w razie zaprzestania spełniania przez niego przesłanek formalnych określonych w art. 63 ust. 3 pkt 2 i 3, tj. utraty wymaganego stopnia naukowego lub tytułu zawodowego. Z kolei ust. 3 i 4 regulują – w ślad za art. 110³ ust. 3 i 4 pr. aut. – kwestie uzupełniania składu Komisji po wygaśnięciu mandatu jednego z członków oraz uzupełniania składu zespołu orzekającego Komisji, jeżeli jego członkiem był arbiter, który został następnie odwołany lub zmarł.

art. 67

Przepis reguluje – w identyczny sposób jak obecnie obowiązujący art. 110⁴ pr. aut. – tryb ogłaszania decyzji kształtujących skład Komisji, w tym związanych z wygaśnięciem

mandatu arbitra oraz powołaniem nowego arbitra do jej składu. Przesądza on, że tego rodzaju informacje winny być publikowane w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na jego stronie podmiotowej.

art. 68

1. Przepis ten reguluje, w jakim terminie odbywa się pierwsze posiedzenie Komisji (ust. 1) oraz kwestie procedury wyboru przewodniczącego Komisji (ust. 2–4) w sposób zbieżny z dotychczas obowiązującym w tym względzie art. 110⁵ ust. 1–4 pr. aut. Jedyna korekta w tym wypadku związana jest ze zmianą większości koniecznej do wyboru przewodniczącego (z $\frac{2}{3}$ na $\frac{3}{4}$) oraz zmianą kworum (konieczność obecności przynajmniej 16 arbitrów Komisji). Zmiana ta jest związana ze zmniejszeniem składu liczbowego Komisji i służy zapewnieniu Przewodniczącemu silnego mandatu do sprawowania tej funkcji (poparcie co najmniej 12 arbitrów Komisji, a więc osób zgłoszonych zarówno przez organizacje uprawnionych, jak i użytkowników).

2. Kolejne ustępy projektowanego przepisu (ust. 5 i 6) regulują tryb odwoływania przewodniczącego Komisji na wniosek arbitrów w sposób odpowiadający treści art. 110⁵ ust. 6 i 7 pr. aut. Uprawnienie do zgłoszenia takiego wniosku zostało także przyznane ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jako sposób reagowania na hipotetyczną sytuację, w której przewodniczący Komisji niewłaściwie wykonuje powierzoną funkcję.

3. Ust. 7 projektowanego przepisu przyznaje ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego kompetencje do odwołania przewodniczącego Komisji w dwóch wąsko ukształtowanych przypadkach: gdy uchyla się on od pełnienia tej funkcji (blokując w konsekwencji działanie Komisji) lub stał się niezdolny do jej pełnienia, a stan ten trwa dłużej niż 2 miesiące. Prawo do odwołania przewodniczącego Komisji ma w tym wypadku zabezpieczać jej sprawne funkcjonowanie i jest tym bardziej uzasadnione, że projekt likwiduje instytucję wiceprzewodniczącego Komisji. Jednocześnie wybór nowego przewodniczącego po odwołaniu dotychczasowego następuje na zasadach ogólnych, a więc na podstawie głosowania arbitrów Komisji.

4. Ust. 8 i 9 projektowanego przepisu określają kompetencje przewodniczącego Komisji oraz przesądza, że obsługę techniczno-organizacyjną Komisji i jej przewodniczącego zapewnia – podobnie jak ma to miejsce w aktualnie obowiązującym stanie prawnym (art.

110¹⁰ pr. aut.) – urząd obsługujący ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (ust. 1 i 2).

5. Projektowany przepis wyraźnie przesądza, że rola przewodniczącego Komisji ogranicza się do reprezentowania Komisji na zewnątrz oraz organizowania jej pracy. Obowiązki przewodniczącego obejmują – zgodnie z ust. 1 projektowanego artykułu – w szczególności:

- zwoływanie posiedzeń plenarnych Komisji;
- wyznaczanie lub odwoływanie członków zespołów orzekających zgodnie z zasadami określonymi w projekcie;
- zwoływanie pierwszego posiedzenia zespołu orzekającego;
- wykonywanie w razie potrzeby wstępnych czynności formalnych w stosunku do wniosków kierowanych do Komisji (uzupełnianie braków formalnych wniosków, przekazywanie pism, w stosunku do których Komisja jest niewłaściwa według właściwości, oraz uzupełnianie braków w zakresie wniesienia opłaty od wniosków – w sytuacjach analogicznych jak wynika to z art. 110⁵ ust. 9 pr. aut.);
- przekazywanie sprawy do rozpoznania przez właściwy zespół orzekający Komisji;
- przekazywanie do publikacji przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego orzeczeń zespołów orzekających Komisji kończących postępowanie.

Zakres uprawnień przewodniczącego Komisji ograniczony jest więc do kwestii organizacyjnych i formalnych, które nie są związane z merytoryczną oceną wniosków do niej kierowanych. Przypisanie wszystkich tego rodzaju obowiązków przewodniczącemu służy odciążeniu zespołów orzekających od czynności o charakterze formalnym, umożliwiając im skoncentrowanie się na prowadzeniu postępowania administracyjnego służącego merytorycznej ocenie składanych wniosków. Takie rozgraniczenie roli przewodniczącego Komisji i jej zespołów orzekających jest dodatkowo wyraźnie potwierdzone treścią ust. 10 projektowanego przepisu, który przesądza wprost, że przewodniczący Komisji nie może być członkiem zespołów orzekających. Zasada ta obecnie wynika wprost z treści art. 110⁵ ust. 8 pr. aut., a jej potwierdzenie w treści projektu wyjaśnia ewentualne wątpliwości co do pozycji ustrojowej i zakresu kompetencji przewodniczącego Komisji w projektowanym stanie prawnym.

6. Ust. 11 określa – jako odpowiednik obecnego art. 110⁷ pr. aut. – zasady wynagradzania przewodniczącego Komisji Prawa Autorskiego.

art. 69

1. Przepis ten reguluje zasady wydawania orzeczeń przez Komisję (ust. 1, 3 i 4), ich formę (ust. 2) oraz przesądza, że orzeczenia kończące postępowanie są z urzędu doręczane stronom oraz uczestnikom wraz z uzasadnieniem (ust. 5).

2. Ust. 1 przesądza, że posiedzenia zespołów orzekających odbywają się w obecności co najmniej 2/3 ich składów. Kworum określone jest w sposób identyczny (po uchyleniu przepisów dotyczących postępowania o wyznaczenie organizacji właściwej prowadzonego w składzie trzyosobowym – art. 110¹⁷ pr. aut.), jak wynika to z obecnie obowiązującego art. 110⁶ ust. 1 pr. aut. Natomiast orzeczenia kończące postępowanie – podobnie jak w obowiązującym art. 110⁶ ust. 4 pr. aut. powinny zapaść w obecności całego składu zespołu orzekającego Komisji. Identycznie również jak w obecnie obowiązującym stanie prawnym, tj. art. 110⁶ ust. 3 pr. aut., w którym przyjęto, że wszystkie orzeczenia Komisji zapadają większością głosów, aby uniknąć blokowania czynności przez pojedynczego członka zespołu.

3. Określenie formy, w jakiej mają być wydawane orzeczenia Komisji (zgodnie z ust. 2 projektowanego przepisu decyzja lub postanowienia), wiąże się z odpowiednim zastosowaniem w przypadku postępowań w przedmiocie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

art. 70

1. Przepis ten określa zasady wynagradzania członków Komisji za wydanie orzeczeń kończących postępowanie w sprawach przez nich prowadzonych, stanowiąc odpowiednik art. 110⁸ pr. aut. W odróżnieniu od tego przepisu projektowana regulacja różnicuje uzyskiwane wynagrodzenia w zależności od efektów pracy zespołów orzekających i nakładu ich pracy, określając na wyższym poziomie wynagrodzenie w wymagających większego wysiłku postępowaniach, w których zapadły orzeczenia merytoryczne. Dodatkowo wyróżnia także przewodniczących zespołów orzekających jako osoby obciążone w większym stopniu odpowiedzialnością za pracę zespołu niż jego poszczególni członkowie.

2. Określając wysokość wynagradzania członków Komisji, projekt:

- obniża wysokość wynagrodzenia za udział w postępowaniu w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń z dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku (obecnie obowiązujący art. 110⁸ ust. 1 pkt 1 pr. aut.) do jego jednokrotności (art. 70 ust. 1 pkt 1 projektu);
- utrzymuje wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości w przypadku rozpatrywania spraw o uzupełnienie, sprostowanie oraz wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczeń Komisji (obecnie obowiązujący art. 110⁸ ust. 1 pkt 4 pr. aut. oraz art. 70 ust. 1 pkt 2 projektu);
- utrzymuje wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości w przypadku postępowań mediacyjnych dotyczących sporów o stosowanie tabel wynagrodzeń oraz związanych z zawarciem i warunkami umowy o reemitowanie w sieciach kablowych (obecnie obowiązujący art. 110⁸ ust. 1 pkt 2 pr. aut. oraz art. 70 ust. 5 projektu).

3. Zgodnie z art. 70 ust. 2 projektu wynagrodzenie przewodniczącego zespołu orzekającego odpowiada dwukrotności wynagrodzenia należnego członkowi takiego zespołu, w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń. Jednocześnie w przypadku zakończenia postępowania w drodze jego umorzenia wynagrodzenie należne członkom zespołów orzekających zgodnie z ust. 3 projektowanego artykułu przysługuje w połowie jego wysokości. Ust. 4 reguluje z kolei – identycznie jak obowiązujący art. 110⁸ ust. 3 pr. aut. kwestię wynagrodzeń w przypadku zmian w składzie zespołów orzekających, stanowiąc, że w przypadku zmienionych członków zespołów winno ono być wypłacane proporcjonalnie do liczby posiedzeń, w których brali udział. W końcu projektowany ust. 5 będzie przesądzał, że za udział w postępowaniu mediacyjnym w sprawach, o których mowa w projektowanym art. 61 ust. 2 pkt 2 i 3, mediatorowi będzie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w projektowanym art. 70 ust. 1 pkt 1, wypłacane po zakończeniu postępowania mediacyjnego.

4. Projektowany artykuł określa także w ust. 6 w sposób analogiczny jak obecnie (art. 110⁸ ust. 2 pr. aut.) źródło środków publicznych pokrywających koszty wynagrodzeń członków zespołów orzekających – część budżetu państwa, będącą w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Przesądza również – podobnie jak obowiązująca regulacja – o terminach wypłaty wynagrodzeń, łącząc je z

wydaniem orzeczenia kończącego postępowania w sprawie (ust. 1), sporządzeniem uzasadnienia kończącego postępowanie (ust. 2) oraz zakończeniem postępowania mediacyjnego (ust. 5).

art. 71

1. Przepis określa wysokość opłat za rozpoznanie wniosków, które pozostają we właściwości Komisji. Stawki opłat zostały obniżone w stosunku do obecnie obowiązujących, aby zachęcić wnioskodawców do korzystania z pośrednictwa Komisji, w sytuacji gdy – w świetle art. 73 projektu – wnioski o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń w przypadku większości pól eksploatacji mają charakter fakultatywny. Obniżenie opłat jest także związane ze zmniejszeniem kosztów funkcjonowania Komisji m.in. w związku ze zlikwidowaniem stanowiska wiceprzewodniczącego Komisji, a co za tym idzie z brakiem konieczności wypłaty wynagrodzenia związanego z pełnieniem tej funkcji.

2. Zgodnie z projektowanym przepisem stawki opłat zostały określone:

- w przypadku wniosków o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń jako sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (obecnie – zgodnie z art. 110⁹ ust. 1 pkt 1 pr. aut. – jest to dziesięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia);
- w przypadku wniosków w pozostałych sprawach będących w kompetencji Komisji określonych w art. 61 ust. 2 pkt 2 i 3 projektu, w tym związanych z wyjaśnieniem wątpliwości co do treści orzeczenia Komisji, jako równowartość wzmiankowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w powyższym tirecie (w obecnie obowiązującym stanie prawnym – zgodnie z art. 110⁹ ust. 1 pkt 2 i 3 pr. aut. – jest to trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w przypadku spraw o rozstrzygnięcie sporów dotyczących stosowania tabel i rozwiązywanie sporów związanych z zawarciem umowy o reemisję w sieciach kablowych oraz zgodnie z art. 110⁹ ust. 1 pkt 6 pr. aut. i $\frac{2}{3}$ przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sprawach o wykładnię orzeczeń Komisji).

3. Ust. 2 projektowanego przepisu określa sposób uiszczania opłat, a ust. 3 ich przeznaczenie – w obu przypadkach analogicznie jak obowiązujący art. 110⁹ ust. 2 i 3 pr. aut. Z kolei ust. 4 projektowanego przepisu przesądza, w identyczny sposób jako

obowiązujący art. 110⁹ ust. 4 pr. aut., że nie pobiera się opłat od wniosków o uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji.

Oddział 2. Zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 72–81 projektu)

art. 72

Przepis określa skład zespołu orzekającego (ust. 1) oraz tryb jego kształtowania (ust. 2–5) w postępowaniach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń. W przeciwieństwie do obecnego stanu prawnego skład zespołu orzekającego sprawy o zatwierdzanie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych będzie rozpatrywał zespół orzekający Komisji w składzie trzech, a nie pięciu arbitrów. Winno to służyć usprawnieniu działań Komisji i jest związane z ograniczeniem jej składu liczbowego. Dwóch spośród z nich wyznaczać będzie przewodniczący Komisji: po jednym spośród arbitrów wskazanych przez podmioty reprezentujące uprawnionych i użytkowników praw. Podobnie jak w obowiązującym stanie prawnym, tak wskazani arbitrzy wybiorą przewodniczącego zespołu orzekającego komisji. Jeśli do takiego wyboru nie dojdzie we wskazanym w ust. 4 projektowanego artykułu terminie, przewodniczącego zespołu orzekającego wyznaczy przewodniczący Komisji. Przy wyznaczeniu członków zespołu przewodniczący ma obowiązek dokonać oceny ich bezstronności, biorąc pod uwagę treść oświadczeń arbitrów, o których mowa w art. 63 ust. 5 pkt 2 projektu, a więc dotyczących stosunków łączących ich z podmiotami zgłaszającymi kandydatów na arbitrów.

Natomiast projektowany art. 72 ust. 6 rozstrzygnie kwestię niezakończenia postępowania przed upływem kadencji Komisji. W takiej sytuacji postępowanie będzie kontynuowane przez nowy zespół orzekający, powołany spośród arbitrów Komisji nowej kadencji, przy czym rozstrzygnięcia podjęte przez zespół orzekający Komisji poprzedniej kadencji zachowają ważność. Bieg 7-dniowego terminu wyznaczenia przez Przewodniczącego Komisji dwóch arbitrów do nowego zespołu orzekającego rozpocznie się z momentem jego powołania.

art. 73

1. Ust. 1 projektowanego przepisu wskazuje – podobnie jak art. 110¹² ust 1 pr. aut. – organizację zbiorowego zarządzania jako podmiot uprawniony do złożenia wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń, dając jednocześnie możliwość składania wniosku o

zatwierdzenie wspólnej tabeli przez kilka organizacji działających łącznie. To ostatnie rozwiązanie, które służy porządkowaniu rynku zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi w Polsce, jest pożądane z punktu widzenia projektodawcy, wiążąc się – zgodnie z ust. 4 projektowanego przepisu – z istotnym obniżeniem opłaty od wniosku.

2. Ust. 2 jest kolejnym rozwiązaniem służącym zapewnieniu w praktyce realizacji zasady tzw. „jednego okienka” w najbardziej konfliktogennej części systemu zbiorowego zarządzania, tj. w sytuacji gdy zakresy zezwoleń organizacji krzyżują się. Rozwiązanie to jest spójne z wprowadzanymi regulacjami dotyczącymi wspólnego kontraktowania ujętymi w art. 44 ust. 2 projektu, które dotyczą tego samego przypadku. Przyjmowanie wspólnych tabel wynagrodzeń winno wydatnie ułatwić wspólne udzielanie licencji i wspólny pobór wynagrodzeń.

3. Ust. 3 określa sytuacje, w których organizacje zbiorowego zarządzania mają obowiązek złożenia wspólnego wniosku o zatwierdzenie wspólnych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Dotyczy to pól eksploatacji: publiczne odtwarzanie oraz pobór wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 1 pr. aut. Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują takiego obowiązku. Wskazują jedynie, że każda organizacja – w myśl art. 110¹² ust. 2 pr. aut. – winna złożyć osobny wniosek o zatwierdzenie tabeli na określonych polach eksploatacji (poza reemitowaniem w sieciach kablowych i publicznym odtwarzaniem przepis wymienia nadawanie drobnych utworów muzycznych i słowno-muzycznych, o którym mowa w art. 21¹ ust. 1 pr. aut., oraz eksploatację określoną w art. 70 ust. 2¹ pr. aut.). Celem projektowanej regulacji jest uporządkowanie sfery zbiorowego zarządzania, w której mamy do czynienia z relacją między kilkoma organizacjami zbiorowego zarządzania a dużą liczbą często drobnych użytkowników, a samo korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych ma charakter masowy. W takim wypadku tabele wynagrodzeń istotnie ułatwiają zawarcie umowy w sytuacji, w której pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania ma charakter obligatoryjny, służąc ponadto zachowaniu w praktyce zasady równego traktowania użytkowników korzystających z tych samych dóbr w identyczny sposób. Rezygnacja z obowiązku złożenia przez organizację wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń w przypadku nadawania drobnych utworów muzycznych i słowno-muzycznych (art. 21¹ ust. 1 pr. aut.) wynika z faktu, że w przypadku tego typu eksploatacji liczba użytkowników jest mniejsza i są to

często duże podmioty gospodarcze przygotowane do prowadzenia negocjacji z organizacjami zbiorowego zarządzania. Także w przypadku takiej eksploatacji – zgodnie z ust. 1 – organizacje mają możliwość złożenia wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń, o ile w ich ocenie praktyka uzasadnia taką potrzebę.

4. Ust. 4 przewiduje, że w przypadku złożenia przez kilka organizacji wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli, pobierana jest tylko opłata odpowiadająca wysokości opłaty od jednego wniosku, która jest ponoszona w równych częściach przez wszystkich wnioskodawców. Takie rozwiązanie – jak wskazano powyżej – stanowi zachętę do składania wniosków o zatwierdzenie wspólnych tabel przez kilka organizacji.

art. 74

1. Przepis określa elementy konieczne wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń (ust. 1). Dodatkowo przesądza, że organizacja zbiorowego zarządzania we wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń ma obowiązek przedstawić niższe stawki wynagrodzeń obowiązujące podmioty prowadzące działalność kulturalną, o której mowa art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862, z późn. zm.), o ile korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych odbywa się w ramach działalności statutowej takiego podmiotu i nie wiąże się z osiąganiem bezpośrednich lub pośrednich korzyści majątkowych (ust. 2).

2. Ust. 1 projektowanego artykułu stanowi odpowiednik obowiązującego art. 110¹² ust. 4 pr. aut., przy czym wprowadza dwie istotne modyfikacje. Jedną jest konieczność wskazania we wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń wysokości stawek wynagrodzenia przysługującego poszczególnym kategoriom uprawnionych wraz z ich podziałem na poszczególne organizacje. Druga polega na konieczności uzasadnienia stawek wynagrodzeń wskazanych we wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń. W pierwszym przypadku chodzi o uniknięcie sytuacji, w której wprost z treści tabeli nie wynika, jaka część zatwierdzonej stawki wynagrodzeń dla danej kategorii uprawnionych należała do poszczególnych organizacjom zbiorowego zarządzania, których repertuar składa się na daną stawkę (por. art. 117 ust. 2 projektu). Tego rodzaju sytuacja podważałaby porządkujący dla rynku sens przyjęcia tabel wynagrodzeń, a sam podział stawki prowadziłby do dodatkowych konfliktów między organizacjami. W drugim przypadku obowiązek taki służy realizacji w praktyce zasady wyrażonej w art. 41 ust. 2

projektu, a także możliwości zweryfikowania w toku postępowania sposobu rozumowania, jaki przyświecał wnioskodawcy.

art. 75

1. Przepis określa podmioty będące stronami postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń (ust. 1), a także występujące w tym postępowaniu jako organizacje społeczne na prawach strony (ust. 2). Reguluje więc – z zachowaniem terminologii właściwej dla postępowania administracyjnego – kwestie określone w obecnie obowiązującym stanie prawnym w treści art. 110¹² ust. 6 pr. aut. Dodatkowo przedmiotem regulacji jest kwestia trybu ogłaszania przez przewodniczącego zespołu orzekającego o toczącym się postępowaniu (ust. 3) oraz zaskarżania postanowienia o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu (ust. 4).

2. Kształtując krąg podmiotów biorących udział w postępowaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń, projektodawca wskazał, że – poza wnioskodawcą – w postępowaniu biorą udział organizacje zbiorowego zarządzania, które posiadają zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami na danym polu eksploatacji oraz organizacje społeczne zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na polach eksploatacji, których dotyczy wnioski o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń. Ich udział w postępowaniu uzależniony jest od złożenia w terminie stosownego wniosku. Przeniesienie na grunt projektu rozwiązań co do zasady tożsamy z obecnie obowiązującymi wynika z ich oceny jako rozsądnego kompromisu. Z jednej strony udział innych organizacji zbiorowego zarządzania posiadających zezwolenie na polach eksploatacji, których dotyczy wnioski o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń, we wskazanym zakresie jest konieczny, gdyż posiadają one zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami na danym polu eksploatacji, podobnie jak wnioskodawca, a ewentualne przyjęcie tabeli wynagrodzeń wpływa, przynajmniej pośrednio, na warunki wykonywania takiego zarządu. Z drugiej strony udział organizacji społecznych zrzeszających podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych umożliwia społeczną kontrolę procedury zatwierdzania tabel przez organizacje zrzeszające podmioty, dla których działalność, w tym gospodarczej, istnienie tabeli wynagrodzeń ma istotne znaczenie. Takie rozwiązanie pozwala również na uniknięcie sytuacji, gdy w postępowaniu bierze udział nadmierna liczba organizacji, w tym zainteresowanych wyłącznie nadużywaniem regulacji służących społecznej kontroli procedury zatwierdzania tabel w celu jej blokowania lub opóźniania.

3. W przypadku trybu ogłaszania przez przewodniczącego zespołu orzekającego o toczącym się postępowaniu projektowany przepis stanowi co do zasady odzwierciedlenie obowiązującego art. 110¹² ust. 8 pr. aut. Z kolei możliwość zaskarżania postanowienia o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu jest przewidziana w treści 110¹² ust. 7 pr. aut.

art. 76

W przeciwieństwie do obecnych rozwiązań, projektowane przepisy nie zawierają odpowiednika art. 110¹³ ust. 1–3 pr. aut., który określałby nieprzekraczalne terminy na merytoryczne zakończenie postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń. Tego rodzaju rozwiązanie – jak wspomniano powyżej – doprowadziło w praktyce do zakończenia większości postępowań przed Komisją bez merytorycznego rozpoznania wniosku. W konsekwencji proponuje się pozostawienie kwestii terminu załatwiania spraw ogólnym normom Kodeksu postępowania administracyjnego. Przepisy te, z jednej strony nie zawierają norm obligujących zespół orzekający Komisji do umorzenia postępowania z powodu upływu określonego terminu, dając nadzieję na merytoryczne rozpoznanie wniosku. Z drugiej zaś strony zawierają one normy umożliwiające stronom zaskarżenie działań lub zaniechań zespołów orzekających, jeżeli powodują one przewlekłość w załatwieniu sprawy. Pozwoli to zastosować wobec takich czynności zespołów orzekających bogate orzecznictwo dotyczące przewlekłości postępowania. Projektowany artykuł stanowi element tej regulacji, ma charakter dyscyplinujący członków zespołów orzekających, służy zdynamizowaniu postępowania. Koresponduje w ten sposób z regulacją zawartą w treści art. 37 Kodeksu postępowania administracyjnego, który na podstawie art. 61 ust. 3 projektu znajdzie odpowiednie zastosowanie w przypadku postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń. Na podstawie projektowanego przepisu minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, uznając za uzasadnione ponaglenie, o którym mowa w art. 37 Kodeksu postępowania administracyjnego, będzie zobowiązywał Przewodniczącego Komisji do odwołania członków zespołu orzekającego i powołania w ich miejsce nowego zespołu orzekającego. Powołanie to winno odbyć się z poszanowaniem zasad określonych w art. 72 ust. 2–5 projektu i bez możliwości wydawania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wskazówek co do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Przez przewlekłość postępowania w tym wypadku należy rozumieć przede wszystkim sytuacje, w których zespół orzekający

podejmuje czynności w toku postępowania w sposób nieefektywny lub pozorny, a nie takiej, w których mimo podjęcia wszystkich koniecznych czynności nie zakończył postępowania.

art. 77

1. Projektowany artykuł określa, jakie rodzaje rozstrzygnięć może wydać Komisja w postępowaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń (ust. 1), wskazuje kryteria, pod kątem których zespoły orzekające winny oceniać składane wnioski (ust. 2), i rodzaje stawek, jakie mogą być zawarte w tabelach (ust. 3) oraz przewiduje obowiązek publikacji zatwierdzonych tabel w Biuletynie Informacji Publicznej (ust. 4). Dodatkowo przepis reguluje kwestię waloryzacji zatwierdzonych tabel (ust. 5 i 6).

2. Ust. 1 projektowanego artykułu zawiera katalog decyzji, jakie w postępowaniu o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń może wydać zespół orzekający Komisji. Należą do nich:

- zatwierdzenie w całości albo w części tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 77 ust. 1 pkt 1 projektu);
- odmowa zatwierdzenia w całości albo części tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 77 ust. 1 pkt 2 projektu);
- zmiana i zatwierdzenie zmienionej całości albo części tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w (art. 77 ust. 1 pkt 3 projektu).

Powyższe orzeczenia, zgodnie z art. 77 ust. 1 *in principio*, będą zapadały w formie decyzji administracyjnych. Niezależnie od zakresu powyższego przepisu zespół Komisji będzie uprawniony również do wydawania decyzji o umorzeniu postępowania, jeżeli uzna je za bezprzedmiotowe (art. 61 ust. 3 projektu w zw. z art. 105 Kodeksu postępowania administracyjnego). Tak ukształtowany katalog decyzji pozwala Komisji na modyfikowanie w koniecznym zakresie tabel wynagrodzeń w stosunku do złożonego wniosku. Takiej możliwości nie zawiera obecnie obowiązujący art. 110¹³ ust. 4 pr. aut., który pozwala jedynie na wskazanie propozycji zmian w przedłożonej do zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń wraz z ich uzasadnieniem. Celem takiego rozwiązania jest stworzenie zespołowi orzekającemu możliwości wszechstronnego merytorycznego rozpatrzenia sprawy i kształtowania treści tabeli, a nie jedynie sprowadzenie jego roli wyłącznie do

przyjmowania lub odmowy przyjmowania stawek zaproponowanych we wniosku o zatwierdzenie tabeli. Takie ograniczenie roli Komisji utrudnia w praktyce wykorzystanie jej jako organu wspierającego porządkowanie i prawidłowe funkcjonowanie rynku zbiorowego zarządzania w Polsce.

3. Projektowany art. 77 ust. 2 określa kryteria, które winien wziąć pod uwagę zespół orzekający Komisji w toku rozpatrywania wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń, przesądzając, że są to:

- kryteria określone w art. 41 ust. 2 projektu, a więc wykorzystywane przy określaniu wszystkich rodzajów wynagrodzeń z tytułu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;
- obowiązujące na gruncie art. 110¹³ ust. 5 pr. aut. kryterium ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania;
- uzasadniony interes społeczny.

W porównaniu z obowiązującym art. 110¹³ ust. 5 pr. aut. lista ta została skrócona o kryteria „zebranego w sprawie materiału dowodowego” oraz „stanowisk uczestników postępowania”. Odwoływanie się do tych kryteriów jest w ocenie projektodawcy zbędne, gdyż zespół orzekający Komisji jest zobligowany do uwzględnienia art. 7, art. 77 i art. 80 Kodeksu postępowania administracyjnego, które nakazują wydawać decyzje administracyjne na podstawie całokształtu materiału dowodowego, w tym także z wnikliwym rozpatrzeniem słusznych stanowisk stron (podmiotów na prawach strony). Oczywistym więc jest, że zespół orzekający nie może zastosować kryteriów określonych w treści ust. 2 projektowanego artykułu w oderwaniu od ustaleń faktycznych dokonanych zgodnie z zasadami postępowania dowodowego.

4. Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 3 zatwierdzona tabela wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych będzie zawierać stawki wynagrodzeń określone kwotowo albo procentowo. W obowiązującym stanie prawnym przepisy nie precyzowały wprost sposobu określania stawek wynagrodzeń zawartych w zatwierdzonych tabelach.

5. W przeciwieństwie do obecnego stanu prawnego obowiązek publikacji zatwierdzonych tabel będzie obciążał ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a nie Przewodniczącą Komisji. Publikacja winna nastąpić poprzez

ogłoszenie decyzji w przedmiocie zatwierdzenia tabeli w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Przy czym na podstawie tego ustępu Przewodniczący Komisji będzie zobligowany do przekazania ministrowi ostatecznej decyzji zatwierdzającej tabelę wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. W konsekwencji ust. 4 projektowanego przepisu stanowi doprecyzowanie obecnego art. 110¹³ ust. 7 pr. aut.

6. Istotne zmiany dotyczą waloryzacji zatwierdzonych tabel wynagrodzeń. Zgodnie z obowiązującym art. 110¹³ ust. 8 zd. 1 pr. aut. obowiązek dokonania waloryzacji nałożony był na organizację zbiorowego zarządzania, która w terminie do dnia 15 lutego winna przeprowadzić waloryzację określonych kwotowo stawek z wykorzystaniem średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Następnie organizacje winny przekazać informację o zwaloryzowanych stawkach wynagrodzeń Przewodniczącemu Komisji, który był – jak wskazano powyżej – zobligowany do ich ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej. Projektowany przepis, upraszczając całą procedurę, nakłada obowiązek dokonywania waloryzacji bezpośrednio na ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Pozwoli to uniknąć zdarzających się w przeszłości sytuacji, w których obowiązek waloryzacji tabel nie był prawidłowo lub terminowo wykonywany. Wydłużeniu uległ przy tym termin na dokonanie waloryzacji – powinna ona być dokonana do 15 marca każdego roku kalendarzowego; zmiana ta wynika z konieczności zapewnienia urzędowi, który realizuje ponadto wiele innych obowiązków związanych z nadzorem nad działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, odpowiedniego czasu na przeprowadzenie waloryzacji potencjalnie znacznej liczby stawek zawartych w tabelach. Na potrzeby waloryzacji przyjęto – w celu uniknięcia problemów praktycznych – obowiązek zaokrąglania zwaloryzowanych stawek w górę do 1 gr. Dodatkowo zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 6 zwaloryzowane stawki będą stosowane od 1 kwietnia danego roku – obecnie obowiązujące przepisy nie określały tej daty, co mogło budzić wątpliwości w praktyce.

art. 78

1. Projektowany art. 78 reguluje dwie zasadnicze kwestie: zakres stosowania zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw

pokrewnych (ust. 1) oraz prawne sankcje związane z zastosowaniem w umowie stawek innych niż wynikające z zatwierdzonych tabel wynagrodzeń (ust. 2).

2. Ust. 1 projektowanego artykułu odpowiada treści art. 110¹⁶ ust. 1 pr. aut. Jego zasadniczym celem jest przesądzenie, że stawki określone w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania posiadająca takie zatwierdzone tabele. *A contrario* powyższe stawki nie muszą być stosowane w przypadku umów, które samodzielnie zawierają uprawnieni, nawet jeżeli są oni członkami organizacji zbiorowego zarządzania.

3. Projektowany art. 78 ust. 2 modyfikuje obecnie obowiązujący art. 110¹⁶ ust. 2 pr. aut. Istota tej zmiany sprawdza się do przesądzenia, że jakiegokolwiek postanowienia umowne określające wynagrodzenia w inny sposób (zarówno mniej lub bardziej korzystny dla uprawnionych) niż wynika to z zatwierdzonych tabel wynagrodzeń są nieważne. Projektowana zmiana sprawia więc, że stawki wynagrodzeń zawarte w zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń uzyskują charakter sztywny. Sankcją nieważności w obecnie obowiązującym stanie prawnym były objęte bowiem tylko te postanowienia umowne, które określały wynagrodzenie uprawnionych mniej korzystnie niż wynikałoby z zatwierdzonych tabel wynagrodzeń. Rozwiązanie to koresponduje z regulacją zawartą w treści art. 77 ust. 3 projektu, który określa m.in. charakter stawek wynagrodzeń, i uzasadnione jest tymi samymi względami, co przywołana regulacja.

Projektowana zmiana wynika z istoty mechanizmu tabelowego jako instrumentu służącego porządkowaniu rynku zbiorowego zarządzania. Tabele winny określać w koniecznym zakresie warunki kontraktowania, odnoszące się w szczególności do stawek wynagrodzeń, w sposób jednolity, niedyskryminujący i stabilny, po racjonalnym wyważeniu interesów majątkowych uprawnionych oraz użytkowników praw. Winny również spełniać funkcję gwarancyjno-ochronną nie tylko dla uprawnionych, ale także użytkowników utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, co było kilkakrotnie podnoszone dotychczas przez przedstawicieli doktryny prawa autorskiego. Projektowane rozwiązanie jest tym bardziej uzasadnione, że zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń jest efektem kompleksowej, kosztownej i relatywnie długotrwałej procedury, która pozwala – w oparciu o kryteria wskazane w treści art. 77 ust. 2 projektu – na wszechstronne zbadanie podstaw określenia poszczególnych stawek przez niezależny organ, jakim jest Komisja. Efekt tej procedury – zatwierdzona tabela wynagrodzeń – winien zabezpieczać

przed arbitralnym różnicowaniem stawek (zarówno ich podnoszeniem, jak i obniżaniem) w zależności od niepodlegających kontroli kryteriów, np. odnoszących się do sytuacji faktycznej lub pozycji rynkowej poszczególnych użytkowników. Praktyka niektórych organizacji posługujących się tabelami wskazuje zresztą, że często stawki zawarte w tabelach są *de facto* uznawane za stałe.

art. 79

1. Projektowany art. 79 reguluje kwestię zaskarżania decyzji Komisji i podmiotu właściwego do rozpoznawania środków zaskarżenia (ust. 1) oraz nakłada na Przewodniczącego Komisji obowiązek zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o złożeniu odwołania (ust. 2). Obowiązek ten w obowiązującym stanie prawnym wynika z treści art. 110¹⁴ ust. 2 pr. aut.

2. W przypadku środków zaskarżenia projekt zakłada, że od decyzji Komisji w przedmiocie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń będzie służyło odwołanie do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W obecnie obowiązującym stanie prawnym, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, w takiej sytuacji służy prawo do złożenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, wniosku o zatwierdzenie albo odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń do sądu powszechnego (art. 110¹⁴ ust. 1 pr. aut.). Termin na skorzystanie ze środka zaskarżenia pozostał niezmienny, natomiast zmiana rodzaju środka zaskarżenia wiąże się ze zmianą przepisów stosowanych odpowiednio wobec postępowań o zatwierdzenie tabel: z procedury cywilnej na procedurę administracyjną. Uprawnienia ministra do pełnienia roli organu odwoławczego w tym wypadku i rozpoznawania odwołań od decyzji Komisji wynikały z przepisów regulujących działalność Komisji przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i nie były wówczas kwestionowane.

art. 80

1. Projektowany art. 80 określa, jakie rodzaje decyzji może wydać minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jako organ odwoławczy w wyniku rozpoznania odwołania od decyzji wydanej przez Komisję. Zgodnie z projektowanym przepisem minister będzie mógł:

- utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję albo

- uchylić zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie zatwierdzić lub odmówić zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych bądź umarzając tę decyzję umorzyć postępowanie pierwszej instancji, albo
- umorzyć postępowanie odwoławcze,
- uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Komisję Prawa Autorskiego, gdy decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie.

W tym ostatnim wypadku minister będzie zobligowany do wskazania, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy (ust. 2 zd. 2) przez zespół orzekający w innym składzie (ust. 3 projektowanego przepisu).

Powyższy przepis stanowi *lex specialis* wobec art. 138 Kodeksu postępowania administracyjnego. Jednocześnie projektowany katalog jest ukształtowany w sposób tożsamy z katalogiem rozstrzygnięć, jakie w przypadku tabel wynagrodzeń może obecnie wydać sąd, który może zatwierdzić albo odmówić zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, w całości albo w części (art. 110¹⁴ ust. 1 pr. aut.). Podobnie więc jak obecnie organ odwoławczy nie będzie miał uprawnień do samodzielnego kształtowania treści tabeli wynagrodzeń, a tym samym wpływania bezpośrednio na ich wysokość.

art. 81

1. Projektowany art. 81 reguluje dwie kwestie:

- zmianę zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń w przypadku istotnej zmiany okoliczności stanowiących podstawę decyzji w sprawie zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń (ust. 1),
- uprawnienie przewodniczącego Komisji do wszczęcia na wniosek organizacji, która ma w tym interes prawny postępowania w przedmiocie zmiany tabeli wynagrodzeń, jeżeli udzielenie nowego zezwolenia na zbiorowe zarządzanie albo zmiana lub cofnięcie zezwolenia powoduje konieczność dokonania lub modyfikacji podziału stawki wynagrodzeń między organizacje zbiorowego zarządzania, których dotyczyła zatwierdzona tabela (ust. 2).

Dodatkowo ust. 3 projektowanego przepisu wskazuje przepisy właściwe w przypadku postępowania w sprawie zmiany zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń, przesądzając, że

będą miały wówczas odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące zatwierdzania tabel wynagrodzeń.

2. Projektowany art. 81 ust. 1 spełnia tę samą funkcję co obecnie obowiązujący art. 110¹⁵ pr. aut. Istotna zmiana w tym wypadku polega na tym, że na podstawie obecnie obowiązującego przepisu prawo do złożenia wniosku o zmianę zatwierdzonej tabeli przysługuje „*każdemu z uczestników postępowania*”. Natomiast według projektowanego przepisu, po pierwsze, nie będzie to uprawnienie, lecz obowiązek, po drugie, będzie on nałożony wyłącznie na „*wnioskodawcę w postępowaniu, w którym doszło do zatwierdzenia tabeli*”, czyli organizację zbiorowego zarządzania, na wniosek której została uprzednio zatwierdzona przez Komisję tabela wynagrodzeń. Proponowana zmiana zapewnia spójność przyjętych rozwiązań z podstawową zasadą wyrażoną w treści art. 73 ust. 1 projektu, zgodnie z którą wniosek o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń może złożyć jedynie organizacja zbiorowego zarządzania. Odmienne ukształtowanie kręgu potencjalnych wnioskodawców mogłoby doprowadzić do składania wniosków przez innych uczestników postępowania wyłącznie w celu podważenia uprzednio zatwierdzonych tabel wynagrodzeń. W praktyce niweczyłoby to stan pewności prawnej w relacji między organizacją zbiorowego zarządzania a użytkownikiem, którego osiągnięciu zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń powinno służyć.

3. Ust. 2 projektowanego przepisu będzie koniecznym *novum* w polskim porządku prawnym. W trakcie formułowania wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń oraz w trakcie postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń jednym z kryteriów, które winno się wziąć pod uwagę, jest m.in. „*ogólne obciążenie podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji*”, o którym mowa w art. 77 ust. 2 pkt 2 projektu. Uwzględnienie tego kryterium sprowadza się do ustalenia globalnego wynagrodzenia należnego wszystkim organizacjom zbiorowego zarządzania od użytkowników z tytułu korzystania przez nich z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na konkretnym polu eksploatacji. Globalna stawka wynagrodzenia – co wynika z treści art. 74 ust. 1 projektu – przysługującego poszczególnym kategoriom uprawnionych winna następnie zostać podzielona na poszczególne organizacje. Każda zmiana kręgu organizacji, których dotyczy dana tabela wynagrodzeń (zarówno poszerzająca ten krąg, jak i zawężająca), wymaga podzielenia ustalonej stawki po raz kolejny przynajmniej w przypadku grupy

uprawnionych, których organizacja likwidowana reprezentowała lub których organizacja rozpoczynająca działalność ma reprezentować w przyszłości. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie postępowania, które winno doprowadzić do koniecznej zmiany uprzednio zatwierdzonej tabeli wynagrodzeń. Jego wszczęcie – jako postępowania służącego prawidłowemu funkcjonowaniu systemu zbiorowego zarządzania – będzie następowało na wniosek organizacji, która będzie miała w tym interes prawny (czyli również takiej organizacji, która uzyska zezwolenie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na zbiorowe zarządzanie prawa autorskimi lub prawami pokrewnymi po uprzednim zatwierdzeniu ww. tabeli wynagrodzeń).

Oddział 3. Postępowanie mediacyjne (art. 82 projektu)

art. 82

1. Zgodnie z tym przepisem projektowanej ustawy – bez uszczerbku dla dopuszczalności drogi sądowej – spory dotyczące stosowania zatwierdzonych prawomocnie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz spory związane z zawarciem lub warunkami umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 pr. aut. (tj. umowy na reemitowanie w sieciach kablowych), mogą być rozwiązywane w drodze postępowania mediacyjnego między stronami. Przy kształtowaniu tego przepisu, w sytuacji gdy mediacja dotyczy zawierania umów na reemisję kablową, należy mieć na uwadze treść art. 11 dyrektywy Rady nr 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz. Urz. UE L 248 z 06.10.1993, str. 15 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 134). Zgodnie z tymi przepisami w przypadku, gdy nie zawarto umowy na retransmisję drogą kablową, państwa członkowskie *„zobowiązane są zapewnić, aby każda ze stron miała możliwość skorzystania z pomocy jednego lub kilku mediatorów”*, których zadaniem jest *„udzielenie pomocy w negocjacjach”* i którzy mogą *„przedstawiać stronom wnioski”*. Zgodnie z art. 11 ust. 3 omawianej dyrektywy, jeżeli żadna ze stron w terminie trzech miesięcy od chwili przedłożenia propozycji mediatora nie zgłosi sprzeciwu, propozycję *„uważa się za przyjętą”*. Zgodnie z dyrektywą przy wyborze mediatorów *„należy upewnić się, że ich niezależność i bezstronność jest niekwestionowana”*.

W projektowanym przepisie zachowana została dotychczasowa zasada, zgodnie z którą ten tryb rozwiązywania sporów jest trybem dobrowolnym, a zatem obydwie strony sporu powinny wyrazić, *ex post* lub *ex ante*, zgodę na przystąpienie do tego postępowania. Taka zgoda może być wyrażona w umowie o mediację bądź poprzez brak sprzeciwu w przypadku, gdy wniosek o mediację jedna ze stron skieruje do przewodniczącego Komisji. W tym pierwszym przypadku strony powinny uzgodnić osobę mediatora z listy arbitrów Komisji, gdyż projektowana ustawa nie przewiduje tutaj mechanizmu tzw. wyznaczenia zastępczego. W drugim przypadku, jeżeli obie strony nie uzgodnią osoby mediatora w terminie 14 dni od dnia doręczenia im stosownego wezwania, mediatora wyznaczy (tzw. wyznaczenie zastępcze) Przewodniczący Komisji.

2. Zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami mediacji mediator nie ma kompetencji do władczego, tj. wiążącego prawnie rozstrzygnięcia sprawy. Może on jedynie przedstawiać stronom propozycje ugody. Jeżeli żadna ze stron w terminie trzech miesięcy od przedłożenia propozycji ugody nie zgłosi mediatorowi na piśmie sprzeciwu wraz z uzasadnieniem, propozycję mediatora uważa się za przyjętą, co należy rozumieć jako zawarcie przez strony ugody w rozumieniu art. 917 Kodeksu cywilnego. Mediacja nie zamyka stronom drogi sądowej, nie jest także trybem bezwzględnie obligatoryjnym. Zachowany zostaje jej dobrowolny charakter, z zastrzeżeniem ryzyka poniesienia kosztów postępowania sądowego, o którym mowa w art. 82 ust. 5 projektu. Strony zachowują prawo do sprzeciwu wobec propozycji mediatora w zgodnym z dyrektywą trzymiesięcznym terminie. W razie zgłoszenia sprzeciwu propozycja mediatora upada i mediację należy uznać za bezskuteczną.

3. Zgodnie z ust. 5 omawianego artykułu sąd w sprawie, która miała być przedmiotem mediacji, może obciążyć stronę, niezależnie od wyniku tej sprawy, obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania cywilnego, jeżeli odmowa poddania się mediacji była oczywiście niezasadna. Przepis ten ma na celu skłonienie stron do korzystania z mediacji jako trybu rozstrzygania sporów, o których mowa w ust. 1. Za wprowadzeniem tego rodzaju swoistej sankcji przemawia szczególny charakter sporów o stosowanie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń oraz sporów o zawarcie umowy na reemisję kablową, w tym drugim przypadku m.in. z uwagi na obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania przy zawieraniu tych umów.

Oddział 4. Pozostałe postępowania (art. 83 projektu)

Projektowany art. 83 – stanowiący co do zasady odpowiednik obecnego art. 110¹⁹ ust. 3 pr. aut. – przesądzi, że sprawy o uzupełnienie, sprostowanie lub wyjaśnienie wątpliwości co do treści orzeczenia Komisji będzie rozpatrywał zespół orzekający Komisji w składzie, który wydał orzeczenie w sprawie. Zgodnie ze zd. 2 tego przepisu, jeżeli rozpatrzenie sprawy w tym składzie będzie niemożliwe, Przewodniczący Komisji wyznaczy nowy zespół orzekający na zasadach, o których mowa w art. 72 ust. 2–5. Odpowiednie zastosowanie znajdzie także art. 72 ust. 6 regulujący sytuację, w której w toku postępowania wygasła kadencja Komisji.

II. 8. Rozdział 8. Obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania (art. 84–90 projektu)

Rozdział 8 projektowanej ustawy dotyczy obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych organizacji zbiorowego zarządzania, stanowiących implementację przepisów rozdziału 5 dyrektywy CRM (art. 18–22). Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków informacyjnych ma charakter minimalny, zatem każda organizacja może przekazywane informacje uzupełnić o dodatkowe elementy, jeżeli uzna to za stosowne.

art. 84

1. Art. 84 projektowanej ustawy implementuje art. 18 ust. 1 dyrektywy CRM i określa minimalny zakres informacji dotyczących zbiorowego zarządzania, jakie organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana jest przynajmniej raz w roku udzielić uprawnionemu, na rzecz którego dokonała podziału lub wypłaty przychodów z praw. Są to zatem dane kontaktowe uprawnionego, które organizacja może za jego zgodą wykorzystywać, aby go ustalić i odnaleźć – w przepisie ustawy doprecyzowuje się, że celem tego udostępnienia jest aktualizacja tych danych przez uprawnionego. Informacja powinna także określać kwotę przychodów z praw przydzielonych uprawnionemu (kwoty należne) oraz kwoty już wypłacone uprawnionemu, z tym, że kwoty wypłacone organizacja obowiązana jest wskazać wg podziału na kategorie praw i pola eksploatacji, których te wypłaty dotyczyły. Przewiduje się również, zgodnie z dyrektywą, wskazanie kwot potrąceń dokonanych na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania oraz potrąceń na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym. Oczywiście organizacja obowiązana jest wskazać okres, za który dokonała podziału lub wypłaty (a więc także potrąceń), przy czym zgodnie z art. 18 ust. 1 lit. d dyrektywy CRM jest zwolniona z tego obowiązku, jeżeli z obiektywnych przyczyn

związanych ze zgłaszaniem wykorzystania praw przez użytkowników nie jest w stanie udostępnić tych informacji. Wreszcie organizacja obowiązana jest wskazać wysokość przychodów z praw należnych uprawnionemu, których jeszcze mu nie wypłaciła za którykolwiek okres.

2. Projekt nie zawiera implementacji art. 18 ust. 2 dyrektywy CRM, gdyż dotyczy on sytuacji, gdy prawo do dokonania podziału przychodów z praw przysługuje członkom organizacji zbiorowego zarządzania. W polskim systemie zbiorowego zarządzania taka sytuacja nie występuje, gdyż prawo do dokonania podziału przychodów z praw przysługuje wyłącznie organizacjom zbiorowego zarządzania jako odrębnym podmiotom prawa na zasadach określonych w regulaminach przyjętych przez członków organizacji (por. art. 17 ust. 1 pkt 4 i 5 projektu), a nie ich członkom.

art. 85

Art. 85 projektowanej ustawy implementuje art. 19 dyrektywy CRM i określa minimalny zakres informacji, jakie organizacja zbiorowego zarządzania obowiązana jest przynajmniej raz w roku udzielić innej organizacji zbiorowego zarządzania, której prawami zarządza na podstawie umowy o reprezentacji. Zakres przekazywanych informacji jest zbliżony do tych przekazywanych uprawnionym i obejmuje wskazanie kwoty przychodów z praw należnych danej organizacji oraz kwoty już jej wypłacone z tytułu korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na poszczególnych polach eksploatacji oraz kwoty należnych przychodów praw, które jeszcze nie zostały wypłacone za którykolwiek okres. Organizacja obowiązana jest wskazać kwotę potrąceń dokonanych na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania oraz na prowadzoną przez organizację działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym. W tym ostatnim przypadku dyrektywa CRM mówi o kwotach potrąconych „na każdy inny cel”, jednakże zgodnie z projektowaną ustawą takim celem może być jedynie działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym. W odróżnieniu od zakresu informacji przekazywanych uprawnionym organizacja zbiorowego zarządzania ma w tym przypadku także obowiązek przekazania informacji dotyczących wszelkich udzielonych licencji w odniesieniu do praw objętych umową o reprezentacji oraz licencji, których udzielenia odmówiła. Winna także przekazać kopie uchwał przyjętych przez walne zebranie członków, jeżeli mają one znaczenie dla zbiorowego zarządzania prawami objętymi umową o reprezentacji.

art. 86

Art. 86 projektowanej ustawy dokonuje implementacji art. 20 dyrektywy CRM, który określa zakres informacji o repertuarze danej organizacji zbiorowego zarządzania, jakie obowiązana jest ona udostępnić na „*należycie uzasadniony*” wniosek uprawnionego, użytkownika oraz organizacji zbiorowego zarządzania, której prawami zarządza na podstawie umowy o reprezentacji. Żądane informacje powinny być udostępnione „*bez zbędnej zwłoki*” i w formie elektronicznej. Projektowana ustawa wskazuje, że powinny dotyczyć utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, którymi organizacja zbiorowo zarządza na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie lub umowy o reprezentacji oraz pól eksploatacji i terytoriów, których ten zarząd dotyczy. Art. 20 ust. 1 pkt b) dyrektywy CRM przewiduje, że zamiast utworów lub przedmiotów praw pokrewnych organizacja może wskazać tylko ich rodzaje, jeżeli „*ze względu na zakres działalności organizacji zbiorowego zarządzania taki utwór lub inny przedmiot objęty ochroną nie może zostać określony*”. Dlatego też zgodnie z pkt 1, „jeżeli z obiektywnych przyczyn” udostępnienie informacji o utworach lub przedmiotach praw pokrewnych nie jest możliwe, dopuszcza się ograniczenie takiej informacji do rodzajów utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, którymi organizacja zbiorowo zarządza.

art. 87

Art. 87 projektowanej ustawy dokonuje implementacji art. 21 dyrektywy CRM, który wprowadza obowiązek podawania przez organizacje zbiorowego zarządzania określonych informacji i dokumentów do wiadomości publicznej poprzez ich publikację na stronach internetowych tych organizacji. Należy zauważyć, że podobny obowiązek istnieje już w pr. aut. od jej nowelizacji dokonanej w dniu 21 października 2010 r., z tym że informacje te zawarte są w rocznych sprawozdaniach z działalności, podczas gdy dyrektywa CRM kwestie sprawozdań reguluje odrębnie. Zakres informacji, których publicznego udostępnienia wymaga dyrektywa CRM, jest w znacznym stopniu zbieżny z tymi, które organizacje zbiorowego zarządzania mają obowiązek w aktualnym stanie prawnym zamieścić w swoich rocznych sprawozdaniach z działalności. Zgodnie z art. 87 projektu obowiązek publicznego udostępnienia obejmie co najmniej statut organizacji, warunki i sposób nabywania oraz utraty członkostwa, warunki zawierania i wypowiedzania umowy o zbiorowe zarządzanie (o ile nie są ujęte w statucie), wzory standardowych umów licencyjnych, zatwierdzone tabele wynagrodzeń oraz pozostałe standardowe stosowane stawki wynagrodzeń, łącznie ze zniżkami, wykaz osób

kierujących działalnością organizacji zbiorowego zarządzania, regulaminy repartycji i potrąceń na działalność socjalną, kulturalną lub edukacyjną (o których mowa w art. 17 pkt 4 i 5 projektu), wykaz zawartych umów o reprezentacji ze wskazaniem stron, przedmiotu, daty zawarcia oraz okresu obowiązywania, a także informację o procedurze rozpatrywania skarg w ramach postępowania wewnętrznego w organizacji (art. 91 projektu), możliwości skorzystania z postępowania mediacyjnego (art. 82 projektu) oraz możliwości poddania sporu z organizacją, za jej zgodą, pod rozstrzygnięcie sądu polubownego stosownie do przepisów cz. 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Powyższe informacje i dokumenty organizacja zbiorowego zarządzania będzie miała obowiązek na bieżąco aktualizować.

art. 88–90

1. Art. 88–90 projektowanej ustawy dokonują implementacji art. 22 dyrektywy CRM, który dotyczy rocznych sprawozdań organizacji zbiorowego zarządzania. Zgodnie z dyrektywą CRM *„Państwa członkowskie zapewniają, aby każda organizacja zbiorowego zarządzania, niezależnie od jej formy prawnej zgodnie z prawem krajowym, za każdy rok obrotowy sporządzała i podawała do wiadomości publicznej, najpóźniej osiem miesięcy po zakończeniu tego roku obrotowego, roczne sprawozdanie na temat przejrzystości, w tym odrębne sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3 [tj. o wykorzystaniu środków na działalność socjalną, kulturalną lub edukacyjną – przyp.]”*. Takie sprawozdanie ma być upublicznione przez organizację na jej stronie internetowej i pozostać publicznie dostępne przez okres przynajmniej 5 lat. Treść sprawozdania określa załącznik do dyrektywy CRM. Zgodnie z art. 22 ust. 4 dyrektywy CRM informacje księgowe zawarte w sprawozdaniu powinny być badane przez *„co najmniej jedną osobę upoważnioną na mocy prawa do przeprowadzania badań sprawozdań finansowych zgodnie z dyrektywą 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady”*.

2. Dokonując implementacji art. 22 dyrektywy CRM, starano się maksymalnie wykorzystać dorobek legislacyjny wynikający z treści art. 104 ust. 3^{1–3} pr. aut. oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu rocznego sprawozdania z działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz praktyki ich stosowania. Przewiduje się zatem utrzymanie dotychczasowej praktyki, zgodnie z którą szczegółowa treść sprawozdania jest określana w rozporządzeniu wydawanym na podstawie upoważnienia ustawowego. Przy czym – zgodnie z art. 89 projektowanej

ustawy – elementy sprawozdania zawarte w załączniku do dyrektywy CRM będą stanowić niezbędne minimum i możliwe będzie uwzględnienie w rozporządzeniu także dodatkowych elementów, nieprzewidzianych we wspomnianym załączniku, które w obowiązującym stanie prawnym stanowią element sprawozdań. Zawarty w polskim tłumaczeniu dyrektywy termin „*roczne sprawozdanie na temat przejrzystości*” (ang. „*annual transparency report*”) nie zostaje w projektowanej ustawie przyjęty, z uwagi na dotychczas stosowany, bardziej zrozumiały i bardziej poprawny językowo termin „*roczne sprawozdanie z działalności*”. Utrzymuje się także dotychczasowy termin na sporządzenie i upublicznienie sprawozdania wynoszący 6 miesięcy od końca roku obrotowego (wg dyrektywy termin ten może wynosić do 8 miesięcy), jak również dotychczasowy obowiązek przekazywania zatwierdzonego sprawozdania organowi nadzoru (art. 88 ust. 6 projektu). W związku ze zmianami regulacji dotyczących zadań biegłych rewidentów dotychczasowy obowiązek przekazywania ich raportów i opinii zostaje zastąpiony obowiązkiem przekazywania ich sprawozdań z badania ww. rocznych sprawozdań organizacji zbiorowego zarządzania.

3. Zgodnie z art. 88 ust. 2 projektowanej ustawy zmianie ulegnie natomiast struktura sprawozdania, które obecnie będzie się składać z 3 części – sprawozdania podstawowego, sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykorzystania środków na działalność socjalną, kulturalną lub edukacyjną. Zgodnie z art. 22 ust. 1 dyrektywy CRM to ostatnie sprawozdanie ma być sprawozdaniem odrębnym od sprawozdania podstawowego, będzie więc zatem stanowić odrębną część sprawozdania z działalności – w aktualnym stanie prawnym informacje te zamieszcza się w IV rozdziale sprawozdania z działalności (repartycja).

4. Chociaż dyrektywa CRM wymaga, aby sprawozdania były publicznie dostępne przez okres przynajmniej 5 lat projektowana ustawa wprowadza obowiązek utrzymywania tych sprawozdań na stronach internetowych organizacji zbiorowego zarządzania przez czas nieokreślony. W aktualnym stanie prawnym ta kwestia nie została wyraźnie uregulowana, aczkolwiek za zasadny należy przyjąć pogląd o braku podstaw do usuwania ze stron internetowych organizacji zbiorowego zarządzania sprawozdań za poprzednie lata obrotowe.

5. Zgodnie z art. 89 projektowanej ustawy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres

sprawozdania podstawowego i sprawozdania o wykorzystaniu środków na działalność socjalną, kulturalną lub edukacyjną, obejmujący co najmniej informacje wymienione w załączniku do dyrektywy CRM, uwzględniając informacje na temat struktury organizacyjnej organizacji, jej organów wewnętrznych i majątku oraz działalności w zakresie zbiorowego zarządzania, a także konieczność dokonania oceny prawidłowości realizacji przez organizację jej celów statutowych. Treść zawartych w tym upoważnieniu wytycznych, z wyjątkiem odnoszących się do dyrektywy CRM, odpowiada obecnie obowiązującym wytycznym zawartym w art. 104 ust. 3⁵ pr. aut., na podstawie którego zostało wydane wspomniane rozporządzenie z 2014 r., jak również poprzednio obowiązujące rozporządzenie z dnia 18 kwietnia 2011 r. Podobnie jak w obowiązującym stanie prawnym do organizacji zbiorowego zarządzania będzie miała zastosowanie, zgodnie z art. 90 projektowanej ustawy, ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Art. 22 ust. 4 w zw. z pkt 1 lit. a załącznika dyrektywy CRM wymaga, aby sprawozdanie finansowe obejmowało bilans lub zestawienie aktywów i pasywów, rachunek dochodów i wydatków za dany rok obrotowy oraz rachunek przepływów pieniężnych. Jednak zgodnie z art. 45 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości ten ostatni element sporządzają tylko jednostki określone w art. 64 ust. 1 tej ustawy. Dlatego konieczne jest wprowadzenie w projektowanej ustawie – która w tym zakresie będzie stanowić *lex specialis* wobec ustawy o rachunkowości – bezwzględnego obowiązku sporządzania rachunku przepływów pieniężnych w ramach sprawozdania finansowego. Ponadto wyłączone zostanie stosowanie art. 2 ust. 5 ustawy o rachunkowości, który umożliwia określonym jednostkom prowadzenie rachunkowości uproszczonej.

W aktualnym stanie prawnym badaniu przez biegłego rewidenta podlega jedynie sprawozdanie finansowe. Zgodnie z art. 88 ust. 4 projektowanej ustawy takiemu badaniu będzie podlegać nie tylko sprawozdanie finansowe, ale dodatkowo także sprawozdanie podstawowe i sprawozdanie z wykorzystania potrąceń na cele socjalne, kulturalne i edukacyjne w zakresie zawartych w nich określonych danych finansowych (tzw. dane księgowe w rozumieniu dyrektywy – art. 22 ust. 4 dyrektywy CRM). Natomiast zgodnie z art. 88 ust. 5 projektu obowiązkiem biegłego rewidenta będzie weryfikacja, czy wskazane dane finansowe zostały przedstawione zgodnie z wymogami określonymi w ust. 1–3 (w szczególności, czy znajdują odzwierciedlenie w ewidencji księgowej) oraz rozporządzenia wydanego na podstawie art. 89.

II. 9. Rozdział 9. Skargi (art. 91 projektu)

art. 91

1. Zgodnie z art. 33 dyrektywy CRM organizacje zbiorowego zarządzania powinny udostępniać *„swoim członkom oraz organizacjom zbiorowego zarządzania, w imieniu których zarządzają prawami na podstawie umowy o reprezentacji, skuteczne procedury szybkiego rozpatrywania skarg, szczególnie w odniesieniu do udzielenia upoważnienia do zarządzania prawami oraz wypowiedzenia lub wycofania praw spod zarządu, warunków członkostwa, pobierania kwot należnych podmiotom uprawnionym, dokonywania potrąceń od tych kwot oraz ich podziału”*. Zgodnie z dyrektywą CRM odpowiedzi na takie skargi powinny być udzielane na piśmie, a każde ich *„odrzućenie”* *„wymaga uzasadnienia”*. W art. 91 projektowanej ustawy wprowadza się zatem odpowiednią procedurę skargową. Ponieważ w polskim systemie zbiorowego zarządzania uprawniony, którego prawami zarządza dana organizacja, nie musi pozostawać z nią w stosunku członkostwa, konieczne jest przyznanie uprawnienia do składania skarg nie tyle członkom organizacji, co uprawnionym. Wymaga tego zresztą art. 7 ust. 1 dyrektywy CRM, zobowiązujący organizacje zbiorowego zarządzania do stosowania określonej w art. 33 procedury skargowej również wobec uprawnionych, którzy nie są jej członkami. Z uwagi na to rozróżnienie członka organizacji i uprawnionego precyzuje się też, że skargi mogą dotyczyć członkostwa w organizacji lub wykonywania zbiorowego zarządzania. Organizacja obowiązana jest rozpoznać skargę niezwłocznie i zgodnie z dyrektywą CRM udzielić odpowiedzi w formie pisemnej, a w przypadku nieuwzględnienia skargi (ze względu na zarówno powody formalne, jak i merytoryczne) uzasadnić przyjęte stanowisko.

2. Obok trybu skargowego dyrektywa CRM w art. 34 ust. 1 dopuszcza stworzenie *„niezależnej i bezstronnej alternatywnej procedury rozstrzygania sporów”* między organizacjami zbiorowego zarządzania, członkami tych organizacji, uprawnionymi lub użytkownikami dotyczących *„przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy”*. W art. 34 ust. 2 dyrektywa CRM wskazuje natomiast przypadki sporów związanych z zawieraniem przez krajowe organizacje zbiorowego zarządzania licencji wieloterytorialnych, o których mowa w rozdziale 6 projektowanej ustawy, co do których taka alternatywna procedura rozstrzygania sporów powinna być stworzona.

Wychodząc z założenia, że fundamentem każdej metody alternatywnego rozstrzygania sporów (ADR) jest zgoda wszystkich stron na poddanie się tej procedurze, należy uznać,

że istniejąca w polskim systemie prawnym instytucja sądownictwa polubownego (cz. V Kodeksu postępowania cywilnego) spełnia przesłanki „*niezależnej i bezstronnej alternatywnej procedury rozstrzygania sporów*” w rozumieniu dyrektywy. Zgodnie bowiem z art. 1157 Kodeksu postępowania cywilnego strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego niemal każdy spór – zarówno spory o prawa majątkowe, jak i o prawa niemajątkowe – mogący być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty (oczywiście przepisy szczególne mogą wyłączyć dopuszczalność tej drogi postępowania cywilnego w odniesieniu do danej kategorii spraw). W praktyce zatem wszystkie spory związane z członkostwem w organizacji zbiorowego zarządzania czy też wykonywaniem zbiorowego zarządu mogą być poddane pod rozstrzygnięcie sądu polubownego (arbitrażowego). To samo dotyczy również udzielania licencji wieloterytorialnych. Wobec powyższego należy uznać, że wdrożenie art. 34 ust. 2 dyrektywy CRM nie wymaga wprowadzenia szczególnej regulacji w projektowanej ustawie.

3. Zgodnie z art. 35 ust. 1 dyrektywy CRM „*spory między organizacjami zbiorowego zarządzania a użytkownikami dotyczące w szczególności obowiązujących lub proponowanych warunków udzielenia licencji lub naruszenia umowy mogły być przekazywane do rozstrzygnięcia przez sąd lub, w stosownych przypadkach, przez inny niezależny i bezstronny organ rozstrzygania sporów posiadający wiedzę fachową w zakresie prawa własności intelektualnej*”. Również ten przepis dyrektywy CRM nie wymaga wprowadzenia szczególnej regulacji w projektowanej ustawie, gdyż w polskim systemie postępowania cywilnego wszystkie te sprawy podlegają jurysdykcji polskich sądów powszechnych, mogą być również, jak wyżej wyjaśniono, poddane pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Zgodnie z art. 35 ust. 2 dyrektywy CRM zarówno ścieżka postępowania skargowego uregulowana w niniejszym artykule projektowanej ustawy, jak też ścieżka postępowania polubownego uregulowanego w cz. V Kodeksu postępowania cywilnego „*pozostają bez uszczerbku dla prawa stron do dochodzenia i obrony swoich praw na drodze sądowej*”.

4. Osobnym trybem rozstrzygania sporów jest natomiast postępowanie mediacyjne uregulowane w art. 82 projektowanej ustawy. Znajduje ono zastosowanie w sporach dotyczących stosowania zatwierdzonych prawomocnie tabel wynagrodzeń oraz sporach związanych z zawieraniem umów na reemisję kablową (tj. umów, o których mowa w art. 21¹ ust. 1 pr. aut.). Z uwagi na dobrowolny charakter tego postępowania i możliwość

wyboru mediatora przez strony, w tym także z listy arbitrów Komisji, należy uznać, że również to postępowanie spełnia przesłanki „*niezależnej i bezstronnej alternatywnej procedury rozstrzygania sporów*” w rozumieniu art. 34 ust. 1 i 2 dyrektywy CRM, zaś mediator może być uznany za „*inny niezależny i bezstronny organ rozstrzygania sporów posiadający wiedzę fachową w zakresie prawa własności intelektualnej*” w rozumieniu art. 35 ust. 1 dyrektywy CRM. Zgodnie z art. 35 ust. 2 dyrektywy CRM postępowanie mediacyjne również pozostaje „*bez uszczerbku dla prawa stron do dochodzenia i obrony swoich praw na drodze sądowej*”.

II. 10. Rozdział 10. Nadzór nad organizacjami zbiorowego zarządzania (art. 92–101 projektu)

Rozdział 10 projektu dotyczy nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania i stanowi wdrożenie art. 36 dyrektywy CRM. Artykuł ten w ust. 1 i 3 zobowiązuje państwa członkowskie UE, aby ich właściwe organy „*monitorowały przestrzeganie przez organizacje zbiorowego zarządzania mające siedzibę na ich terytorium przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z wymogami ustanowionymi w niniejszej dyrektywie*” oraz aby organy te posiadały kompetencje „*w zakresie nakładania stosownych kar lub podejmowania stosownych środków w przypadku nieprzestrzegania przepisów prawa krajowego przyjętych w celu wykonania niniejszej dyrektywy*”. Te kary i środki muszą być „*skuteczne, proporcjonalne i odstraszające*”. Przepis ust. 2 zobowiązuje zaś państwa członkowskie UE do stworzenia procedur umożliwiających wszystkim podmiotom zainteresowanym zawiadamianie organów nadzoru o „*działaniach lub okolicznościach, które w ich opinii stanowią naruszenie przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z wymogami ustanowionymi w niniejszej dyrektywie*”. Tym samym dyrektywa CRM pozostawia ustawodawcy krajowemu znaczną swobodę w zakresie tworzenia systemu nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania zarówno, gdy chodzi o wyznaczenie podmiotu mającego pełnić funkcję organu nadzoru, jak i określenie zasad działania tego organu i zakresu jego kompetencji. Projektowana ustawa w zakresie nadzoru podtrzymuje, rozwija i poprawia najważniejsze rozwiązania zawarte obecnie w pr. aut. z wykorzystaniem doświadczeń organu nadzoru z ostatnich kilku lat jego funkcjonowania.

art. 92

Zgodnie z art. 92 ust. 1 organem nadzoru pozostaje – jak dotychczas – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, działający z urzędu (art. 92 ust. 2

projektu). Zgodnie z ust. 3 projektowanego artykułu nadzór nie będzie obejmował terenowych jednostek organizacyjnych aktualnie istniejących organizacji zbiorowego zarządzania, jeżeli nie wykonują one czynności z zakresu zbiorowego zarządzania. Nadzór nad tymi jednostkami będzie sprawowany wg ogólnych zasad nadzoru nad stowarzyszeniami, a więc przez starostę właściwego ze względu na siedzibę jednostki (art. 27 Prawa o stowarzyszeniach). Rozwiązanie to koresponduje z treścią art. 8 pkt 1 projektu, który zakazuje udzielania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie terenowym jednostkom organizacyjnym stowarzyszeń.

art. 93

W art. 93 projektowanej ustawy definiuje się cel nadzoru jako „zapewnienie należytego wykonywania zbiorowego zarządzania” oraz w pkt 1–4 wskazuje, że chodzi o zapewnienie zgodności działań organizacji z przepisami prawa, zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie oraz aktami wewnętrznymi organizacji, zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, prawidłowego i terminowego podziału przychodów z praw i ich wypłaty uprawnionym oraz uzasadnionego poziomu potrąceń na pokrycie kosztów zbiorowego zarządzania. W ten sposób określa się po co winien być wykonywany nadzór nad organizacjami w interesie samych uprawnionych i użytkowników korzystających z pośrednictwa organizacji w uzyskiwaniu licencji.

art. 94 i 95 oraz 97 i 98

1. Przepisy te określają znacznie rozbudowany w stosunku do aktualnego stanu prawnego katalog środków, którymi organ nadzoru będzie dysponował w toku wykonywania nadzoru nad organizacjami. Uzasadnione jest ich potraktowanie – jako spójnej konstrukcji – także w ramach uzasadnienia do projektu ustawy. Katalog środków nadzoru został ukształtowany zgodnie z dyspozycją dyrektywy CRM, która nakazuje – jak wskazano powyżej – aby środki te były „*skuteczne, proporcjonalne i odstraszające*”. Zasadne jest stworzenie normatywnego katalogu tych środków i uzupełnienie go o środki o charakterze niesankcyjnym oraz sankcje o umiarkowanym charakterze, których brak czasem uniemożliwiał w pełni skuteczne wykonywanie nadzoru i był wielokrotnie krytykowany przez przedstawicieli doktryny prawa autorskiego. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym w przypadku stwierdzenia uchybień w wykonywaniu zbiorowego zarządzania organ nadzoru może zalecić sposób niewiążący usunięcie uchybień lub jedynie cofnąć zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, co jest sankcją

najbardziej dotkliwą z możliwych, dodatkowo często niedostosowaną do skali i wagi stwierdzonych nieprawidłowości.

2. Art. 94 i 95 projektowanej ustawy określają instrumenty nadzoru o charakterze niesankcyjnym, do których należą cztery kategorie – wezwanie do przekazania określonych informacji i dokumentów, zalecenia, rekomendacje oraz nakazy. Zgodnie z art. 94 ust. 2 i art. 95 ust. 2 wezwania, żądania, zalecenia i rekomendacje, winny zawierać pisemne uzasadnienie, wskazujące ich cel i zakres.

Zgodnie z art. 94 w ramach sprawowanego nadzoru minister może wezwać organizację zbiorowego zarządzania do przekazania w wyznaczonym terminie określonych informacji i dokumentów niezbędnych dla realizacji celów nadzoru lub do ich okresowego przekazywania celem oceny prawidłowości wykonywania zbiorowego zarządu lub ustalenia, że zaistniałe uchybienia zostały usunięte. W pierwszym przypadku mamy po stronie organizacji zbiorowego zarządzania do czynienia z działaniem jednorazowym – na wezwanie organu nadzoru organizacja udziela określonych informacji lub dokumentów i w tym momencie jej obowiązki wynikające z żądania organu nadzoru zostają wypełnione. W drugim przypadku mamy do czynienia z działaniem cyklicznym – organizacja zostaje przez organ nadzoru zobowiązana do przekazywania określonych informacji lub dokumentów w określonych odstępach czasu – tygodniowo, kwartalnie itp. Inne są też przesłanki stosowania obydwu instrumentów – wezwanie do przekazania informacji służy „*realizacji celów nadzoru*”, a więc może być zastosowane w każdym celu mieszczącym się w granicach kompetencji organu nadzoru. Natomiast żądanie okresowego przekazywania danych ma służyć wyłącznie ocenie prawidłowości wykonywania zbiorowego zarządu lub ustaleniu, że zaistniałe uchybienia zostały usunięte.

3. Nowymi instrumentami nadzoru przewidzianymi w art. 94 i art. 95 projektowanej ustawy są zalecenia i rekomendacje o niewiążącym charakterze. Zalecenia są kierowane do konkretnej organizacji zbiorowego zarządzania, zatem ich przedmiotem są kwestie dotyczące tej konkretnej organizacji. Przedmiotem zalecenia może być każda kwestia wchodząca w zakres nadzoru, przy czym ustawa wskazuje przykładowo na takie kwestie, jak zapewnienie zgodności działalności danej organizacji z przepisami prawa czy np. opracowanie i stosowanie procedur, które zapewnią należytą realizację obowiązków dotyczących zbiorowego zarządzania. W praktyce może to być np. zalecenie przyjęcia

harmonogramu podziału i wypłaty przychodów z praw, których organizacja nie zdołała dotąd podzielić lub wypłacić lub np. zalecenie uregulowania określonych kwestii w statucie, regulaminie repartycji lub innym akcie wewnętrznym organizacji. W odróżnieniu od zaleceń rekomendacje są adresowane do wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania i dotyczą dobrych praktyk w zakresie zbiorowego zarządzania. Rekomendacje mogą zatem dotyczyć np. określonego sposobu postępowania w relacjach z użytkownikami czy dokumentowania czynności mających na celu odszukanie uprawnionych, na rzecz których organizacja dokonała podziału przychodów z praw. Zarówno zalecenia, jak i rekomendacje są instrumentami nadzoru o charakterze „miękkim”, gdyż nie są w żaden sposób prawnie wiążące dla adresatów i za niezastosowanie się do nich nie mogą być stosowane żadne sankcje. Nie wyklucza to natomiast sytuacji, gdy niewykonanie zaleceń lub rekomendacji doprowadzi do powstania nieprawidłowości, które będą uzasadniały zastosowanie właściwych sankcji.

Nowością będzie też przesądzenie o możliwości prowadzenia przez ministra uzgodnień w sprawach spornych między organizacjami zbiorowego zarządzania, w szczególności dotyczących zasad ich wspólnego działania, o którym mowa w art. 44 ust. 2 i 4. Tego rodzaju uzgodnienia mogą pomóc w prowadzeniu negocjacji dotyczących wykonania ustawowych obowiązków przez organizacje, przyczyniając się tym samym do bardziej efektywnego funkcjonowania systemu zbiorowego zarządu bez konieczności stosowania bardziej sformalizowanych środków nadzoru (oczywiście nie wykluczając możliwości ich stosowania, w razie gdyby uzgodnienia zakończyły się fiaskiem lub ich ustalenia nie były w praktyce respektowane).

4. Kolejnym nowym rozwiązaniem przyjętym w art. 97 projektowanej ustawy jest kierowany do organizacji zbiorowego zarządzania nakaz opracowania i wykonania w oznaczonym terminie planu podziału i wypłaty uprawnionym pobranych przez nią przychodów z praw. Ten instrument nadzoru ma być stosowany w przypadkach rażącego opóźnienia wypłat przychodów z praw i w odróżnieniu od zaleceń i rekomendacji ma on charakter wiążący adresata w tym znaczeniu, że niewykonanie nakazu stanowić może bezpośrednie uzasadnienie zastosowania określonych sankcji przez organ nadzoru. Przedmiotowy nakaz jest najsilniejszym instrumentem niesankcyjnym, stanowi ingerencję w samorządność organizacji zbiorowego zarządzania, ale jej uzasadnienie wydaje się oczywiste. Organizacja zbiorowego zarządzania stanowi szczególną kategorię podmiotów prawa prywatnego. Na mocy zezwolenia ministra właściwego do spraw

kultury i ochrony dziedzictwa narodowego podmiot ten uzyskuje możliwość działania w stosunkach cywilnoprawnych na zasadach wykraczających poza tradycyjnie przyjęte ramy prawa prywatnego, korzystając z takich instrumentów prawnych, jak roszczenie informacyjne, domniemanie reprezentacji czy status organizacji reprezentatywnej, które w określonym zakresie pozwalają działać w imieniu uprawnionych bez konieczności wykazywania umocowania z ich strony w tym zakresie. Ułatwia to organizacji dochodzenie roszczeń, ale jednocześnie uzasadnia ingerencję organu władzy publicznej w celu m.in. zagwarantowania, że pobrane przez organizację środki (przychody z praw) zostaną należycie podzielone i rzeczywiście wypłacone uprawnionym w racjonalnych terminach. Rozwiązanie to koresponduje z celem przepisów zawartych w rozdziale 4 oddziale 2 projektu odnoszących się do zarządzania przez organizację przychodami z praw.

5. Zgodnie z art. 98 sąd na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub prokuratora może uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę organizacji zbiorowego zarządzania. Jest to przeniesienie na grunt projektowanej ustawy rozwiązania przewidzianego w obowiązującym w aktualnym stanie prawnym art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, który funkcjonuje jako środek nadzoru nad stowarzyszeniami od początku obowiązywania tej ustawy, tj. 1989 r.

art. 96

Zgodnie z art. 96 ustawy organ nadzoru może przeprowadzać kontrolę w siedzibie organizacji zbiorowego zarządzania lub jej terenowych jednostkach organizacyjnych, jeżeli wykonują one zbiorowe zarządzanie. W dotychczasowym stanie prawnym takie kontrole były prowadzone w oparciu o przepis przyznający ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogólną kompetencję nadzorczą nad organizacjami zbiorowego zarządzania oraz przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej. Art. 96 ust. 2 projektowanej ustawy wyraźnie obecnie przesądza tę kwestię.

art. 99 i art. 101

1. Art. 99 ust. 1 projektowanej ustawy przewiduje zamknięty katalog sankcji, które organ nadzoru może zastosować wobec organizacji zbiorowego zarządzania oraz osób kierujących jej działalnością. Zastosowanie tych sankcji jest jednak możliwe tylko

w ściśle określonych, wskazanych w ustawie przypadkach, tj. gdy organizacja działa z naruszeniem przepisów projektowanej ustawy nakładających na nią określone obowiązki, statutu lub innych aktów wewnętrznych organizacji, nie wykonuje należycie zbiorowego zarządzania, nieprawidłowo wykonuje obowiązki przekazywania informacji i dokumentów, o których mowa w art. 94 pkt 1 i 2 ustawy, utrudnia albo uniemożliwia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 96 ustawy lub nie wykonuje wydanych w jej wyniku zaleceń pokontrolnych lub też nie wykonała w wyznaczonym terminie nakazu opracowania i wykonania w oznaczonym terminie planu podziału i wypłaty uprawnionym pobranych przez nią przychodów z praw, tj. nakazu o którym mowa w art. 97 ustawy. Koniecznym warunkiem zastosowania sankcji – podobnie jak w aktualnie obowiązującym stanie prawnym (art. 104 ust. 4 pr. aut.) – jest uprzednie bezskuteczne wezwanie organizacji do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie.

2. Sankcje określone w ust. 1 pkt 1 i 2 projektowanej ustawy są nowym rozwiązaniem w stosunku do obowiązującego stanu prawnego. Dotyczą nieprawidłowości w działalności organizacji zbiorowego zarządzania, za które odpowiedzialność ponosi ograniczona liczba osób, możliwych do zidentyfikowania. W takich przypadkach organ nadzoru mógł wystąpić do organizacji z wnioskiem o odwołanie członka zarządu lub komisji rewizyjnej odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości, aczkolwiek do samodzielnej decyzji samej organizacji będzie należało, czy zastosuje się do tego wystąpienia. Istotnym nowym rodzajem sankcji jest też możliwość nałożenia na tę osobę kary pieniężnej. Przewiduje się górny pułap tej kary w wysokości trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym wydanie decyzji nakładającej karę, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Odwołanie do wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a więc do wskaźnika obiektywnego i publicznie dostępnego, zamiast np. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia osoby, wobec której kara pieniężna zostanie zastosowana, ma na celu uniknięcie konieczności uzyskiwania przez organ nadzoru danych o charakterze wrażliwym, jakimi bez wątpienia są dane o wysokości indywidualnych wynagrodzeń w podmiotach prawa prywatnego, jakimi są organizacje zbiorowego zarządzania. Negatywną stroną takiego rozwiązania jest brak bezpośredniego powiązania kary pieniężnej z sytuacją majątkową osoby karanej, wydaje się jednak, że z uwagi na dość

wąski zakres podmiotowy stosowania tych przepisów oraz specyfikę działalności organizacji zbiorowego zarządzania proponowane rozwiązanie zasługuje na akceptację.

3. Kolejne sankcje przewidziane w ust. 1 pkt 3–5 są oderwane od działalności konkretnych osób w organizacji zbiorowego zarządzania, gdyż przedmiotem oceny organu nadzoru jest w tych przypadkach działalność danej organizacji jako całości. Sankcja jest zatem kierowana nie pod adresem konkretnej osoby, a całej organizacji. Utrzymana została, występująca w obowiązującym stanie prawnym, sankcja cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie – w całości lub w części. Nowym rozwiązaniem jest natomiast możliwość nakładania na organizację kary pieniężnej w wysokości do 1 mln zł. Zgodnie z ust. 2, nakładając tę karę, organ uwzględnia także sytuację finansową organizacji zbiorowego zarządzania. Podobnie zatem jak w przypadku kary nakładanej na osobę kierującą działalnością organizacji konstrukcja przepisu pozwala na uwzględnienie okoliczności miarkujących wysokość kary, które są wskazane w przepisach działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z ust. 6 kara ta nie może być zapłacona z przychodów z praw podlegających podziałowi lub podzielonych między uprawnionych. Oznacza to, że organizacja będzie musiała uiścić ją z tzw. majątku własnego, tj. majątku powstałego z innych źródeł niż przychody z praw, np. składek członkowskich czy przychodów z zarządzania majątkiem własnym organizacji.

4. Zgodnie z ust. 5 projektowanej ustawy zarówno decyzja o nałożeniu kary pieniężnej na osobę kierującą działalnością organizacji, jak i na samą organizację powinna wskazywać termin i sposób zapłaty należności. Projektowana ustawa wyraźnie rozstrzyga, że wszystkie instrumenty sankcyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, mogą być stosowane łącznie, przy czym kary pieniężne także wielokrotnie w przypadku, gdy uchybienie nie zostało usunięte pomimo nałożenia tych kar. Ich podstawowym celem jest bowiem wyeliminowanie nieprawidłowości w wykonywaniu zbiorowego zarządzania, których skutki obciążają najczęściej uprawnionych i użytkowników. Łączeniu z innymi nie podlega jedynie sankcja cofnięcia w całości zezwolenia na zbiorowe zarządzanie (ust. 1 pkt 5), gdyż w jej wyniku organizacja traci status organizacji zbiorowego zarządzania i tym samym nie może być adresatem pozostałych sankcji.

5. Zgodnie z ust. 4 zastosowanie wszystkich instrumentów sankcyjnych, oprócz wniosku o odwołanie członka zarządu lub komisji rewizyjnej, następuje w drodze decyzji

administracyjnej. Zgodnie z art. 101 do decyzji tych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym działu IVa z wyłączeniem art. 189k. Wydaje się, że przepis ten rozstrzyga ostatecznie wszelkie zgłaszane w toku konsultacji publicznych projektu wątpliwości, czy przedmiotowe decyzje są zaskarżalne do sądu administracyjnego, a zatem, czy środki sanacyjne stosowane przez organ nadzoru podlegają jakiegokolwiek kontroli sądowej.

6. Stosownie do ust. 7 projektowanej ustawy ostateczna decyzja o cofnięciu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie będzie niezwłocznie ogłaszana w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

art. 100

Art. 100 projektowanej ustawy określa tryb egzekucji i przeznaczenie należności z kar pieniężnych nakładanych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 2–3 projektu. Będą one podlegały egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a wpływy z nich mają stanowić przychód Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych. Celem projektowanych kar pieniężnych jest eliminowanie nieprawidłowości w wykonywaniu zbiorowego zarządzania, które prowadzą do pomniejszenia lub opóźnienia wypłat przychodów z praw dla uprawnionych bądź zakłócają skuteczne i zgodne z prawem funkcjonowanie systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, utrudniając prowadzenie szeroko rozumianej działalności kulturalnej lub zapewnienie zaangażowanym w tę działalność podmiotom należnego wynagrodzenia. Uzasadnione jest więc przeznaczenie wpływów z tych kar na Fundusz Promocji Kultury, który powołany jest i wykorzystywany na stwarzanie warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej w różnych jej wymiarach.

art. 102

Art. 102 projektowanej ustawy stanowi implementację art. 36 ust. 2 dyrektywy CRM, który nakazuje wprowadzić procedury umożliwiające wszystkim zainteresowanym, (w szczególności członkom organizacji zbiorowego zarządzania i pozostałym uprawnionym, użytkownikom oraz pozostałym organizacjom zbiorowego zarządzania)

powiadamianie właściwych organów nadzorczych o działaniach lub okolicznościach, które w ich opinii stanowią naruszenie przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z dyrektywą. Zgodnie z projektowanym przepisem ustawy każdy będzie mógł zatem zawiadomić organ nadzoru o działaniach lub okolicznościach uzasadniających w ocenie zawiadamiającego podjęcie czynności nadzorczych wobec organizacji zbiorowego zarządzania. Odpowiada to zresztą aktualnej praktyce organu nadzoru, który reaguje na tego typu zawiadomienia przez prowadzenie postępowania nadzorczego lub udzielenie zawiadamiającemu odpowiedzi, jeśli wszczęcie postępowania nadzorczego okazuje się zbędne lub merytorycznie nieuzasadnione. W projektowanym stanie prawnym taka praktyka zostaje wprost uregulowana w treści ustawy. Organ nadzoru będzie miał obowiązek udzielenia odpowiedzi na każde zawiadomienie, a w przypadku, gdy w jego wyniku podejmie w danej sprawie czynności nadzorcze – także poinformować zawiadamiającego o tych czynnościach.

art. 103

1. Art. 103 projektowanej ustawy stanowi implementację art. 37 dyrektywy CRM, który określa warunki współpracy między organami nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania w państwach członkowskich UE. Przepis ten wychodzi jednak poza minimum wymagane przez dyrektywę, statuując w ust. 1 ogólną zasadę współpracy organu nadzoru z innymi podmiotami w celu wykonania zadań wynikających z ustawy, przy czym jedynie przykładowo wskazuje się na organy nadzoru państw członkowskich UE, Komisję Europejską, zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania oraz ich międzynarodowe zrzeszenia (np. CISAC, GESAC, AEPO-ARTIS itp.).

2. W kolejnych przepisach tego artykułu dokonuje się właściwej implementacji ww. artykułu dyrektywy. W ust. 2 implementuje się art. 37 ust. 1 dyrektywy CRM, zgodnie z którym organy nadzoru powinny udzielać sobie bez zbędnej zwłoki informacji istotnych dla stosowania dyrektywy *„w szczególności w odniesieniu do działalności organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium państwa członkowskiego, do którego zwrócono się z wnioskiem, pod warunkiem że wniosek taki został należycie uzasadniony”*. Zgodnie z przedmiotowym przepisem projektu minister będzie zatem miał obowiązek odpowiedzieć bez zbędnej zwłoki na należycie uzasadniony wniosek organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub EFTA odpowiedzialnego za nadzór nad organizacjami zbiorowego zarządzania o udzielenie informacji istotnych dla stosowania dyrektywy, w szczególności dotyczących

działalności organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z ust. 3 na należycie uzasadniony wniosek ww. organów państw UE lub EFTA o podjęcie odpowiednich działań wobec organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i naruszającej przepisy projektowanej ustawy, minister obowiązany będzie udzielić zawierającej uzasadnienie odpowiedzi o podjętych działaniach w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące. Natomiast zgodnie z ust. 4 z podobnymi wnioskami będzie mógł wystąpić również minister do organów państw członkowskich UE lub EFTA nadzorujących wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

3. Z kolei zgodnie z ust. 5 minister będzie mógł zawierać porozumienia o współpracy z organami nadzorczymi pozostałych państw członkowskich UE lub EFTA, ułatwiające wykonywanie przez niego nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania. Celem takich umów może być np. koordynacja działań organów nadzorczych czy też wymiana informacji, doświadczeń i dobrych praktyk. Przepis ten nie będzie natomiast stanowił podstawy do delegacji uprawnień krajowego organu nadzoru na podmioty lub instytucje zagraniczne, a takie obawy wyrazili niektórzy uczestnicy konsultacji publicznych projektu.

II. 11. Rozdział 11. Cofnięcie zezwolenia i likwidacja organizacji zbiorowego zarządzania (art. 104–108 projektu)

Obecnie obowiązujące przepisy regulują cofnięcie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie w treści art. 104 ust. 5 pr. aut., przewidując trzy przypadki, w których taka sytuacja może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu. Ustawa wymienia w tym wypadku: niewykonywanie w sposób należyty obowiązków w zakresie zarządzania powierzonymi jej prawami autorskimi lub pokrewnymi oraz ich ochrony, naruszanie przepisów prawa w zakresie udzielonego zezwolenia oraz sytuację, gdy organizacja nie wypełnia obowiązku złożenia do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń na polach eksploatacji, które zostały wskazane w analizowanym przepisie. Z kolei w przypadku likwidacji organizacji zbiorowego zarządzania zastosowanie w aktualnym stanie prawnym znajdują art. 36–39 Prawa o stowarzyszeniach dotyczące likwidacji wszystkich rodzajów stowarzyszeń.

Obowiązujące przepisy nie regulują natomiast w ogóle sposobu przeznaczenia przychodów z praw, których organizacja w likwidacji lub której zezwolenie cofnięto nie

przekazała uprawnionym. Taki stan rzeczy w przypadku skutecznego cofnięcia zezwolenia, kiedy organizacja przestaje podlegać nadzorowi ministra, oznacza, że zgromadzone przez nią środki należne uprawnionym w okresie, gdy organizacja wykonywała jeszcze zbiorowe zarządzanie, mogą być w chwili obecnej wykorzystywane *de facto* w jakikolwiek sposób, także z całkowitym lekceważeniem zasad określonych w rozdziale 4 oddziale 2 projektu. Trudno taką sytuację uznać za możliwą do zaakceptowania. Podobnie w przypadku organizacji podlegającej likwidacji – ze względu na konieczność zapewniania realnej ochrony praw uprawnionych i wyraźne na gruncie dyrektywy CRM rozdzielenie majątku organizacji i przychodów z praw podlegających co do zasady wypłacie uprawnionym – niemożliwe i niezasadne jest uznanie przychodów podlegających wypłacie uprawnionym za stanowiące majątek organizacji, który zgodnie z art. 38 – Prawa o stowarzyszeniach, mógłby być przeznaczony na cele określone w statucie organizacji, uchwale o jej rozwiązaniu lub w razie ich braku stosownym postanowieniu sądu. Brak rozwiązań w tym względzie należy uznać za lukę prawną konieczną do uzupełniania w kompleksowej regulacji dotyczącej zbiorowego zarządzania.

art. 104

Projektowany art. 104 przewiduje, że cofnięcie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie może nastąpić z urzędu w przypadkach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4–5 (jako najpoważniejsza sankcja możliwa do nałożenia w trybie postępowania nadzorczego za nieprawidłowe wykonywanie zbiorowego zarządzania) oraz w art. 108 ust. 1 (jako efekt rozwiązania stowarzyszenia posiadającego zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, gdy brak jego wniosku o cofnięcie zezwolenia). Cofnięcie zezwolenia będzie także możliwe na wniosek samej organizacji w sytuacji, gdy nie jest ona zainteresowana wykonywaniem zbiorowego zarządzania lub zgodnie z wolą swoich członków ma być zlikwidowana. Cofnięcie organizacji zezwolenia z urzędu będzie dokonywane w części albo w całości przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w trybie nadzorczym po uprzednim bezskutecznym wezwaniu jej do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie.

art. 105

1. Projektowany przepis przesądza, jakie obowiązki związane z rozliczeniem kwot podlegających wypłacie uprawnionym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie mógł nałożyć w decyzji o cofnięciu zezwolenia na

zbiorowe zarządzanie. Winny one być w sposób elastyczny dostosowane do rodzaju przychodów z praw podlegających wypłacie, które nie zostały jeszcze wypłacone uprawnionym i zapewnić przeprowadzenie wypłaty w sposób efektywny. Odmienne obowiązki mogą być przez ministra nakładane w przypadku innej sytuacji faktycznej, w jakiej znajdują się przychody z praw (np. gdy część z nich jest niemożliwa do podzielenia lub przypisania do konkretnych uprawnionych). Projektodawca preferuje jako podstawowy i pierwotny środek w tym wypadku obowiązek podziału i wypłaty przez organizację zbiorowego zarządzania przychodów z praw należnych uprawnionym w wyznaczonym terminie (ust. 1 pkt 1). Dopiero po niezrealizowaniu tego obowiązku we wskazanym w decyzji terminie zastosowanie będą mogły znaleźć inne środki przewidziane w treści ust. 1, które zostały wskazane w decyzji ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego, cofającej zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Środki te winny być dostosowane do rodzaju przychodów z praw, które mają być przedmiotem podziału i wypłaty.

2. Obowiązek podziału i wypłaty przez organizację zbiorowego zarządzania przychodów z praw należnych uprawnionym w wyznaczonym terminie jest najbardziej naturalnym sposobem wykonania przez organizację jej obowiązków wobec uprawnionych. Jest to obowiązek możliwy do realizacji tylko, gdy – ze względu na posiadane informacje od użytkowników – organizacja jest w stanie w racjonalnym terminie podzielić i wypłacić zgromadzone środki uprawnionym.

W przypadku gdy – jak wyjaśniono powyżej – obowiązek ten nie będzie zrealizowany w terminie określonym we wspomnianej decyzji ministra, a do reprezentowania danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na tym samym polu eksploatacji upoważniona jest więcej niż jedna organizacja, minister będzie mógł – za zgodą nadal działającej organizacji – nałożyć na organizację, której zezwolenie cofnięto, obowiązek przekazania nadal działającej organizacji przychodów z praw wraz z dokumentacją potrzebną do wypłaty tych środków uprawnionym w wyznaczonym terminie (ust. 1 pkt 2). Tego rodzaju rozwiązanie umożliwi sprawną wypłatę przychodów z praw uprawnionym i jednocześnie pozwoli organizacji, której zezwolenie cofnięto, uwolnić się od obowiązków nadal ją obciążających mimo cofnięcia jej zezwolenia (por. ust. 2). Jednocześnie konieczność wyrażenia zgody przez organizację nadal działającą gwarantuje, że obowiązek wypłaty przychodów z praw i wiążąca się z

nim odpowiedzialność nie będzie nałożona na taki podmiot wbrew jego woli, np. w sytuacji, gdy nie jest ona w stanie sprawnie takiemu obowiązkowi sprostać.

Kolejnym rozwiązaniem służącym zagwarantowaniu wypłaty przychodów z praw uprawnionym jest możliwość złożenia ich przez organizację do depozytu sądowego (ust. 1 pkt 3). Nałożenie takiego obowiązku jest możliwe wyłącznie w przypadku przychodów z praw, które są podzielone (tj. przypisane do konkretnych uprawnionych), a jednocześnie niemożliwe jest sprawne ustalenie danych umożliwiających dokonanie wypłaty. W tej sytuacji złożenie przychodów z praw przez organizację do depozytu sądowego zwalnia ją z odpowiedzialności wobec uprawnionych, a efektywne wykonanie obowiązków informacyjnych (art. 106 projektu) powinno umożliwić uprawnionym uzyskanie informacji o możliwości zaspokojenia swoich roszczeń ze środków złożonych do depozytu.

Wreszcie minister będzie mógł nałożyć na organizację obowiązek przekazania niepodzielonych przychodów z praw na Fundusz Promocji Kultury (ust. 1 pkt 4). W ten sposób przychody te zostaną wykorzystane – podobnie jak inne przychody, które w świetle projektu z przyczyn obiektywnych nie podlegają podziałowi – na cele szeroko rozumianej działalności kulturalnej.

3. Projektowany ust. 2 przesądza, że wobec stowarzyszenia, któremu cofnięto zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, do czasu wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, będą miały zastosowanie przepisy art. 34–40, art. 56 i art. 84–103 projektu. Rozwiązanie to ma na celu utrzymanie nadzoru ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nad stowarzyszeniami, których zezwolenie zostało cofnięte do czasu wykonywania przez nie obowiązków, o których mowa w ust. 1, czyli obowiązków związanych z wypłatą przychodów z praw pobranych w okresie, gdy dane stowarzyszenie było organizacją zbiorowego zarządzania. Przesądza ono również, że dokonywanie przez stowarzyszenie obowiązków określonych w ust. 1 w części dotyczącej wypłat na rzecz uprawnionych winno być dokonywane zgodnie z zasadami wiążącymi organizację zbiorowego zarządzania, mimo utraty tego statusu przez stowarzyszenie po cofnięciu mu zezwolenia przez ministra.

4. Projektowany ust. 3 przesądza, że w przypadku, gdy na stowarzyszenie nałożono obowiązek złożenia podzielonych przychodów z praw do depozytu sądowego, art. 693¹¹ Kodeksu postępowania cywilnego nie będzie miał zastosowania. Zgodnie z tym ostatnim

przepisem: „§ 1. Na żądanie dłużnika sąd zwróci mu depozyt, jeżeli wierzyciel nie zażądał wydania depozytu. § 2. Jeżeli wniosek dłużnika o zwrot depozytu i wniosek wierzyciela o wydanie zostały zgłoszone równocześnie, sąd postanowi wydać depozyt wierzycielowi.”. Niewyłączenie stosowania tego przepisu umożliwiłoby w praktyce stowarzyszeniu – już po wykonaniu obowiązku wynikającego ze stosownej decyzji ministra – złożenie skutecznego wniosku o zwrot takiego depozytu, umożliwiając w łatwy sposób obejście proponowanego przepisu ust. 1 pkt 3.

art. 106

Projektowany art. 106 nakłada na stowarzyszenie, któremu cofnięto zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, dwa obowiązki. Po pierwsze, zgodnie z pkt 1 będzie ono zobowiązane do poinformowania swoich członków, uprawnionych reprezentowanych na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie, organizacje zbiorowego zarządzania, z którymi zawarło umowy o reprezentacji oraz użytkowników, z którymi zawarło umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub o pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, o treści decyzji cofającej zezwolenie ministra na wykonywanie zbiorowego zarządzania, w tym o nałożonych w niej obowiązkach i jej skutkach. Po drugie, zgodnie z pkt 2 stowarzyszenie będzie zobowiązane do zamieszczenia informacji o możliwości zgłaszania wobec niego roszczeń o wypłatę przychodów z praw przez uprawnionych oraz o treści decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1 projektu, na swojej stronie internetowej. W tym wypadku chodzi o poinformowanie przede wszystkim uprawnionych, których organizacja dotychczas nie zidentyfikowała, o możliwości kierowania roszczeń wobec stowarzyszenia, aby ułatwić mu wypłatę przychodów z praw, a tym samym wywiązanie się z obowiązków wynikających z decyzji o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania.

art. 107

Art. 107 projektu nakłada na członków zarządu stowarzyszenia, któremu cofnięto zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, odpowiedzialność solidarną ze stowarzyszeniem za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem, statutem organizacji, innymi aktami wewnętrznymi organizacji oraz treścią decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1 projektu. Chodzi przede wszystkim o brak należytej staranności przy rozporządzaniu przychodami z praw, które powinny być wypłacone uprawnionym. Powyższe rozwiązanie służy zdyscyplinowaniu członków zarządów stowarzyszeń do

należytego wykonania i nadzoru nad wykonywaniem obowiązków, o których mowa w art. 105 ust. 1 projektu. Wskazać przy tym należy, że to przede wszystkim od nich – jako osób odpowiedzialnych za bieżące prowadzenie spraw stowarzyszenia i kierowanie jego strukturami organizacyjnymi – zależy w praktyce prawidłowa realizacja tych obowiązków. Wprowadzenie odpowiedzialności solidarnej w tym wypadku jest dodatkowo uzasadnione tym, że obowiązki te będą obciążały stowarzyszenie, wobec którego zastosowano najsurowszą sankcję w związku z nieprawidłowym wykonywaniem zbiorowego zarządzania w postaci odebrania zezwolenia w tym zakresie. Jednocześnie przepis jednoznacznie przesądza, że odpowiedzialność opiera się na zasadzie winy, eliminując ze swego zakresu przedmiotowego przypadki, gdy odpowiedzialność nie powinna być przypisywana członkom zarządu stowarzyszenia.

art. 108

1. Projektowany art. 108 ust. 1 przesądza, że w przypadku rozwiązania stowarzyszenia posiadającego zezwolenie na zbiorowe zarządzanie minister z urzędu wszczyna postępowanie o cofnięcie takiemu stowarzyszeniu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie. Umożliwi to ministrowi wydanie decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1 projektu, w której będzie mógł określić obowiązki stowarzyszenia związane z koniecznością wypłaty przychodów z praw uprawnionym. Oczywiście nie wyklucza to możliwości złożenia przez stowarzyszenie wniosku o cofnięcie zezwolenia w takim przypadku. Brak tego typu regulacji pozwoliłby stowarzyszeniu będącemu organizacją zbiorowego zarządzania rozwiązać się na podstawie np. własnej uchwały, doprowadzając do likwidacji jedyne podmiotu, do którego uprawnieni mogą kierować swoje roszczenia o wypłatę należnych im przychodów z praw, bez ich zaspokojenia. Nie istniałby także podmiot, na którego minister mógłby nałożyć obowiązki związane z wypłatą przychodów z praw. W tej sytuacji przepisy art. 105–107 projektu byłyby w praktyce łatwe do obejścia, np. przez organizację, w której doszło do poważnych nieprawidłowości i wobec której toczy się postępowanie o cofnięcie jej zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania.

2. Natomiast ust. 2 stanowi, że stowarzyszenie, któremu cofnięto zezwolenie na zbiorowe zarządzanie, nie będzie mogło zakończyć skutecznie swojej likwidacji do czasu wykonaniu obowiązków, o których mowa w decyzji wydanej na podstawie projektowanego art. 105 ust. 1 projektu. Przepis ten służy uniknięciu sytuacji zbliżonej do opisanej powyżej i mającej takie same skutki (nieistnienie w sensie prawnym

podmiotu odpowiedzialnego za wypłatę przychodów z praw należnych uprawnionym), ale zaistniałej w wyniku zdarzenia prawnego późniejszego niż cofnięcie zezwolenia. Zakończenie likwidacji stowarzyszenia przed wykonaniem obowiązków określonych w decyzji wydanej na podstawie art. 105 ust. 1 projektu prowadziłoby do zakończenia bytu prawnego przez jedyny podmiot, wobec którego możliwe byłoby egzekwowanie obowiązków związanych z wypłatą przychodów z praw na rzecz uprawnionych.

II. 12. Rozdział 12. Niezależne podmioty zarządzające prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi

art. 109

Art. 2 ust. 4 dyrektywy CRM zobowiązuje państwa członkowskie do objęcia częścią wdrażających ją przepisów tzw. niezależnych podmiotów zarządzających mających siedzibę w Unii. Uzasadnienie takiego rozwiązania zawarto w motywie 15 preambuły dyrektywy, w którym wskazano, że w zakresie, w jakim podmioty te prowadzą taką samą działalność jak organizacje zbiorowego zarządzania, powinny one podlegać obowiązkom dyrektywy, a więc w szczególności być „zobowiązane do udzielania określonych informacji podmiotom uprawnionym, które reprezentują, organizacjom zbiorowego zarządzania, użytkownikom i odbiorcom”.

Punktem wyjścia przy projektowaniu krajowej regulacji niezależnych podmiotów zarządzających powinno być więc dokonanie oceny, w jakim zakresie działalność podobna do organizacji zbiorowego zarządzania może być wykonywana przez podmioty niemające statusu takich organizacji. Szereg uprawnień w sferze zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, zarówno na gruncie dotychczasowych, jak i projektowanych przepisów, przysługuje wyłącznie organizacjom zbiorowego zarządzania. Dotyczy to przede wszystkim reprezentowana globalnego repertuaru potrzeby masowego licencjonowania utworów i przedmiotów praw pokrewnych na polach eksploatacji takich jak nadawanie w zakresie „małych praw” czy reemisja, jak również wykonywania przysługującego uprawnionym prawa do wynagrodzenia. Stąd też duży obszar praw, których wykonywanie zostało zastrzeżone wyłącznie dla organizacji zbiorowego zarządzania poprzez wymóg ich obowiązkowego pośrednictwa.

Z powyższego wynika, że zarządzanie prawami przez podmioty niebędące organizacjami zbiorowego zarządzania, zarówno z przyczyn praktycznych, jak i prawnych, odbywa się przede wszystkim w zakresie, w jakim nie ma ono charakteru „zbiorowego”, ale jest

ograniczone do licencjonowania praw do konkretnych utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Zarządzanie to – co wynika z motywu 16 preambuły dyrektywy – powinno być rozumiane jako świadczenie usług na rzecz uprawnionych, a nie wykonywanie praw od nich nabytych, w takim przypadku bowiem nabywca praw sam staje się uprawnionym. Dyrektywa w sposób wyraźny przesądza, że niezależnym podmiotem zarządzającym nie jest podmiot wykonujący prawa nabyte od innych uprawnionych, ale działający we własnym interesie (np. wydawca lub producent). Oczywistym jest też, że organizacja zbiorowego zarządzania, w zakresie posiadanego zezwolenia, nie może być równocześnie uznawana za niezależny podmiot zarządzający.

Art. 3 lit. b dyrektywy zawiera definicję „niezależnego podmiotu zarządzającego”, do którego zastosowanie powinny znaleźć niektóre przepisy dyrektywy, wymienione w art. 2 ust. 4. Taka konstrukcja sprawia jednak, że regulacja została ograniczona podmiotowo – a więc obejmuje wszystkie podmioty spełniające przesłanki wymienione w definicji, a nie przedmiotowo – obejmując wszystkie podmioty wykonujące określoną działalność. Niezależnym podmiotem zarządzającym na gruncie dyrektywy jest zatem:

- 1) „organizacja”, a więc wyłączona z tej regulacji jest działalność osób fizycznych, np. działających w charakterze agentów,
- 2) „nastawiona na zysk”, czyli prowadząca działalność gospodarczą,
- 3) która „nie należy do podmiotów uprawnionych ani nie podlega ich kontroli bezpośrednio lub pośrednio, w całości lub części”;
- 4) jeśli jedynym lub głównym przedmiotem jej działalności jest „zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w imieniu więcej niż jednego podmiotu uprawnionego, dla zbiorowej korzyści tych podmiotów uprawnionych”,
- 5) do czego jest ona upoważniona „z mocy prawa lub w drodze powierzenia, licencji lub innego uzgodnienia umownego”, a więc w każdy sposób dopuszczalny w prawie krajowym.

Sposób sformułowania powyższych kryteriów – w pewnym sensie przez odwrócenie definicji „organizacji zbiorowego zarządzania” – w połączeniu z wymogami dotyczącymi zapewnienia zgodności działania niezależnych podmiotów zarządzających z przepisami wdrażającymi dyrektywę sprawia, że wierne odwzorowanie przepisów dyrektywy byłoby trudne do umiejscowienia w polskim systemie prawnym. Stosowany do tych podmiotów art. 36 dyrektywy wymaga bowiem, aby:

- właściwe organy wyznaczone do tego celu monitorowały przestrzeganie przez niezależne podmioty zarządzające mające siedzibę na ich terytorium przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z wymogami ustanowionymi w dyrektywie (art. 2 ust. 4 w zw. z art. 36 ust. 1 dyrektywy);
- istniały procedury umożliwiające uprawnionym, użytkownikom, organizacjom zbiorowego zarządzania oraz innym zainteresowanym stronom powiadamianie właściwych organów wyznaczonych do tego celu o naruszeniu ww. przepisów (art. 2 ust. 4 w zw. z art. 36 ust. 2 dyrektywy);
- właściwe organy były uprawnione do nakładania stosownych kar lub podejmowania stosownych środków w przypadku nieprzestrzegania ww. przepisów, a te kary i środki były skuteczne, proporcjonalne i odstraszające (art. 2 ust. 4 w zw. z art. 36 ust. 3 dyrektywy).

Biorąc pod uwagę, że mamy do czynienia z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, jedyną formułą nieograniczającą nadmiernie swobody jej prowadzenia, a równocześnie pozwalającą na spełnienie powyższych wymogów, wydaje się być poddanie niezależnych podmiotów zarządzających regułom dotyczącym wykonywania działalności regulowanej, o której mowa w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (dalej jako „usdg”), a więc najłagodniejszej z obowiązujących w Polsce form reglamentacji działalności gospodarczej. Prowadzona na jej podstawie rejestracja niezależnych podmiotów zarządzających zapewni implementację art. 36 ust. 1 dyrektywy CRM, zobowiązującego państwa członkowskie do monitorowania ich działalności pod kątem zgodności z przepisami.

Formuła ta wymaga jednak określenia zakresu przedmiotowego prowadzonej działalności w sposób zapewniający równe traktowanie wszystkich przedsiębiorców, którzy ją prowadzą.

Dlatego w art. 109 projektu przewidziano, iż działalność regulowaną będzie stanowiło każde świadczenie usług polegających na:

- zarządzaniu prawami na rzecz uprawnionych na podstawie udzielonego przez nich tytułu prawnego (np. pełnomocnictwa, umowy agencyjnej, licencji itp.; niezależnym podmiotom zarządzającym nie będzie przysługiwać żadne pozaumowne upoważnienie do zarządzania prawami),

- przez osobę prawną albo jednostkę organizacyjną posiadającą zdolność prawną, nie działającą w charakterze uprawnionego (a więc nie wykonującą własnych praw) oraz
- niebędącą organizacją zbiorowego zarządzania (przyjęcie w dyrektywie wykluczających się wzajemnie kryteriów uznania danego podmiotu za organizację zbiorowego zarządzania albo niezależny podmiot zarządzający oznacza, że organizacja zbiorowego zarządzania działająca poza zezwoleniem nie może być traktowana jako niezależny podmiot zarządzający; działanie organizacji poza zezwoleniem powinno być uznane za naruszenie przepisów przewidujących obowiązek posiadania zezwolenia na zbiorowe zarządzanie).

Mając na uwadze równe traktowanie przedsiębiorców, zrezygnowano natomiast z zawartych w dyrektywie kryteriów dotyczących:

- własności i kontroli przez uprawnionych, tak aby podmiot zarządzający nie był wyłączony spod regulacji tylko dlatego, że np. wspólnikowi albo akcjonariuszowi spółki przysługują jakiekolwiek prawa autorskie lub pokrewne, czyniące go „uprawnionym” w rozumieniu dyrektywy;
- jednego albo głównego przedmiotu działalności, tak aby o objęciu regulacją nie przesądzało to, czy dany podmiot wykonuje jakąkolwiek inną działalność gospodarczą.

W powyższym zakresie regulacja krajowa będzie więc wykraczać ponad minimum wynikające z dyrektywy. Takie rozwiązanie należy uznać za dopuszczalne.

Celem dyrektywy – zgodnie z jej art. 1 – było bowiem ustanowienie wymogów niezbędnych do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi przez organizacje zbiorowego zarządzania, jak również wymogów dotyczących udzielania przez te organizacje licencji wieloterytorialnych. W odniesieniu do tych organizacji Tytuł II dyrektywy stanowi minimalną harmonizację, zaś pozostałe przepisy – harmonizację pełną. Potwierdza to motyw 9 dyrektywy, który zakres harmonizacji określa wyłącznie w odniesieniu do organizacji zbiorowego zarządzania.

Takie ukształtowanie przedmiotu dyrektywy wynika z faktu, iż przedstawiony pierwotnie przez Komisję Europejską projekt nie zawierał przepisów dotyczących niezależnych

podmiotów zarządzających – zostały one wprowadzone dopiero w toku prac nad projektem w Radzie UE. Ich działalność została w dyrektywie uregulowana wyłącznie w zakresie, w jakim prowadzą taką samą działalność jak organizacje zbiorowego zarządzania (motyw 15), a więc jeśli zarządzanie prawami jest jej podstawowym celem. *A contrario* – nie można więc wysnuć wniosku, iż dyrektywa wyczerpująco reguluje wszelką działalność polegającą na zarządzaniu prawami osób trzecich. Podmioty, dla których jest to działalność uboczna, nie są w ogóle objęte dyrektywą, a tym samym ich uregulowanie pozostaje w sferze kompetencji państw członkowskich. W razie przyjęcia odmiennej interpretacji powstawałaby luka prawna, w której zarządzający prawami w ramach swojej działalności ubocznej nie musieliby spełniać żadnych standardów. Umożliwiłoby to prowadzenie działalności konkurencyjnej wobec organizacji zbiorowego zarządzania (a także niezależnych podmiotów zarządzających w rozumieniu dyrektywy), bez ponoszenia jakichkolwiek ciężarów związanych z tą działalnością oraz bez zapewnienia jakichkolwiek standardów jej prowadzenia dla użytkowników praw. Innym trudnym do zaakceptowania rozwiązaniem byłaby konieczność znacznego ograniczenia swobody działalności gospodarczej przez wprowadzenie zakazu zarządzania prawami osób trzecich przez inne podmioty niż objęte definicją z art. 3 lit. b dyrektywy.

Przedsiębiorca wykonujący działalność zdefiniowaną w opisany powyżej sposób, określany jako „niezależny podmiot zarządzający”, będzie zobowiązany do stosowania przepisów dotyczących działalności regulowanej zawartych w przepisach usdg – jako regulacji ogólnej – oraz przepisach projektowanej ustawy – jako regulacji szczegółowej.

Zgodnie z art. 64 usdg, warunkami wykonywania działalności regulowanej jest spełnienie przez przedsiębiorcę szczególnych warunków określonych w przepisach szczegółowych oraz uzyskanie wpisu w rejestrze działalności regulowanej.

art. 110

Projektowany art. 110 pkt 1 do powyższych warunków zalicza te z wymogów dyrektywy CRM, które zobowiązują do upublicznienia podstawowych informacji o prowadzonej działalności, takich jak statut (o ile jego posiadanie jest wymagane przepisami prawa, np. w przypadku spółki akcyjnej albo komandytowo-akcyjnej), zasady zawierania i wypowiedzania umów z uprawnionymi, wzory standardowych umów licencyjnych, standardowe stawki wynagrodzeń oraz zasady podziału przychodów z praw i

dokonywania od nich potrąceń, a więc obowiązki wynikające z art. 21 ust. 1 lit. a–c i e–g dyrektywy. Dodatkowo pkt 2 projektowanego przepisu potwierdzi omówioną wyżej zasadę, zgodnie z którą niezależny podmiot zarządzający może udzielać licencji lub dokonywać poboru wynagrodzenia wyłącznie w zakresie, w jakim posiada tytuł prawny do zarządzania prawami udzielony przez uprawnionego. Posiadanie takiego tytułu będzie stanowiło jeden z wymogów prowadzenia działalności regulowanej.

art. 111 i art. 113

Zgodnie z projektowanym art. 111 ust. 1 organem prowadzącym rejestr będzie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Ust. 2 tego artykułu określi informacje, które powinien zawierać wniosek o wpis do rejestru. Poza podstawowymi danymi na temat przedsiębiorcy we wniosku będzie należało wskazać – podobnie jak w przypadku udzielania zezwoleń organizacjom zbiorowego zarządzania – informacje na temat repertuaru, którym będzie zarządzać jako niezależny podmiot zarządzający, obejmującego: rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, pola eksploatacji oraz kategorie reprezentowanych uprawnionych, a dodatkowo – obszar, na którym będzie wykonywana działalność. Na podstawie ust. 5 informacje te będą zamieszczane w rejestrze.

Przepisy usdg określają procedurę wpisu do rejestru oraz ogólne zasady jego prowadzenia, pozostawiając pewne elementy do uregulowania w przepisach szczegółowych (por. m.in. art. 65 ust. 4 i art. 66 ust. 3 usdg). W przypadku działalności niezależnych podmiotów zarządzających regulacja szczegółowa obejmie:

- treść oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej, które – zgodnie z art. 65 ust. 1 usdg – przedsiębiorca jest zobowiązany złożyć wraz z wnioskiem o wpis do rejestru pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (art. 111 ust. 3 i 4 projektu);
- sposób prowadzenia rejestru; zostanie ono powierzone ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (art. 111 ust. 1 projektu); z art. 66 ust. 1 usdg wynika jawny charakter rejestru, natomiast projektowane przepisy dodatkowo potwierdzą możliwość jego prowadzenia w systemie teleinformatycznym (art. 111 ust. 6 projektu);
- przesłanki wykreślenia wpisu przedsiębiorcy z rejestru (art. 113 projektu).

art. 112 i art. 114

Projektowany art. 112 wskazuje pewne dodatkowe zasady prowadzenia działalności przez niezależne podmioty zarządzające, w znacznej części wynikające z dyrektywy CRM.

Ust. 1 tego artykułu odsyła do pozostałych, nieuwzględnionych powyżej przepisów implementujących dyrektywę, które zgodnie z jej art. 2 ust. 4 powinny znaleźć zastosowanie do niezależnych podmiotów zarządzających.

Stosowanie art. 16 ust. 1 dyrektywy, a więc obowiązek prowadzenia w dobrej wierze negocjacji w sprawie udzielenia licencji oraz wzajemnego przekazywania niezbędnych informacji, zostanie zapewniony przez odesłanie do art. 42 ust. 3, ust. 4 zdanie pierwsze i ust. 5 projektu, a ponadto do art. 48 ust. 1, który zobowiąże niezależne podmioty zarządzające do informowania użytkownika o wszystkich okolicznościach istotnych z punktu widzenia obowiązywania i wykonywania umowy. Dodatkowo, zgodnie z ust. 2, informacje te powinny obejmować w szczególności listę utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których ma dotyczyć licencja. Takie rozwiązanie pozwoli uniknąć sytuacji, w których niezależny podmiot zarządzający udziela licencji jedynie na ogólnie wskazany, np. rodzajowo, repertuar.

Z kolei obowiązki informacyjne określone w art. 18 i art. 20 dyrektywy będą nałożone na niezależne podmioty zarządzające przez odesłanie do odpowiadających im art. 84 i art. 86 projektu.

Implementacja art. 36 dyrektywy w stosunku do niezależnych podmiotów zarządzających – poza wspomnianym wyżej monitorowaniem – wymaga, aby istniała możliwość powiadamiania właściwych organów o przypadkach naruszenia przez nie przepisów oraz zastosowania odpowiednich sankcji. Brak jest jednak uzasadnienia dla wprowadzenia identycznego systemu nadzoru jak w przypadku organizacji zbiorowego zarządzania. Środki nadzoru powinny być bowiem proporcjonalne do zakresu, w jakim niezależne podmioty zarządzające są objęte przepisami dyrektywy, oraz do posiadanych przez nie uprawnień – dużo mniejszych niż w przypadku organizacji zbiorowego zarządzania, gdyż wywodzonych wyłącznie z umocowania uprawnionych.

Dlatego mechanizm zapewnienia zgodności działania niezależnych podmiotów zarządzających z przepisami prawa zostanie wprowadzony dwutorowo. Z jednej strony – podobnie jak w przypadku organizacji zbiorowego zarządzania – na podstawie art. 114

projektu każda zainteresowana osoba będzie mogła powiadomić ministra o działaniach lub okolicznościach uzasadniających podjęcie wobec niezależnego podmiotu zarządzającego czynności pozostających w kompetencji tego ministra jako organu prowadzącego rejestr, wynikających z art. 70 usdg. Zgodnie z tym przepisem spełnianie przez przedsiębiorcę warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej podlega kontroli, w szczególności przez organ prowadzący rejestr danej działalności, prowadzonej na podstawie art. 57 tej ustawy. Kontrola ta obejmuje wstęp na teren wykonywania działalności, możliwość żądania udzielenia wyjaśnień oraz udostępnienia dokumentów lub innych stosownych danych, jak również możliwość wezwania przedsiębiorcy do usunięcia stwierdzonych uchybień. W razie nieusunięcia tych uchybień, a także złożenia niezgodnego ze stanem faktycznym oświadczenia lub stwierdzenia rażącego naruszenia warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej, minister – działając na podstawie art. 71 usdg – wyda decyzję o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności objętej wpisem oraz wykreśli wpis w rejestrze.

Z drugiej strony uprawniony albo użytkownik powinni mieć możliwość samodzielnego dochodzenia wykonania ustawowych obowiązków przez niezależny podmiot zarządzający. Takie roszczenie będzie im przysługiwać na podstawie art. 112 ust. 3 projektowanej ustawy.

Warto także zaznaczyć, że wykonywanie działalności regulowanej bez wpisu do rejestru będzie stanowiło wykroczenie, o którym mowa w art. 60¹ § 1 Kodeksu wykroczeń.

Ostatnim z przepisów dyrektywy CRM, którego odpowiednie stosowanie do niezależnych podmiotów zarządzających nakazuje art. 2 ust. 4 tej dyrektywy CRM, jest art. 42 dotyczący ochrony danych osobowych. Przepis ten stwierdza, że przetwarzanie danych osobowych prowadzone w ramach dyrektywy podlega stosownym przepisom o ochronie danych osobowych, co – w braku przeciwnych postanowień – jest oczywiste i nie wymaga powtarzania na gruncie polskiego prawa. Należy w tym miejscu zauważyć, że skoro niezależne podmioty zarządzające mogą zarządzać prawami wyłącznie na podstawie upoważnienia udzielonego przez uprawnionego, przetwarzanie jego danych może – i powinno – w każdym przypadku odbywać się na podstawie udzielonej przez niego zgody. Nie jest więc w tym zakresie konieczna dodatkowa ustawowa podstawa do przetwarzania danych osobowych (w przeciwieństwie do organizacji zbiorowego

zarządzania, których działalność wymaga w niektórych przypadkach przetwarzania danych także bez zgody uprawnionych).

II. 13. Rozdział 13. Ochrona danych osobowych (art. 115 projektu)

art. 115

1. Wykonywanie czynności z zakresu zbiorowego zarządzania wymaga przetwarzania przez organizację zbiorowego zarządzania niezbędnych danych osobowych uprawnionych i użytkowników. Podobna sytuacja wielokrotnie zachodzi także w przypadku przetwarzania danych osobowych przez ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego w związku z realizacją przez niego zadań związanych z udzieleniem i cofaniem zezwoleń na zbiorowe zarządzanie, nadzorem nad działającymi organizacjami oraz relacjami ministra z niezależnymi podmiotami zarządzającymi. W przypadku organizacji zbiorowego zarządzania wielokrotnie będzie dochodzić do przetwarzania danych bez wyrażonej wprost zgody zainteresowanych osób – np. w przypadku pobrania środków na rzecz uprawnionego niereprezentowanego przez daną organizację czy uprawnionych niezidentyfikowanych w momencie ich reprezentowania przez organizację albo w przypadku czynności w zakresie monitorowania korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych przez użytkowników, którzy nie zawarli umowy licencyjnej z organizacją. Podobna sytuacja może również mieć miejsce w przypadku prowadzenia przez organizację działalności o charakterze socjalnym, kulturalnym lub edukacyjnym. Z kolei przetwarzanie danych osobowych we wszystkich sytuacjach, także gdy zainteresowani nie byli w stanie wyrazić wprost stosownej zgody, będzie niezbędne do prawidłowego wypełnienia obowiązków nałożonych na organizację przez projektowaną ustawę. Minister właściwy ds. kultury i dziedzictwa narodowego również będzie przetwarzał dane osobowe bez wyrażonej wprost zgody zainteresowanych osób np. w sytuacji, w której w celu dokonania oceny prawidłowości i skuteczności działania organizacji uzyskuje on informacje na temat uprawnionych, na rzecz których zostały podzielone lub wypłacone przychody z praw lub kiedy przedmiotem postępowania nadzorczego są nieprawidłowości w relacjach z konkretnymi użytkownikami. W obecnym stanie prawnym podstawę do takiego przetwarzania stanowi art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, wdrażającej dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania

danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych. Ustawa ta – jako akt prawny powszechnie obowiązujący – będzie stosowana także przy wykonywaniu postanowień projektowanej ustawy, zarówno przez organizacje zbiorowego zarządzania jak i organ nadzoru. W ten sposób zapewnione zostanie wdrożenie art. 42 dyrektywy, który wymaga, aby przetwarzanie danych osobowych odbywało się zgodnie z dyrektywą 95/46/WE.

Jednak od dnia 25 maja 2018 r. zastosowanie w tym zakresie znajdzie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Art. 6 ust. 3 w zw. z ust. 1 lit. c tego rozporządzenia wymaga, aby w przypadku, gdy przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, podstawa przetwarzania była określona w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego UE, któremu podlega administrator. W związku z powyższym, dla zapewnienia zgodności działania organu nadzoru z przepisami rozporządzenia o ochronie danych, art. 115 ust. 1 projektu wprowadza podstawę do przetwarzania danych osobowych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Art. 6 ust. 3 w zw. z ust. 1 pkt 5 rozporządzenia wymaga takiej podstawy w przypadku, gdy *„przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi”*. Z kolei w projektowanym ust. 2–4 zamieszczona zostanie podstawa prawna do przetwarzania danych osobowych uprawnionych i użytkowników przez organizacje zbiorowego zarządzania w zakresie, w jakim jest to niezbędne do wykonywania czynności zbiorowego zarządzania. Oczywiście w oparciu o zgodę zainteresowanej osoby (art. 6 ust. 1 lit. a rozporządzenia o ochronie danych) organizacje będą mogły przetwarzać dane osobowe w szerszym zakresie, np. na potrzeby stosunku członkostwa czy wykonywania określonych funkcji w organizacji.

2. Projektowane ust. 5–8 określają ograniczenia bądź wyłączenia stosowania przepisów rozporządzenia oraz instrumenty prawne służące zabezpieczeniu praw osób zainteresowanych w przypadku zastosowania takich ograniczeń bądź wyłączeń. Projektowana regulacja oparta jest w tym przypadku na treści art. 23 lit. g rozporządzenia, który pozwala na wprowadzenie wskazanych w nim wyłączeń i ograniczeń, m.in. jeżeli służy to – jak ma to miejsce w tym przypadku – wykonywaniu przez organ władzy publicznej funkcji kontrolnych lub regulacyjnych w celu realizacji ważnego interesu

gospodarczego państwa członkowskiego UE, którym jest prawidłowe funkcjonowanie systemu zbiorowego zarządzania i legalność oraz prawidłowość działania organizacji zbiorowego zarządzania i niezależnych podmiotów zarządzających. Na podstawie art. 23 rozporządzenia 2016/679 proponuje się ograniczenie praw podmiotu danych, o których mowa w art. 12 i 15 rozporządzenia 2016/679, w ten sposób, że korespondencja oraz dostęp do danych byłyby realizowane bezpłatnie raz na 6 miesięcy. Częstsza realizacja wiązałaby się z koniecznością wniesienia opłaty równej kosztom sporządzenia odpowiedzi lub kopii danych. Propozycja jest uzasadniona interesem finansowym państwa: minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego narażony byłby na poniesienie znacznych kosztów w przypadku realizacji praw przewidzianych w powyższych przepisach bez ograniczeń. Z tego samego powodu proponuje się ograniczenie obowiązku zawiadamiania podmiotu danych o naruszeniu ochrony, na podstawie art. 34 rozporządzenia 2016/679, z jednoczesnym zobowiązaniem do publicznego poinformowania na stronie podmiotowej ministra w Biuletynie Informacji Publicznej o naruszeniu ochrony w ciągu 72 godzin od jego stwierdzenia. Niepoinformowanie o takim zdarzeniu we wskazanym terminie skutkować więc będzie pełnym stosowaniem obowiązku określonego w art. 34 rozporządzenia 2016/679. Z kolei prawo określone w art. 14 rozporządzenia 2016/679 (prawo do informacji) również byłoby ograniczone w takim zakresie, w jakim jest niezbędne do realizacji zadań ustawowych administratora danych osobowych. Należy jednak podkreślić, że administrator byłby zobowiązany do publicznego poinformowania o wprowadzonych ww. ograniczeniach przez umieszczenie stosownej informacji na stronie podmiotowej ministra w Biuletynie Informacji Publicznej.

3. Dodatkowym zabezpieczeniem praw osób zainteresowanych jest ust. 9, który nakazuje dane osobowe ich dotyczące poddać zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu i przechowywaniu wyłącznie przez okres niezbędny do realizacji zadań realizowanych przez ministra jako organu nadzoru oraz czynności zbiorowego zarządzania wykonywanych przez organizacje.

II. 14. Rozdział 14. Przepis karny (art. 116 projektu)

art. 116

Projektowany przepis wprowadza sankcję karną za brak dopełnienia obowiązku aktualizacji informacji o konflikcie interesów przez arbitra Komisji Prawa Autorskiego

zgodnie z art. 63 ust. 7 projektu. Odpowiada ona sankcji za składanie fałszywych oświadczeń określonej w art. 233 § 6 Kodeksu karnego.

II. 15. Rozdział 15. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe (art. 117–133 projektu)

art. 117

1) art. 6 pkt 14–17 pr. aut.

1. Aktualnie definicja organizacji zbiorowego zarządzania nie jest zawarta w ustawowym słowniczku (art. 6 pr. aut.), lecz w art. 104 ust. 1 pr. aut. Pomimo, że projektowana ustawa zastąpi rozdział 12 pr. aut., termin „*organizacja zbiorowego zarządzania*” pojawia się w szeregu innych przepisów pr. aut. Dlatego konieczne jest zamieszczenie definicji organizacji w art. 6 pr. aut., przy czym definicja ta sprowadzać się będzie do odesłania do projektowanej ustawy.

2. Dodatkowo w związku z uchyceniem rozdziału 12 pr. aut., konieczne jest zdefiniowanie, która organizacja będzie organizacją właściwą w rozumieniu przepisów pr. aut., nakazujących zawarcie umowy lub zapłatę wynagrodzenia za pośrednictwem takiej organizacji. Dotychczas zasady w tym zakresie określał art. 107 pr. aut. Po wprowadzeniu nowych przepisów do określania organizacji właściwej zostanie wykorzystana instytucja organizacji reprezentatywnej, o której mowa w art. 10 projektowanej ustawy.

Organizacją właściwą będzie organizacja, która zarządza określonymi prawami na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie albo umowy o reprezentacji, a gdy uprawniony nie zawarł umowy z żadną organizacją – organizacja reprezentatywna dla danej kategorii praw i uprawnionych na danym polu eksploatacji. O ile więc cel projektowanego przepisu jest podobny jak w przypadku dotychczasowego art. 107 pr. aut., to wprowadzana w nim zasada obejmie zarówno sytuację istnienia jednej organizacji na danym polu, jak i wielość organizacji. W inny sposób będzie też ustalana właściwość organizacji w stosunku do uprawnionego, który nie zawarł umowy z żadną organizacją. Będzie ona wynikała z reprezentatywności organizacji w odniesieniu do określonej kategorii uprawnionych na danym polu eksploatacji, a nie z wydawanego na wniosek orzeczenia Komisji Prawa Autorskiego rozstrzygającego indywidualnie kwestię wspomnianej właściwości. Rozwiązanie to jest spójne z proponowanymi w projekcie zmianami w art. 5 ust. 2–4 i art. 10.

3. Na potrzeby wyżej wymienionej definicji dodane zostaną ponadto definicje „umowy o zbiorowe zarządzanie” oraz „umowy o reprezentacji”, odsyłające do odpowiednich definicji zawartych w ustawie o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

2) art. 21–21³ pr. aut.

1. Projektowane zmiany zakładają uporządkowanie i poszerzenie regulacji dotyczącej obowiązkowego pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania przy zawieraniu umów licencyjnych, a więc przypadków, w których możliwość uzyskania zgody na korzystanie z utworu bezpośrednio od uprawnionego (i odwrotnie – możliwość indywidualnego licencjonowania swojej twórczości przez uprawnionych) jest całkowicie albo częściowo wyłączona.

Celem wprowadzenia tego rodzaju obowiązku jest ułatwienie masowego korzystania z utworów, jeśli indywidualne ich licencjonowanie byłoby nieefektywne albo wręcz niemożliwe, co pozwala na lepsze zabezpieczenie interesów użytkownika i uprawnionego. Przyjmuje się, że na gruncie prawa międzynarodowego tego rodzaju mechanizmy są dopuszczalne w przypadkach, w których Konwencja berneńska zezwala na ustanowienie w prawie krajowym warunków wykonywania określonych praw (tj. autorskich praw majątkowych na określonych polach eksploatacji). Zgodnie z art. 11bis ust. 1 i 2 tej konwencji dotyczy to:

- nadawania utworów drogą radiowo-telewizyjną;
- publicznego rozpowszechniania utworów wszelkimi środkami przekazu bezprzewodowego, służącymi do rozpowszechniania znaków, dźwięków lub obrazów;
- wszelkiego publicznego rozpowszechniania za pomocą środków przekazu przewodowego lub bezprzewodowego dzieł nadawanych drogą radiowo-telewizyjną, jeśli to rozpowszechnianie jest dokonywane przez inną organizację niż ta, która je nadała pierwotnie;
- publicznego rozpowszechniania przez głośniki lub inne analogiczne aparaty do przenoszenia znaków, dźwięków lub obrazów dzieł nadawanych drogą radiowo-telewizyjną.

Mieszcząc się w powyższych ramach i realizując cel, jakim jest ułatwienie legalnego dostępu do dóbr kultury przy wykorzystaniu mechanizmów zbiorowego zarządu, po

wprowadzeniu proponowanych zmian w pr. aut. obowiązkowe pośrednictwo organizacji będzie obejmować:

- nadawanie rozpowszechnionych drobnych utworów muzycznych, słowno-muzycznych i słownych (tzw. „małe prawa”), chyba że prawo do nadawania utworów zamówionych przez nadawcę przysługuje mu na podstawie odrębnej umowy; twórca będzie mógł w umowie z nadawcą zrzec się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania (regulacja ta jest zbieżna z dotychczasową, a proponowana zmiana art. 21 ust. 1 pr. aut. ma charakter terminologiczny; precyzuje ponadto, że umowa powinna być zawarta z organizacją „właściwą”);
- publiczne udostępnianie ww. rodzajów utworów przez nadawcę „na żądanie”, tj. w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym (dotychczasowy art. 21 ust. 2 pr. aut. nie ulegnie zmianie);
- reemisję utworów w sieciach kablowych, z wyjątkiem praw, z których nadawca korzysta w odniesieniu do swoich własnych transmisji (dotychczasowa regulacja art. 21¹ ust. 1 i 1¹ pr. aut. nie ulegnie zmianie, natomiast proponowana modyfikacja ust. 2 tego artykułu dotyczy wyłącznie dostosowania zawartego w nim odesłania do nowych przepisów o rozstrzyganiu sporów przez Komisję);
- nadawanie, publiczne udostępnianie „na żądanie” i zwielokrotnianie przez nadawcę utworów (wszelkich, nie tylko tzw. „małych praw”) zawartych w jego własnych audycjach archiwalnych, czyli audycjach wyprodukowanych przed 1 stycznia 2003 r.; proponowany art. 21² pr. aut. to całkiem nowe rozwiązanie, mające na celu ułatwienie nabywania licencji na korzystanie z utworów wyprodukowanych przez lub na zlecenie nadawców przed wejściem w życie pr. aut., umożliwiając nadawcom legalną eksploatację ich zasobów archiwalnych. Ustawa ta, dokonując retroaktywnego rozszerzenia ochrony utworów i przedmiotów praw pokrewnych, znacząco utrudniła korzystanie przez nadawców z ich własnych produkcji; podobnie jak w przypadku art. 21 pr. aut. obowiązek pośrednictwa nie znajdzie zastosowania w przypadkach, gdy nadawca zawarł umowę bezpośrednio z uprawnionym lub gdy uprawniony zrzekł się pośrednictwa organizacji (projektowany art. 21² pr. aut.);
- publiczne odtwarzanie utworów nadawanych w programach radiowych i telewizyjnych, chyba że ich odtwarzanie następuje na podstawie umowy z uprawnionym albo na podstawie przepisów o dozwolonym użytku (np. art. 24 ust. 2 pr. aut.). Co prawda proponowany przepis art. 21³ będzie nowością w pr. aut., to

jednak przewidziane w nim rozwiązanie odpowiada dotychczasowej praktyce, zgodnie z którą użytkownik – nie mając kontroli nad repertuarem nadawanym w radiu lub telewizji – nabywa od organizacji „blankietową” (pełną) licencję na odtwarzanie wszystkich utworów; wprowadzenie obowiązkowego zbiorowego zarządu w tym zakresie zwiększy pewność prawną po stronie użytkowników.

2. Zgodnie z powyższymi przepisami umowa licencyjna będzie zawierana z organizacją właściwą w rozumieniu art. 6 pkt 15 pr. aut., a więc organizacją reprezentującą określonych uprawnionych na podstawie umów o zbiorowe zarządzanie lub umów o reprezentacji, zaś w odniesieniu do pozostałych uprawnionych – z organizacją mającą status reprezentatywnej. W przypadku konieczności nabycia licencji na repertuar „globalny”, zawarcie umowy ze wszystkimi organizacjami właściwymi w odniesieniu do danego rodzaju utworów na danym polu eksploatacji zapewni użytkownikowi całkowitą pewność co do legalności ich wykorzystywania i wyeliminuje groźbę roszczeń ze strony uprawnionych niereprezentowanych przez organizacje zbiorowego zarządzania.

3. Zmian nie wymagają natomiast przepisy pr. aut. przewidujące obowiązkowe pośrednictwo właściwej organizacji przy wypłacie niektórych rodzajów wynagrodzeń, czyli art. 25 ust. 4 i art. 70 ust. 3 pr. aut.

3) uchylenie rozdziałów 12 i 12¹ pr. aut.

Ustawa o zbiorowym zarządzaniu zastąpi dotychczasowe przepisy pr. aut. dotyczące organizacji zbiorowego zarządzania i Komisji. Dlatego konieczne jest ich uchylenie.

art. 118

Obecnie obowiązujący art. 67a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych określa wysokość opłaty stałej w kwocie 1000 zł od wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych (ust. 1) oraz opłaty stałej w kwocie 100 zł pobieranej od odwołania od orzeczenia zespołu orzekającego Komisji w sprawie o wskazanie organizacji właściwej w rozumieniu art. 107 pr. aut.

Z uwagi na projektowaną zmianę przepisów postępowania przed Komisją w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń i uregulowanie jej w oparciu o zasady procedury administracyjnej (a więc bez możliwości składania wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń do sądu cywilnego), a także uchylenie art. 107 pr. aut, a tym samym

zlikwidowanie postępowania o wskazanie organizacji właściwej, konieczne jest uchylenie w całości art. 67a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

art. 119

W art. 119 projektowanej ustawy przewiduje się zmianę ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej przez określenie nowej wysokości opłaty od decyzji o udzieleniu zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W obowiązującym stanie prawnym opłata wynosi 82 zł jak dla wszystkich „pozostałych” zezwoleń, tj. dla których ustawa nie określiła innej wysokości opłaty (załącznik do ww. ustawy cz. III ust. 44 pkt 2). W załączniku do ww. ustawy w cz. III wprowadza się zatem nowy ust. 30a, zgodnie z którym opłata będzie wynosić 10 tys. zł. Tak znaczny wzrost opłaty jest zasadny, gdyż udzielenie zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi stanowi w obrocie cywilnoprawnym ogromne wzmocnienie pozycji prawnej podmiotu, który takie zezwolenie uzyskuje. W toku postępowania o udzielenie zezwolenia konieczne jest zatem wszechstronne zbadanie kondycji finansowej stowarzyszenia wnioskującego o zezwolenie, jego struktury administracyjnej oraz aktów prawa wewnętrznego odnoszących się do zbiorowego zarządzania, a także zamierzonego zakresu i sposobu wykonywania zbiorowego zarządzania. Zakres czynności dokonywanych w takim postępowaniu administracyjnym uzasadnia zwiększenie opłaty skarbowej. Nowa stawka jest zbliżona do wysokości opłat za udzielanie zezwoleń dla podmiotów sektora finansowego (banki, firmy ubezpieczeniowe). Stosownie do zasady określonej w cz. III ust. 46 pkt 1 załącznika do ustawy zmiana zezwolenia polegająca na jego rozszerzeniu będzie podlegać opłacie w wysokości 50% stawki określonej od zezwolenia. Ograniczenie zakresu zezwolenia, podobnie jak w obowiązującym stanie prawnym, nie będzie podlegać opłacie.

art. 120

Zgodnie z projektowanym art. 120 postępowania administracyjne o udzielenie, zmianę lub cofnięcie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy winny zostać umorzone z mocy prawa. Takie rozwiązanie jest niezbędne, z uwagi na zmianę systemu wydawania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi oraz pokrewnymi przewidzianą w projekcie ustawy, która wiąże się m.in. z doprecyzowaniem kryteriów ich udzielania oraz zmiany (art. 7 ust. 1 projektu), obowiązków wnioskodawców, którzy występują w postępowaniach o

udzielenie lub zmianę zezwolenia (art. 6 ust. 2 i 3 projektu) czy też dookreśleniem okoliczności umożliwiających cofnięcie zezwolenia (art. 99 ust. 1 projektu). Niektóre ze wspomnianych obowiązków wiążą się bezpośrednio z koniecznością dostosowania wewnętrznych zasad działania wnioskodawcy do nowych regulacji wynikających z projektu. Umorzenie postępowań dotyczących zezwoleń jest również związane z koniecznością dostosowania dotychczasowych zezwoleń na zbiorowe zarządzanie do działalności faktycznie wykonywanej przez organizacje zbiorowego zarządzania, którą przewiduje art. 122 ust. 1 projektu. Procedurze tej powinny podlegać organizacje działające na podstawie dotychczasowych przepisów przez okres, który pozwala na ocenę ich działalności, a sama procedura powinna być przeprowadzona w jednolity sposób i równolegle wobec wszystkich organizacji, służąc zapewnieniu sprawnego funkcjonowania systemu zbiorowego zarządzania w przejściowym wdrażaniu nowych przepisów.

art. 121

W związku z przewidzianą w projekcie nową procedurą udzielania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz nowym reżimem prawnym ich funkcjonowania przesądza się *expressis verbis*, że zezwolenia dotychczas udzielone organizacjom zbiorowego zarządzania zachowują ważność, a tym samym organizacje te stają się organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w rozumieniu projektowanej ustawy.

art. 122

1. Art. 122 projektu reguluje kwestię procedury przeglądowej dotychczas istniejących zezwoleń na wykonywanie zbiorowego zarządzania wydanych przez ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego w przeważającej części w połowie lat 90. XX wieku. Kształt obecnie funkcjonujących w obiegu prawnym zezwoleń spotyka się od dawna z uzasadnioną krytyką przedstawicieli doktryny prawa autorskiego. Krytyka ta wskazuje na niedostosowanie niektórych zezwoleń do zakresu działalności od wielu lat faktycznie wykonywanej przez część organizacji, ukształtowanie części z zawartych w zezwoleniach uprawnień w oderwaniu od realnych możliwości zbiorowego zarządzania określonymi typami utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz brak spójności terminologicznej między modyfikowanymi w różnym czasie zezwoleniami różnych organizacji zbiorowego zarządzania, co powoduje liczne problemy interpretacyjne. Powyższy problem prowadzi w praktyce m.in. do składania przez

organizacji zbiorowego zarządzania, w trybie art. 113 ust. 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, wniosków o wyjaśnienie wątpliwości co do treści ich zezwoleń. Taki stan rzeczy jest trudny do zaakceptowania ze względu na to, że zezwolenie określa zakres dozwolonej aktywności organizacji i przesądza – w myśl art. 15 ust. 3 projektu – o kręgu uprawnionych do decydowania o zasadniczych kwestiach dotyczących zbiorowego zarządzania (regulamin repartycji, regulamin inwestycyjny, zasady dokonywania potrąceń na działalność o charakterze socjalnym, kulturalnym i edukacyjnym oraz zasady prowadzenia tej działalności). Dodatkowo zezwolenie ma charakter informacyjny dla uprawnionych i użytkowników, określając czy dane prawa mogą być przedmiotem umowy o zbiorowe zarządzanie z konkretną organizacją, a także czy i w jakim zakresie jest ona uprawniona do udzielania licencji na konkretne typy utworów lub przedmiotów praw pokrewnych. Konieczność zapewnienia pewności prawnej, prawidłowego funkcjonowania polskiego systemu zbiorowego zarządzania oraz skutecznego wdrożenia dyrektywy CRM w praktyce wymaga więc uporządkowania kwestii zezwoleń na zbiorowe zarządzanie posiadanych przez organizacje.

2. Art. 122 ust. 1 projektu stwarza podstawę prawną dla ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego do dokonania przeglądu i wszczęcia z urzędu w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy postępowania w przedmiocie cofnięcia lub zmiany dotychczasowego zezwolenia organizacji. Przepis w sposób jednoznaczny przesądza, jaki będzie możliwy zakres cofnięcia lub zmiany dotychczas udzielonych zezwoleń. Postępowanie prowadzone na podstawie ust. 1 może skutkować wyłącznie:

- cofnięciem dotychczasowego zezwolenia organizacji w zakresie, w jakim organizacja w toku dotychczasowej działalności na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania lub wykonywała je w niewielkiej skali (ust. 1 pkt 1 lit. a);
- cofnięciem dotychczasowego zezwolenia w zakresie, w jakim w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami na danym polu eksploatacji (ust. 1 pkt 1 lit. b);
- zmianą dotychczas udzielonego zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, biorąc pod uwagę art. 50 ustawy o pr. aut. (ust. 1 pkt 2).

Przepis ten opiera się na kryteriach, które są możliwe do zweryfikowania w drodze postępowania dowodowego w toku procedury przeglądowej. Pierwsze z nich odwołuje się do sytuacji, w której organizacja w ogóle nie podjęła zbiorowego zarządzania daną kategorią dóbr lub na danym polu eksploatacji w toku dotychczasowej działalności (trwającej przynajmniej kilka, a najczęściej ponad 20 lat) lub działalność taka była prowadzona w tym czasie na niewielką skalę. Ta ostatnia okoliczność będzie musiała być zweryfikowana przez organ nadzoru w toku postępowania administracyjnego w zestawieniu ze skalą korzystania z danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji przez użytkowników działających na polskim rynku oraz skalą licencjonowania i ochrony praw do dóbr tego samego rodzaju wykonywaną przez inne organizacje, efektywniej w toku swojej działalności wykonujące zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji.

Przepis zmierza do wyeliminowania przypadków, w których dana organizacja nieefektywnie wykonuje zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji, nie dysponuje stosownym repertuarem lub nie istnieje rynkowa potrzeba zbiorowego zarządzania określonymi prawami na danym polu eksploatacji. Drugie z kryteriów służy z kolei wyeliminowaniu z treści zezwoleń przypadków, w których nie jest faktycznie możliwe zbiorowe zarządzanie danym typem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji, np. utworem plastycznym na polu eksploatacji reemisja. Trzecie z kryteriów zmierza do ujednolicenia terminologii stosowanej w zezwoleniach i jej dostosowania do normatywnie określonych nazw pól eksploatacji. Jest to istotne ze względu na dynamiczne zmiany, jakie miały miejsce w tym względzie w ciągu kilkunastu lat od udzielania większości istniejących zezwoleń na zbiorowe zarządzanie.

3. Art. 122 ust. 2 projektu stanowi podstawę prawną dla ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego do wszczęcia z urzędu w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy postępowania w przedmiocie stwierdzenia reprezentatywności organizacji w przypadkach, o których mowa w art. 10 ust. 2 projektu, tzn. gdy zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami danej kategorii uprawnionych do danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na danym polu eksploatacji posiada więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Tego rodzaju rozwiązanie pozwoli na płynne przejście polskiego systemu zbiorowego zarządzania przez konieczny okres przejściowy związany z implementacją dyrektywy CRM i będzie służyć uporządkowaniu

systemu zbiorowego zarządzania w najbardziej konfliktogennym obszarze – sferze działalności kilku organizacji o krzyżujących się zezwoleniach.

art. 123

1. Zgodnie z art. 123 ust. 1 projektu organizacji zbiorowego zarządzania działające na podstawie przepisów dotychczasowych zostaną zobowiązane do zawiadomienia sądu rejestrowego o zmianie swoich statutów dostosowujących je do wymagań projektowanej ustawy, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Termin, o którym mowa powyżej, wydaje się racjonalny i konieczny, biorąc pod uwagę fundamentalny charakter zmian, które projektowana ustawa wprowadza w obszarze działania organizacji.

2. Z kolei art. 123 ust. 2 projektu nakłada na organizacje zbiorowego zarządzania obowiązek zwołania walnego zebrania członków (lub zebrania delegatów) w terminie 6 miesięcy od wydania prawomocnego postanowienia o wpisie zmiany statutu. Celem takiego zebrania, które winno być wybrane i obradować według zasad zgodnych z projektowaną ustawą i przyjętym przez organizację nowym statutem, jest powołanie członków zarządu i komisji rewizyjnej oraz przyjęcie dokumentów, o których mowa w art. 17 pkt 4–8 projektu. Dodatkową szczegółową normę w tym względzie formułuje zdanie 2 przywołanego ustępu, które stanowi, że jeżeli w organizacji zbiorowego zarządzania zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem zostanie powierzone komisji rewizyjnej, winna ona przyjąć taki dokument w terminie 3 miesięcy od powołania jej członków.

3 Art. 123 ust. 2 zd. 3 natomiast określa, że do czasu przyjęcia powyższych dokumentów, do spraw w nich regulowanych organizacja stosuje swoje dotychczasowe akty wewnętrzne w zakresie, w jakim nie są one sprzeczne z przepisami ustawy, umożliwiając zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu zbiorowego zarządzania w przejściowym okresie wdrażania nowych przepisów. W przypadku gdyby zaistniała sprzeczność regulacji wewnętrznych organizacji z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, konieczne jest bądź dostosowanie takich dokumentów do przepisów ustawy, które winno być dokonane na podstawie i zasadach wynikających ze statutu organizacji obowiązującego w dacie wejścia ustawy w życie lub bezpośrednie stosowanie ustawy w koniecznym zakresie z pominięciem regulacji wewnętrznych, które są z nią sprzeczne. Celem tego rozwiązania jest zapewnienie zgodności praktyki organizacji z regułami wynikającymi z dyrektywy CRM w najważniejszym jej obszarze

– zarządzaniu i wypłacie przychodów z praw na rzecz uprawnionych, które – w interesie samych uprawnionych – winno być osiągnięte, zanim zakończy się procedura rejestracji nowych statutów organizacji i przyjmowania nowych dokumentów wewnętrznych na zasadach określonych w tych statutach.

art. 124

Celem projektowanego art. 124 jest określenie sposobu wykonania przez organizację zbiorowego zarządzania obowiązków dotyczących zwyczajnego walnego zebrania członków związanych z podsumowaniem jej działalności w poprzednim roku obrotowym (art. 18), mając na uwadze, że najprawdopodobniej ustawa wejdzie w życie w połowie roku obrotowego. Zgodnie z tym przepisem pierwsze walne zebranie członków na nowych zasadach powinno zostać zwołane w pierwszym pełnym roku obrotowym następującym po roku wejścia w życie ustawy. Przedmiotem tego pierwszego zebrania powinno być więc dokonanie wszystkich czynności określonych w art. 18 ust. 2 w odniesieniu do poprzedniego roku obrotowego, czyli roku, w którym weszły w życie projektowane przepisy.

art. 125

1. Projektowany art. 125 ust. 1 zawiera przejściowy termin na dostosowanie przez organizację stosowanych przez siebie warunków zawierania i wypowiedzania umów o zbiorowe zarządzanie do nowej regulacji. Przepis ten nakłada także na organizację obowiązek niezwłocznego poinformowania uprawnionych o zmienionych warunkach w tym względzie. Służy w ten sposób zapewnieniu w praktyce realizacji uprawnień określonych w art. 5 dyrektywy CRM.

2. Z kolei ust. 2 nakłada na organizację zbiorowego zarządzania obowiązek poinformowania o zasadach dokonywania potrąceń z przychodów praw niezwłocznie po przyjęciu regulaminu repartycji, umożliwiając uprawnionym zapoznanie się z zasadami przyjętymi w tym względzie w organizacji, z którą zawarli umowę na zbiorowe zarządzanie.

art. 126

Art. 126 ust. 1 zawiera przepis przejściowy, zgodnie z którym postępowanie administracyjne, o którym mowa w art. 107¹ ust. 3 pr. aut., niezakończone do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, będzie toczyło się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis przejściowy jest w chwili obecnej niezbędny, ponieważ

wspomniane postępowanie, którego celem jest wyznaczenie jednej organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do poboru wynagrodzeń za eksploatację przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzanie, nie jest jeszcze zakończone, a art. 107¹ ust. 3 pr. aut. będący podstawą do jego prowadzenia podlega uchyleniu jako część rozdziału 12 pr. aut. Postępowanie, które obecnie jest na etapie rozpoznania wniosków, o ponowne rozpoznanie sprawy winno być więc zakończone na dotychczasowych zasadach. Jest to tym bardziej uzasadnione, że postępowanie to ma istotne znaczenie dla uproszczenia funkcjonowania kilkudziesięciu tysięcy polskich przedsiębiorców, którzy korzystają z odtwarzania muzyki w toku swojej działalności gospodarczej. Z kolei ust. 2 przesądza, że organizację wyznaczoną na podstawie w art. 107¹ ust. 3 pr. aut. uważa się za organizację, o której mowa w art. 44 ust. 3 projektowanej ustawy. Przepis ten przesądza, że rozstrzygnięcie podjęte w wyniku postępowania o wyznaczenie organizacji uprawnionej do poboru wynagrodzeń na polu eksploatacji odtwarzanie wkomponuje się harmonijnie w regulacje prawne wynikające z projektu.

art. 127

Przepis ten przesądza, że wprowadzenie tzw. „wspólnego kontraktowania” w zakresie wskazanym w art. 44 ust. 2 i 4 projektu nie stanowi podstawy do wypowiedzenia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie zawartej przed dniem wejścia w życie tego przepisu. Rozwiązanie to służy uniknięciu sytuacji, w której wprowadzenie rozwiązań służących bardziej efektywnemu działaniu systemu zbiorowego zarządzania mogłoby być nadużywane przez niektórych użytkowników do wypowiedzania wiążących ich z organizacjami umów licencyjnych lub związanych z poborem wynagrodzeń.

art. 128

1. Projektowany art. 128 reguluje kwestię wygaśnięcia kadencji Komisji (ust. 1), rozpoczęcia procedury powoływania arbitrów Komisji na zasadach określonych w projektowanej ustawie (ust. 2) oraz umorzenia z mocy prawa postępowań toczących się przed Komisją oraz niektórych postępowań w przedmiocie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń toczących się przed sądem, które nie zostały zakończone do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy (ust. 3). Jego celem jest więc jednoznaczne określenie sytuacji prawnej w tym zakresie i umożliwienie funkcjonowania Komisji we wszystkich koniecznych aspektach w oparciu o nową regulację.

2. Ust. 1–2 umożliwią ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozpoczęcie procedury powoływania arbitrów Komisji na zasadach określonych w projektowanej ustawie (art. 63–64 projektu).

3. Projektowana zmiana przepisów dotyczących postępowań toczących się przed Komisją oraz kontroli sądowej jej decyzji, która jest związana z poddaniem jej regułom postępowania administracyjnego, oraz wnioski płynące z obserwacji dotychczasowego przebiegu i efektu postępowań prowadzonych od 2010 r. prowadzą do wniosku, że umorzenie niezakończonych postępowań dotyczących tabel wynagrodzeń z mocy prawa jest jedynym racjonalnym rozwiązaniem. Równocześnie jednak zasadne jest dokończenie toczących się przed sądem postępowań w sprawie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń na tych polach eksploatacji, w odniesieniu do których projektowane przepisy dotyczą pól eksploatacji, na których istnienie tabel wynagrodzeń ma istotne znaczenie praktyczne, zapewniające bezpieczeństwo prawne użytkownikom i ułatwiające udzielanie licencji. Projektowany ust. 3 dotyczy spraw będących na etapie sądowym, a więc w których zakończono postępowanie przed Komisją Prawa Autorskiego. Taki stopień zaawansowania sprawy uzasadnia dokończenie postępowań w przypadkach, w których istnienie zatwierdzonych tabel wynagrodzeń wynika z pilnej potrzeby uporządkowania rynku. Postępowania te powinny się toczyć na podstawie przepisów dotychczasowych.

4. Ust. 4 wprowadza termin na wykonanie obowiązku złożenia przez organizację wspólnego wniosku o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń na pobór wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Termin ten określony został na 3 miesiące i liczony jest od dnia powołania arbitrów Komisji na podstawie ust. 2.

art. 129

Zgodnie z projektowanym art. 129 tabele wynagrodzeń prawomocnie zatwierdzone na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 sierpnia 2006 r. tracą moc. Uzasadniając powyższy przepis, należy wyjaśnić, że tabele wynagrodzeń, których on dotyczy, były zatwierdzane na podstawie art. 108 ust. 3 pr. aut. w wersji zakwestionowanej przez TK w wyroku z dnia 26 stycznia 2006 r. (sygn. akt SK 40/04). W celu wykonania tego wyroku doszło do uchwalenia ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Ustawa ta zawierała przepis przejściowy (art. 3 ust. 6

zd. 2), zgodnie z którym – pod pewnymi warunkami – prawomocnie zatwierdzone tabele wynagrodzeń w stanie prawnym obowiązującym przed 31 sierpnia 2006 r. zachowywały moc do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie zatwierdzenia nowych tabel wynagrodzeń w trybie określonym przez wzmiankowaną ustawę z 2010 r. W konsekwencji – ze względu na różnorodne rozstrzygnięcia wydawane w obowiązującym stanie prawnym przez Komisję oraz sądy powszechne – część tabel wynagrodzeń zatwierdzonych na podstawie przepisów uznanych przez TK za niezgodne z Konstytucją jest nadal stosowana. Przepis przejściowy zmierza do ostatecznego uregulowania tej kwestii i jednoznacznego określenia sytuacji prawnej w tym zakresie.

art. 130

1. Zgodnie z art. 130 ust. 1 projektu tabele wynagrodzeń prawomocnie zatwierdzone na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życia niniejszej ustawy zachowują moc. Powyższy projekt przepisu dotyczy tabel wynagrodzeń prawomocnie zatwierdzonych na podstawie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 8 lipca 2010 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Celem powyższego przepisu jest zachowanie dorobku Komisji, czyli przede wszystkim „Tabeli stawek wynagrodzeń za odtwarzanie utworów i przedmiotów praw pokrewnych” zatwierdzonej orzeczeniem Komisji z dnia 10 lipca 2013 r. (sygn. akt sprawy DWIM.PZ-006/1-5/12), które ma istotne znaczenie porządkujące dla podmiotów działających na tym rynku.

2. Z kolei zgodnie z projektowanym ust. 2 na przewodniczącego Komisji zostanie nałożony obowiązek wszczęcia z urzędu postępowania w przedmiocie podziału stawki wynagrodzeń pomiędzy poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania w odniesieniu do wspólnych tabel wynagrodzeń, które nie spełniają warunku określonego w art. 74 ust. 1 pkt 4 projektu (tzn. nie określają podziału stawek wynagrodzenia przysługującego poszczególnym kategoriom uprawnionych na poszczególne organizacje). Powyższy obowiązek przewodniczący Komisji będzie musiał spełnić w terminie miesiąca od dnia powołania Komisji na zasadach określonych w projekcie. Wskazany problem dotyczy w szczególności podziału stawek wynagrodzeń określonych we wspomnianej „Tabeli stawek wynagrodzeń za odtwarzanie utworów i przedmiotów praw pokrewnych”. W tym orzeczeniu Komisja zatwierdziła stawki wynagrodzeń nie dla poszczególnych organizacji zbiorowego zarządzania, lecz wyłącznie dla poszczególnych kategorii uprawnionych, tj. twórców, artystów wykonawców oraz producentów. W

konsekwencji z powyższego orzeczenia nie wynika, jaka część zatwierdzonej stawki wynagrodzeń dla danej kategorii uprawnionych należna jest poszczególnym organizacjom zbiorowego zarządzania, których repertuar składał się na daną stawkę. W praktyce podział ten został dokonany na podstawie porozumień zawartych pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania m.in. przy mediacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Rozwiązanie takie nie jest jednak pożądane w dłuższej perspektywie czasu, gdyż opiera się na porozumieniu organizacji (które – jak każda umowa – może być wypowiedziane), a także nie było dokonane po przeprowadzeniu postępowania przez niezależny organ orzekający. Wszczęcie postępowania z urzędu w tym zakresie będzie także służyło dostosowaniu treści istniejących tabel wynagrodzeń w koniecznym zakresie do wymogów, jakie – zgodnie z art. 74 ust. 1 projektu – powinny spełniać tabele zatwierdzone zgodnie z projektowaną regulacją.

3. Konsekwencją przewidzianego w projektowanym art. 128 ust. 3 dokończenia toczących się przed sądem postępowań w przedmiocie zatwierdzenia tabel wynagrodzeń jest konieczność określenia statusu tak zatwierdzonych tabel na gruncie nowych przepisów. Zgodnie z projektowanym ust. 3 do takich tabel oraz określonych w nich stawek stosować się będzie przepisy projektowanej ustawy. Zostaną one zatem zrównane z tabelami zatwierdzonymi na podstawie nowych przepisów.

art. 131

Zgodnie z projektowanym art. 131 przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 104 ust. 3⁵ pr. aut. stosuje się do wykonania obowiązku sprawozdawczego za rok obrotowy poprzedzający rok, w którym weszły w życie przepisy niniejszej ustawy. Celem powyższego przepisu jest umożliwienie organizacjom sprawnego wykonania obowiązku sprawozdawczego w przejściowym okresie dostosowawczym do przepisów nowej regulacji.

art. 132

Ustanowienie nowej kategorii działalności regulowanej wymaga wskazania okresu przejściowego, w którym niezależne podmioty zarządzające – dotychczas niepodlegające żadnej szczegółowej regulacji – dokonają rejestracji zgodnie z nowymi przepisami. Proponuje się, aby termin ten wynosił 6 miesięcy.

art. 133

Proponuje się standardowy 14-dniowy termin *vacatio legis*, przewidziany w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Termin ten wynika z pilnej konieczności wdrożenia dyrektywy CRM. Jednocześnie przepisy przejściowe, które określają obowiązki dostosowawcze organizacji (np. art. 125 projektu) i terminy, w jakich powinny być one wykonane, pozwalają na przygotowanie się zainteresowanych podmiotów do stosowania nowej regulacji.

Natomiast termin wejścia w życie art. 44 ust. 2 i 4 projektu, które nie stanowią implementacji dyrektywy CRM, proponuje się odroczyć o 6 miesięcy, dając organizacjom zbiorowego zarządzania czas na przygotowanie się do wspólnego wykonywania wskazanych w tych przepisach obowiązków wobec użytkowników.

Odrębny termin wejścia w życie przewiduje się także wobec art. 115 ust. 5–8 projektu, dotyczącego przetwarzania danych osobowych. Konieczność wprowadzenia tego przepisu wynika z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Jego wejście w życie powinno więc zbiegać się z terminem rozpoczęcia obowiązywania rozporządzenia, czyli 25 maja 2018 r. Do tej daty przetwarzanie danych osobowych będzie odbywać się zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

Oceniając zgodność terminu wejścia w życie ustawy z zaleceniami wynikającymi z uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicania terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych, należy stwierdzić, że 14-dniowy termin *vacatio legis* wynika z konieczności pilnej implementacji dyrektywy CRM. Natomiast w zakresie, w jakim projektowana ustawa zawiera przepisy określające warunki wykonywania działalności gospodarczej (art. 109–114), art. 133 projektu przewiduje 6-miesięczny okres dostosowawczy, w którym niezależne podmioty zarządzające będą zobowiązane złożyć wniosek o wpis do rejestru działalności regulowanej.

III. Ocena przewidywanego wpływu projektu ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców

Projektowana ustawa, pomimo regulowania w przeważającej mierze kwestii związanych z organizacjami zbiorowego zarządzania, w określonym stopniu może mieć również wpływ na działalność wszystkich podmiotów korzystających z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, w tym również na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich

przedsiębiorców w rozumieniu rozdziału 7 ustawy z dnia 2 lipca 2014 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Dotyczy to tych podmiotów, które będą, po pierwsze, wykorzystywały w ramach wykonywanej przez siebie działalności utwory oraz przedmioty praw pokrewnych lub, po drugie, tych, które będą uznane w świetle projektowanej ustawy za niezależne podmioty zarządzające prawami autorskimi lub pokrewnymi.

W pierwszym przypadku ustawa określa relacje takich podmiotów z organizacjami zbiorowego zarządzania, w tym zasad zawierania umów licencyjnych i ustalania wysokości należnych wynagrodzeń oraz obowiązków informacyjnych wobec tych organizacji (w tym ostatnim przypadku np. art. 54 ust. 2 projektowanej ustawy nakłada na użytkownika obowiązek zgłaszania w postaci elektronicznej organizacji zbiorowego zarządzania, która udziela licencji wieloterytorialnych, informacji o faktycznym wykorzystaniu każdego z utworów objętych licencją wieloterytorialną).

W drugim przypadku art. 112 ust. 1 projektowanej ustawy stanowi, że do niezależnych podmiotów zarządzających prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi odpowiednie zastosowanie będą miały następujące przepisy:

- art. 42 ust. 3 (zgodnie z którym: *„organizacja zbiorowego zarządzania i użytkownik przekazują sobie wszystkie informacje niezbędne do zawarcia umowy”*);
- art. 42 ust. 4 zdanie pierwsze (zgodnie z którym *„jeżeli nie zachodzą przyczyny uzasadniające odmowę zawarcia umowy o korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub pobór wynagrodzenia za takie korzystanie, a organizacja zbiorowego zarządzania posiada wszystkie informacje niezbędne do jej zawarcia organizacja niezwłocznie składa użytkownikowi ofertę zawarcia umowy”*);
- art. 42 ust. 5 (zgodnie z którym: *„w przypadku nieprzyjęcia oferty, o której mowa w ust. 4, przez użytkownika organizacja zbiorowego zarządzania i użytkownik przystępują do negocjacji, które mają obowiązek prowadzić w dobrej wierze”*);
- art. 48 ust. 1 (zgodnie z którym: *„organizacja zbiorowego zarządzania informuje użytkownika o okolicznościach mających znaczenie dla obowiązywania i wykonywania zawartej z nim umowy, w szczególności o wypowiedzeniu umowy o zbiorowe zarządzanie, jego zakresie i terminie jej wygaśnięcia, jeżeli wypowiedzenie takie wpływa na zakres praw objętych zawartą umową”*);

- art. 84 (dotyczący udostępniania co najmniej raz w roku uprawnionemu, na rzecz którego organizacja zbiorowego zarządzania dokonała podziału lub wypłaty przychodów z praw, informacji dotyczących wykonywanego zarządu za dany okres, wymienionych w tym przepisie);
- art. 86 (dotyczący obowiązku udostępniania bez zbędnej zwłoki za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacji wymienionych w tym przepisie przez organizację zbiorowego zarządzania, na należycie uzasadniony wniosek uprawnionego, użytkownika lub organizacji, której prawami zarządza na podstawie umowy o reprezentacji).

IV. Wyjaśnienia końcowe

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 36 ust. 3 akapit drugi dyrektywy CRM, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poinformowało Komisję Europejską o właściwym organie odpowiedzialnym za nadzór nad organizacjami zbiorowego zarządzania mającymi siedzibę na terytorium Polski. Zarówno na gruncie przepisów dotychczasowych, jak i projektowanych organem, tym jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Ponadto, zgodnie z art. 39 akapit pierwszy dyrektywy CRM, Komisji Europejskiej został przekazany wykaz organizacji zbiorowego zarządzania mających siedzibę na terytorium Polski. Informacje te są dostępne na stronie internetowej Komisji²⁸⁾.

Natomiast sprawozdanie dotyczące udzielania licencji wieloterytorialnych, o którym mowa w art. 38 ust. 3 dyrektywy CRM, zostanie sporządzone i przekazane po pełnej implementacji dyrektywy.

Regulacje zawarte w projektowanej ustawie nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, zatem nie podlega ona notyfikacji.

²⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/publication-collective-management-organisations-competent%20authorities-collective-rights-management-directive>

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa projektowana ustawa została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Nazwa projektu Ustawa o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Paweł Lewandowski Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Karol Kościński, Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów, tel. 022 42 10 327, e-mail: kkoscinski@mkidn.gov.pl	Data sporządzenia 17 stycznia 2018 r. Źródło: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania <i>online</i> na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 84 z 20.03.2014, str. 72–98) Nr w wykazie prac UC4
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa stanowić będzie kompleksową regulację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w Polsce. Jej celem będzie określenie nowych zasad funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania, zwanych dalej „ozz”, w szczególności w celu zapewnienia ich przejrzystości oraz odpowiedzialności wobec swoich członków i podmiotów uprawnionych, co ma prowadzić do zwiększenia efektywności zarządzania zainkasowanymi środkami. Ustawa będzie wdrażać do polskiego porządku prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania *online* na rynku wewnętrznym. Ze względu na to, że dyrektywa określa zasady funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania w sposób dużo bardziej szczegółowy (ponad często rozbudowanych 40 artykułów) niż obecnie obowiązująca ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedynie sześć relatywnie krótkich przepisów), zasadne wydaje się przyjęcie w tym zakresie odrębnej ustawy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana ustawa, w ślad za dyrektywą 2014/26/UE, będzie określać w szczególności:

- źródła uprawnień organizacji zbiorowego zarządzania do zarządzania prawami uprawnionych (umowa o zbiorowe zarządzanie, umowa o reprezentacji, ustawa),
- zasady dotyczące zawierania i rozwiązywania umów o zbiorowe zarządzanie,
- zasady dotyczące członkostwa w organizacji zbiorowego zarządzania,
- prawa przysługujące uprawnionym reprezentowanym przez organizację zbiorowego zarządzania ale niebędącym członkami organizacji,
- kompetencje oraz zasady funkcjonowania władz organizacji zbiorowego zarządzania,
- zasady dotyczące inkasowania i wypłaty przychodów z praw oraz dokonywania potrąceń z tych środków,
- relacje z innymi organizacjami zbiorowego zarządzania, w tym zagranicznymi,
- zasady udzielania licencji użytkownikom (w tym zakresie konieczna będzie zmiana przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dotyczących postępowań przed Komisją Prawa Autorskiego w celu usprawnienia procedury zatwierdzania tabel wynagrodzeń i rozstrzygania sporów),
- obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania,
- obowiązki informacyjne użytkowników,
- zasady udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie z utworów muzycznych *online*,
- zasady rozpatrywania skarg przez organizacje zbiorowego zarządzania,
- zasady dotyczące udzielania zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi,
- zasady nadzoru ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego nad organizacjami zbiorowego zarządzania,
- zasady zarządzania prawami przez podmioty niebędące organizacjami zbiorowego zarządzania, ale wykonujące czynności o takim samym charakterze (tzw. niezależne podmioty zarządzające).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Dyrektywa 2014/26/UE wymaga bardzo kompleksowego uregulowania zasad funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania. Dlatego w niektórych państwach członkowskich UE przy okazji wdrożenia dyrektywy będzie dokonywana całościowa reforma systemu zbiorowego zarządzania (szczególnie tam, gdzie – tak jak w Polsce – regulacja w tym zakresie była do tej pory szczątkowa lub fragmentaryczna, opierająca się w dużym stopniu na samoregulacji). Konkretnie rozwiązania przyjęte w innych państwach UE stanowią implementację ogólnych ram wynikających z dyrektywy 2014/26/UE z

zachowaniem lokalnej specyfiki i doświadczenia wynikającego z dotychczasowego funkcjonowania krajowych, często specyficznych, systemów zbiorowego zarządzania. Problematyka ta nigdy nie była wiążąco zharmonizowana na poziomie unijnym. W konsekwencji prace MKiDN koncentrowały się nad implementacją dyrektywy w sposób uwzględniający krajowe realia funkcjonowania zbiorowego zarządu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi	12	Zezwolenia udzielone przez MKiDN (wg stanu na dzień 17 stycznia 2018 r.)	Kompleksowe uregulowanie zasad ustanawiania i działania organizacji zbiorowego zarządzania. Spośród rozwiązań nowych względem aktualnego stanu prawnego należy wskazać m.in. na wprowadzenie instytucji organizacji reprezentatywnej, dzięki czemu uregulowana zostaje m.in. kwestia dopuszczalności reprezentowania przez ozz uprawnionych, którzy nie zawarli umowy o zbiorowe zarządzanie (art. 10). Wprowadzony zostaje również obowiązek zwoływania corocznie walnego zebrania członków (art. 18) i możliwość udziału w nim przez pełnomocnika (art. 19). Ozz obowiązana będzie prowadzić i na bieżąco aktualizować elektroniczny wykaz umów o zbiorowe zarządzanie i uprawnionych objętych repartycją (art. 32). Ograniczona zostaje swoboda ozz w zarządzaniu środkami finansowymi – ich inwestowanie będzie możliwe jedynie przez zakup obligacji Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego (art. 35 ust. 2). Wprowadzony zostaje ustawowy termin wypłaty przez ozz przychodów z praw, wynoszący 9 m-cy od końca roku obrotowego, za który zostały pobrane (art. 37 ust. 2), jak również obowiązek corocznego informowania uprawnionego o przysługujących mu należnościach i dokonanych z nich potrąceniach (art. 84). Wprowadza się przepisy mające na celu zwiększenie wewnętrznej transparentności ozz przez m.in. obowiązek składania przez członków zarządów i komisji rewizyjnych oświadczeń o okolicznościach mogących powodować ew. konflikt interesów oraz wszystkich świadczeniach uzyskanych przez te osoby od ozz w poprzednim roku obrotowym (art. 21). Wyłączona została również możliwość likwidacji ozz bez zabezpieczenia interesów uprawnionych, których reprezentuje (art. 108 ust. 2). Wprowadzona zostaje też nowa instytucja licencji wieloterytorialnej (rozdz. 6) oraz rozszerzone względem aktualnego stanu prawnego środki nadzoru nad ozz (m.in. kara pieniężna do 1 mln zł – rozdz. 10).
Członkowie organizacji zbiorowego zarządzania	26 442 osób fizycznych i prawnych ¹⁾	Sprawozdania ozz za 2016 r., dostępne na ich stronach www	Pozycja członków względem ozz zostaje wzmocniona. Ozz ma obowiązek przyjąć na członka każdego, kto spełnia warunki członkostwa – te z kolei muszą opierać się na „obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriach” (art. 13 ust. 1) Zasada ta dotyczy jednak wyłącznie podmiotów z państw UE lub EFTA. Walne zebranie członków będzie organem ozz decydującym o najważniejszych sprawach (art. 15 i art. 17), a każdy członek będzie miał prawo brać w nim udział, również przez pełnomocnika (art. 19). Walne zebranie członków będzie zwoływane co najmniej raz w roku (art. 18 ust. 1). W przypadku zebrania delegatów członkowie ozz powinni być reprezentowani w sposób „sprawiedliwy i wyważony”, biorąc pod uwagę określone w ustawie kryteria (art. 16 ust. 4).

¹⁾ Liczba o charakterze orientacyjnym – ta sama osoba fizyczna lub prawna może być jednocześnie członkiem kilku ozz jeżeli spełnia warunki członkostwa.

Uprawnieni z tytułu praw autorskich lub praw pokrewnych	Całkowita liczba niemożliwa do ustalenia, uprawnieni, którzy zawarli z ozz umowy o zbiorowe zarządzanie – 41 369 osób fizycznych i prawnych ²⁾	Sprawozdania ozz za 2016 r., dostępne na ich stronach www	Szczegółowe określenie relacji z organizacjami zbiorowego zarządzania, w tym zasad członkostwa w tych organizacjach oraz zasad podziału i wypłaty należnych uprawnionym wynagrodzeń. Generalnie pozycja uprawnionych względem ozz zostaje wzmocniona. W szczególności utrzymuje się dotychczas obowiązującą zasadę, że ozz może odmówić objęcia praw w zbiorowy zarząd tylko z ważnej przyczyny (art. 4 ust. 2), zostaje też wyraźnie wyartykułowana zasada równego traktowania uprawnionych (art. 4 ust. 3). Nowością jest to, że niezależnie od postanowień umowy z ozz uprawniony będzie miał prawo do samodzielnego udzielania licencji na korzystanie niekomercyjne (art. 28). Wprowadzony zostaje też, względnie krótki, maksymalny termin wypowiedzenia umowy o zbiorowe zarządzanie (art. 30 ust. 1). Wprowadza się jednak zasadę, że umowy licencyjne zawarte przed upływem terminu wypowiedzenia pozostają w zakresie objętym wypowiedzeniem ważne jeszcze przez okres 2 lat (art. 30 ust. 3). Ograniczona zostaje swoboda ozz w wypowiedzaniu umów z uprawnionymi – będzie to mogło nastąpić jedynie z ważnych przyczyn (art. 31). Wprowadzony zostaje ustawowy termin wypłaty uprawnionym przez ozz przychodów z praw, wynoszący 9 m-cy od końca roku obrotowego, za który zostały pobrane (art. 37 ust. 2), jak również obowiązek corocznego informowania uprawnionego o przysługujących mu należnościach i dokonanych z nich potrąceniach (art. 84). Wyraźnie wyartykułowany został obowiązek ozz aktywnego poszukiwania uprawnionych, którym należne są przychody z praw (art. 38).
Podmioty korzystające z utworów i przedmiotów praw pokrewnych na podstawie umów z ozz (użytkownicy)	96 907 ³⁾	Sprawozdania ozz za 2016 r., dostępne na ich stronach www	Szczegółowe określenie relacji z organizacjami zbiorowego zarządzania, w tym zasad zawierania umów licencyjnych i ustalania wysokości należnych wynagrodzeń oraz obowiązków informacyjnych wobec tych organizacji. Generalnie pozycja użytkowników względem ozz zostaje wzmocniona. W szczególności zostaje wyraźnie wyartykułowana zasada stosowania przez ozz obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów przy zawieraniu umów z użytkownikami (art. 41 ust. 1). Utrzymuje się dotychczas obowiązującą zasadę, że ozz może odmówić zawarcia umowy z użytkownikiem tylko z ważnej przyczyny (art. 42 ust. 1). Nowym rozwiązaniem jest możliwość wniesienia przez użytkownika powództwa o ukształtowanie treści umowy z ozz w przypadku, gdy negocjacje zakończą się niepowodzeniem (art. 42 ust. 6), jak też możliwość żądania, aby w przypadku potrzeby korzystania z repertuaru różnych ozz przy zawieraniu umowy działały one wspólnie (art. 44 ust. 2). Uprzywilejowana zostaje grupa użytkowników prowadzących działalność kulturalną lub oświatową (art. 43 ust. 1). Utrzymana zostaje też zasada „jednego okienka” przy publicznym odtwarzaniu przedmiotów praw pokrewnych (art. 44 ust. 3) i jednocześnie zostaje poszerzona o prawa autorskie (art. 44 ust. 4). Wyraźnie wyartykułowany zostaje obowiązek ozz informowania użytkownika o okolicznościach mających znaczenie dla obowiązywania i wykonywania zawartej z nim umowy, w szczególności o wypowiedzeniu umowy o zbiorowe zarządzanie, jego zakresie i terminie jej wygaśnięcia, jeżeli wypowiedzenie takie wpływa na zakres

²⁾ Liczba o charakterze orientacyjnym – uprawniony dysponujący różnymi prawami mógł zawrzeć kilka umów o zbiorowe zarządzanie z różnymi ozz (np. w zakresie praw autorskich z ZAIKS, w zakresie praw do artystycznych wykonań z SAWP).

³⁾ Liczba o charakterze orientacyjnym – użytkownik korzystający z repertuaru różnych ozz zawiera kilka umów o korzystanie z praw.

			praw objętych zawartą umową (art. 48 ust. 1). Użytkownicy w kontaktach z ozz będą też mogli korzystać z udostępnionych przez te organizacje środków komunikacji elektronicznej (art. 49).
Niezależny podmiot zarządzający prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (rozdz. 12 projektowanej ustawy)	Brak danych		Uznanie działalności tych podmiotów (npz) za działalność regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Jej prowadzenie będzie wymagać wpisu do rejestru prowadzonego przez MKiDN (art. 109 i art. 111 ust. 1). Podmioty te będą obowiązane do upublicznienia podstawowych informacji o prowadzonej działalności (art. 110 pkt 1), prowadzić w dobrej wierze negocjacje z użytkownikami (odpowiednio stosowane art. 42 ust. 3–5), informować ich o zmianie zarządzanego repertuaru w przypadku, gdy zmiana ta wpływa na zakres uprawnień użytkownika wynikających z umowy zawartej z npz (art. 48 ust. 1). Będą też obowiązane do określonej polityki sprawozdawczej i informacyjnej względem uprawnionych (art. 84) oraz określonej polityki informacyjnej względem uprawnionych, użytkowników i ozz, z którymi zawarła umowy o reprezentacji (art. 86). W trybie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej npz będą także podlegały kontroli MKiDN.
Krajowe i zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania związane umowami o reprezentacji	301 umów o reprezentacji ⁴⁾	Sprawozdania ozz za 2016 r., dostępne na ich stronach www	Niezależnie od postanowień umowy o reprezentacji krajowa ozz będzie obowiązana przekazywać innej krajowej lub zagranicznej ozz, z którą zawarła tę umowę, określone w art. 85 informacje na temat sposobu zarządzania prawami tej organizacji.
Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego		Sprawozdania ozz za 2016 r., dostępne na ich stronach www	Kompetencje nadzorcze względem ozz zostają poszerzone względem obowiązującego stanu prawnego – istotnie poszerzony został katalog sankcji, które organ nadzoru będzie mógł stosować wobec ozz – obok możliwości cofnięcia zezwolenia w całości lub w części możliwe będzie również nałożenie na ozz kary pieniężnej do 1 mln zł, jak również nałożenie kary pieniężnej na członka zarządu lub komisji rewizyjnej ozz (art. 99 ust. 1). Ponadto MKiDN uzyskuje przewidziane w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej uprawnienia kontrolne względem niezależnych podmiotów zarządzających (art. 114).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został przekazany do konsultacji publicznych wszystkim organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, największym nadawcom radiowym i telewizyjnym, organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców zainteresowanych obszarem prawa autorskiego oraz innym organizacjom społecznym aktywnym w tym obszarze. Konsultacje korespondencyjne objęły w sumie 67 podmiotów i trwały ponad miesiąc, tj. od 18 kwietnia 2017 r. do 19 maja 2017 r. (podmiotom, do których zostało skierowane pisemne zaproszenie do udziału w konsultacjach został określony 30 dniowy termin na nadesłanie odpowiedzi, liczony od dnia otrzymania ww. zaproszenia). W powyższym terminie prawo udziału w konsultacjach społecznych przysługiwało również każdemu zainteresowanemu podmiotowi, a projekt ustawy został opublikowany na stronie RCL. Otrzymano 50 odpowiedzi, w tym jedno zgłoszenie w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248). Wykaz uczestników konsultacji został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego OSR, zaś szczegółowy raport z konsultacji w załączniku nr 2. Ponieważ projekt nie dotyczy spraw pracowniczych, nie był przekazany do zaopiniowania związkom zawodowym ani organizacjom pracodawców.

⁴⁾ Liczba o charakterze orientacyjnym – niektóre krajowe ozz mogą mieć zawarte umowy o reprezentacji z tą samą zagraniczną ozz, ale w zakresie innego repertuaru.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych													
(ceny stałe z ... r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-1
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania		Z uwagi na brak wpływu na finanse publiczne nie istnieje potrzeba określania źródeł finansowania. Poszerzone kompetencje nadzorcze MKiDN względem ozz oraz nowe kompetencje kontrolne względem npz będą wykonywane w ramach istniejących zasobów kadrowych i finansowych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Oszczędności w wydatkach budżetu państwa wynikają z uchylecia przepisów będących podstawą wypłaty wynagrodzeń dla przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Komisji Prawa Autorskiego, tj. art. 110 ⁷⁾ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (aktualnie wynagrodzenie przewodniczącego i wiceprzewodniczącego KPA to dwukrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw czyli (2 x 4 510,86 ⁵⁾) 9 021,72 zł, w ciągu roku koszt wypłaty wynagrodzeń wynosi w sumie 216 521, 28 zł). W art. 68 ust. 11 projektu przewidziano jedynie wynagrodzenie dla przewodniczącego Komisji, zatem oszczędność wyniesie 108 260,64 zł rocznie. Przewidziany wzrost opłaty skarbowej za wydanie lub zmianę zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządzania będzie mógł mieć niewielki (10-20 tys. zł rocznie) wpływ na wzrost dochodów gmin (m.st. Warszawa) z tego tytułu, jednakże z uwagi na przewidywaną niewielką liczbę wniosków i zmienną częstotliwość ich składania (kilka rocznie lub nawet żadnego w ciągu roku) wpływ ten należy uznać za bardzo ograniczony i niepewny (wobec tego, że system zbiorowego zarządzania jest już ukształtowany, możliwe jest, że nie będą już składane wnioski o zmianę istniejących zezwoleń lub wydanie nowych).											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe													
Skutki													
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0					
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0					
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0					
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt powinien usprawnić procedurę uzyskiwania licencji od organizacji zbiorowego zarządzania, co wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie wszystkich przedsiębiorców korzystających z praw autorskich lub praw pokrewnych.											

⁵⁾ III kw. 2017 (<https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/obwieszczenie-w-sprawie-przecietnego-miesiecznego-wynagrodzenia-w-sektorze-przedsiębiorstw-wlacznie-z-wypłatami-z-zysku-w-iii-kwartale-2017-roku,58,16.html>)

		Ułatwienia w uzyskiwaniu licencji powinny ograniczyć także skalę nielegalnego korzystania z twórczości, co pozytywnie wpłynie na dochody zarówno przedsiębiorców jak i twórców i pozostałych uprawnionych. Do podmiotu, który zostanie uznany za „niezależny podmiot zarządzający prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi”, w rozumieniu przepisów rozdziału 12 projektowanej ustawy odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy wymienione w art. 112 ust. 1 projektowanej ustawy, tj. obowiązek wzajemnego udzielania informacji w toku negocjacji z użytkownikiem oraz prowadzenia ich w dobrej wierze, obowiązek informowania użytkownika o okolicznościach istotnych z punktu widzenia łączącej strony umowy, obowiązek informowania uprawnionego o przysługujących mu należnościach i poniesionych kosztach oraz udostępniania zainteresowanym podstawowych informacji o zarządzanym repertuarze.		
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	j.w. – projekt nie zawiera przepisów, które traktowałyby przedsiębiorców w różny sposób, zależnie od ich „wielkości”.		
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu.		
Niemierzalne	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt powinien usprawnić procedurę podziału i wypłaty środków dla uprawnionych, podnosząc dochody osób utrzymujących się w istotnym stopniu z przysługujących im autorskich praw majątkowych lub praw pokrewnych.		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty dostosowania do wymogów wynikających z dyrektywy 2014/26/UE poniosą organizacje zbiorowego zarządzania, jednakże docelowo zostaną poniesione przez uprawnionych w postaci dokonywanych potrąceń od należnych im przychodów z praw. Koszty te nie powinny być jednak na tyle wysokie, aby uniemożliwiły w danym okresie lub nawet istotnie utrudniły funkcjonowanie tych organizacji.			
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu				
☐ nie dotyczy				
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy		
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy		
Komentarz: W celu zwiększenia przejrzystości działania organizacji zbiorowego zarządzania, zgodnie z dyrektywą 2014/26/UE, poszerzone zostaną obowiązki informacyjne i sprawozdawcze organizacji zbiorowego zarządzania. Uregulowana została także kwestia obowiązków informacyjnych użytkowników wobec tych organizacji (art. 46 ust. 1 w zw. z art. 47 projektowanej ustawy). W tym ostatnim przypadku regulacja ustawowa pozostawia tę materię co do zasady uzgodnieniom stron, z zastrzeżeniem korzystnych dla użytkowników przesłanek określonych w art. 47 (m.in. konieczność uwzględnienia standardów branżowych) – ponieważ w aktualnym stanie prawnym użytkownicy są co do zasady zobowiązani przez ozz do przekazywania tych danych, nowa regulacja nie powinna się wiązać ze wzrostem obciążeń po stronie użytkowników.				
9. Wpływ na rynek pracy				
Brak wpływu.				

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Osiągnięcie celów nowelizacji nastąpi z dniem wejścia w życie ustawy bądź po upływie wskazanego w ustawie okresu przejściowego na przeprowadzenie stosownych postępowań administracyjnych lub dostosowanie się przez organizacje zbiorowego zarządzania do nowych zasad wykonywania zbiorowego zarządzania (art. 120–122, art. 125 ust. 2 i 4, art. 127 ust. 2 i art. 129 projektowanej ustawy).		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów projektu planowana jest po dwóch pełnych latach obowiązywania ustawy. Wśród badanych mierników będą analizowane m.in.: 1) zmiany liczby członków ozz (liczba nowych członków ozz i liczba członków występujących z ozz); 2) zmiany w zakresie repertuaru powierzanego w zbiorowe zarządzanie (liczba nowych podmiotów zawierających z ozz umowy o zbiorowe zarządzanie, liczba podmiotów wypowiadających te umowy oraz liczba i zakres zmian tych umów); 3) zmiany w zakresie umów licencyjnych (liczba nowych umów licencyjnych zawartych przez użytkowników z ozz, liczba umów licencyjnych wypowiedzianych przez użytkowników i liczba umów licencyjnych wypowiedzianych przez ozz); 4) liczba zawartych licencji wieloterytorialnych (rozdz. 6 projektowanej ustawy); 5) liczba nowych zezwoleń na działalność ozz oraz liczba i zakres zezwoleń zmienionych; 6) zmiana co do wysokości i struktury przychodów i kosztów ozz wynikających ze zbiorowego zarządzania; 7) zmiana w zakresie i terminowości repartycji na rzecz indywidualnych uprawnionych; 8) liczba i zasadność skarg kierowanych do MKiDN na działalność ozz; 9) liczba i rodzaj sankcji zastosowanych przez organ nadzoru wobec ozz oraz członków ich organów; 10) liczba wniosków o przeprowadzenie kontroli w npz oraz wyniki tych kontroli. Ocena działania organizacji zbiorowego zarządzania, w tym także w zakresie realizacji projektowanej ustawy i z uwzględnieniem ww. mierników będzie także dokonywana corocznie, w drugim półroczu, przez analizę ich corocznych sprawozdań oraz w toku bieżącego nadzoru prowadzonego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Załącznik nr 1 – wykaz podmiotów, do których skierowano projekt w ramach konsultacji publicznych Załącznik nr 2 – szczegółowy raport z konsultacji publicznych		

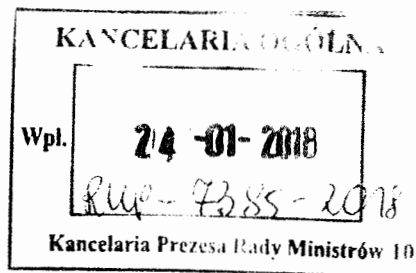
Warszawa, 22 stycznia 2018 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.687.2017 / 12/MN

dot.: RM-10-6-18 z 19.01.2018 r.

KPRM

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

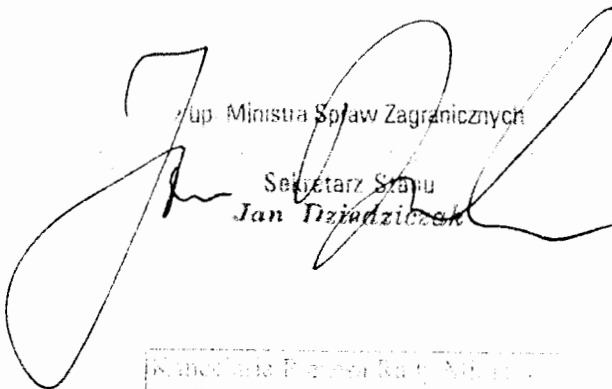
o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Zastępca Ministra Spraw Zagranicznych
Sekretarz Stanu
Jan Dziędziński

Do wiadomości:

Pan Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

